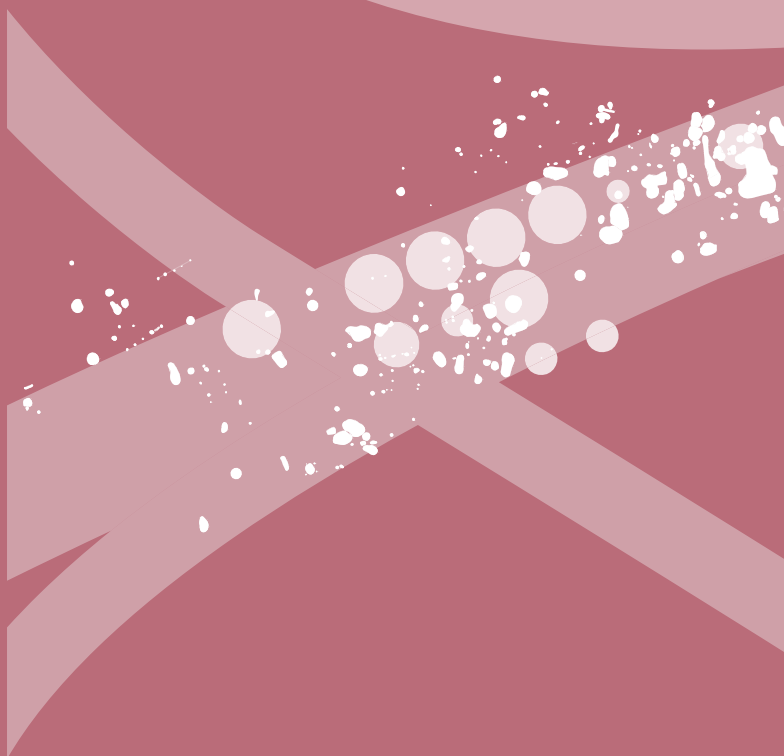

MED CESTAMI – JUG PRI ŠIKOLAH

Maja Janežič, Marija Lubšina Tušek

122

Arheologija na avtocestah Slovenije

MED CESTAMI – JUG PRI ŠIKOLAH

Maja Janežič, Marija Lubšina Tušek

⋮ Prispevki: Anita Adamič, Željka Bedić, Magdalena Linić,
Andrej Šemrov, Mario Šlaus, Vlasta Vyroubal

Uredniški odbor

- Barbara Nadbath, glavna in odgovorna urednica
- Bojan Djurić, strokovni svetovalec
- Tomaž Fabec, pomočnik glavne urednice
- Nives Zupančič, oblikovalka zbirke in likovna urednica
- Vanja Celin, tehnična urednica
- Matija Črešnar, član
- Milan Sagadin, član
- Maša Saccara, članica
- Katharina Zanier, članica
- Bernarda Županek, članica

Izdajatelj

- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana

Zanj

- Jernej Hudolin, generalni direktor

Avtorici

- Maja Janežič
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
- Center za preventivno arheologijo
- Poljanska 40, SI-1000 Ljubljana
- maja.janezic@zvkds.si

- Marija Lubšina Tušek
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
- Center za preventivno arheologijo
- Poljanska 40, SI-1000 Ljubljana
- marija.lubsina@zvkds.si

Ostali avtorji

- Anita Adamić
- Antropološki center, HAZU
- Ante Kovačića 5, HR-1000 Zagreb
- aadamic@hazu.hr

- Željka Bedić
- Antropološki center, HAZU
- Ante Kovačića 5, HR-1000 Zagreb
- zbedic@hazu.hr

- Magdalena Linić
- University of Bradford,
- Faculty of Life Sciences

- Andrej Šemrov
- Narodni muzej Slovenije
- Prešernova 20, SI-1000 Ljubljana
- andrej.semrov@nms.si

- Mario Šlaus
- Antropološki center, HAZU
- Ante Kovačića 5, HR-1000 Zagreb
- mšlaus@hazu.hr

- Vlasta Vyroubal
- Antropološki center, HAZU
- Ante Kovačića 5, HR-1000 Zagreb
- vyroubal@hazu.hr

Recenzentka

- Irena Lazar
- Inštitut za arheologijo in dediščino,
- Fakulteta za humanistične študije,
- Univerza na Primorskem
- Titov trg 5, SI-6000 Koper
- irena.lazar@fhs.upr.si

Lektorica

- Nina Krajnc

Oblikovanje in prelom

- Nives Zupančič

Tehnična priprava publikacije

- Vanja Celin, Nives Zupančič

Načrt najdišča

- Duško Belić, Danilo Cvetko

Terenske risbe

- Vesna Bandelj, Jasmina Majcen,
- Marija Lubšina Tušek

Risbe predmetov

- Samo Ohman, Lara Oszifcsin,
- Martin Kramberger

Računalniška obdelava risb predmetov

- Marko Reš, Nataša Svenšek

Postavitev tabel

- Nataša Svenšek

Terenske fotografije

- Marija Lubšina Tušek, Jasmina Majcen,
- Dejan Kovačič

Fotografije najdb

- Davorin Ciglar Milosavljević, Maja Janežič

Računalniška obdelava terenske dokumentacije

- Danilo Cvetko, Nataša Svenšek

Ljubljana, 2025

Spletna izdaja

Vse edicije zbirke Arheologija na avtocestah Slovenije so brezplačne.
<http://www.zvkds.si/sl/knjiznica/saas-e-knjige>

Vse raziskave je omogočil DARS, d. d.

Vsebina

1	Uvod	5
2	Geografski opis pokrajine in lega najdišča	6
3	Arheološki in zgodovinski oris	8
4	Potek raziskav	13
5	Rezultati raziskav <i>Maja Janežič</i>	17
	5.1 Prazgodovinsko obdobje	17
	5.2 Rimsko obdobje	17
	5.3 Komentar o rimskem grobišču in strukturah	42
6	Analize	44
	6.1 Poročilo numizmatične analize <i>Andrej Šemrov</i>	44
	6.2 Poročilo antropoloških analiz <i>Mario Šlaus, Vlasta Vyroubal, Željka Bedić, Anita Adamić Hadžić, Magdalena Linić</i>	45
7	Zaključek	57
8	Literatura	59
9	Katalog arheoloških kontekstov in gradiva <i>Maja Janežič</i>	63
	9.1 Katalog grobov in gradiva	64
	9.2 Konteksti, ki so bili del grobišča	174
	9.3 Rimska cesta <i>Celeja–Petoviona</i>	188
	9.4 Konteksti, ki niso vezani na rimsko grobišče ali niso časovno opredeljeni	190
	9.5 Strukture, povezane z 2. svetovno vojno	214
	9.6 Plasti naravnega nastanka	215

1 Uvod

Arheološko najdišče Med cestami je locirano na Dravskem polju. Od vasi Šikole je oddaljeno približno 800 m v severovzhodni smeri. Arheološke raziskave na tem najdišču so se izvedle v letih 2002, 2003 in 2004. V tem zvezku je objavljena raziskava iz leta 2004, raziskava iz let 2002 in 2003 je v pripravi in bo objavljena v svojem zvezku.

V letu 2000 in 2001 so bili v skladu s predpisano metodologijo za Avtoceste v Sloveniji,¹ pred izgradnjo glavne ceste G1–2, odsek 1290: Slovenska Bistrica–Hajdina, pododsek Obvoznica Pragersko, izvedeni površinski in podpovršinski pregledi zemljišč ter izkopani testni jarki (Djurić 2000; Djurić 2001).

Rezultati pregledov in testnih jarkov so bili arheološko pozitivni in na podlagi tega so bila predpisana arheološka izkopavanja (Djurić 2001, 2).

Izkopavanja je izvedla arheološka ekipa Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Maribor pod vodstvom arheologinje Marije Lubšina Tušek. V ekipi sta kot arheološki tehnici sodelovali Vesna Bandelj in Jasmina Majcen ter do 10 delavcev (študenti iz Ptuja in okolice).

Arheološka dela na najdišču Med cestami v letu 2004 so potekala med junijem in septembrom.

Najdišče ni bilo razdeljeno na sektorje, ampak se je ekipa orientirala po profilih trase ceste.

Južno od stare magistralne ceste Pragersko–Ptuj so odkrili del rimskega grobišča in del ceste Celeja–Petoviona, ki se je delno nahajala pod staro magistralno cesto. Grobišče je najverjetneje pripadalo prebivalcem naselbine, ki so jo odkrili leta 2002 in 2003. Domnevamo, da gre za Pultovio, postajališče za menjavo konj. Iz prazgodovinskega obdobja je bil en grob, ki so ga odkrili približno 68 m severno od rimske ceste Celeja–Petoviona, na območju odseka ceste v smeri Rač. Vsi grobovi in ostala arhitektura grobišča so bili uničeni zaradi posegov oranja, izgradnje stare ceste in v času 2. svetovne vojne, mogoče tudi že prej. Nobeden od odkritih grobov ni ohranjen v celoti, uničeni so najmanj do polovice.

Po pričevanju domačinov so jame, interpretirane kot ostaline 2. svetovne vojne, leta 1943 izkopali nemški vojaki.²

1 Arheologija na avtocestah Slovenije I, Metode in postopki, Ljubljana: SAAS 1994.

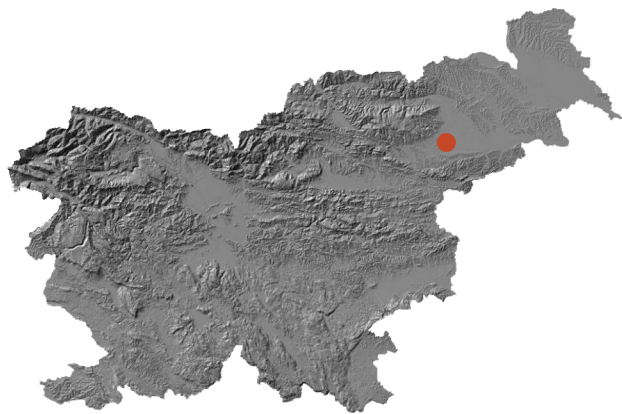
2 Zapisano v terenskem dnevniku izkopavalke.

2 Geografski opis pokrajine in lega najdišča

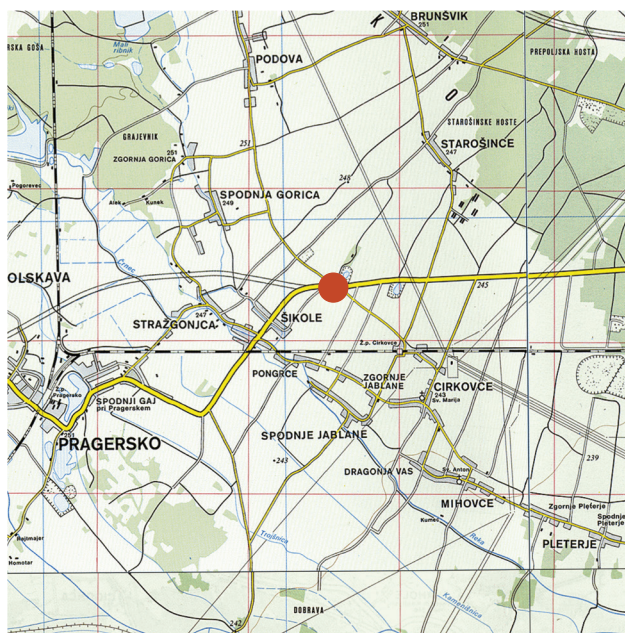
Arheološko najdišče Med cestami leži v severovzhodnem delu Slovenije. Na jugozahodnem delu Dravskega polja in od vasi Šikole je oddaljeno približno 800 m v severovzhodni smeri (sl. 1–4). Na jugovzhodu je zamejeno s cesto Pragersko–Ptuj, na severovzhodu s krajevno cesto Ptuj–Rače in na severozahodu s cesto Rače–Šikole.

Najdišče leži na nadmorski višini 245,7 m (Šikole), na ravnini Dravskega polja, ki ga na zahodu omejuje Pohorje, na severovzhodu reka Drava in Slovenske gorice, na jugovzhodu Ptujsko polje ter na jugu Haloze, Dravinjske in Podpohorske gorice (Lubšina Tušek 2022, 6).

Obravnavano območje pripada dvema geotektonskima enotama, in sicer Vzhodne Alpe in Panonski bazen. Pohorje je del Vzhodnih Alp, zgrajenih iz predneogenih metamorfnih kamenin, ki jih predirajo magmatske kamenine, vse pa so ponekod prekrite s terciarnimi sedimenti, na vzhodnem obrobju s posameznimi permotriasnimi, zgornjetriasnimi in zgornjekrednimi sedimenti.³ Pogreznjene predneogene kamenine Vzhodnih Alp in Karavank iz mladopaleozojskih in mezozojskih skladov predstavljajo tudi podlago Panonskega bazena in večjega območja mlajšeterciarnih sedimentov. Neotektonski premiki so povzročili nastanek več tektonskih enot: Slovenskih goric, Halož in Dravinjskih goric, zgrajenih iz mlajšeterciarnih sedimentov miocenske in pliocenske starosti. Med njimi in Vzhodnimi Alpami je t. i. mariborsko-ptujška pliokvartarna udorina, zapolnjena s kvartarnimi sedimenti v obliki rečnih, predvsem dravskih naplavin proda, peska in gline, ki predstavljajo geološko podlago Dravskega polja. V akumulirani material na vzhodnem delu Dravskega polja je reka Drava vrezala več teras pleistocenske in holocenske starosti, ki so iz proda, peščenega proda, peska, melja in peščenice gline. Na zahodnem in jugozahodnem delu Dravskega polja, med Mariborom, Pragerskim in Dravinjskimi goricami, so vodotoki s Pohorja na peščeno prodnato podlago odložili do 8 metrov debel sloj sive do sivorjave peščene gline, ponekod s tankimi lečami peščenega proda (sl. 5).

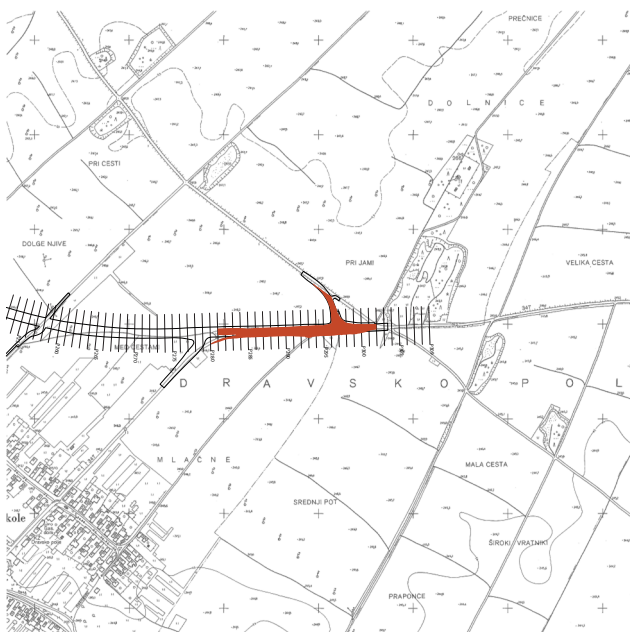
1 Geografski položaj najdišča na DMR 100; ©GURS.

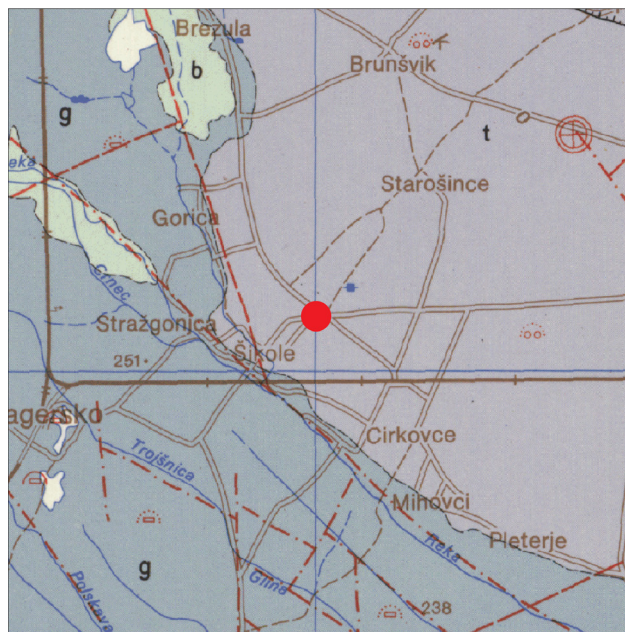
2 Položaj arheološkega najdišča iz leta 2004 na geografski karti; vir: Atlas Slovenije, ©Mladinska knjiga Založba, d.o.o. Merilo 1 : 100 000.

Več analiziranih vzorcev gline je vsebovalo zrna peloda vegetacije toplejšega interstadiala v würmu, ki kaže pašniško in stepsko obliko vegetacije, verjetno razvito pod vplivom velikih čred subarktičnega živalstva, saj odstopa od würmskega subarktičnega gozda, tajge, ki je poraščala tedanje območje Slovenije. Med Račami, Stražgonjco in Spodnjo Polskavo sta v povirju potokov Prednica, Reka in Črnc večji območji barjanskih meljasto-glinastih organogenih sedimentov (Meze 1975, 32–37; Šercelj 1975, 37–40; Rakovec

3 Geološki podatki so povzeti iz poglavja Geografski opis pokrajine in lega najdišča objave Zadruga v Pragerskem (Lubšina Tušek 2022, 6, 7).

3 Lokacija arheološkega najdišča Med cestami na trasi glavne ceste G1-2, odsek 1290: Slovenska Bistrica– Hajdina, pododsek Obvoznica Pragersko; podlaga TTN 5000, list I261500 in idejni projekt DARS; ©GURS, ©DARS. Merilo 1 : 20 000.

5 Položaj arheološkega najdišča Med cestami na geološki karti; podlaga OGK SFRJ, list Maribor, Leibnitz; ©GURS. Merilo 1 : 10 000.

4 Položaj najdišča na digitalnem ortofoto posnetku; lista I081562 in I081462, ©GURS. Merilo 1 : 20 000.

1975, 40–42; Duhovnik 1983, 483–489; Mioč, Žnidarčič 1989, 12–16; Geološki zavod Slovenije, Osnovna geološka karta Slovenije, Lista Maribor in Leibnitz: <https://biotit.geo-zs.si/ogk100/>). Pohorski potoki so na prehodu v ravnino odlagali droben material, peščeno ilovico, melj in pesek, njihove struge pa so se dvignile nad okolico (izgonska struga) in oblikovale značilno izgonsko pokrajino. Južno in jugovzhodno, kamor odteka večina potokov, med njimi Reka, Črnec, Polskavski potok, Polskava in Devina, so zaradi manjšega

vodnega pretoka, občasnih poplav, zastajanja vode in visoke podtalne vode nastali mokrotni in močvirnati čreti. Kjer se plasti glinasto-ilovnatih nanosov izklinijo in pride na površje prodnata osnova, večina izgonskih potokov ponikne. Osrednji del Dravskega polja je zato bogat vir podtalnice in pitne vode (Radovanovič, Varl, Žiberna 1996, 91; Žiberna 2010, 62–63, 66). Glinasto-ilovnato podlago prekrivajo oglejena tla oziroma hidromorfne prsti, kot so fluvisoli, glejsoli (amfiglej, zaradi vpliva podtalne in poplavalne vode in srednje močen do močen hipoglej – prekomerno vlažna tla) in hidromeliorirane prsti – kultisoli, antropogene prsti, nastale z izsuševanjem (Stritar 1983, 494–495; Vovk Korže, Lovrenčak 2004, 45–53; Žiberna 2010, 63, 66–68).

Obsežni izsuševalni posegi v sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja so območje močno spremenili. Zaplavljenе in zamočvirjene gozdove in travnike (Titl 1980, 523; Titl 1983, 27–28) so zamenjali travniki in obsežne njivske površine s suhimi in zbitimi tlemi. Zaradi intenzivnega poljedelstva je podtalnica degradirana, zmanjšala pa se je tudi pestrost rastlinskih in živalskih vrst (Žiberna 2010, 68). Naselja se nizajo večinoma na zahodnem in južnem obrobju Dravskega polja ter na prehodu izgonske pokrajine in čret v prodnat svet Dravskega polja. Pragersko kot središče območja se je razvilo na križišču prometnih poti, železnice ter z opekarškim obratom in izkoriščanjem naravnih ležišč gline.

3 Arheološki in zgodovinski oris

Pokrajino Dravskega polja, kjer leži najdišče Med cestami, in valoviti svet med Pohorjem, Bočem in Halozami je na osnovi raziskav do osemdesetih let 20. stoletja opisal arheolog Stanko Pahič (ANSI 1975, 309–313; Pahič 1983, 39–90).⁴ Del območja je s prispevki te tematike predstavljen tudi v Zborniku občine Kidričevo (Tomanič Jevremov 2010, 78–87; Vomer Gojkovič 2010, 88–103).

Od šestdesetih do konca osemdesetih let 20. stoletja so na zahodnem in južnem delu Dravskega polja izvajali melioracijo površin in regulacijo vodotokov. Vendar večinoma brez prisotnosti arheološke stroke na območjih izven takrat znanih arheoloških lokacij, kot sta območji gomil v Stražgonjci (Mikl 1962, 235) in v Sp. Jablanah (Tušek 1986, 46). Pomembne spremembe v razumevanju arheološke dediščine ter varovanja dediščine v projektu izgradnje državnega avtocestnega omrežja (Djurić 2003b, 7–24), katerega del je bila tudi t. i. obvoznica Pragersko, in pri drugih posegih v prostor, so na ožjem območju Pragerskega poleg znanih sedmih najdišč in trase rimske ceste Celeja–Petoviona po letu 2000 doprinesle k odkritju devetih novih arheoloških najdišč, med drugim tudi najdišča Med cestami (sl. 6).

Zaenkrat na tem območju še niso odkrili najdb iz obdobja paleolitika oziroma starejše kamene dobe. Vsekakor pa domnevamo, da so se skupine paleolitskih lovcev in nabiralcev gibale tudi na območju Dravskega polja, podpohorskih in Dravinjskih gor. Najbližje do zdaj poznana najdišča iz paleolitika so npr. Punikve, vzhodno od kraja Ivanec, Novi Golubovec, Martijanec in v jamah v hrvaškem Zagorju, npr. Vindija pri Donji Voči, Krapina, Velika pečina pri Goranecu, Vilenica pri Novem marofu, Varaždinske Toplice – Gradišče (Vukotić 1967, 9–24; Malez 1979a, 83–102; Malez 1979b, 277–295; RANSZHR 1990, 58, 84, 100, 50, 65, 51, 91, 94).

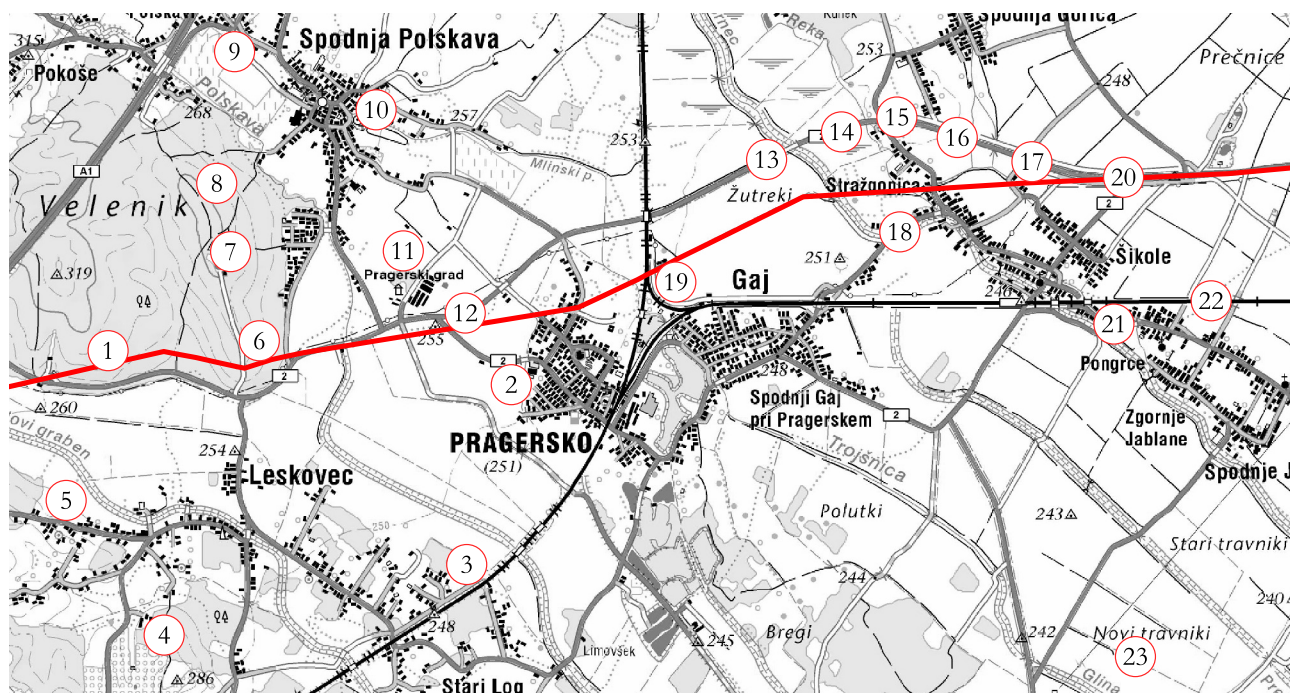
Najstarejše arheološke najdbe z ožjega območja najdišča Med cestami so posamične najdbe glajenega kamnitega orodja iz Stražgonjce, Črešnjevca ter Spodnje in Zgornje Polskave, ki sodijo v čas mlajše kamene in bakrene dobe (Pahič 1983, 43–45; Lubšina Tušek 1993, 107, 125–126, t. 16: 4, t. 25: 6–10). Ostaline naselbin iz bakrene dobe so bile

odkrite na najdiščih na trasi nove obvoznice Pragersko, in sicer na najdiščih Zadruga v Pragerskem (Lubšina Tušek 2022), Cediljeki (Lubšina Tušek 2003a, 106, 107), Gmajna z lokacijo Gorica v Spodnji Gorici (Lubšina Tušek 2003c, 133, 134) ter Lavše v Stražgonjci (Dokumentacijski arhivi teh najdišč na ZVKDS CPA v pripravi za objavo; Djurić 2003a, 241; Lubšina Tušek 2003d, 170–172). Na omenjenih najdiščih in na najdišču Žutreki v Gaju pri Pragerskem so bili odkriti ostanki stavb in materialno gradivo iz zgodnje, srednje in mlajše bronaste dobe oziroma zgodnje faze kulture žarnih grobišč (Lubšina Tušek 2003f, 106–107, 133–134, 283–284). Iz starejših faz kulture žarnih grobišč (Bd D–Ha A) poznamo več ostankov objektov na najdišču Dolge njive v Stražgonjci (Lubšina Tušek 2003b, 122–123; Žižek 2005).

Okvirno v čas zgodnje in pozne bronaste dobe sodijo naselbinske ostaline z najdišča Med cestami pri Šikolah (Lubšina Tušek 2003e, 183–184). Približno 700 metrov vzhodno od ostalin prazgodovinskih naselbin na Zadrugi so bili leta 1963 pri sondiranju trase rimske ceste Celeja–Petoviona odkriti odlomki prazgodovinskih posod in piramidalne uteži (Pahič 1965, 182), ki jih je Stanko Pahič opredelil kot ostaline železnodobne poselitve (Pahič 1978, 191–192, sl. 2: profil št. 5, t. 22: 19, 20) (sl. 7). V starejšo železno dobo je datirana plitvo vkopana jama s keramičnimi posodami z nekaj drobci žganih kosti na najdišču Lavše v Stražgonjci (Lubšina Tušek 2003, 171).

V starejšo železno dobo sodi gomila v Stražgonjci, po Pahiču opredeljena v stopnjo Ha C (ANSI 1975, 309; Pahič 1983, 42, 54; Tomanič Jevremov 2010, 80), in gomila z žganim pokopom v kamniti grobnici na severovzhodnem delu grebena Velenika, zahodno od Spodnje Polskave (Pahič 1967, 116–117; ANSI 1975, 309), opredeljena v stopnjo D1 po Kosakovi kronologiji halštatske dobe oziroma v njeno III b stopnjo na Štajerskem po Teržanovi (Teržan 1990, 119–120, 351–353, sl. 26, t. 71: 1–18). Arheološko še nepreverjeni, morda starejše železnodobni, sta dve dobro ohranjeni veliki gomili sredi nekdanje črete v Starih travnikih pri Spodnjih Jablanah (ANSI 1975, 315; Teržan 1990, 348). Arheološke najdbe iz mlajše železne dobe poznamo na obravnavanem območju zaenkrat le z najdišč na trasi pragerske obvoznice, raziskanih v letu 2002, in sicer keltsko naselbino z lokacije Gmajna

⁴ Arheološki in zgodovinski oris obravnavanega prostora sta povzeta po poglavju Arheološka, kulturnozgodovinska podoba prostora objave Zadruga v Pragerskem (Lubšina Tušek 2022).

6 Kulturna krajina območja: **1** Rimska cesta Celeia–Poetovio, **2** Pragersko, **3** Stari log pri Pragerskem – Villa rustica, **4** Črešnjevce – gomilno grobišče Gomilce, **5** Leskovec, **6** Sp. Polskava – gomilno grobišče Velenik, **7** Sp. Polskava – rimskodobna gomila Velenik, **8** Sp. Polskava – prazgodovinska gomila Velenik, **9** Sp. Polskava – grad Frajštajn, **10** Sp. Polskava – Vas, **11** Pragersko – Dvorec, **12** Pragersko – Zadruga, **13** Gaj pri Pragerskem – Žutreki, **14** Sp. Gorica – Cediljeki, **15** Sp. Gorica – Gmajna, **16** Stražgonjca – Lavše, **17** Stražgonjca – Dolge njive, **18** Stražgonjca – Gomila, **19** Stražgonjca – Gmajna, **20** Šikole – Med cestami, **21** Pongrce, **22** Zg. Jablane – Praponce, **23** Sp. Jablane – Stari travniki; podlaga: Geodetska uprava Republike Slovenije, Državna topografska karta, stanje 2021, vir podatkov: <https://egp.gu.gov.si/egp/>, ©GURS. Merilo 1 : 50 000.

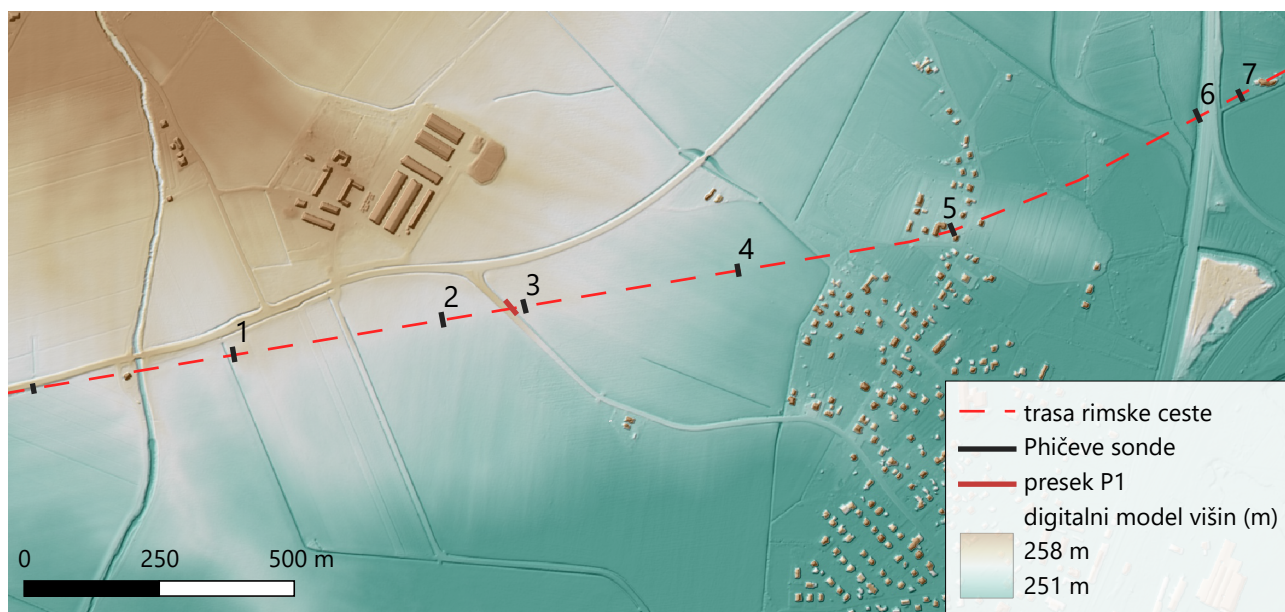
na Lavšah v Stražgonjci (objava v pripravi) in verjetno njej pripadajoče grobišče z žganimi grobovi na najdišču Med cestami v Šikolah (Lubšina Tušek 2003, 134, 184; objava v pripravi).

Prazgodovinsko krajino je prepletala mreža poti, ki so povezovala naselja ter druge prebivalcem pomembne točke v okolici, z oddaljenimi kraji pa jih je povezovala trgovska, t. i. jantarna pot. Bolj ali manj v njenem koridorju so Rimljani že kmalu po tem, ko je tudi naša pokrajina kot del Noriškega kraljestva okrog leta 15 pr. n. št. prešla pod okrilje rimskega cesarstva, oziroma po dograditvi ceste iz Akvileje do Emone in po panonskem uporu, najkasneje v 2. desetletju n. št., preko Celja (Celeja), Stranic (Lotodos), Čadrama/Sp. Grušovja (*mansio Ragando*) in obravnavanega območja Med cestami, kjer naj bi bila obcestna postaja Pultovija, do Petovione in nato naprej proti vzhodu, zgradili eno od glavnih državnih cest: via publica Akvileja–Petoviona–Sirmij (ANSI 1975, 309, 311, 315; Pahič 1969, 311–335; Pahič 1983, 55–57; Pahič 1984, 284–287; Jevremov 1972, 162–163; Lubšina Tušek 2006, 168–171; Tomanič Jevremov 2010, 79–87; Vomer Gojkovič 2010, 101). Ob njej je bilo odkritih več rimskih naselbin, in sicer na že omenjenih najdiščih pragerske obvoznice na Zadrugi v Pragerskem, na Cediljekih in Gmajni v Spodnji Gorici, na Lavšah z lokacijo Gmajna in na Dolgih njivah

v Stražgonjci ter na obravnavanem najdišču Med cestami (Djurić 2003a, 241; Lubšina Tušek 2003, 106–107, 122–123, 133–134, 170–171, 183–184).

Morda gre za ostanke obcestne postaje Pultovija (*mutatio Pultovia*), ki jo Pahič sicer postavlja nekaj sto metrov zahodneje v Stražgonjco, z odcepi cest proti Flaviji Solvi in proti Vidmu pri Ptujju (ANSI 1975, 315; Pahič 1969, 329–331, 351, op. 59; Pahič 1983, 57, Arheološki zemljevid pokrajine ob jugovzhodnem Pohorju). Na zahodnem delu vasi Stražgonjca namreč ležijo sledovi rimskih stavb ob rimski cesti (Saria, Klemenc 1939, 60–61; Pahič 1970, 168–169; ANSI 1975, 309), ki so danes deloma zajeti na južnem robu najdišča Žutreki, odlomki rimske lončenine pa so bili odkriti tudi na severnem delu istega najdišča, na trasi pragerske obvoznice (Djurić 2001c; Lubšina Tušek 2003, 283–284). Leta 1975 so odkrili naselbinsko plast z rimsko keramiko v Pragerskem, zahodno ob železniški progi Pragersko–Maribor, ob trasi rimske ceste (Pahič 1978, 192, sl. 2, t. 22: 17–18, 21–24; Pahič 1983, 58) (sl. 7: 6).

Preko iste železniške proge z odcepom proti Ptujju in južno ob rimski cesti s profilom št. 7 (Pahič 1977b, 244; Pahič 1978, sl. 2: Pragersko) (sl. 7: 7) so bile leta 2012 pri arheološkem terenskem pregledu zemljišč na ledini Gmajna v Stražgonjci odkrite ostaline rimske naselbine (Veršnik *et al.*

7 Trasa rimske ceste *Celeia-Petovio* na območju Pragerskega, združeni podatki: lidar, Pahičeve sonde s profili 1–7 (Pahič 1978, sl. 2), presek P1 in RKD (Lubšina Tušek 2022, sl. 19).

2012). Pri obeh raziskavah gre verjetno za območje iste rimske naselbine ob rimski cesti Celeja–Petoviona. Leta 2010 sta bili pri sondiranju zemljišč na območju Praponce v Zgornjih Jablanah, ob železniški progi Pragersko–Ptuj–Ormož, odkriti naselbinski plasti iz prazgodovinske in rimske dobe (Jovanović, Olić 2010). V Starem Logu pri Pragerskem, ob potoku Devina, je 2 metra visoka in 20 metrov široka vzpetina z odkritimi kamnitimi temelji opredeljena kot ostalina rimske vile rustike (Pahič 1965, 166; Pahič 1983, 63). V jugovzhodnem Veleniku, na gozdnem grebenu zahodno od Spodnje Polskave, so bile ostaline lesenih stavb z rimsko lončenino ugotovljene južno ob trasi rimske ceste, v bližini pa poleg prazgodovinskih leži tudi več rimskodobnih gomil v več skupinah (Pahič 1970, 168–169; ANSL 1975, 309; Pahič 1976, 233–234, sl. 7–8, priloga 1–2; Pahič 1978, 132, 154–159, 169–186, sl. 1–2, 7–8, 12–21; Pahič 1983, 58, 61). Sem B. Djurić umešča rimsko kamnoseško delavnico (Djurić 2001d, 61–70), leta 2015 pa je bil tu odkrit del grobne edikule (Ciglar, Umek, Vinder 2019, 66–73). Kot rimska je opredeljena tudi gomila ob kolovozu višje na grebenu Velenika (Pahič 1967, 128; Pahič 1968, 342). Na pobočju griča severovzhodno od vasi Črešnjevec, v gozdu na ledini Gomilce, leži 24 rimskih gomil (Pahič 1983, 61–62). Z omenjenih grobišč in morda tudi tistih z nekoliko širšega območja najdišča na Zadrugi izvirajo nagrobni marmorni kamni. Večinoma so vzdani v stene cerkvenih stavb in obzidja v Črešnjevcu in v Spodnji Polskavi (Saria, Klemenc 1939, 48; ANSI 1975, 309, 310; Pahič 1977a, 204–206; Pahič 1977c, 267–268; Pahič 1977e, 13–73; Pahič 1977f, 74–91; Pahič 1983, 63–72, 83–88; Curk 1983, 172–173). Na območju Gorice (Zgornje) je bilo v letih 1900 in 1902 najdenih več rimskih kamnov iz marmorja, po opisih sodeč

verjetno delov grobiščne arhitekture, ki so bili uničeni (Saria, Klemenc 1939, 23; ANSI 1975, 309). Na polju v Leskovcu pri Pragerskem, južno od rimske ceste Celeja–Petoviona, je bil leta 1907 najden lonec s 1200 novci rimskih cesarjev od Vespazijana do Maksimina Tračana, zakopan okrog leta 238 (Saria, Klemenc 1939, 37; ANSI 1975, 311; Pahič 1983, 72). Opisana rimska krajina je sodila v upravno območje kolonije Petovione (Ragolič 2014, 323–351).

Arheološke najdbe iz pozne antike na opisanem območju zaenkrat niso znane. Prebivalstvo, ki so ga pestile notranjepolitične in vedno slabše gospodarske razmere pozno rimske države, in je od konca 4. stoletja naprej trpelo tudi zaradi vdorov in roparskih vpadov tujih plemen z vzhoda proti Italiji, posebej v koridorju rimske ceste, se je zdesetkano moralo umakniti v zavetje Pohorja. Od tam so znane poznoantične naselbine na Brinjevi gori in Ančnikovem gradišču pri Jurišni vasi ter grobišče v Brezju pod Brinjevo goro, kjer je bilo poleg poznoantičnih odkritih tudi nekaj zgodnje-srednjeveških skeletnih grobov (Pahič 1955, 324–337; Pahič 1983, 74, 76–79; ANSI 1975, 311, 296, 307).

Po odhodu Langobardov leta 568 v Italijo so vzhodnoalpski in predalpski prostor z Dravskim poljem do konca 6. stoletja poselili Slovani. Prvi val Slovanov naj bi po proučevanju jezikoslovcev prišel že po sredini 6. stoletja iz severne smeri s področja zahodnoslovanske jezikovne skupine do Karavank in ob Dravi proti jugovzhodu, drugi pa po letu 582 iz jugovzhodne smeri z območja južnoslovanske jezikovne skupine, skupaj z Avari. V drugi četrtini 7. stoletja so Slovani živeli v zvezi slovanskih plemen in do konca 8. stoletja pod gospodstvom Avarov. Slovani so bili večinoma kmetovalci

z neustaljenim poljem, ki so v velikih družinah in z župani živeli v župah, vaseh, razloženih naseljih in saminah, od frankovske dobe dalje v hubah (kmetijah) in hubnih vaseh. Kosezi so bili lastniki dvorov. Sestava prebivalstva je bila polietnična; poleg Slovanov so bili še razni staroselci, pripadniki sodobnih germanskih skupin, Avarov itd. (Štih 2001, 19–48). Po tem, ko so Franki ob koncu 8. stoletja izrinili Avare in po Ljudovitem upor med letoma 819 in 820, je večji del slovenskega prostora po letu 828 postal del bavarske Vzhodne krajine in v državno-upravnem smislu del vzhodnofrankovskega kraljestva Ludvika Nemškega in naslednikov. Jugovzhodni obpohorski svet z Dravskim poljem se je znašel v frankovski mejni grofiji Spodnji Panoniji (Štih, Simoniti 2009, 49–56, 65). Razširilo se je krščanstvo, za katerega je po letu 796 oziroma letu 803 na območju južno od Drave skrbel oglejski patriarh z urejenimi misijonskimi postojankami (Koropec 1983, 91; Štih 2001, 50–53). Leta 898 so čez te kraje pričeli z vdori v Italijo in nazaj Madžari, njihovi plenilni pohodi pa so trajali več kot pol stoletja (Štih 2001, 79–82; Štih, Simoniti 2009, 73–75). Po porazu Madžarov v drugi polovici 10. stoletja, ko so jih Nemci potisnili na vzhod, naj bi v okviru takrat nastajajočega nemškega cesarstva okrog leta 975 nastala Podravska mejna grofija s sedežem na Pohorskem dvoru, imenovana tudi Krajina ali Ptujška marka. Na njenem jugozahodnem obrobju je bilo tudi obravnavano območje Med cestami, ki je v 11. stoletju sodilo v okvir hoške, vsaj od leta 1146 pa v slivniško pražupnijo. Slivniška se tedaj skupaj s konjiško pražupnijo omenja v listini patriarha Peregrina iz Ogleja, ki je podravskemu mejnemu grofu Bernardu Spanheimu z gradu Piramida v Mariboru med drugim dodelil v uživanje tudi dve tretjini cerkvene desetine v obeh pražupnijah (Koropec 1983, 92; Koropec 1996, 129–130; Blaznik 1986, 279, 350; Blaznik 1988, 295; Curk 1996, 270; elektronski vir: <http://zupnije.rkc.si/hoce/>). V novjšem zgodovinskopisju je izražen dvom o obstoju Podravske mejne grofije oziroma neke trdne mejne krajine proti Madžarski. Odprta pokrajina je bila izpostavljena madžarskemu plenjenju do prvih desetletij 12. stoletja, tako da se v letih 980 in 985 omenjena posebna grofija (*comitatus Rachvuini comitis*) v slovenskem Podravlju ni mogla oblikovati v posebno mejno krajino državnopravnega značaja (Štih, Simoniti 2009, 77). Ostaline naselbin iz zgodnjega srednjega veka so bile na obravnavanem območju prvič odkrite leta 2003 na trasi pragerske obvoznice v Spodnji Gorici na najdiščih Gmajna in Cediljeki ter leta 2004 na najdišču Zadruga v Pragerskem (Djurić 2003a, 241; Lubšina Tušek, Murko 2016, 28; Lubšina Tušek 2022, 38). Najbližje znano grobišče s skeletnimi grobovi in z najdbo srebrnega obsenčnega obročka iz 11. do 12. stoletja je bilo odkrito v Črešnjevcu leta 1964, pri sondiranju

ob cerkvi sv. Mihaela (Pahič 1965a, 198, t. 10: 1; Kastelic 1964–1965, 116; ANSI 1975, 310–311).

Dravsko polje se že leta 890 omenja z imenom Zistanesfeld in leta 985 kot Zitdinesfeld, leta 1325 kot Traueld, 1331 Trafelfeld, 1352 Travelld ipd. (Blaznik 1986, 170–172; Hernja Masten 2004, 42, op. 2). V srednjeveški čas segajo prve omembe fevdalnih postojank, pražupnij, cerkva in vaških naselbin v pisanih virih, različnih listinah in urbarjih. Na obravnavanem območju so to: fevdalna postojanka in vas Spodnja Polskava s cerkvijo sv. Štefana in dvorcem Frajštajn, vasi Gorica, Stražgonjca, Zgornje in Spodnje Jablane, Pongrce, Šikole, Leskovec in Stari log pri Črešnjevcu, katerih zgodovinski razvoj se je nadaljeval skozi novoveško obdobje, ko je bil v 16. stoletju pozidan tudi Pragerski dvor. V 19. stoletju se je razvilo naselje Pragersko, ki obstaja še danes. Kraji so v letih 1475, 1479 in 1483 trpeli zaradi ropanja Turkov, leto 1635 so zaznamovali uporni kmetje z napadi in požigi dvorov na Spodnji Poliskavi in Pragerskem, leta 1646 pa je na območju od Zgornje in Spodnje Polskave do Črešnjevca razsajala kuga (Koropec 1983, 135). Spodnja Polskava (leta 1164 Pulzka, 1207 Pulzcau, 1224 Pulcka, Pulska, Pulshka, 1249 Pultzkaw, 1306 Pusskawa, 1402 Nider Pulczkaw, 1493 Nider Pultzka, 1654 Puskava, 1785 Spodnja Polska, 1850 Spodnja Polskava, 1915 Poliskava, 1947 Poljskava), vas s fevdalno postojanko, se v pisanih virih prvič pojavi leta 1164 z Riherjem I. Polskavskim.

Stražgonjca se omenja leta 1237 kot Drascoy in leta 1461 kot Sdressendorff (Blaznik 1988, 344). V vasi stojita stebrno znamenje iz 17. stoletja, predstavljeno z bližnje prazgodovinske gomile, in kapelica Na polju, nastala verjetno v 18. stoletju v času baroka in predelana v 19. stoletju.

Jablane, Spodnje in Zgornje. Leta 1259 se omenja Jablaniach Superiori, 1312 Fritz von Yablanach, 1331 Yablaniach, Jablanach, 1333 Fridreich von Yablanach, 1357 Jablenach, 1385 dorff Jablanach (Blaznik 1986, 299). V Spodnjih Jablanah stoji kapelica Pri starem križu iz prve četrtine 20. stoletja in sredi vasi domačija iz 19. stoletja.

Pongrce – do leta 1941 se je kraj imenoval Pongérci (KLS 1980, 414). Domnevno ta kraj se med letoma 1255 in 1273 omenja v imenu Wulingus de Povmgarten, Wolvigus de Pongart, dominus Wlfingus de Poumgarten ipd. (Blaznik 1988, 123). V vasi stoji kapela z zvonikom iz začetka 20. stoletja.

Šikole se omenjajo leta 1374 kot Sycolach, 1441 dorf Syckhawlou, 1493 Sycolach im Traueld (Blaznik 1988, 397). V vasi stojita neogotski kapeli z zvonikom iz 19. stoletja: Vaška kapela in Forštatska kapela ter domačija iz preloma 19. in 20. stoletja.

Leskovec (Lieskowitz) se prvič omenja leta 1300 (Koropec 1983, 144) oziroma leta 1409 kot Leskaw, 1436 Lessko, 1445 Leska in leta 1463 Leskaw (Blaznik 1986, 420).

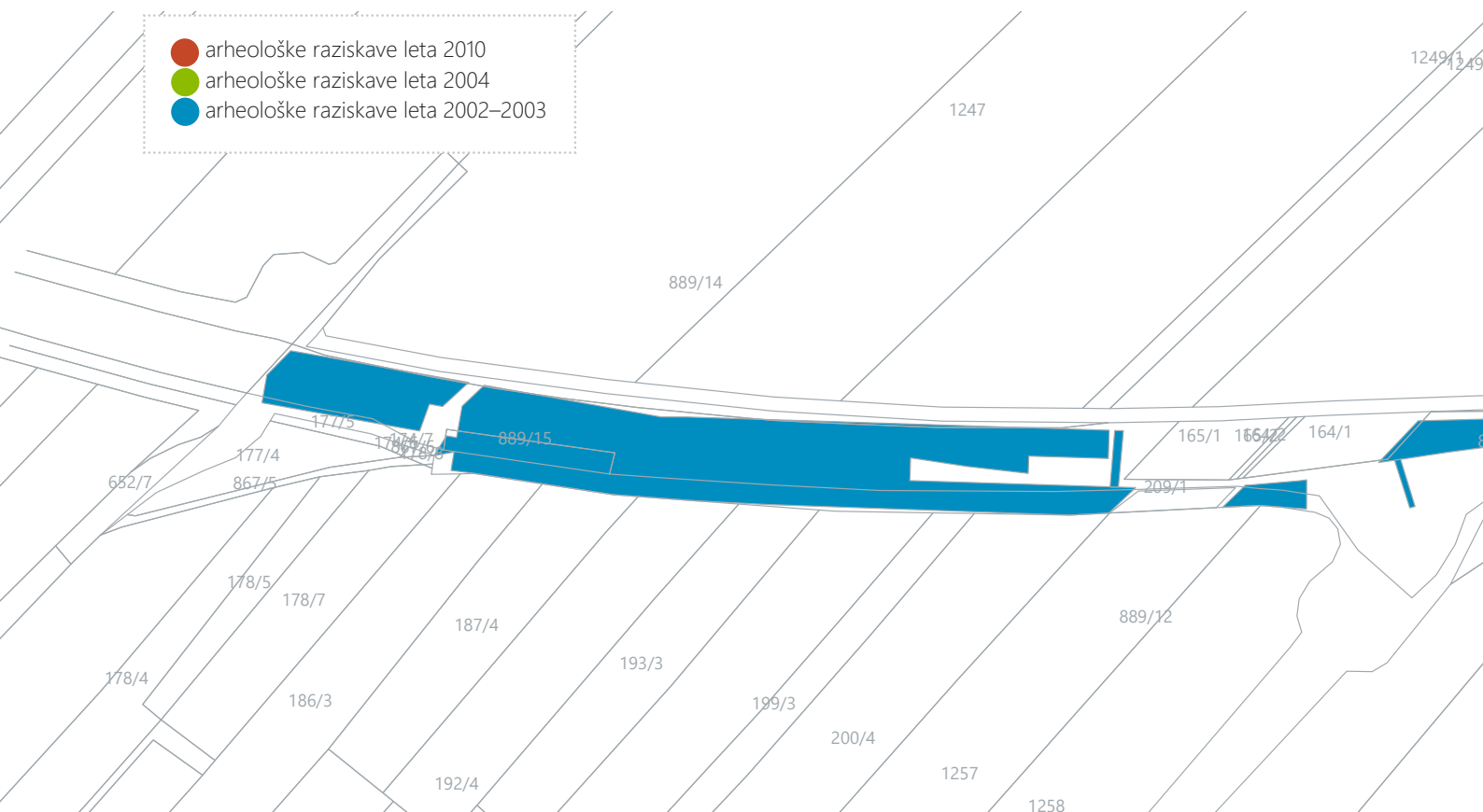
Stari Log pri Črešnjevcu se kot Lacken omenja leta 1490 (Koropec 1983, 145). V vasi stojita Frleževa kapelica iz leta 1932 in Faleževa kapelica iz leta 1936.

Velenik, gozdnat greben med potokoma Devina in Polska-vo, se kot Wielnigkh omenja v letih 1563–1564 (Koropec 1983, 146).

Pragerski dvor (1551–1564 Hoff, 1599 Pragerischer Hoff, 1715 Edelsitz Pragerhof, 1850 Pražki dvor, 1860 Pragarsko), katerega začetek je morda povezan z Ožbaltom Pragerjem, ki se je leta 1541 poročil z Aiglovo vdovo Ano z Gromberga, je nastal med letoma 1551–1578 na gromberški ledini Hrastje. Ime je dobil po Pragerjih, lastnikih Gromberga in dvora med letoma 1580–1629. Med letoma 1629–1674 so ga posedovali Dietrichsteini. Po letu 1635, ko so ga požgali uporni kmetje, je bil obnovljen, v drugi polovici 17. stoletja je dobil Križovo kapelo, pristavo in hlev. Leta 1715 se omenja, ko je bil kot svobodni dvor Pragersko (Edelsitz Pragerhof) prodan baronici Wildenfels. Med letoma 1740–1946 so ga posedovali mnogi lastniki, potem je bil podržavljen in uporabljen za stanovanja ter v lasti Kmetijskega kombinata Ptuj. Pragersko

je naselje, katerega nastanek je povezan z izgradnjo Južne železnice Dunaj–Trst (1841–1857) in proge Pragersko–Ptuj–Čakovec–Budimpešta (1857–1861) (Bogič 1998; https://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovina_%C5%BEEleznice_v_Sloveniji 9. 3. 2021).

Za razvoj naselja je bila pomembna tudi opekarna, ki jo je ob ležiščih gline in modre ilovice leta 1904 odprl Franz Steinklauber (KLS 1980, 546–547). Opuščeni del opekarne, ki je predstavljala tehniško in urbanistično dediščino svojega časa, je bil leta 2004 porušen. Kot predstavnika iste dediščine sta ohranjena še vodni stolp, vodna postaja za parne lokomotive, zgrajena leta 1886 in v uporabi do leta 1961, ter železniška postaja Pragersko. Zgrajena je bila leta 1846 v sklopu Južne železnice in obnovljena po 2. svetovni vojni. Ob cesti Pragersko–Slovenska Bistrica stoji kapelica z letnico 1899 in v Pionirski ulici spomenik NOB, postavljen padlim domačinom v 2. svetovni vojni.

4 Potek raziskav

Trasa nove magistralne ceste G 1–2 Slovenska Bistrica–M. P. Središče ob Dravi, odsek 0392 Pragersko–Šikole, pododsek obvoznica Pragersko, se je začela vzhodno od potoka Polskava in odseka ceste G 1–2/0391 Slovenska Bistrica–Pragersko (P 0/km+030,000 po BCP) in se končala vzhodno od Šikol (P 302–303/km 10+517,000 po BCP), kjer se je navezala na rekonstruiran odsek ceste G 1–2 /0393 Šikole–Hajdina (Lubšina Tušek 2022, 14). V neposredni bližini obravnavanega izkopnega polja je bilo še izkopno polje, raziskano v letih 2002 in 2003 ter v letu 2010 (sl. 8).

Območje izkopa se je omejilo na traso prihodnje obvoznice, širine približno 30 m in dolžine približno 440 m (sl. 12). Na severovzhodnem delu se je izkopno polje razširilo v krak poteka nove ceste proti Račam. Ta je bil približno 112 m dolg in širok od 2 do 62 m (sl. 9). Izkopno polje niso razdelili na

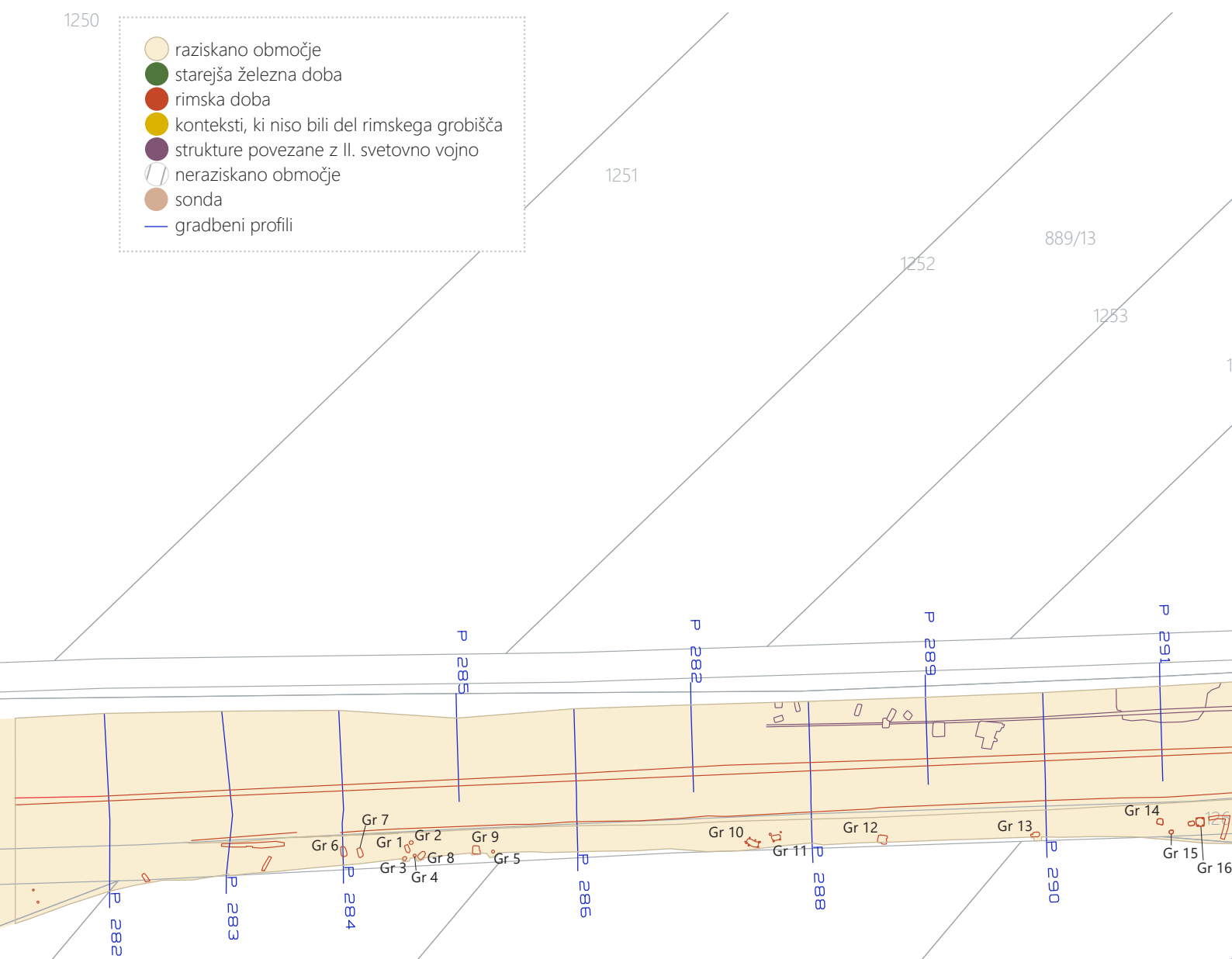
sektorje, ampak so se usmerjali na podlagi gradbenih profilov od P 281 do P 302 (sl. 9).

Ornico in delno plasti neposredno pod njo so odstranili strojno, globine približno 0,4 m. Arheološke strukture so izkopali ročno.

Del območja med rimsko cesto in grobiščem je ostal zaradi inštalacij, kužnega znamenja in drevesa neizkopan (sl. 9, 17). Gre za približno 162 metrov dolg pas, širine od 4,5 do 0,5 metrov. Predvsem je ostalo neraziskano območje stika med rimsko cesto in grobiščem. Tudi del rimske ceste Celeja–Petoviona je ostal neizkopan. Kar sproti so delavci gradbenega podjetja pripravljali tampon za novo obvoznico (sl. 10 in sl. 11).

8 Izkopna polja iz let 2002, 2003, 2004 in 2010. Merilo 1 : 2500.

9 Tloris izkopnega polja z vsemi strukturami in gradbenimi profili. Merilo 1 : 1000.

Proti koncu izkopavanj je arheološka ekipa izkopala sondo čez rimsko cesto približno na sredini izkopnega polja, dolžine pribl. 7,8 m in širine pribl. 2 m (sl. 9, 12).

Izkopali so 37 rimskih in en prazgodovinski grob. Ta se je nahajal na odseku ceste za Rače in je bil edina prazgodovinska struktura na obravnavanem najdišču (sl. 9). Večina ostalih odkritih struktur je bila del grobišča, ene so bile ostanki posegov v času 2. svetovne vojne⁵, redkih pa nismo ožje časovno zamejili, ker ni bilo ne najdb ne očitnega stratigrafskega odnosa do ostalih opredeljenih struktur (sl. 9).

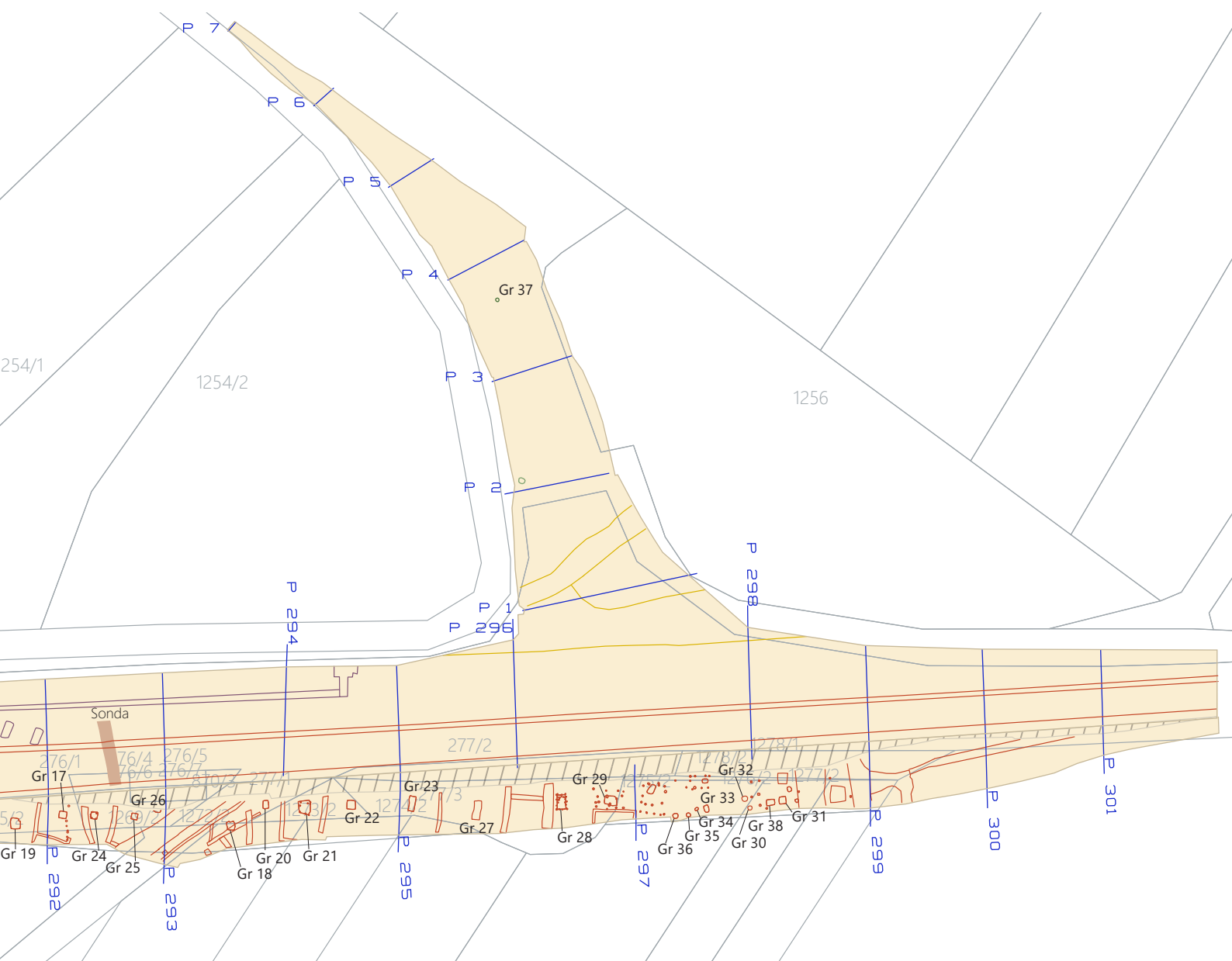
Vse stratigrafske enote smo dokumentirali v dnevniku raziskav, fotografirali in izrisali v tehnični risbi v merilu 1 : 20 ali

1 : 50. Grobove so številčili od 1 do neskončno, preostale enote prav tako od 1 do neskončno, plasti pa od 001 do neskončno. Polnila grobov niso dobila številke stratigrafske enote, ampak samo eno zaporedno številko.

Vsi odkriti grobovi so bili žgani. Analizo kosti so opravili v Antropološkem centru Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, pod vodstvom dr. Maria Šlausa.⁶

5 Strukture, povezane z 2. svetovno vojno, smo predstavili samo v Katalogu (Poglavje 9). Gre za enostavne vkope, skoraj brez najdb.

6 Poročilo o antropoloških analizah glej v poglavju Analize.

10 Pogled na izkopno polje proti zahodu.

11 Pogled na rimsko cesto in izvedbo tampona za novo obvoznico.

12 Pogled na izkopano sondo.

5 Rezultati raziskav

Maja Janežič

5.1 Prazgodovinsko obdobje

Prazgodovinskih najdb je bilo odkritih malo, približno 24 odlomkov. Gre predvsem za manjše odlomke keramičnih posod, ki jih nismo ožje časovno opredelili. Odkriti so bili v plasteh skupaj z rimskimi najdbami. Predvsem se pojavljajo v plasti SE 130 in v polnilih rimskih grobov (npr. G121, G255). Nobena plast ni vsebovala samo prazgodovinskih najdb oziroma ni bila interpretirana kot hodna površina. Predvidevamo, da je bila prazgodovinska naselbina v bližini, mogoče na območju raziskav iz leta 2002/03 (sl. 8).

Grob 37

Med prazgodovinskimi najdbami izstopa žgani grob 37, ki so ga odkrili približno 68 m severno od rimske ceste Celeja–Petoviona, na območju odseka ceste v smeri Rač (sl. 9). Na podlagi najdb ga datiramo v čas Ha C2 in Ha D1. Grob je bil

13 Pogled na neizkopen grob 37.

14 Pogled na delno izkopen grob 37.

precej uničen; kar je ostalo od njega, je del polnila v okrogli jami (sl. 13, 14).

Datacija sloni predvsem na podlagi vozlaste ovratnice iz bronaste zlitine (G1).⁷ Podobna je ovratnicam z Magdalenske gore, ki so datirane v ta čas (Tecco Hvala 2012, 227, 278, sl. 101: 9). V grobu je bil kot pridatek odkrit še odlomek železnega noža (G2). Analogije smo prav tako našli na Magdalenski gori. Takšni kratki noži s trnastim nastavkom za lesen ročaj so bili prisotni skozi celotno halštatsko obdobje (Tecco Hvala 2012, 135, sl. 53: 2). V grob je bila pridana še skleda s preluknjanim držajem. Po Dularjevi tipologiji sodi med latvice tipa La 9, ki se pojavljajo od Ha A do Ha D1 (Dular 2013, 47, sl. 13).

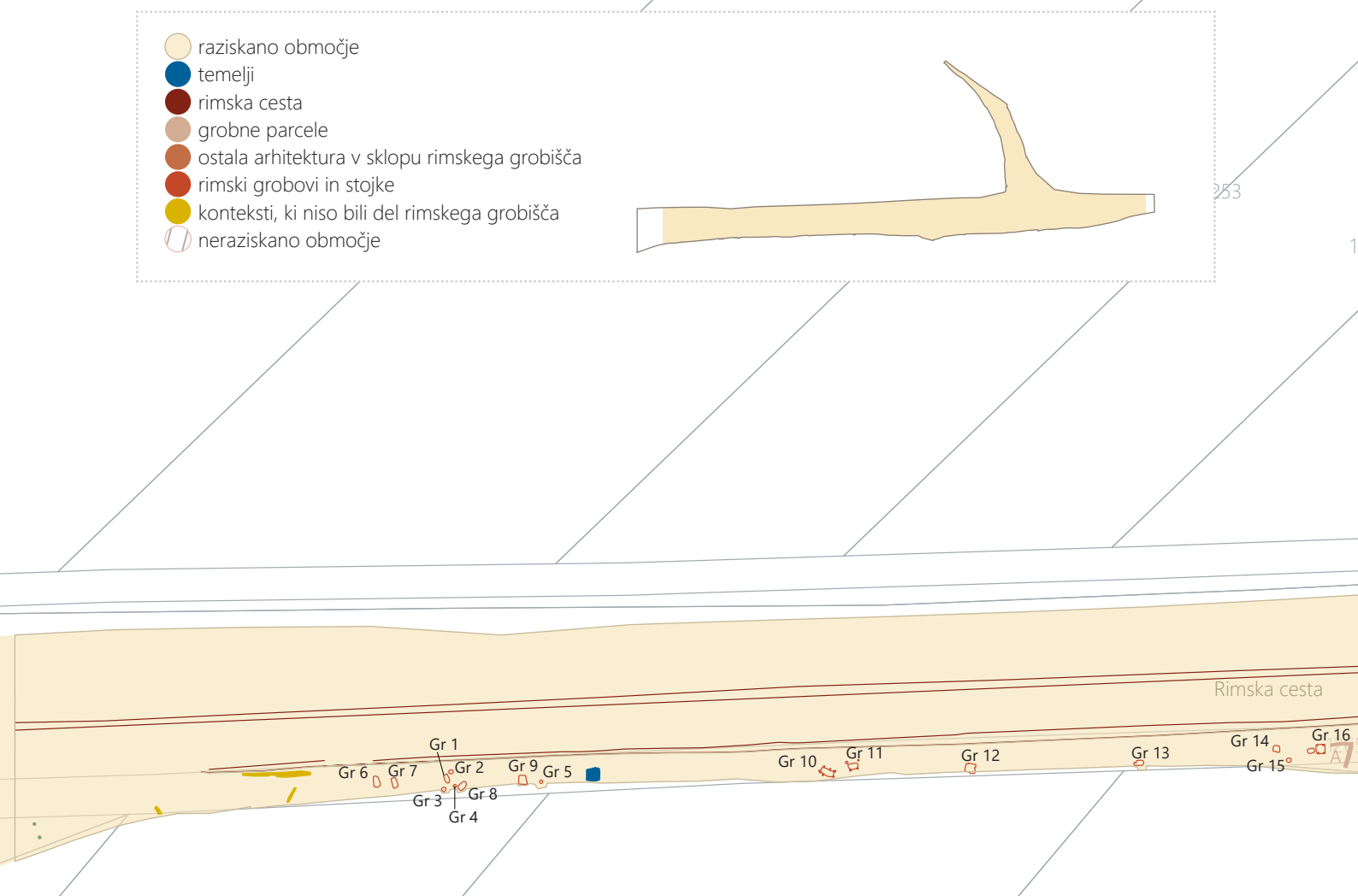
5.2 Rimsko obdobje

5.2.1 Grobišče

Na najdišču Med cestami so leta 2004 južno od stare magistralne ceste Pragersko–Ptuj odkrili del rimskega grobišča (sl. 9). Najverjetneje je pripadalo naselbini, ki se je nahajala približno 200 m zahodno od prvih odkritih grobov⁸ in za katero se domneva, da gre za Pultovijo, postajališče za menjavo konj (sl. 8). *Pultovia* je prvič omenjena na Burdigalskem itinerariju (t. i. *Itinerarium Burdigalense sive Hierosolymitanum*) iz leta 333. Anonimni popotnik je potoval iz Burdigale v Galiji (mesto Bordo, Francija) do Jeruzalema in na podlagi zapisov izdelal karto, ki opisuje razlike med večjimi mesti (*civitates*), prenočišči (*mansiones*) ter postajališči za menjavo konj (*mutationes*) (Verdev 2018, 10; Fodorean 2017, 103). Fodorean domneva, da Burdigalski itinerarij predstavlja zelo natančen opis potovanja in beleženja mest, prenočišč in postajališč, kar je bil najverjetneje eden izmed ciljev tega popotnika. V tistem času so popotniki za uporabo transportnega sistema (t. i. *cursus publicus*) potrebovali dovoljenje (*evectio*) ter načrt poti (Fodorean 2017, 105). Ta itinerarij predstavlja najbolj natančen zapis postajališč ob

⁷ Pri obravnavi prazgodovinskih najdb mi je bil v pomoč dr. Bine Kramberger, za kar se mu najlepše zahvaljujem.

⁸ Izkopavanja so potekala v letih 2002 in 2003.

15 Tloris vseh rimskih struktur. Merilo 1 : 1000.

cesti Emona–Petoviona–Sirmij–Singidun (Fodorean 2017, 104, 105).

V sklopu rimskega grobišča so odkrili 37 grobov, ki so se raztezali na dolžini približno 300 m. Nobeden od grobov ni bil ohranjen v celoti, vsi so bili uničeni vsaj do polovice (sl. 15, 16). Nahajali so se južno od rimske ceste Celeja–Petoviona in bili od nje oddaljeni vsaj pol metra (sl. 15). En del območja med rimsko cesto in grobiščem je ostal zaradi inštalacij, kužnega znamenja in drevesa neizkopan (sl. 15, 17). Gre za približno 162 metrov dolg pas, širine od 4,5 do 0,5 metrov. Predvsem je ostalo neraziskano območje stika med rimsko cesto in grobiščem (sl. 18).

V sklopu grobišča so odkrili še grobne parcele in ostanke grobne arhitekture (sl. 15, 23). Domnevamo, da se je grobišče širilo še naprej v južno smer. Severno od ceste Celeja–Petoviona leta 2004 niso odkrili nobenega rimskega groba oziroma sploh nobene rimske ostaline (sl. 9). Leta 2010 so v neposredni bližini izkopnega polja iz leta 2004 kolegi iz podjetja PJP izvedli arheološke raziskave, in sicer severno od

rimske ceste Celeja–Petoviona in zahodno od ceste v smeri Rač (sl. 8). Odkrili so rimske naselbinske ostanke ter gradivo, ki je okvirno datirano v 2. in 3. stoletje (Predan 2010 in Šemrov v tej objavi). Na podlagi tega predvidevamo, da se je grobišče širilo predvsem južno od ceste Celeja–Petoviona in da je del grobišča zaenkrat ostal neraziskan.

Na prve žarne grobove so naleteli na vzhodnem delu najdišča (ŽG 1–9). Gre za precej uničene grobove, ki večinoma niso datacijsko izpovedni. Datirali smo grob 4 v čas od 3. do druge polovice 4. stoletja in grob 5 v drugo polovico 3. stoletja (sl. 15, 19). Za tem sklopom grobov so odkrili temelj 1, ki ga povezujemo kot del arhitekture na grobišču (sl. 15). 34 metrov v vzhodno smer niso odkrili nobenih grobov ali drugih struktur. Najverjetneje so bile uničene. Dva grobova, 10 in 11, sta bila slabo ohranjena in posledično datacijsko neizpovedna. Od groba 11 in do grobne parcele A je razdalja približno 70 metrov (sl. 15). Na tej razdalji so bili grobovi 12–15, ki so prav tako slabo ohranjeni. Datiran je samo grob 12 v čas od druge polovice 1. in do prve polovice 2. stoletja

16 Pogled na izkopane grobove.

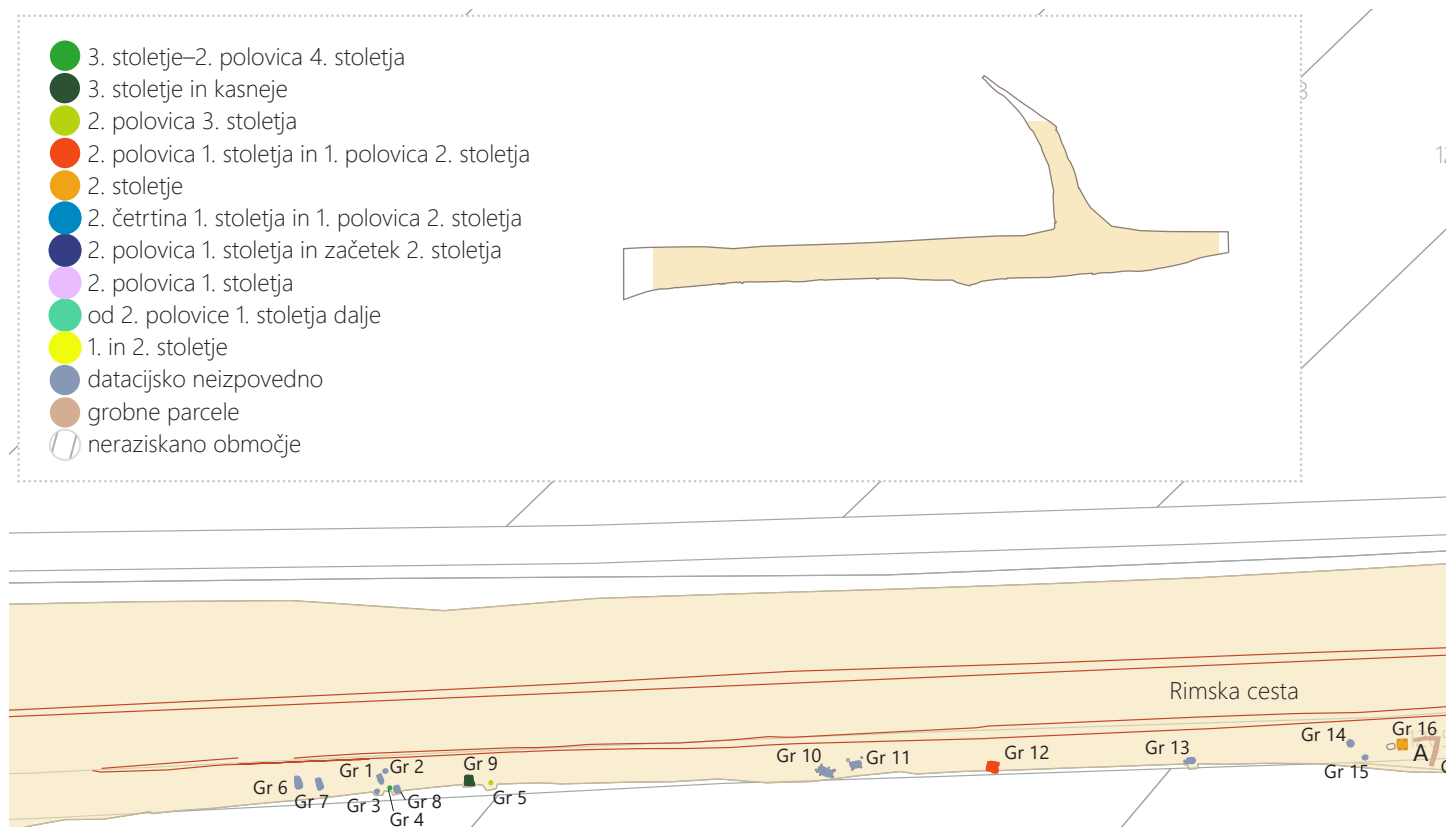
17 Kužno znamenje in drevo.

(sl. 15, 19). Območje z delno ohranjenimi grobnimi parcelami in arhitekturo, ki smo jo interpretirali kot del grobišča, se je razprostiralo na dolžini približno 162 metrov (sl. 23). Na tem območju so bili tudi grobovi malo boljše ohranjeni in smo jih lahko bolj natančno datirali ter določili tip (sl. 19, 20).

Grobne parcele

Grobna parcela A

Delno ohranjeno parcelo A sta sestavljala dva jarka (SE 18), ki sta tvorila edini ohranjeni vogal parcele (v dolžino sta merila približno $3,5 \times 4,6$ m, širine približno 0,6 m). Na južnem delu se je jarek širil še izven izkopnega polja. Na zahodnem delu zamejitev parcele ni bila ohranjena. Znotraj parcele A je bil grob 16, vzhodno od nje pa grob 19 in možno je, da je zamejevala tudi tega (sl. 23). Na podlagi polnila jarka, ki ni vseboval nobenih ostankov zidov ali temeljev oziroma zidane arhitekture, sklepamo, da je šlo za ostanek zasaditve rastlin. Ostanki grobnih parcel z jarki, zapolnjenimi samo z zemljo, za katere domnevajo, da so bili ostanki zasaditve grobnih parcel, so bili odkriti tudi na Zgornji Hajdini pri Ptujju. Jarki so bili široki 40, 70 in 90 cm (Jevremov 1977, 278, 279).

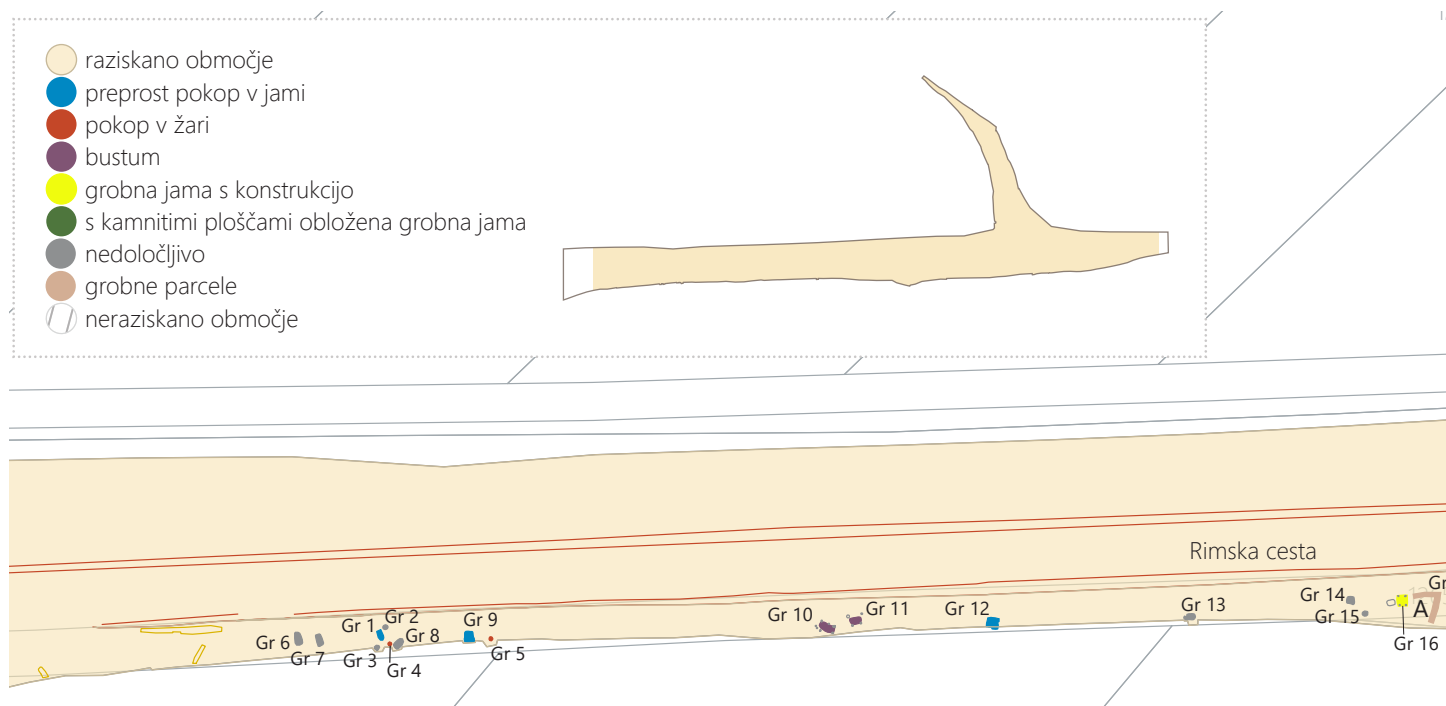

18 Pogled na izkopno polje in na neizkopano območje, kjer stojita drevo in kužno znamenje.

19 Tloris grobov z datacijami. Merilo 1 : 1000.

20 Tloris tipov grobov. Merilo 1 : 1000.

Grobna parcela A je na žalost preslabo ohranjena, da bi lahko določili njeno površino. Od rimske ceste je bila oddaljena približno 2 metra in je potekala vzporedno z njo (sl. 23). Grob 16 smo datirali v 2. stoletje, grob 19 pa od druge polovice 1. in v prvo polovico 2. stoletja (sl. 19).

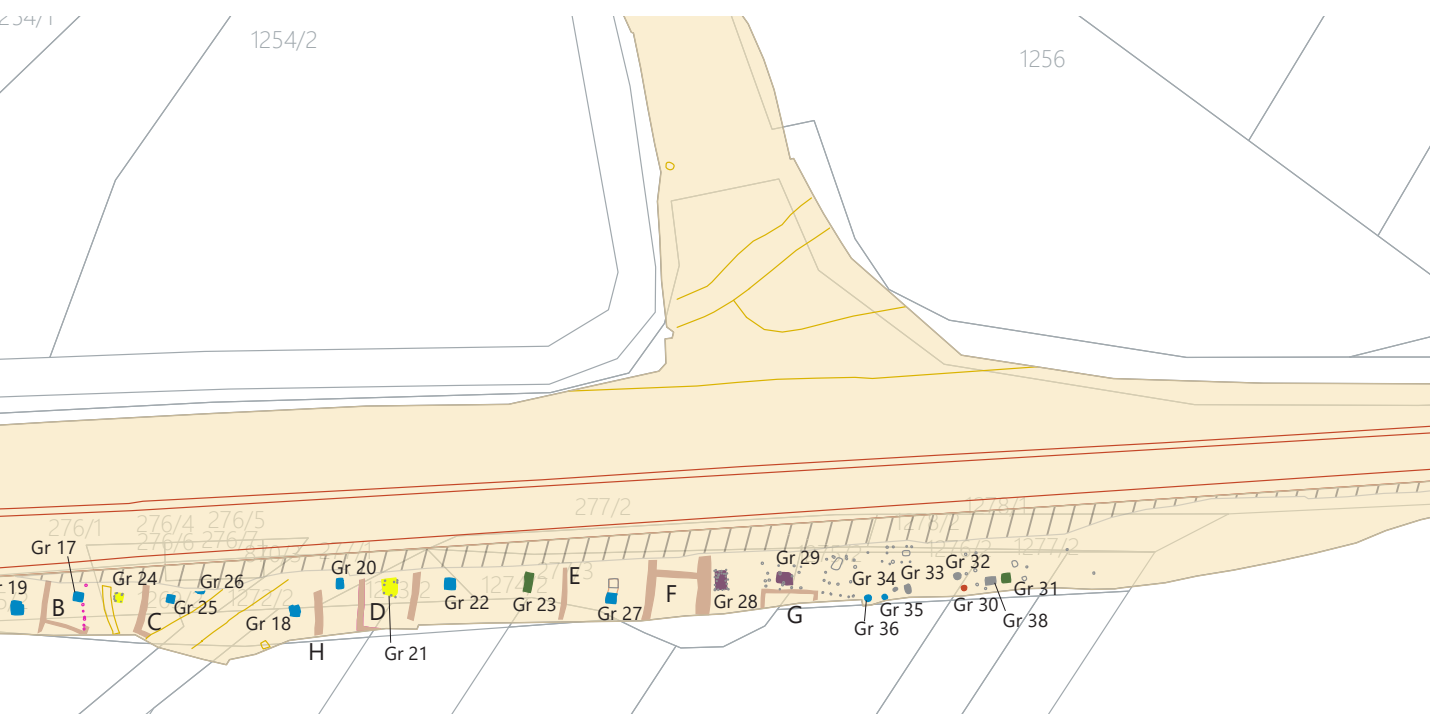
Grobna parcela B

Delno ohranjeno grobno parcelo B sta sestavljala: jarek SE 19 (dl. 5 m, š. 0,4 m), ki je potekal rahlo poševno z rimsko cesto, in jarek SE 20 (dl. 5 m, š. 0,5 m), ki je potekal pravokotno na cesto in vzporedno z jarkom SE 18 (sl. 23). Jarka sta tvorila vogal parcele B na jugozahodnem delu izkopnega polja. Zdi se, da se je v južno smer, izven izkopnega polja, nadaljevala še ena grobna parcela (sl. 23). Ker je ostala neizkopana, je nismo posebej označili. Domnevamo, da je bilo del grobne parcele še sedem stojk, ki so se navpično v smeri ceste vile med jarkom SE 19 proti grobu 17, na mestu, kjer je jarek 19 zavijal v vogal vzhodnega jarka parcele (sl. 21, 23). Mogoče so bile stojke del lesene ograje znotraj parcele. Znotraj parcele B je bil še grob 17. Po pridatkih sodeč je datiran od druge četrtine 1. in do prve polovice 2. stoletja.

Če predvidevamo, da je bila grobna parcela B prav tako kot A od ceste oddaljena približno dva metra, je njena tlorisna površina znašala približno $3,5 \times 5$ m, torej $17,5 \text{ m}^2$. V primerjavi z grobnimi parcelami z zahodnega grobišča Petovione je ta površina parcele majhna (Istenič 1999, 51, 52).

21 Sedem stojk in grob 17.

Grobna parcela C

Delno ohranjena grobna parcela C je zajemala jarek SE 50 (dl. 6,7 m, š. 0,68–0,96 m), ki je potekal vzporedno na cesto, in jarek SE 51 (dl. 1,6 m, š. 0,53 m), ki je najverjetneje potekal rahlo poševno na cesto, podobno kot jarek SE 19 pri grobni parceli B (sl. 23). Večino grobne parcele je uničila sodobna cesta SE 52, ki je potekala v smeri severovzhod–jugozahod čez celotno širino izkopnega polja (sl. 9). V smeri proti cesti je ostala neraziskana. V tem delu je neizkopan pas stičišča med cesto in grobiščem najbolj širok, približno 4,5 metra.

V sklopu parcele je bil grob 25, ki ga datiramo od druge polovice 1. in do prve polovice 2. stoletja (sl. 19).

Kot pri ostalih grobnih parcelah tudi pri tej domnevamo, da so jarki ostanki zasaditve rastlin.

Grobna parcela D

Več kot polovico ohranjena grobna parcela D je bila sestavljena iz jarka SE 22 (dl. 7,25 m × 3,2 m, š. 0,75 m), ki je na južni strani konca izkopnega polja tvoril vogal in od tam dalje potekal rahlo poševno na cesto, ter jarka SE 21 (dl. 7,25 m, š. 0,75–0,80 m), ki je bil usmerjen pravokotno na cesto. Konca nista bila ohranjena (sl. 23). Predvidevamo, da je bila parcela oddaljena približno 2 metra od ceste; potem je bila velikost 8,5 × 8 m, to je tlorisne površine 68 m².

Znotraj grobne parcele je bil grob 21, ki je datiran od druge polovice 1. in do prve četrtine 2. stoletja (sl. 19).

Grobna parcela E

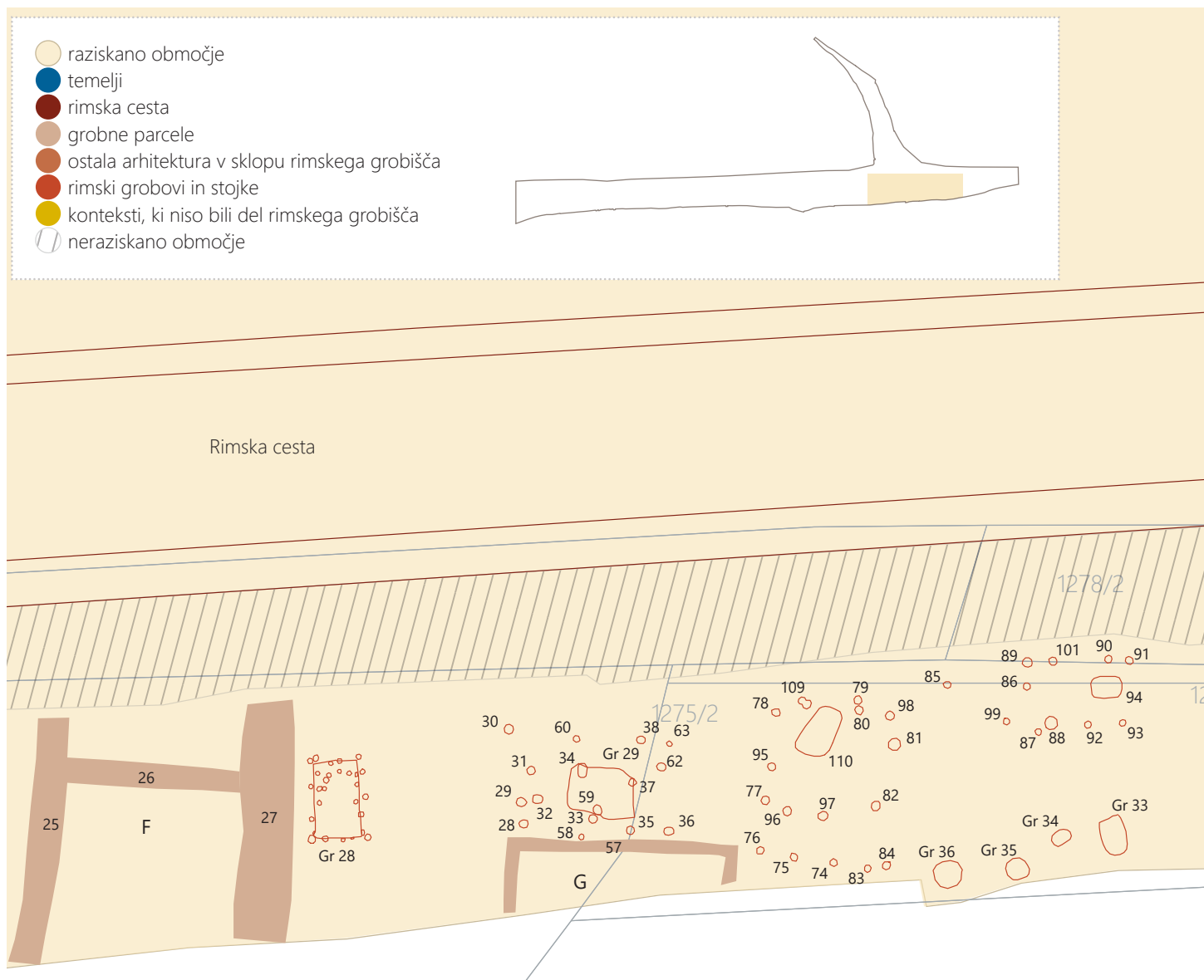
Slabo ohranjena grobna parcela E je bila sestavljena iz jarka SE 23 (dl. 7,3 m, š. 0,70 m), ki je potekal pravokotno na rimsko cesto ter se na obeh koncih nadaljeval izven izkopnega polja, ter najverjetneje še jarka SE 25, ki smo ga opisali pri grobni parceli F (sl. 23). Med njima je bil grob 27, ki smo ga datirali od druge polovice 1. in do prve polovice 2. stoletja (sl. 19).

Med jarkoma SE 21 in SE 23 sta bila dva grobova: 22 in 23. Predvidevamo, da sta bila v sklopu grobnih parcel, ki niso bile ohranjene (sl. 23). Na podlagi odkritega domnevamo, da bi lahko jarek potekal med grobovoma 22 in 23 (sl. 23).

Grobna parcela F

Dobro ohranjena grobna parcela F je bila sestavljena iz že omenjenega jarka SE 25 (dl. 8 m, š. približno 1 m), ki je potekal pravokotno na cesto, jarka SE 26 (dl. 5,5 m, š. približno 0,8 m), ki je potekal skoraj vzporedno s cesto, in jarka SE 27 (dl. 7,8 m, š. 1,5–1,8 m), ki je spet usmerjen pravokotno na cesto. Razmišljanja o tej grobni parceli so naslednja: da je severno od jarka SE 26 obstajala še ena grobna parcela, ki je večinoma ostala neizkopana (sl. 23). Ta bi bila v neposredni bližini ceste. Grobna parcela F je bila druga v vrsti. V sklopu te niso odkrili nobenega groba.

Vredno je izpostaviti še širino jarka SE 27, ki je približno enkrat večja kot pri ostalih jarkih. Možno je, da bila pot čez

22 Izsek tlora grobišča s stojkami in jamami. Merilo 1 : 250.

grobišče. Sicer polnilo jarka ni drugačno od ostalih polnil jarkov.

Grobna parcela G

Slabo ohranjena grobna parcela G je bila zamejena z ožjim jarkom (dl. 1,6 × 8,5 × 1,9 m, š. približno 0,4 m), ki je tvoril dva vogala parcele na južnem delu izkopnega polja (sl. 23). Večina parcele je ostala neizkopana. Na severni strani jarka SE 57 je bil grob 29, ki je bil obkrožen z jamami za stojke (npr. SE 28–SE 39). Možno je, da so bile jame za stojke del strehe groba 29, ki ni bil ožje datacijsko izpoveden (sl. 19). V neposredni bližini vzhodnega vogala parcele so bile odkrite stojke, ki so se grupirale okoli jame SE 100 (sl. 15, 22).

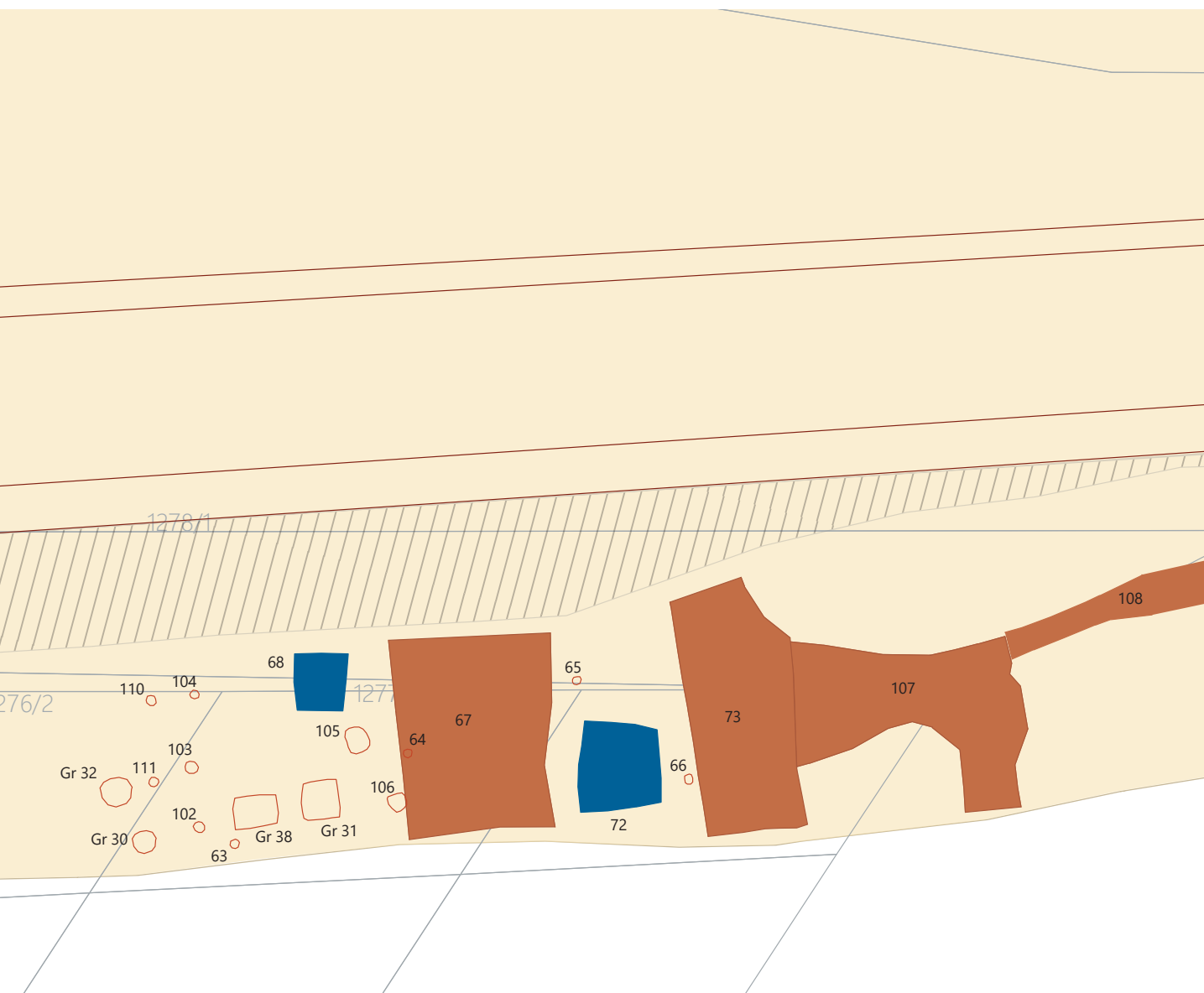
Grobna parcela H

Od vseh je ta parcela najmanj jasna – predvsem zaradi več jarkov, ki nimajo jasnega stratigrafskega odnosa. Ta parcela

je zamejevala grob 18, kar nakazuje jarek SE 40 (dl. 5,6 m, š. 0,85–1 m). Na južni strani se je najverjetneje še širil izven izkopnega polja, na severni strani pa ni ohranjen v celotni dolžini. Z jarkom SE 22, ki smo ga omenili pri grobni parceli D, je zamejeval grob 20, ki smo ga datirali v čas od druge polovice 1. in do prve polovice 2. stoletja (sl. 19). Jarek SE 40 je sekal jarek SE 41, ki ga je sekal tudi grob 18. Vsekakor je starejši, a ne vemo, koliko. Z jarkom SE 41 so povezani še jarki SE 42, SE 55, SE 53 in SE 54, ki že v smeri poteka ne ustrezajo mejnim parcelnim jarkom in smeri ceste (sl. 15). Njihove točne funkcije nismo ugotovili.

Ostala arhitektura grobišča

Kot del arhitekture grobišča smo prepoznali še tri temelje, najverjetneje spomenikov. Prvi (vel. pribl. 2 × 2 m) je bil odkrit vzhodno od grobov 9 in 5 (sl. 15, 24). Drugi (vel.

pribl. 1,6 × 1,5 m) in tretji (vel. pribl. 3 × 2,7 m) sta stala narazen približno sedem metrov (sl. 23). Vsi so bili bolj ali manj kvadratne oblike in zapolnjeni z različnimi kamni (prodniki in lomljenci). Podobni kvadratni in pravokotni temelji iz oblic so bili odkriti na zahodnem grobišču Petovione, ki so jih interpretirali kot temelje nagrobne arhitekture, npr. ar in mavzolejev. Temelji so bili veliki 4 × 4 m, 3 × 3 m in tudi manjši (Istenič 1999, 54, 55).

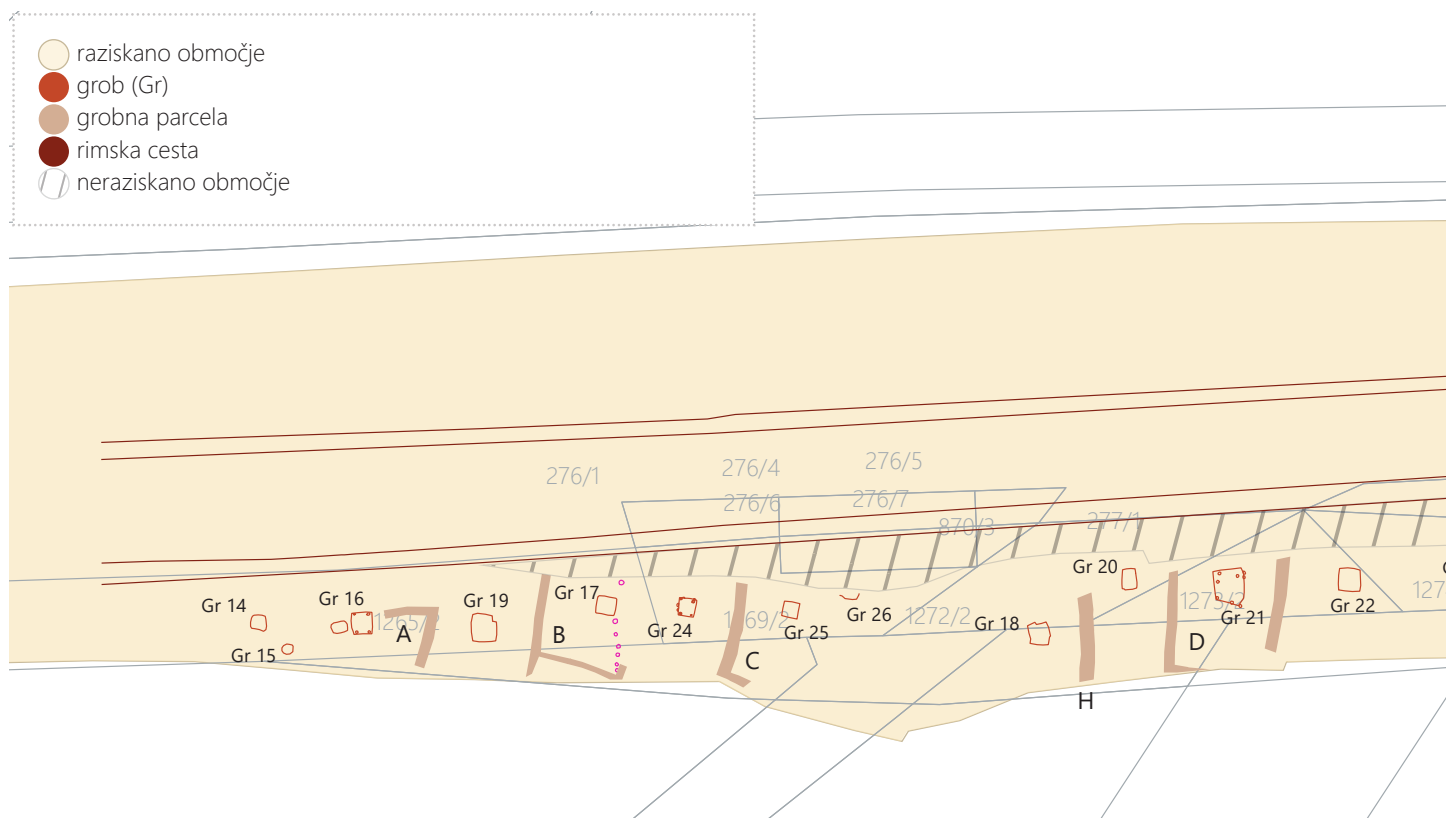
Temelj 3 je bil postavljen med dva jarka (SE 67 in SE 73), ki sta potekala pravokotno na cesto. Jarek 73 se je potem razširil na vzhod v SE 107 in SE 108 (sl. 23). Namena teh jarkov ne poznamo, a smo jih na podlagi najdb opredelili kot dele grobišča. Zahodno od jarka SE 67 so bili grobovi 30, 31, 32 in 38. Mogoče sta predstavljala pot na grobišču, med njima pa je stal spomenik (sl. 23).

Pri grobni parceli G smo že omenili skupek stojk, ki so bile grupirane okoli jame SE 100. Podobna grupacija stojk kot okoli jame SE 94 se je nahajala v neposredni bližini vzhodno od omenjene grupacije z jamo SE 100 (sl. 22). Mogoče je šlo za lesene objekte, povezane z rituali na grobišču.

Zidanih ali kamnitih struktur, razen temeljev, na grobišču niso odkrili.

Način pokopa in tipologija grobov

Vsi odkriti grobovi so bili žgani. V dveh grobovih sta bila pokojnika dva. V grobu 25 so odkrili odraslo osebo nedoločljivega spola in otroka, starega med dve in pet let. V grobu 29 pa sta bili dve odrasli osebi nedoločljivega spola. V ostalih grobovih je bil en pokojnik. Zanimivo je, da so zraven človeških kosti odkrili tudi živalske, npr. v grobu 4, 5, 16 itd.

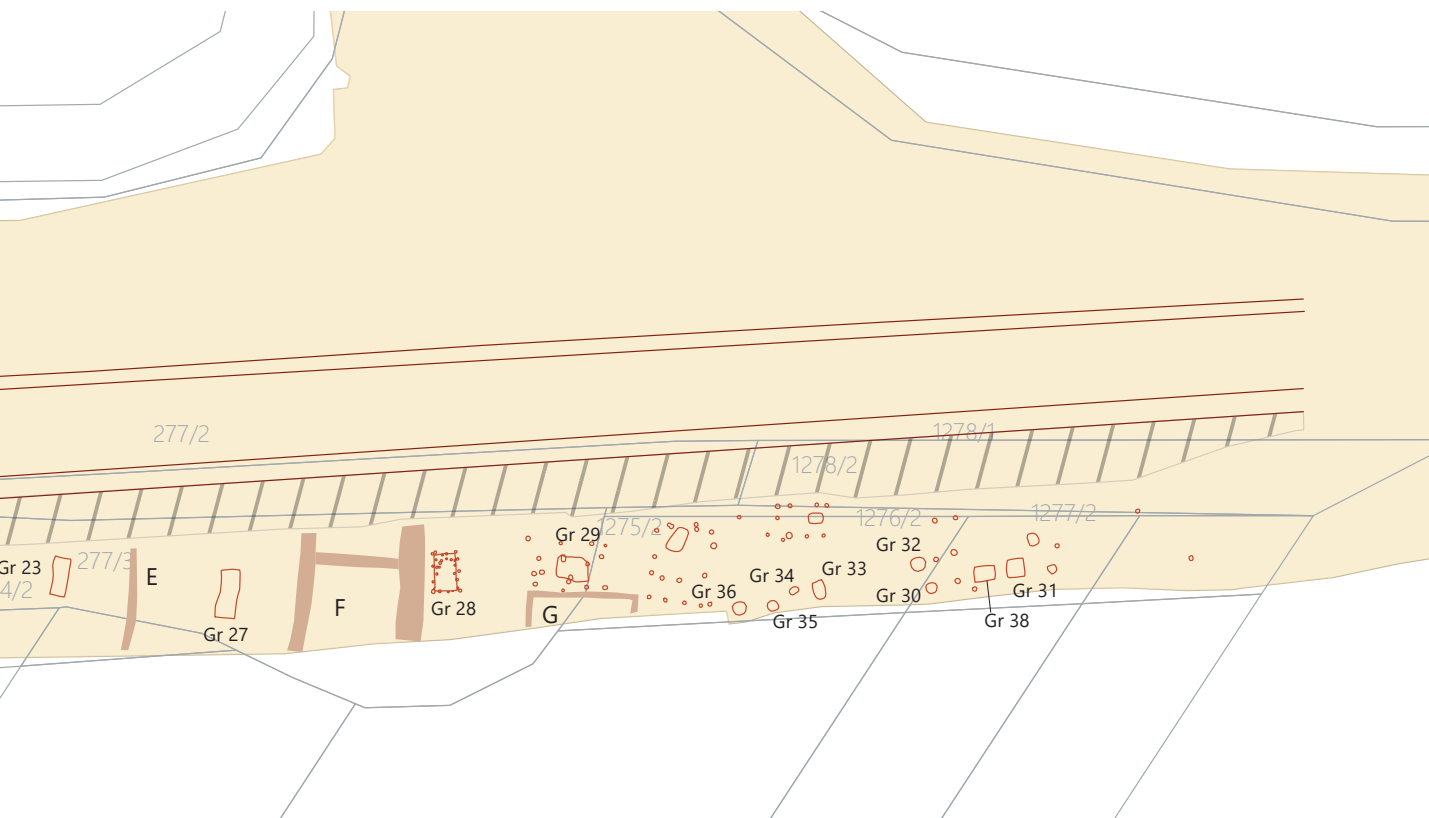
23 Tloris grobnih parcel in rimske ceste. Merilo 1 : 500.

24 Temelj 1.

25 Izkopan grob 2. Ohranjena je bila plitva ovalna jama.

26 Izkopen grob 6. Ohranjena je bila plitva pravokotna jama.

27 Izkopen grob 32. Ohranjena je bila plitva okrogla jama.

Predvidevamo, da so zraven pokojnika kurili še živali.⁹ Pri večini pokopnikov določitev spola zaradi slabe ohranjenosti kosti ni bila možna.

Tipologijo grobov smo povzeli po zahodnem grobišču Petovione, kjer je bilo odkritih veliko grobov z različnimi načini pokopa (Istenič 1999, 49, 50), in zahodnem grobišču, ki je bilo odkrito na območju Ribnice pri Brežicah (Tomaž *et al.* 2024, 65).

Na obravnavanem grobišču Med cestami smo pri določanju tipa grobov imeli težave predvsem zaradi ohranjenosti grobov. Vsi grobovi so bili uničeni, eni do te mere, da jih tipološko nismo opredelili. To so grobovi: 2 (sl. 25), 3, 6 (sl. 26), 7, 8, 13, 14, 15, 32 (sl. 27), 33, 34 in 38 (sl. 20).

Preostale smo opredelili na naslednje tipe:

- Ža – preprost pokop v jami,
- Žb – pokop v žari,
- Žc – bustum,
- Žd – grobna jama s konstrukcijo,
- Že – s kamnitimi ploščami obložena grobna jama.
- Ža – preprost pokop v jami

Na obravnavanem grobišču je bilo največ preprostih pokopov v jami (sl. 20): grob 1, 9, 12 (sl. 28), 17 (sl. 29), 18 (sl. 30),

⁹ Po antropološki analizi, kjer so ločili človeške in živalske kosti, živalskih kosti nismo dali naprej v analizo.

28 Grob 12. Preprost pokop v jami (Ža).

30 Grob 18. Preprost pokop v jami (Ža).

29 Grob 17. Preprost pokop v jami (Ža).

31 Grob 22. Preprost pokop v jami (Ža).

19, 20, 22 (sl. 31), 25, 26, 27, 35 in 36. V preprosto jamo različnih oblik so položili žganino pokojnika. Nekateri pridatki in predmeti so bili žgani z njim, ker so poškodovani oziroma obarvani zaradi izpostavljenosti ognju.¹⁰

Žb – pokop v žari

Samo tri grobove smo interpretirali kot pokope v žari (sl. 20): grobovi 4 (sl. 32), 5 (sl. 33) in 30 (sl. 34). V vseh treh grobovih je bila žara zlomljena/poškodovana/razbita. Po tem, kar je ostalo, sklepamo, da je bila jama skopana malo večja kot je bila žara, da med steno jame in žaro ni bilo veliko prostega prostora. Predmeti in žganina so bili predvsem v žari, mogoče je bil kakšen predmet tudi izven, kot npr. pri grobu 4 (sl. 32). Predmeti, ki so bili odkriti v sklopu teh grobov, kažejo znake izpostavljenosti ognju, zato predvidevamo, da so jih sežgali skupaj s pokojnikom.

32 Grob 4. Pokop v žari (Žb).

Žc – bustum

Grobove 10, 11, 28 in 29 smo opredelili kot bustum grobove (sl. 20). Pokojnik je bil sežgan na mestu pokopa. Konstrukcija grmade je bila postavljena nad grobno jamo, zato so pogosto stranice groba ožgane. V grobove so položili predmete, ki so bili žgani skupaj s pokojnikom, in tudi predmete, ki niso bili sežgani.

¹⁰ Opisi predmetov so opisani v katalogu grobov.

33 Grob 5. Pokop v žari (Žb).

34 Grob 30. Pokop v žari (Žb).

35 Grob 28. Bustum pokop (Žc).

Pri vseh štirih grobovih so bile ohranjene tudi jame za stojke, ki so bile del grmade nad grobno jamo. Grob 10 je bil slabo ohranjen, na zunanjem robu je bilo devet jam za stojke. Pri grobu 11 štiri jame za stojke, ki so bile pozicionirane na vogalih grobne jame. Pri grobu 28 (sl. 35) so odkrili 27 jam za stojke, kar se nam zdi nekoliko preveč za grmado. Mogoče so ene jame ostanki strehe nad grobom. Na podlagi dokumentacije jih nismo mogli ločiti po namembnosti. V primerjavi z bustum grobovi, ki so bili odkriti na območju Ribnice pri Brežicah, je vsekakor jam za stojke preveč za grmado (Tomaž *et al.* 2024, 68, 69). V sklopu groba 29 (sl. 36) so odkrili 17 jam za stojke, kar je preveč za grmado. Mogoče so bile nekatere del strešne konstrukcije.

Žd – grobna jama s konstrukcijo

Predvidevamo, da so bili ohranjeni trije grobovi s konstrukcijo, in sicer (sl. 20): 16, 21 in 24, ter še mogoče dva grobova, 28 in 29, ki smo ju že opredelili med bustum pokope. Grob 16 je imel na vogalih pravokotne grobne jame ohranjene štiri jame za stojke (sl. 37). Nekateri predmeti so bili sežgani skupaj s pokojnikom. V sklopu groba 21 je bilo osem jam za stojke (sl. 38). Pet jih je bilo na robu pravokotne jame, tri pa znotraj jame, kar je malo nenavadno. V tem grobu ni bilo pridakov, ki bi nakazovali, da so bili sežgani skupaj s pokojnikom. V sklopu groba 24 je bilo osem jam za stojke. Štiri so bile na vogalih in štiri na robu pravokotne jame. Ta grob je bil precej uničen in je imel slabo ohranjen grobni inventar. Predvidevamo, da so bile jame za stojke del strešne konstrukcije; manj verjetno je, da so bile del ograje, česar pa seveda tudi ne moremo izključiti.

36 Grob 29. Bustum pokop (Žc).

37 Grob 16. Grobna jama s konstrukcijo.

38 Grob 21. Grobna jama s konstrukcijo.

Že – s kamnitimi ploščami obložena grobna jama

Grobova, obložena s kamnitimi ploščami, sta bila na obravnavanem grobišču ohranjena dva (sl. 20): 23 in 31. Pri grobu 23 so bile stene pravokotne jame obložene s ploščami iz skrilavca, delno je bil uničen (sl. 39). Predvsem za kovinske predmete iz tega groba predvidevamo, da so bili sežgani skupaj s pokojnikom. V sklopu groba 31 so poleg kamnitih plošč odkrili še opeko (sl. 40). Na podlagi dokumentacije nismo mogli razbrati, ali je bila opeka mišljena kot obloga ob steni jame ali kot del strešne konstrukcije. Grob je bil zelo uničen; grobni inventar ne kaže znakov, da bi ga sežgali skupaj s pokojnikom.

39 Grob 23. S kamnitimi ploščami obložena grobna jama (Že).

40 Grob 31. S kamnitimi ploščami obložena grobna jama (Že).

Gradivo

Kot že večkrat omenjeno, so bili odkriti grobovi močno poškodovani ali uničeni. Večina jih je bila uničena vsaj do polovice, eni še bolj. Zaradi tega smo imeli težave pri določanju ali razlikovanju, kaj je grobni pridelek in kaj ni. Odločili smo se, da smo kot grobni inventar definirali predmete, ki so bili že med samimi izkopavanji prepoznani kot pridelek, in predmete, ki so bili boljše ohranjeni. Predmete slabše ohranjenosti, npr. odlomke ostenj, ki niso bili del iste posode, ki smo jo prepoznali kot pridelek, in predmete iz prazgodovine smo interpretirali kot predmete v sklopu grobne jame. Rezultat grobnih pridatkov pri delno uničenih grobovih je, da celotne slike pridatkov na grobišču ni mogoče sestaviti. Potrudili pa smo se, da smo iz tega, kar je ostalo, predstavili najbolj realno sliko grobišča. Najbolj smiselno se nam je zdelo, da grobni inventar predstavimo ločeno od ostalega gradiva, ki je bilo odkrito v drugih kontekstih in smo ga razdelili po smiselnih podpoglavjih: Gradivo iz grobov, Gradivo v sklopu grobnih jam in Gradivo iz ostalih struktur grobišča. Gradivo iz kontekstov, ki niso bili del grobišča, je predstavljeno na strani 41.

Gradivo iz grobov

Novci

Novci so bili maloštevilni, odkriti v grobu 5 (G32), grobu 16 (G62) in 28 (G160). V grobu 35 sta bila odkrita dva novca (G189, G190). Novci so podrobno opisani v poglavju Analize (Šemrov) in predstavljeni v Katalogu grobov v sklopu grobne celote.

Kovinski pridatki

Kovinski pridatki so bili v odkritih 37 rimskih grobovih redko zastopani. Gre predvsem za predmete noše (npr. žeblički za čevlje) in dele (žeblje) lesenega zaboja ali odra, na katerem je ležal pokojnik; možno tudi, da so bili del skrinjic. So slabo ohranjeni in na podlagi tega domnevamo, da so bili sežgani skupaj s pokojnikom in potem tako tudi pokopani.

Fibule

Fibule so bile odkrite v grobovih 16 (G63), 17 (G88), 23 (G132) in 29 (G169, G170). Kot že omenjeno, so bile slabo ohranjene, ker so bile žgane skupaj s pokojnikom. Tipološko bolj natančno smo lahko določili samo fibulo iz groba 23 (G132). Gre za noriško panonsko dvogumbasto fibulo tipa Almgren 236 ali 237. Na zahodnem grobišču Petovio- ne so dvogumbaste fibule zastopane s tipi Almgren 236c, 236e, 236f in 236 h. Grobovi s temi fibulami so datirani od flavijskega obdobja do druge polovice 2. stoletja. Redko se pojavijo še fibule tipa Almgren 237b ali d, ki so v grobovih

datirane od poznoavgustejskega do klavdijskega časa (Istenič 1999, 58).

Dve najverjetneje sodita med močno profilirane fibule (G63, G88), dve iz groba 29 (G169, G170) pa imata ohranjen samo del peresovine in natančnejša določitev ni možna.

Deli pasne garniture

Kot del noriško panonskega pasu smo prepoznali razlomljeno bronasto ploščico z odtisi v obliki kare (G131). Najverjetneje gre za del okova pasu tipa B 3 po Garbschu (Garbsch 1965, 90). Podobni so bili odkriti na zahodnem grobišču Petovione v grobovih 561, 580, 689 in 766, ki so datirani od flavijskega časa do prve polovice 2. stoletja (Istenič 2000, 180, 181, 186, 230, 246).

Nakit

Med kovinski nakit sodi ena bronasta jagoda iz groba 23 (G130). Praviloma jo je lastnik ali lastnica nosil/-a na pasu iz organskega materiala, npr. usnja. Podobna je bronasti jagodi iz Augsta, le da je malo večja. Takšne jagode se pojavljajo skozi daljše časovno obdobje (Riha 1990, 86, K. N. 1221).

Nož

V grobu 16 je bil odkrit železni nož (G64). Je slabo ohranjen in predvidevamo, da je bil sežgan skupaj s pokojnikom.

Žebli in žeblički

Žebli in žeblički so slabo ohranjeni, pri nekaterih zaradi korozije ni možno določiti oblike glavice in preseka trna. Večinoma gre za žebličke, ki so lahko bili del marsičesa. Npr. skrinjice za dragocenosti, čevljev ali lesenega odra oziroma zaboja, v katerem so sežgali pokojnika. V grobu 4 je bilo

41 Železni žeblički iz groba 27. So slabo ohranjeni.

42 Žeblički iz nedefinirane kovinske zlitine iz groba 27.

manjših žebličkov 15 (G9–G23). Veliki so približno 1,5 cm. Glede na velikost bi lahko bili del obuvala. V grobu 17 so odkrili 16 žebličkov in žbljev, ki so različnih velikosti, od 1,2 do 3,5 cm (G89–G104). Možno je tudi, da niso bili vsi del enega predmeta. V grobu 16 so bili trije žeblički, ki niso v celoti ohranjeni (G65–G67). Sklepamo, da so bili večji kot tisti za obuvala. V grobu 28 sta bila dva železna žblja, velikosti približno 1,5 cm.

Zanimivi so žeblički iz groba 27. Teh je vsaj 18 in so bili najverjetneje del čevlja. Večina je železnih, slabo ohranjenih (sl. 41). Najverjetneje so bili sežgani zraven pokojnika. Izstopajo trije (G153A, G153B, G153C, sl. 42), ki so narejeni iz nedefinirane kovinske zlitine, in en železen (G153D); vsi so zelo dobro ohranjeni in niso bili sežgani. Gre za žebličke za čevlje s konično glavico. Trije iz nedefinirane zlitine so dolgi pribl. 1,6 cm, železen je manjši, velik 1 cm. Zakaj niso bili sežgani zraven pokojnika kot ostali, ne vemo. Mogoče gre za ritualno zadevo ali pa so se čisto slučajno izognili ognju.

V grobovih 5 (G33), 23 (G133), 25 (G141) in 26 (G147) je bil po en železen žebelj.

Vsekakor pa ne smemo zanemariti dejstva, da so žblje prilagali v grobove kot mistične oziroma apotropijske pridatke. Kot pravi David Dungworth v svoji študiji o žbljih: »Dandanes prepoznamo rimske žblje, ker so jim sodobni podobni in jih običajno povezujemo s praktičnimi predmeti za vsestransko rabo. A pozabljamo, da so v rimskem času imeli simbolični pomen in so jih uporabljali pri različnih religioznih in mističnih obredih« (Dungworth 1998, 156). Ta navedba vsekakor velja za žblje iz obravnavanega grobišča. Napisali smo, da so bili del lesenih predmetov in obuvala, a prav tako bi lahko pridani v grob kot magični ali apotropijski pridatek.

Nerazpoznavni kovinski predmeti

Nekaj je predmetov, ki jih zaradi slabe ohranjenosti nismo prepoznali ne po obliki in ne po funkciji. V grobu 16 so bili odkriti trije železni predmeti okroglega preseka, najverjetneje so bili vsi del enega predmeta (G68). Podolgovat železen predmet pravokotnega preseka (G69) in trije manjši bronasti odlomki so bili prav tako lahko del enega predmeta (G70). V grobu 26 je bil malo večji podolgovati železni predmet (G146).

Stekleni pridatki

Nakit

Delno ohranjena ogrlica iz petih cevastih jagod rdečerrjave barve in ene okrogle črne jagode (G185). Jagode so narejene iz neprosojnega stekla in se pojavljajo v širšem časovnem obdobju. Podobne so bile odkrite na zahodnem

grobišču Romule (Tomaž *et al.*, v tisku). Na ogrlico so bile lahko nanizane v različnih kombinacijah.

Steklene posode

Ohranjene steklene posode z grobišča Med cestami niso deformirane od ognja, torej niso bile sežgane skupaj s pokojnikom.

Balzamariji

Največ ohranjenih steklenih posod je balzamarijev. Bili so v grobovih 12 (G48), 16 (G71), 21 (G133) in 27 (G153).

Balzamarij iz modrikasto prosojnega stekla iz groba 27 (G153) sodi med balzamarije oblike 8.5.4 s podolgovatim ovalno oblikovanim trupom, ki so značilni za drugo polovico 1 in prvo polovico 2. stoletja (Lazar 2003, 180).

Balzamarij iz zelenkasto prosojnega stekla sodi med oblike balzamarijev 8.6.9 (G48), ki so značilni za drugo polovico 1. in prvo polovico 2. stoletja (Lazar 2003, 186).

Dva balzamarija smo opredelili kot obliko 8.6.5 s trikotno oblikovanim trupom (G71, G123), ki je značilna za drugo polovico 1. in 2. stoletje (Lazar 2003, 181).

Ostalo posodje

V grobovih so odkrili še tri druge steklene posode. Steklenica iz zelenkasto prosojnega stekla je podobna obliki 6.3.1 (G122, grob 21), nizkim kvadratnim steklenicam z ročajem. Značilne so za drugo polovico 1. in 2. stoletje (Lazar 2003, 149). Sledi skodelica iz zelenkasto prosojnega stekla, ki so jo odkrili v grobu 17 (G105). Opredelili smo jo kot obliko AR 81 oziroma Is 42b, ki so značilne od tiberijskega obdobja do 4. stoletja (Rütti 1991, 48).

Steklena čaša iz groba 9 (G39) je narejena iz zelenkasto prosojnega stekla in sodi med oblike 3.6.2, cilindrične čaše z dvojno prstanasto nogo, ki so značilne za 2. in 3. stoletje (Lazar 2003, 104).

Keramični predmeti¹¹

V katalogu smo predstavili 171 odlomkov keramičnih rimskih posod s celotnega najdišča. Keramično gradivo smo obravnavali v skladu s keramološkimi arheološkimi standardi (Orton, Tyer, Vince 1993; Horvat 1999; Standard 2016). Vse posode, ki so predstavljene v katalogu, smo makroskopsko analizirali, mineraloško-kemijskih analiz nismo opravili.

Posamezne oblike posod smo navezali na že obstoječe klasifikacije (npr. *Conspectus in Dragendorff*). Predvsem lokalne in regionalne posode smo opredelili po obliki (npr. lonec, skleda, pokrov itd.). Znotraj oblike smo jih razdelili po tipih (npr. L 1, SKL 1 itd.).¹²

Primerjave smo iskali predvsem na grobiščih in v naselbinskih ostankih rimske kolonije Petovione.

Makroskopska analiza keramike

Makroskopska analiza zajema opis površine keramike na otip, opis, velikost in pogostost vidnih vključkov, trdoto, barvo površine ter tehniko oblikovanja posode.

Ugotovili smo, da se večina fabrikatov ujema s petovionskimi fabrikati, kar smo pri posameznem fabrikatu tudi zapisali. Petoviona je poznana po svoji lončarski proizvodnji (npr. Istenič 1999; Janežič 2021), tako da ti rezultati niso presenečenje.

Med uvoženim posodjem smo prepoznali samo en odlo-mek amfore (G263), ki je makroskopsko opisan v katalogskem delu.

Fabrikati

F 1 Na otip trda in groba keramika, ki je porozna. Vsebuje drobce sljude ter redke delce kremenca, velikosti pribl. 0,2 cm. Trdota 3. Prevladujejo odtenki temno rjave in rjave barve, kar nakazuje redukcijsko žganje. Fabrikat je podoben petovionskemu F 3/F 4 (Istenič 1999, 87).

F 2 Na otip fina in bolj mehka keramika. Vsebuje delce kremenca, velikosti do 2 mm, veliko drobcov sljude in redke rdečrjave delce, velikosti do 2 mm. Trdota 2–3. Prevladujejo svetlo rjavi in rdeči odtenki, kar nakazuje oksidacijsko žganje. Fabrikat je podoben petovionskemu F 9 (Istenič 1999, 89).

F 3 Na otip groba in trda keramika. Vsebuje veliko drobcov sljude, redke delce kremenca, velikosti do 4 mm in svetlo rjave delce, velikosti do 2 mm. Trdota 2–4. Prevladujejo svetlo rjavi do rjavi odtenki, keramika je lisasta. Fabrikat je podoben petovionskemu F 1 in F 14 (Istenič 1999, 85, 86).

F 4 Na otip fina in bolj mehka keramika. Vsebuje delce kremenca, veliko drobcov sljude in redke rdečrjave drobce. Trdota 2–3. Prevladujejo svetlo rjavi in rdeči odtenki, kar nakazuje oksidacijsko žganje. Fabrikat je podoben petovionskemu F 7 (Istenič 1999, 88).

¹¹ Metodo dela keramičnih predmetov smo v tem poglavju predstavili za vse rimske keramične predmete, obravnavane v tej objavi, ker smo keramične predmete preučevali enako ne glede na stratigrafsko enoto. Interpretacija keramičnih predmetov pa je predstavljena glede na arheološke kontekste. Fabrikati prazgodovinske keramike in keramike iz mlajših obdobj so napisani v katalogskem opisu.

¹² Samo tam, kjer je bilo to možno. Nekatere oblike so maloštevilne in jih ni bilo možno tipološko razvrščati.

F 5 Podoben fabrikatu F 4, le da prevladujejo temno sivi odtenki, kar nakazuje redukcijsko žganje. Najverjetneje gre za petovionski fabrikat F 8 (Istenič 1999, 88).

F 6 Fabrikat je podoben F 3, le da vsebuje več delcev kreme-
na, velikosti do pribl. 0,2 cm.

F 7 Na otip mehka keramika, ki je porozna. Vsebuje delce
sljude. Prevladujejo svetlo rjavi in svetlo sivi odtenki. Trdota 2.

F 8 Fabrikat je podoben F 7, le da prevladujejo temno rjavi
odtenki.

F 9 Na otip trda in groba keramika. Vsebuje pogoste delce
kremena, velikosti do 0,4 cm, drobce sljude ter redke rde-
čerjave delce, velikosti do 0,2 cm. Trdota 3.

F 10 Fabrikat je podoben F 3, le da prevladujejo temno rjavi
odtenki.

F 11 Na otip groba keramika, ki je zelo porozna. Vsebuje del-
ce apnenca velikosti do 3 mm in drobce sljude. Prevladujejo
rjavi in temno rjavi odtenki, keramika je lisasta. Trdota 2–3.
Podoben je petovionskemu fabrikatu F 2 (Istenič 1999, 87).

Keramični grobni inventar

Oljenke

V samo dveh grobovih (9 in 16) sta bili odkriti oljenke. Nare-
jeni sta iz fabrikatov, za katere predvidevamo, da so petovi-
onski. Te se redko pojavljajo na zahodnem grobišču Petovi-
one v grobovih, ki so datirani v 3. in 4. stoletje (Istenič 1999,
165). Odkrite so bile tudi v naselbinskih plasteh Petovione
(Janežič *et al.* 2017, 64).

V grobu 9 (G40) je bila oljenka tipa Ivanyi XXII. V grobu 16
je bil odkrit samo del dna z ostenjem, najverjetneje pečatne
oljenke. Ta je lisasta, najverjetneje je bila izpostavljena ognju.

Krmilnica za ptice

Posodice podobne oblike z enim ali brez ročaja so nače-
loma opredeljevali kot oljenke tipa Loeschcke XIII (G106).
Narejena je iz fabrikata F 7. Sandrine Elaigne pa v objavi
piše o tem, da gre za posodice za hrano ali vodo za ptice v
ujetništvu. Podobne posodice so upodobljene na freskah v
Rimu in Pompejih (Elaigne 1996, 464).

Čaše

V grobovih je bilo odkritih sedem čaš (G27, G79, G80,
G171, G176, G191, G193). Samo dve izmed osmih smo
lahko uvrstili v tip Č 1 (G27, G193). Imata kratko izvihano
ustje in nažlebljen vrat. Narejeni sta iz fabrikata F 1 (G27) in
F 7 (G193).

Ostalih pet si med sabo ni podobnih, da bi jih lahko združili
v tip. Dve čaši sta bili odkriti v grobu 16 (G79, G80). Ena

ima skoraj navpično ustje in žleb na ostenju (G79). Podobni
zasledimo na vzhodnem grobišču (Kujundžić 1982, t. 25: 5,
t. 15: 23) in samo eno na zahodnem grobišču Petovione (Is-
tenič 1999, 135). Analogije za čašo G80 prav tako najdemo
na vzhodnem grobišču Petovione, v grobu 353, ki je datiran
od flavijskega časa do začetka 2. stoletja (Saje 2016, 249, t.
104: 4).

V grobu 31 je bila čaša z narebrenim vratom G176. Podob-
na je čaši iz groba 256 z vzhodnega grobišča Petovione, ki
je datiran od druge polovice 1. in v 2. stoletje (Saje 2016,
228, t. 69: 4).

Vrči

V grobovih je bilo kot pridatek prepoznanih 17 vrčev. Neka-
tere smo lahko združili v tipe. V tip V 1 smo uvrstili enoročaj-
ne vrče s prstanastim dnom in trebušastim trupom, na kate-
rem so rebra in ustjem z žlebovi (G136, G148, G155). Vsi so
iz finega fabrikata F 4. Podobni so vrčem VE 2 z zahodnega
grobišča Petovione, ki se pojavljajo v grobovih, datiranih od
flavijskega časa do začetka 3. stoletja (Istenič 1999, 120).

Naslednji tip V 2 zajema enoročajne vrče s prstanastim
dnom, jajčastim trupom in izvihanim odebeljenim ustjem
(G51, G75, G76). Vsi so iz finega fabrikata F 4. Analogije
najdemo na zahodnem grobišču Petovione med vrči VE 11,
ki so datirani od 1. in do 3. stoletja, lahko se pojavljajo še
kasneje (Istenič 1999, 124).

Ostalih vrčev tipološko nismo opredelili. Gre za enoročajne
vrče, za katere najdemo analogije na grobiščih Petovione.
Npr. vrč G109 je podoben vrčem tipa VE 12 varia, ki so da-
tirani od 1. in do začetka 4. stoletja (Istenič 1999, 125, 126).
Podoben vrč, kot je G111, zasledimo v grobu 19 z vzhodne-
ga grobišča (Kujundžić 1982, t. 1: 19), analogije za vrč G128
pa najdemo med vrči VE 12 z zahodnega grobišča, ki so
datirani v neronsko-flavijski čas (Istenič 1999, 120).

Samo eden izmed obravnavanih vrčev ima ohranjen izliv
(G53). Podoben je vrčem VI 1.2 z zahodnega grobišča, ki so
datirani od konca 1. in morda do začetka 3. stoletja (Istenič
1999, 127).

Trije vrči so bili odkriti v grobu 12 (G51, G52, G53), grobu 16
(G75, G76, G77) in grobu 17 (G109, G110, G111). Dva vrča
sta bila v grobu 26 (G148, G149) in grobu 27 (G155, G156).
Ostali vrči so bili odkriti v grobovih posamično.

Dvoročajni vrči v grobovih niso bili odkriti.

Sklede in skodelice

V grobovih je bilo 15 skled in skodelic. Ena izmed teh sodi
v skupino posod tankih sten. Ker je samo ena in na pod-
lagi fabrikata petovionske proizvodnje, je nismo ločevali v

posebno poglavje posodja tankih sten (G73). Po obliki je podobna skodelici iz groba 241 z zahodnega grobišča, ki je uvrščena med uvoženo keramiko tankih sten KTS 2. Grob je datiran od druge polovice 1. in v 2. stoletje (Istenič 1999, 103–105). Na podlagi fabrikata F 5 jo uvrščamo med izdelke petovionskih delavnic.

Sledijo posode, ki so podobne sigilatnim posodam. Dve, ki smo ju uvrstili v tip SKL 1 (G127, G134), sta podobni sigilatnim skodelicam Consp. 34. Podobne so bile odkrite v grobovih zahodnega grobišča, Janka Istenič jih je združila v tip PTS 5. V grobovih so datirane v drugo polovico 1. stoletja (Istenič 1999, 96).

Naslednjih pet posnema sigilatno obliko Consp. 43 in smo jih združili v tip SKL 2 (G107, G113, G116, G125, G186). Janka Istenič jih je razdelila na podtype na podlagi okrasa, debeline sten in oblikovanosti noge. Skleda G107 je podobna tipu PTS 8 (imajo pramenast okras), ki je datiran od flavijskega časa in do prve polovice 2. stoletja. Na zahodnem grobišču so redke (Istenič 1999, 97). Sledi skleda G125, ki nima pramenastega okrasa in je podobna tipu PTS 7.1.2, ki je datiran v flavijski čas (Istenič 1999, 96). Zadnja tega tipa (G186) je podobna skledi iz groba 200, ki je datiran od druge polovice 1. in do najmanj 3. stoletja (Istenič 1999, 100, 101).

Dve sta podobni tipu PTS 7.2 (G113, G116). Skodelice tega tipa so na zahodnem grobišču datirane morda že od neuronskega časa in do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 97).

Ostalih skled nismo združili v tipe. Skleda G163 nima analogij na zahodnem grobišču, jih pa ima v lončarski delavnici Petovione (sklede tipa SKLF 2), ki je datirana od začetka 2. in do sredine 3. stoletja (Janežič 2021, 86–88). Posnemajo sklede iz skupine 20, ki so jih izdelovali v Rheinzabernu (današnja Nemčija; več o teh skledah glej objavo Janežič 2021, 86–88).

Skleda iz groba 25 (G142) posnema sigilatne sklede Consp. 3.2. Na dnu v notranjosti ima ohranjen *planta pedis* (v obliki nogice) žig L P. Najverjetneje gre za lončarja Lukija Petronisa (Lucius Petronis, L. PETRO(NIUS) PVD(ENS)), ki je deloval v drugi polovici 2. stoletja (OXE 2000, 326, N. 1431). Te oblike so redke.

Pri skledah izpostavljamo še primerek iz groba 26 (G151). Na ostenju je okrašena z metličenjem in je narejena nesimetrično. Podobne so v grobu 98 in 163 z vzhodnega grobišča (Kujundžić 1982, t. 10: brez številke, t. 13: 16, 24).

Samo v grobu 18 (G113, G114) sta bili odkriti dve skledi, v ostalih grobovih pa po en primerek.

Krožniki

V grobovih je bilo 15 krožnikov. Podobno kot pri skledah, so eni podobni sigilatnim oblikam posodja, analogije najdemo na petovionskih grobiščih. Med krožnike PTS 1 z zahodnega grobišča sodi krožnik iz groba 23 (G135). Posnemajo sigilatno obliko krožnikov Consp. 4.6. Grobovi s temi krožniki so datirani od flavijskega časa do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 92). Med tip PTS 11 smo uvrstili krožnik iz groba 21 (G124). Ima pramenast premaz in kar je zanimivo, na dnu ostanek glin, ki se je zalepila na dno že pred pečenjem in končanjem izdelka (sl. 44). Krožniki PTS 11 posnemajo sigilatno obliko Consp. 39, v grobovih se pojavljajo od flavijskega časa do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 99). Krožnik s peresnim okrasom na robu ustja (G74) sodi med krožnike PTS 12, ki prav tako posnemajo sigilatno obliko Consp. 39. V grobovih so datirani od druge polovice 1. in do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 99). Še enega (G50) lahko uvrstimo med krožnike z zahodnega grobišča, in sicer med PTS 13. Ti posnemajo sigilatno obliko Consp. 41 in se na grobišču pojavljajo od konca 1. in do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 98, 99).

Redka oblika je krožnik iz groba 27 (G154). Podoben je dvema krožnikoma iz groba 580 in 623 z zahodnega grobišča. Datirana sta od flavijskega časa in do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 101). Podobnih ne najdemo med sigilatnim posodjem in tudi ne med t. i. panonsko keramiko s premazom (npr. Schindler Kaudelka 2022; Berger Pavić 2022).

Največ krožnikov, šest primerkov (G49, G108, G166, G175, G197, G198), smo uvrstili v tip K1 in so podobni krožnikom K1 z zahodnega grobišča. So ena izmed najbolj pogostih oblik krožnikov tudi na drugih najdiščih v rimskem obdobju. Na zahodnem grobišču so datirani od 1. in do vsaj 3. stoletja (Istenič 1999, 119). Eden ima na notranji strani dna ohranjen *planta pedis* žig, ki ni berljiv (G49).

Dvema krožnikoma analogij na petovionskih grobiščih nismo našli. Krožnik s trikotno oblikovanim ustjem (G28) je podoben krožnikom iz naselbinskih plasti Flavije Solve (današnja Lipnica v Avstriji), ki so datirane v drugo polovico 4. stoletja (Groh 1996, t. 55: K286). Krožnik z odtisi prsta na ostenju in zlato rjavim loščem ima analogije s petovionskimi krožniki, odkritimi v naselbinskih plasteh, ki so datirane od druge polovice 3. in v 4. stoletje (Janežič 2008, 52, 53).

Po dva krožnika sta bila odkrita v grobu 12 (G49, G50) in 38 (G197, G198). Ostali so bili v grobu posamično.

Trinožniki

V grobovih je bilo odkritih sedem trinožnikov. Dva smo uvrstili v tip TR 1 (G152, G165). Podobna sta trinožnikom TR 1 z zahodnega grobišča, ki so datirani najverjetneje že od

zgodnjeflavijskega časa do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 144). Eden je podoben trinožnikom TR 2, ki so v grobovih datirani v 2. stoletje (Istenič 1999, 144).

Po dva trinožnika sta zastopana v grobu 16 (**G81, G82**) in grobu 36 (**G194, G195**). Ostali trije so v grobu vsak po eden.

Lonci

V grobovih so odkrili 29 loncev. Večinoma so narejeni iz grobih fabrikatov. Kratico fabrikata smo dodali k poimenovanju tipa, npr. LF 1, LG 1.¹³

Nekateri so bili uporabljeni kot žara, in sicer v grobovih 4 (**G8**), 5 (**G31**) in 30 (**G173**). Žari **G8** in **G31** imata ohranjeno samo dno in del ostenja, do približno polovice. Oba sta okrašena z metličenjem. Edino žara **G173** se je ohranila v celoti, mogoče tudi zato, ker ni bila tako velika kot preostali dve. Prav tako je na ostenju okrašena z metličenjem. Žaro **G173** in še dva lonca (**G55** in **G140**) smo uvrstili v tip LG 1. Podobni so loncem LG 1 z zahodnega grobišča, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 137).

V tip LG 2 smo uvrstili tri primerke (**G129, G158, G144**). **G144** nima ohranjenega ustja, a po obliki ostenja in okrasa ustreza temu tipu. Narejeni so iz grobih fabrikatov in imajo na ostenju okras, narejen s koleščkom. Pri loncu **G158** je narejen poševno v dveh vrstah, pri ostalih dveh pa vodoravno. Zanimivo je, da sta lonca **G129** in **G150** narejena asimetrično, nimata pravilno okroglega ustja. Dno je vbočeno. Podobni so loncem LG 2 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 138).

V tip LG 3 smo uvrstili dva lonca (**G54, G150**). Ohranjena sta v celoti, imata rahlo izvihano ustje, ki je nažlebljeno. Na ostenju sta okrašena s tehniko koleščkanja. Podobna sta loncem LČG 2 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 142).

Tip LG 4 zastopata dva primerka (**G115, G120**), ki imata precej trebušasto ostenje, kratko ustje in vbočeno dno. Na ostenju sta okrašena s tehniko koleščkanja. Podobna sta loncem LG 3 z zahodnega grobišča, ki so datirani od druge polovice 1. in do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 138).

Ostalih loncev nismo tipološko razvrščali, ker so si preveč različni. Izstopa lonec **G126** iz groba 21 z okrasom. Ta je narejen v kombinaciji z navpičnim metličenjem, valovnicami in s poševnimi odtisi. Narejen je asimetrično. Podoben je bil odkrit v grobu 545 z zahodnega grobišča in je edini pridaitek v grobu (Istenič 2000, 175).

Posebne oblike lonca, ki je zaenkrat tudi brez analogij, je iz groba 11 (**G45**). Ima kratko izvihano ustje, na ostenju je

okrašen z ovalnimi odtisi, pod njimi je valovnica potem kanelura, sledi še ena valovnica in kanelura.

Asimetričen je še lonec **G157** iz groba 27. Zanimivo je, da je brez okrasa. Mogoče se je lončar odločil, da ga ne bo okrasil, glede na to, da ni bil simetrično narejen. Tudi med finimi lonci je eden narejen asimetrično (**G78**). Na ostenju je okrašen s peresnim okrasom in na zunanji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Podoben je loncem LF 1.1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani od druge polovice 1. in v 2. stoletje (Istenič 1999, 130).

Lonca iz groba 9 (**G42**) ima na dnu črko R, ki je bila vrezana pred žganjem. Podobnega na petovionskih grobiščih nismo zasledili.

Naslednja dva lonca pa pogosto najdemo v petovionskih grobiščih. Iz groba 19 (**G117**) je lonca podoben loncem LF 2.1, ki so datirani od flavijskega obdobja do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 133).

Iz groba 24 je lonca s peresnim okrasom (**G139**), ki je podoben loncem LF 3.1, datiranim med drugo polovico 1. in prvo polovico 2. stoletja (Istenič 1999, 133).

Lonca iz groba 4 (**G25**) se pojavlja v različnih velikostih, manjše različice so opredeljene kot čaše. Podobni so bili odkriti na vzhodnem grobišču Petovione (Kujundžić 1982, t. 26: 1) in v Emoni, kjer so datirane v 3. stoletje (Mikl Curk 1987, t. 62: 20–23, 131).

Po dva lonca skupaj sta bila v grobovih 12 (**G54, G55**), 24 (**G139, G140**) in 25 (**G143, G144**). V grobu 4 so bili žara (**G8**) ter dva lonca (**G25** in **G29**). Lonca iz groba 4 (**G29**, sl. 43) ima na ostenju poškodbo, najverjetneje narejeno s prstom, ki se je zgodila že pred žganjem. Kljub temu ga je lončar dokončal in prodal. V grobu 27 so bili skupaj odkriti trije lonci (**G157, G158, G159**).

Pokrovi

Pokrovi so bili redka najdba v obravnavanih grobovih. Zastopani so samo v treh, in sicer v grobu 4 (**G24**), 16 (**G83, G84**) in 25 (**G145**). Za pokrov iz groba 25 (**G145**) predvidevamo, da je bil na loncu **G144**. Podoben je pokrovom PO 1 z zahodnega grobišča, ki se pojavljajo v grobovih, datiranih od 1. do prve tretjine 2. stoletja (Istenič 1999, 145). Pokrov **G84** pa je podoben tipu PO 2 z zahodnega grobišča, ki so datirani enako kot PO 1 (Istenič 1999,).

Komentar o gradivu iz grobov

Predmeti, opredeljeni kot pridaitek v grobovih z najdišča Med cestami, se dobro ujemajo z grobnimi pridatki z grobišč Petovione. Tukaj o odstopanjih ali posebnostih glede načina pokopa in pridatkov nimamo kaj veliko za dodati.

¹³ Po vzoru J. Istenič (1999) in M. Janežič (2021).

Kar bi pa radi izpostavili, pa je očitna praksa uporabe deformiranega ali keramičnega posodja z napako kot pridatek v grobu. V grobu 4 je bil lonec brez ohranjenega ustja s poškodbo na ostenju, ki je nastala pred žganjem (G29). Gre za malo večjo udrtino, mogoče s prstom ali predmetom, v njej so pa še dodatne poškodbe izdolbene gline, ki so se tudi zgodile pred žganjem (sl. 43). Zanimivo je, da se je lončar odločil dokončati posodo, ji nanese še premaz in jo žgal v peči. Je pa res, da poškodba na spodnjem delu ostenja ni bila takoj opazna.

43 Lonec G29 iz groba 4 s poškodbo na ostenju, ki se je zgodila pred žganjem.

Naslednja posoda z očitno napako, ki je prav tako na spodnjem delu ostenja in ni takoj opazna, je krožnik iz groba 21 (G124). Na ostenju je nalepljen košček gline, ki je nastal kot odpad pri oblikovanju posode. Kljub poškodbi je lončar nanese še premaz in žgal predmet v peči po predvidenem postopku. Res pa je, da je krožnik odprtega tipa posode in napaka na dnu ni takoj vidna (sl. 44).

44 Krožnik (G124) s koščkom gline na ostenju.

45 Lonec iz groba 38 (G196), ki ima poškodovano ostenje z odtisom prsta.

Naslednji je lonec z odtisom prsta na spodnjem delu ostenja iz groba 38 (G196). Spet, poškodba je na spodnjem delu ostenja, v bližini dna in ni bila takoj opazna (sl. 45).

Nekaj posod pa je deformiranih oziroma nesimetričnih: lonec (G78) in čaša (G79) iz groba 16, lonec iz groba 22 (G129), skleda iz groba 26 (G151, sl. 46) in dva lonca (G157, G158) iz groba 27. Za vse predvidevamo, da so jih takšne izdelali, mogoče je k še večji deformaciji pripomogel proces sušenja. Niso pa deformirani zaradi neprimerne temperature med žganjem, takrat so deformacije drugačne. Izdelkov z napakami, ki bi bile posledica neprimerne procesa žganja, nismo opazili.

46 Nesimetrična skleda iz groba 26 (G151).

Prav tako deformirane oziroma nesimetrično izdelane keramične posode smo opazili v grobovih vzhodnega petovionskega grobišča: v grobu 16 je deformiran lonec (Vomer Gojkovič, Žižek 2015, 67), v grobu 108 sta deformirana kadičnica in lonec (Saje 2016, t. 31: 4, 5). V grobu 160 je deformiran lonec (Vomer Gojkovič, Žižek 2015, 56), v grobu 286 je deformiran enoročajni vrč (Saje 2016, t. 78: 4) in v grobu 329 je deformirana čaša (Saje 2016, t. 99: 5). V grobu 28 pa je deformiran lonec (Kujundžić 1982, t. 3: 13).

Deformirane posode so tudi na zahodnem grobišču: v grobu 274 je deformiran lonec (Istenič 2000, t. 55: 10) in v grobu 446 je deformiran krožnik (Istenič 2000, t. 89: 4). V grobu 684 je pa najverjetneje vrč s poškodbo na spodnjem delu ostenja (Istenič 2000, t. 156: 6). V grobu 86 je deformiran vrč (Janežič *et al.* 2022, Fig. 5: 5) in v grobu 21 so deformirani lonec, pokrov in vrč (Janežič *et al.* 2022, Fig. 9: 16, Fig. 10: 17, 19). Zanimivo odkritje tekom študija tega gradiva in razmišljanju o temi deformiranega posodja in posodja z napako je fotografija skodelice iz groba 587 (Istenič 2000, t. 121: 7, inv. št. 8350). Leta 2016 sem imela srečo, da sem skupaj z dr. Eleni Schindler Kaudelko obiskala depo Deželnega muzeja Joanneum v Gradcu in si ogledala gradivo z zahodnega grobišča Petovione, ki ga je objavila Janka Istenič leta 1999 in 2000. Kot že napisano, na fotografiji je skodelica petovionske proizvodnje iz groba 587 s poškodovanim dnom (sl. 47). Poškodba je nastala pred žganjem, ko je bila posoda še mehka. Ta poškodba na risbi v objavi ni vidna.

Vsekakor je tema o deformiranih keramičnih posodah in posodah z napako, ki so se zgodile pred žganjem, vredna posebne obravnave. Zanimivo je, da se je lončar kljub napaki odločil posodo dokončati in jo prodati. Najverjetneje po znižani ceni. So bile te »ne tako lepe« posode namenjene za mrtve? Ali za tiste, ki si boljšega niso mogli privoščiti in so kupovali znižane izdelke tudi za vsakdanjo rabo? Še marsikatero vprašanje na to temo se odpira, a nanje trenutno ne moremo odgovoriti. Razen čisto slučajne fotografije skodelice iz groba 587, sem ostale analogije s petovionskih grobov navedla na podlagi risbe v objavi. Za poglobljeno študijo je nujen ogled gradiva osebno.

47 Skodelica s poškodovanim dnom iz groba 587.

Gradivo v sklopu grobnih jam

Prazgodovinsko obdobje

V sklopu grobnih jam smo opredelili tudi prazgodovinsko keramiko. Gre predvsem za manjše odlomke ostenj posod, ki jih nismo risali (npr. v grobu 19 in 27). V risbi so predstavljeni trije: keramično vretence so odkrili v zasipu jame groba 20 (G121). V grobu 16 pa je odlomek ustja in ostenja posode (G86), naslednji pa odlomek ostenja z držajem z dvema vrhovoma, najverjetneje iz starejše železne dobe (G87). Večina prazgodovinskih odlomkov posod je preslabo ohranjenih, da bi jih lahko bolj natančno opredelili.

Kovinski predmeti

V zasutju grobnih jam sta bila odkrita dva železna predmeta, ki sta oba močno korodirana in slabo ohranjena. Nismo ju uspeli bolj natančno določiti. Eden je bil odkrit v sklopu groba 31 (G178), drugi pa v sklopu groba 32 (G183).

Stekleno posodje

Manjše odlomke ostenja iz dekoloriranega stekla so odkrili v zasutju groba 1 (G7) in 31 (G179). Manjši odlomek noge iz prosojno modrikastega stekla pa v zasutju groba 9 (G44).

Keramično posodje

Odlomek ustja in ostenja z žlebovi na vratu smo opredelili kot čašo (G35). Je iz zasutja groba 5. Zanimiv je odlomek ostenja z dvema apliciranimi buncicama, ki je bil del t. i. recijske čaše. Proizvodnja takšnih čas je v Petovioni dobro poznana in datirana od začetka 2. do sredine 3. stoletja (Janežič 2021, 77, 78, 86–88). Še dva odlomka ostenja z dnom smo pripisali čašam iz zasutja groba 14 (G61) in 16 (G85).

K vrčem sodita dva odlomka iste posode iz zasutja groba 23 (G138). Odlomek ostenja iz zasutja groba 33 je najverjetneje bil del sklede (G187). Štirje odlomki ustij z ostenjem sodijo med krožnike. Bili so odkriti v zasutih grobov 5 (G34), 6 (G36), 9 (G43) in 28 (G168). Največ odlomkov (13) odkritih v zasutju grobnih jam sodi med lonce (npr. G37, G47, G60, G173).

Gradbeni material

Kot del grobne konstrukcije smo opredelili kvadratni zidak z žigom QSP in pentljo, narejeno s prsti (G181) iz groba 31. V Petovioni je gradbenega materiala s takim žigom veliko, predvideva se, da so jih izdelovali v Petovioni (Lovenjak 2004, 106).

Gradivo iz ostalih struktur grobišča

Gradivo iz ostalih struktur grobišča je redko. Iz stratigrafske enote 27, ki je bila del grobne parcele F, sta dva odlomka. Eden je dno z ostenjem, najverjetneje sklede (G200), drugi pa je odlomek krožnika (G199). Ima bolj navpično ostenje

in enostavno zaobljeno ustje. Podoben je krožnikom z vzhodnega grobišča Petovione, iz grobov 143, 246 in 308. Grobovi so datirani od 1. do začetka 4. stoletja (Saje 2016, 207, 226, 240). V jarku SE 40, ki je bil del grobne parcele H, je bil odkrit odlomek dna z ostenjem, najverjetneje sklede (G201).

Največ najdb je bilo v jarku SE 67, ki je potekal v smeri sever–jug, med temeljema 2 in 3 (sl. 23). V polnilu jarka so odkrili slabo ohranjen železni žebelj (G203). Sledijo trije krožniki (G204, G205, G206) in odlomek dvoročajnega vrča (G207). Takšne so odkrili na območju lončarske delavnice v Rabelčji vasi, ki je datirana od začetka 2. do sredine 3. stoletja (Janežič 2021, 81, 82, 104). Na grobiščih Petovione so takšni vrči redki in nekoliko drugačni (Kujundžić 1982, t. 9: 86). V jarku so odkrili še štiri lonce (G208, G209, G210, G211). Eden je podoben loncu iz groba 34 (G188), drugi pa je podoben loncem LG 1 (G209) z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 137). V zbiru jarka sta bila še odlomek pokrova (G213) in trinožnik (G212), ki je podoben trinožnikom TR 1 z zahodnega grobišča datiranim od poznoflavijskega obdobja do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 144).

5.2.2 Rimska cesta

Ostanki ceste Celeja–Petoviona so bili izkopani samo v sondi (sl. 9). V tlorisu so jo dokumentirali na več mestih, a iz dokumentacije ni jasno kje točno (sl. 48). Na fotografijah tlorisa ceste so izkopavalci temno sive ozke jarke interpretirali kot kolesnice (sl. 48). Rezultat teh delnih ostankov tlorisov je rekonstrukcija trase ceste čez celotno izkopno polje (npr. sl. 15, 19). V sondi so dokumentirali zahodni presek na katerem je tudi cesta (sl. 49, 50). Na podlagi preseka iz sonde razberemo, da zgornje plasti ceste niso bile ohranjene. Kar je seveda bilo za pričakovati, glede na ohranjenost grobov. Na preseku čez cesto v sondi opazimo samo polnila s prodniki (sl. 49, 50). Predvidevamo, da manjka približno pol metra ceste. Ohranjena debelina je približno od 40 do 50 cm, široka je bila približno 600 cm. Na vsaki strani sta ohranjena še obcestna jarka, ki sta bila široka približno 140 cm in debela/globoka približno 40 cm (sl. 50). Glede na to, da večino ceste niso izkopali, so najdbe redke. Nekaj manjših odlomkov rimskih posod je bilo odkritih v polnilu južnega obcestnega jarka. Predvidevamo, da je bila cesta v uporabi v istem času kot grobišče. Se pravi najmanj od druge polovice 1. in še v 4. stoletju.

Interpretacijo odnosa med grobiščem in cesto bi vsekakor dopolnili še podatki, ki so ostali neizkopani zaradi inštalacij, drevesa in kužnega znamenja (sl. 9).

48 Ostanki rimske ceste na tlorisu.

49 Presek čez rimsko cesto na zahodnem preseku v sondi.

Trasa Celeja–Petoviona je bila del državne ceste, ki je vodila iz Akvileje proti Emoni ter dalje do Celeje in Petovione.

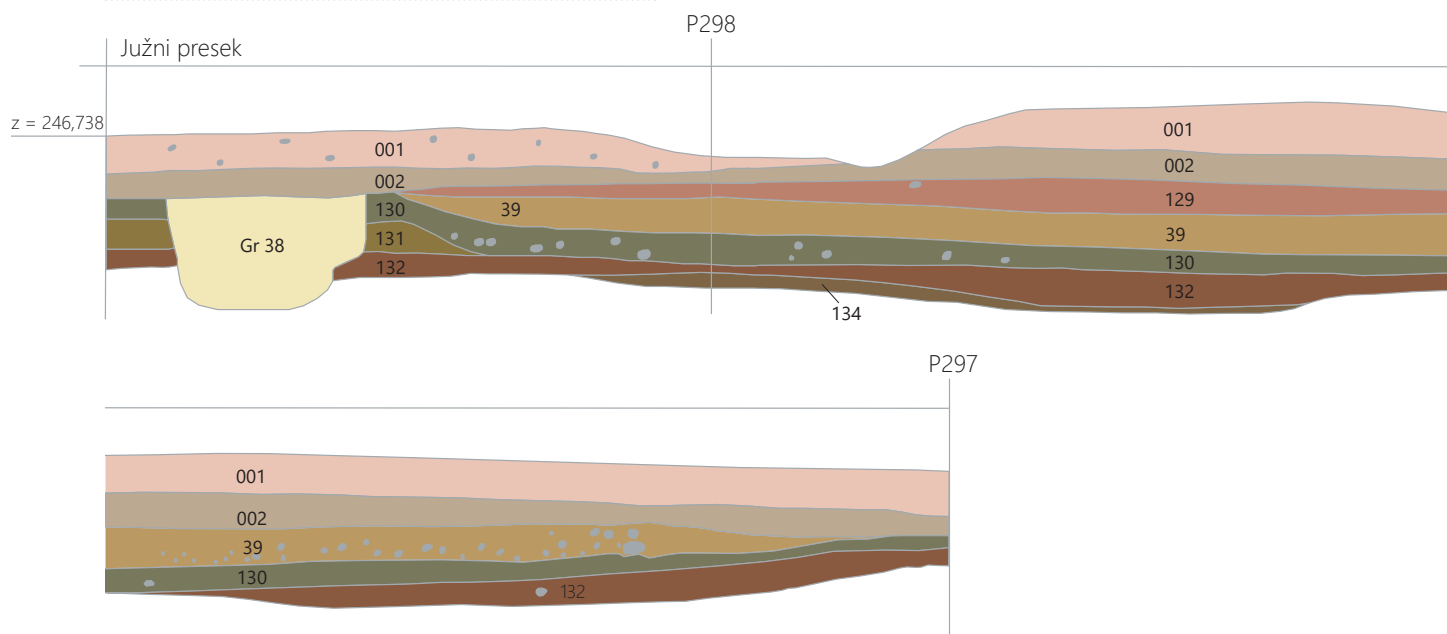
5.2.3 Konteksti, ki niso bili del grobišča

V tem poglavju so predstavljene stratigrafske enote, ki jih v Katalogu (poglavje 9) predstavljamo kot kontekste, ki niso vezani na rimsko grobišče (9.4) in smo jih razdelili na dve podpoglavji: Plasti (9.4.1) in Ostale stratigrafske enote (9.4.2). To so stratigrafske enote, ki so bile mlajše ali starejše

50 Del preseka čez rimsko cesto na zahodnem preseku v sondi.

- SE 001 – ornica
- SE 002 – rjav peščen melj
- SE 129 – temno sivo rjav peščen melj
- SE 39 – temno rjavo siva meljasta ilovica
- SE 130 – sivo rjav peščen melj
- SE 131 – svetlo rjav peščen melj
- SE 132 – svetlo rumeno rjav meljast pesek
- SE 134 – rumeno rjav do rdeče rjav pesek
- Gr 33 – od 2. polovice 1. stoletja dalje
- Gr 35 – 1. in 2. stoletja
- Gr 34, Gr 36, Gr 38 – datacijsko neizpoveden

51 Izsek južnega preseka izkopnega polja med gradbenima profiloma P297 in P298. Vidni so odnosi med plastjo SE 39 in ostalimi enotami. Merilo 1 : 50.

od grobišča in tudi tiste, ki jih nismo mogli natančneje časovno umestiti. Komentar glede datacije je naveden pri vsaki stratigrafski enoti v Katalogu (poglavje 9). Izpostavljamo plast SE 39, ki se je nahajala na vzhodnem delu izkopnega polja med gradbenima profiloma P297 in P298 (sl. 9). Dokumentirana je bila na južnem preseku izkopnega polja (sl. 51). Predvidevamo, da je plast SE 39 nastala kot posledica uničenja grobov, ker je vsebovala veliko rimskih predmetov, ki bi lahko bili pridatki v grobovih, vključno z bolj izstopajočo najdbo med predmeti, del železnega meča ali bodala (G222). Na preseku jo spremljamo zahodno od vkopa groba 38, naprej mimo groba 36, skoraj do grobne parcele G (sl. 23). Na preseku je tudi vidno, da je nad uničenimi grobovi 33, 34, 35 in 36. Na tlorisu ni dokumentirana. Nahajala se je pod plastema SE 129 in SE 002, ki sta najverjetneje vsaj novoveški ali mlajši. Plast SE 130, ki je pod plastjo SE 39, je vsebovala poleg rimskih tudi prazgodovinske najdbe. Predvidevamo, da je bila v uporabi že v prazgodovinskem času, presekali so jo vkopi rimskih grobov, zato se tudi v polnilih grobov občasno pojavi prazgodovinska keramika, ki je bila v plasti SE 130. Pod plastjo SE 130 je plast naravnega nastanka, SE 132.

Med ostalimi stratigrafskimi enotami so predvsem jarki. Dva, SE 113 in SE 114, sta bila odkrita na območju odcepa za smer Rače (sl. 15). Na podlagi najdb predvidevamo, da sta bila rimska, a nista bila del grobišča. Bolj verjetno je, da sta bila del naselbinskih kontekstov, ki so bili odkriti leta 2010 (sl. 8). Od teh sta bila oddaljena le dober meter (sl. 8, 15). Enako mislimo za jamo SE 112, ki je bila nad jarkoma SE 113 in SE 114 (sl. 15).

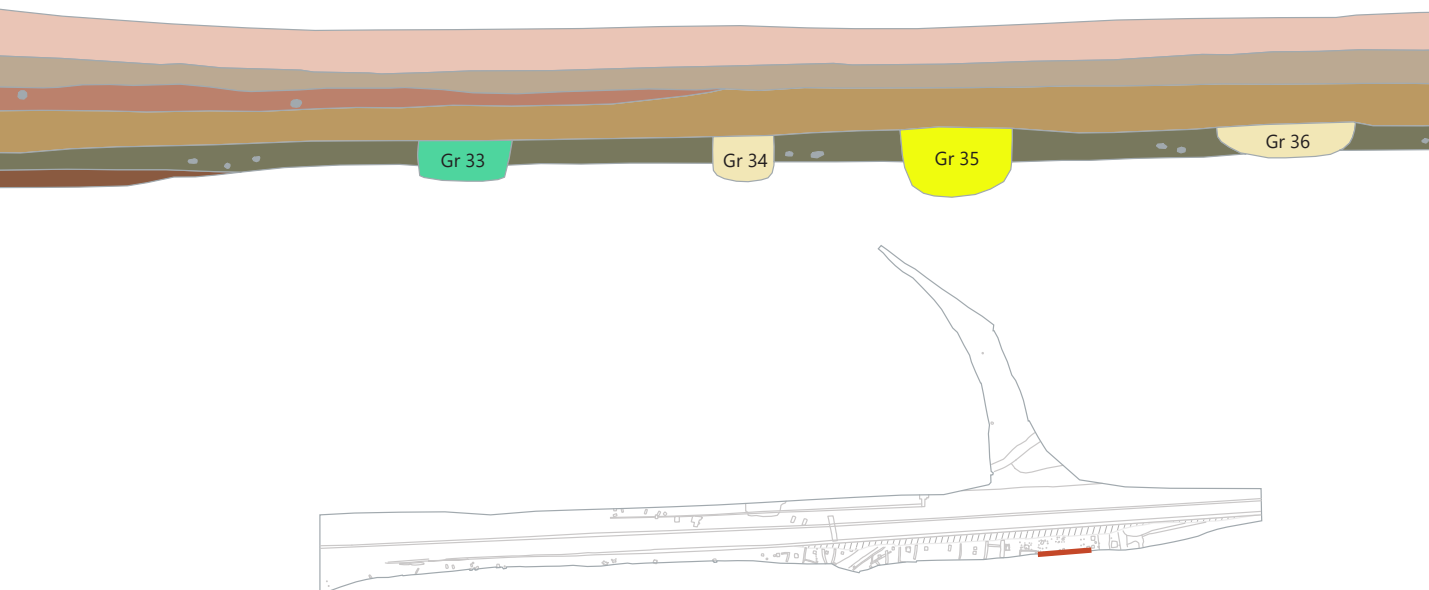
Na podlagi najdb sta mlajša od grobišča jama SE 56 in jarek SE 49 (sl. 9). Vsaj novoveška in v uporabi še kasneje je bila poljska pot SE 52, ki je zagotovo uničila del grobišča (sl. 9).

Od treh jarkov (SE 1, SE 2 in SE 3), ki so se nahajali na zahodnem delu izkopnega polja (sl. 9), je samo jarek SE 2 vseboval najdbe in sicer iz rimskega obdobja. Ostala dva časovno nismo opredelili. Funkcija teh ostaja zaenkrat neopredeljena. Enako velja za dve jami za stojke, ki samevata na skrajnem zahodnem delu izkopnega polja (sl. 9).

Gradivo iz kontekstov, ki niso bili del grobišča

V ornici (SE 001) so bili predvsem novoveški in sodobni odlomki keramičnih posod, ki so datirani od 15. do konca 17. stoletja, eni še v 20. stoletje (npr. G257, G259, G261; Tomažič *et al.* 2020, 23–28). Keramičen odlomek sklede iz novega veka je bil edino odkrit še v jami SE 56 (G267) in je na podlagi analogij datiran od 15 do 17. stoletja (Tomažič *et al.* 2020, 23). V drugih kontekstih gradiva iz novega veka in sodobnega časa niso odkrili. Že v plasti SE 002, ki se je nahajala pod 001, so odkrili odlomke rimskega posodja (G216–G219). Eden posnema sigilatne skodelice Consp. 43, podobne petovionske oblike so na zahodnem grobišču združene v tip PTS 7, ki je datiran od flavijskega časa do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 96, 97).

V jarku SE 113, ki je potekal na delu izkopnega polja za cesto proti Račam in je najverjetneje bil povezan z delom rimske naselbine, odkrite leta 2010, so odkrili edini uvožen odlomek rimskega posodja. Gre za ročaj amfore (G263).

V plasti SE 130 so odkrili zraven odlomkov rimskega posodja še odlomke prazgodovinskih posod, ki jih nismo ožje časovno zamejili (G214).

Največ najdb je bilo v plasti SE 39, za katero domnevamo, da je nastala kot posledica uničenja grobov in da so najdbe, odkrite v njej, grobni pridatki. Odkrili so en novec, ki je datiran od leta 222 do leta 235.

Najbolj izstopajoča najdba teh raziskav je iz te plasti. Gre za železno bodalo ali meč s fasetiranim ročajem in z ovalno predrtim glavičem (sl. 52). Rezilo je delno odlomljeno (G222). Analogije smo iskali med meči in bodali z ovalnim predrtim glavičem (Miks 2007). Nismo bili prepričani in smo se po mnenje obrnili na strokovnjaka za te meče in bodala, na Christiana Miksa.¹⁴ Njegov odgovor nas je vsekakor razveselil in dokazal, da smo iskali v pravi smeri. Pravi, da res gre za meč ali bodalo z ovalnim predrtim glavičem. Glavič je bil iztaljen iz ročaja in ne pritrjen nanj, kot je značilno za rimske meče tega tipa od zgodnjega 2. stoletja dalje. Ker je bil iztaljen iz ročaja, ima zato tudi tanjši prerez čez obroč. Tako narejeni meči oziroma bodala so značilni predvsem za poznoskitske – sarmatske meče in bodala, ki so pogosti v 1. in 2. stoletju ter so bili vzor kasnejšim rimskim. Christian Miks misli, da gre pri primerku iz plasti SE 39 za import ali pa za dober posnetek, ki je narejen po vzoru sarmatskih mečev in bodal. Podobne meče sarmatskega izvora je zbral v objavi iz leta 2007 (Abb. 28).

Med kovinskimi najdbami iz te plasti še je železna sulična ost (G221). Oblika suličnih osti se skozi čas ni veliko spremenjala, zato niso ožje časovno določljive.

52 Železno bodalo ali meč s fasetiranim ročajem in z ovalno predrtim glavičem (G222).

Med keramičnimi najdbami v plasti SE 39 so odkrili manjši odlomke diska pečatne oljenke (G223), odlomek pokrova z luknjo na držaju, ki je bila narejena po žganju (G254), dva odlomka skled (G231, G232) ter tri odlomke čaš (G233, G234, G240). Veliko je bilo krožnikov, sedem odlomkov

(G224–G230), ki so podobni odkritim v grobovih. Dva sta odlomka trinožnika (G252, G253). Največ je bilo loncev, 16 primerkov. Eni so po tipu enaki tistim iz grobov (npr. G235, G236, G247).

5.3 Komentar o rimskem grobišču in strukturah

Na območju raziskav na najdišču Med cestami so leta 2004 odkrili 37 rimskih žganih grobov. Nahajali so se južno od trase rimske ceste Celeja–Petoviona, ki v večini ni bila izkopana. Trasa ceste je rekonstruirana po celotnem izkopnem polju na podlagi delnih ostankov (sl. 15, 48). Predvidevamo, da so prebivalci, ki so grobišče uporabljali, živeli zahodno od grobišča. Objava te domnevane naselbine je v teku in natančnih podatkov še nimamo. Grobišče se je širilo še naprej proti jugu, tisti del je zaenkrat ostal še neraziskan. Prav tako je ostal neraziskan del med rimsko cesto in grobiščem (sl. 9, 15). Vsi grobovi so bili uničeni od mlajših posegov najmanj do polovice. Zaradi tega pri enih nismo opredelili tipa pokopa, ker so bili preslabo ohranjeni. Neopredeljenih je 12 grobov, slaba tretjina od vseh raziskanih (sl. 20). Največ je bilo pokopov v jami (Ža), 13 grobov. Sledijo bustum pokopi (Žc) s štirimi grobovi, pokopi v žari (Žb) ter grobna jama s konstrukcijo (Žd) s tremi pokopi, najmanj je bilo s kamnitimi ploščami obloženih grobnih jam (Že), le dve (sl. 20). Neopredeljeni grobovi so pogosti na zahodnem delu izkopnega polja, kjer tudi nismo zasledili nobene druge grobiščne arhitekture, razen temelja 1 (sl. 15). Na tem delu izkopnega polja so še trije pokopi v grobni jami (Ža, sl. 15).

Grobne parcele so bile ohranjene v osrednjem in vzhodnem delu izkopnega polja (sl. 23). Nobene nismo rekonstruirali v celoti, ali so bile uničene ali so ostale neizkopane (grobne parcele od A do H). Bile so sestavljene iz jarkov, ki so bili predvideni za zasaditev rastlin. Nobeden ni bil ohranjen s temeljem ali vseboval elemente, ki bi nakazovali zidano strukturo.

Del grobišča so bili trije temelji, eden je na zahodnem koncu izkopnega polja, preostala dva pa na vzhodnem delu (sl. 15). Najverjetneje so to ostanki spomenikov, ki so bili del grobiščne arhitekture. Kot del te smo opredelili tudi dve jami, SE 94 in SE 100, ki sta bili obdani z več jamami za stojke (sl. 23). Lahko sta bila to dva lesena objekta, v katerem so opravljali različne dejavnosti, vezane na grobišče. Tukaj ostaja funkcija nejasna. Ostalih struktur, npr. ustrin, na grobišču niso odkrili oziroma jih nismo prepoznali.

V 37. obravnavanih grobovih je v večini primerov pokopana ena odrasla oseba nedoločljivega spola in starosti (16

¹⁴ Najlepše se zahvaljujemo dr. Christianu Miksu za njegov odgovor in pomoč.

grobov). Nekateri so imeli zraven še žgane živalske kosti (7 grobov). V 11 grobovih žganih kosti ni bilo ali pa so bili vzorci premajhni za nadaljnjo analizo. V grobu 32 so odkrili samo žgane živalske kosti. Ženska je bila pokopana v grobu 12, moški v grobu 28. Samo po en otrok je bil v grobovih 17, 34, 35 in 36. Slednji trije so bili pokopani eden poleg drugega (sl. 23). Odrasla oseba in otrok sta bila skupaj pokopana v grobu 25, dve odrasli osebi pa v grobu 29.

Moški in dve odrasli osebi, ki sta bili skupaj pokopani, so v bustum pokopu. Ženski in trije otroški grobovi (12, 17, 35 in 36) so bili pokopani v jami.

Veliko vlogo pri interpretaciji števila pridatkov je igralo uničenje grobov. Ti so bili uničeni vsaj do polovice ali več. Na podlagi tega smo se odločili, da kot pridatek opredelimo predmete, ki so bili dobro ohranjeni in tudi terenska dokumentacija dokazuje, da bi lahko bili pridatek. Za te smo izbrali poimenovanje grobni inventar. Ene pa smo opredelili kot predmete v sklopu grobne jame. Tukaj gre predvsem za manjše odlomke rimskih posod in tudi odlomke prazgodovinskih posod, ki so se nahajali v plasteh v katere so vkopali grobove. Tako je smiselno, da so se znašli v zasutju. Praktično nemogoče je v tej situaciji, glede na ohranjenost grobov, ločiti predmete, ki so bili uporabljeni dejansko kot pridatek in predmete, ki so jih uporabili pri obredu pokopa ali pri drugih obredih v sklopu grobišča. Ugotovili smo: večina kovinskih predmetov je slabo ohranjenih in kažejo znake prežganosti, najverjetneje so jih sežgali skupaj s pokojnikom. Stekleni predmeti so lepo ohranjeni in niso deformirani od ognja. Teh zagotovo niso sežgali skupaj s pokojnikom. Podobno bi lahko rekli za keramično posodje. Nekateri so lisasti in so bili v stiku z ognjem, a niso prežgani v celoti. Lahko so bili nekje v bližini ognja ali pa so v njih zakurili kakšno kadilo ali kaj podobnega.

O predmetih z napako smo že prej nekaj napisali, tukaj samo na kratko. Med predmeti smo opazili takšne, ki so že pred žganjem imeli lepotne napake, a so bili vseeno dokončani in uporabljeni na grobišču. Vsekakor bi bilo zanimivo podrobno preučiti temo o predmetih z napako v lončarski industriji ter njihovi nadaljnji poti na trgovske police in k uporabnikom.

Nikakor ne smemo pozabiti še predmetov, ki so bili odkriti v neposrednih stratigrafskih enotah grobišča, a so bile opredeljene kot mlajše, predvsem SE 39, ki je nastala v fazi uničenja grobišča. Ti predmeti so najverjetneje bili pridatki v grobovih, a so zaradi uničenja v sekundarni legi in posledično opredeljeni izven grobišča. Datacijsko izpovedni zajemajo časovni okvir od druge polovice 1. in 2. stoletje,

kot glavčina grobov. Prav tako se je plast SE 39 nahajala neposredno nad grobovi, iz katerih so ti predmeti prvotno bili.

Ko pogledamo predmete v sklopu enega groba, je dobro viden primanjkljaj zaradi uničenja. Takoj nam je jasno, da v grobovih nekaj manjka. Zato tudi nismo nič pisali o grobnih celotah in vzorcih polaganja predmetov k pokojniku, ker to nima smisla. Razvidno pa je, da so pridatki v grobovih precej podobni tistim iz grobišč Petovione. Predmeti so bili izdelki petovionskih delavnic in v nekih podobnih vzorcih položeni v grob kot v grobovih kolonije Petovione. Kar seveda ni nobeno presenečenje. Naselje je bilo od Petovione oddaljeno le približno 14 km.

Grobove smo datirali predvsem na osnovi časovne opredelitve pridatkov.¹⁵ Datirali smo 21 grobov od 37 (sl. 19). Največ grobov je datiranih od druge polovice 1. in v 2. stoletje (13 grobov, sl. 19) in so zastopani predvsem na osrednjem delu grobišča, kjer so tudi ostanki grobnih parcel. Devet od teh je datiranih še malo ožje, od druge polovice 1. in do prve polovice 2. stoletja (sl. 19). Na podlagi tega tudi grobne parcele datiramo v ta čas.

Pojavijo pa se še grobovi, ki so datirani v kasnejši čas. Okvirno v 3. in 4. stoletje so datirani grobovi 4, 5 in 9, ki so se nahajali na zahodnem delu grobišča, kjer je tudi nekaj datacijsko neizpovednih grobov, ker so precej uničeni. Zanimivo je, da mlajših grobov na preostalem območju izkopnega polja nismo odkrili. Predvidevamo, da bi grobovi, datirani v 3. in 4. stoletje, lahko bili pokopi prebivalcev naselbine, odkrite severno od rimske ceste, leta 2010 (sl. 8). Kot že omenjeno, uporabniki grobišča, datiranega od druge polovice 1. in v 2. stoletje pa prebivalci, ki so živeli zahodno od grobišča (izkopavanja iz leta 2002/03, sl. 8). Mogoče je proti koncu ali v sredini 2. stoletja sledila kratka prekinitev pokopavanja na obravnavanem grobišču in je bil ponovno v uporabi od 3. stoletja dalje. Vsekakor je v tem času bilo manj pokopavanj. Upamo, da bomo vedeli več, ko bo interpretacija odkrite naselbine zahodno od grobišča končana in bomo lahko skupaj interpretirali obe izkopavanji.

¹⁵ Iz grobov 5 in 21 so bile iz kosti narejene C14 analize datacije. Pri grobu 5 so rezultati mlajši od datacij analogij predmetov, v grobu 21 pa se približno ujemajo. Glede na to, da v rimskem obdobju načeloma lahko zelo natančno datiramo predmete na podlagi analogij, C14 analize v večini primerov niso smiselne.

6 Analize

6.1 Poročilo numizmatične analize

Andrej Šemrov

Pri zaščitnih arheoloških raziskavah za obvoznico Pragersko leta 2004 je bilo na najdišču najdenih šest novcev (sl. 53), večina je iz grobov (št. 6, 15, 28 in 35). Novčane najdbe so slabše ohranjene in izpričujejo poselitev

na tem območju v 2. in prvi polovici 3. stoletja. Tej tezi pritrjuje tudi dejstvo, da so pri arheoloških izkopavanjih poleg obravnavanega najdišča v letih 2002/3 in 2010 (Tuš Oil – Šikole; prim. Predan 2010 in tukaj priložen seznam, sl. 54) naleteli na nekaj novcev iz tega obdobja. Z območja Tuš Oil – Šikole izstopa bakreni novc Julijana (361–363), ki pa ga lahko kot izgubljeno posamično najdbo povežemo z vpadnico v Petoviono.

Posamična najdba				Prostorski kontekst	Teža	Velikost	Ohranjenost	Pol. peč.	Ostalo
Rim									
Severus Alexander									
1	Sestertius	222–235	Rom	RIC ?	IP P297–P298, SE 39	6,99 g		fragmentiran	pol. peč. 12 Dop.: doprsje z vencem, d.; rv.: sedeča figura l.
Grobna najdba									
Rim									
Traianus									
2	Dupondius	po 101	-	RIC–(ad 434)	grob 16	4,28 g	vel. 25,5 × 26,5 × 2,65 mm	imitacija	pol. peč. 6
Trebonianus Gallus									
3	Antoninianus	251–253	Rom	RIC 51	grob 5; IP P285–P286	1,04 g	vel. 19 × 20,5 mm	ožgan	pol. peč. 12
Nedoločljiv									
4	Sestertius	1.–2. stoletje	Rom	RIC ?	grob 35; IP P297–P298	4,29 g		fragmentiran	
5					grob 35; IP P297–P298	4,45 g		fragmentiran	
6	As	1.–2. stoletje	Rom	RIC ?	grob 28; IP P296–P297	1,88 g		fragmentiran	

53 Seznam novcev z najdišča Med cestami 2004.

Posamična najdba				Prostorski kontekst	Teža	Velikost	Ohranjenost	Pol. peč.	Ostalo
Rim									
Elagabalus									
(Julia Maesa)									
1	Sestertius	218–222	Rom	RIC 414	Kv. F4, SE 312, PN 14, parc. št. 1254/2, k. o. Šikole	11,23 g	pr. 28,5 × 3,47 mm		pol. peč. 12 Predan 2010, 53, sl. 36, 37
Iulianus									
2	AE 2	361–363	?	RIC ?	Kv. F5, SE 312, PN 9, parc. št. 1254/2, k. o. Šikole	3,86 g	vel. 22,5 × 21,5 × 2,45 mm	fragmentiran	pol. peč. 12 Tip: Securitas Reipub, bik

54 Seznam novcev z najdišča Šikole, Tuš Oil.

6.2 Poročilo antropoloških analiz

Mario Šlaus, Vlasta Vyroubal, Željka Bedić, Anita Adamić Hadžić, Magdalena Linić

Uvod, material in metode dela

V novembru leta 2018 je Antropološki centar Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti sprejel na analizo vzorce žganih in skeletnih človeških okostij z arheološkega najdišča Med cestami – priključek Šikole.

Cilj analize je pridobiti:

- 1) spolno in starostno strukturo okostij,
- 2) tafonomske značilnosti,
- 3) mogoče patološke spremembe na okostjih,
- 4) prisotnost povezanih materialnih ali živalskih ostankov.

Antropološka analiza je izdelana po standardnih metodah. Obsega določitev spola (Phenice 1969; Krogman, Iscan 1986), starosti (Meindl, Lovejoy 1985; Brooks, Suchey 1990; Gilbert, McKern 1973; Lovejoy *et al.* 1985) in patologije (Steinbock 1976; Ortner 2003).

Med analizo se je pokazalo, da je gradivo zelo fragmentarno ohranjeno, zato se za določitev spola in starosti uporabljalo veliko številnih kriterijev. Pri določanju spola so upoštevani spolni znaki na medenici in lobanji, robustnost in mišična narastišča dolgih kosti. Starost ob času smrti je določena s pomočjo številnih metod: endokranialne obliteracije lobanjskih šivov, spremembe na medenici (*facies symphyseos os pubis*), količine kortikalne kosti, spremembe sestave spongiozne kostne substance in prisotnosti degenerativnih sprememb na epifizah in vretencih. Pri otrocih je starost ob času smrti določena na osnovi stopnje zraščanja epifize in diafize, velikosti dolgih kosti in stopnje izraščanja mlečnih in stalnih zob (Bass 1987; Fazekas, Kósa 1978).

Prav tako je izdelana analiza tafonomskih značilnosti. Toplotno uničenje kosti in mehkih tkiv se dogaja ob posebnih pogojih. Če predpostavimo, da je izpostavljenost toploti

enakomerna, razpoke, drobljenje in kostne deformacije so odvisne od količine mehkih tkiv okoli kosti. V konkretnem primeru to pomeni, da so sežigu spodnjih okončin najbolj uničena kolena, gležnji in sprednji del golenice, saj so ti elementi prekriti s samo tanko plastjo kože. Proksimalni del stegnenice, ki je zaščiten z veliko količino mišičnega in maščobnega tkiva, je bil izpostavljen manjši količini toplote ter ostaja boljše ohranjen. To raziskovalcu omogoča, tudi pri zelo sežganih ostankih, da določi napredek uničenja kosti in v katero smer je ogenj potoval po kosti. Na podlagi ocen o velikosti požara, položaju telesa v postopku kremiranja in prisotnosti enega ali več virov vžiga se lahko določijo subtilne razlike v pogrebnih običajih različnih kultur in med različnimi posamezniki, glede na njihov spol ali socioekonomski položaj.

Dodatne informacije o postopku kremacije so mogoče zaradi močne povezave med zmanjšanjem in barvo kremirane kosti z izpostavljenostjo toploti. Povezava med kromatičnimi različicami in temperaturo je predstavljena v spodnji tabeli (sl. 55).

Zmanjšanje kosti v odstotkih

Vzorec razpokanja kosti je pomemben tudi zato, ker kaže, ali je gorelo telo ali skeletni ostanki. Na splošno kremirana kost, ki kaže prečne razpoke (sl. 56), prihaja iz telesa, ki je zgorelo, medtem ko kremirana kost kaže vzdolžne razpoke prihaja iz skeletnih ostankov, ki so zgoreli.

56 Prečne razpoke na fragmentu diafize dolge kosti.

Zmanjšanje kosti v odstotkih	Temperatura	Stanje skeletnih ostankov	Barva	Čas izpostavljenosti
Nobeno	100	Nepopolni seži ali sledi dima	Črna	Kratko
	200			
	300			
	400			
	500		Sivo-modro	Srednje
	600			
1-25	700		Svetlo siva	
	800	Popolno kremiranje		Dolgo
	900		Bela	
Stalno	več kot 900			

55 Povezava med kromatičnimi različicami in temperaturo.

Najmanjše število kremiranih posameznikov v grobu je bilo ugotovljeno pri odraslih z opazovanjem ponovitve skeletnih elementov in razlikovanjem od otrok zaradi drugačnega videza kosti (količina kortikalne kosti, sestave spongiozne kostne substance, stopnje zraščanja epifize in diafize pri otrocih). Če ni drugače navedeno, se šteje, da so vsi vzorci v enem grobu ostanki enega posameznika.

Med cestami jug – priključek Šikole 2004

Grob 1

Tafonomija: material je zelo dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 16 × 13 mm (sl. 57).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (senčnice, temenice) in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: mlajša odrasla oseba.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgane živalske kosti.

57 Žgane kosti (grob 1).

Grob 3

Tafonomija: material je zelo dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 26 × 16 mm (sl. 58).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (temenice) in postkranialnega skeleta – diafize dolgih kosti, reber in vretenc.

58 Žgane kosti (grob 3).

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: odrasla oseba.

Patološke spremembe: ektokranialna poroznost je prisotna na fragmentiranem ostanku lobanje. Ektokranialna poroznost brez zadebelitve je značilno prepoznavna po majhnih luknjicah zlasti okrog bregme, sagitalnega šiva in zatilnice (običajno zgornji del lobanjskega krova). Te drobne luknjice imajo podobno teksturo in videz kot pomarančna lupina. Tovrstno lobanjsko poroznost so izpostavili pri nekaterih ameriških vojaki, ki so umrli kot vojni ujetniki v korejski vojni (McKern, Stewart, 1957).

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

Grob 4

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 16 × 13 mm (sl. 60).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki človeških in živalskih kosti.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: živalske kosti (prašič).

Na enem fragmentu prisoten sled rezanja (sl. 59).

59 Sled rezanja na fragmentu živalske kosti.

60 Žgane kosti (grob 4).

Grob 5

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 32 × 21 mm (sl. 61).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (temenice, ličnice, 8 zob) in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti in fragmentirani ostanki vretenc, reber in prstnice.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: več kot 30 let.

Patološke spremembe: blaga osteoartraza (robni osteofiti) je prisotna na enem vretencu. Za degenerativne spremembe je značilen pojav osteofitov okoli sklepne površine. Te spremembe so posledice mikrotravme ob vsakodnevnih dejavnostih in so posledica normalnega procesa staranja. Periostitis v zarasli obliki je prisoten na fragmentiranih diafizah dolgih kosti. Periostitis je lahko posledica nespecifičnih bakterijskih okužb, specifičnih nalezljivih bolezni, ki se širijo skozi krvni obtok kosti, lokalizirane travme, venske insuficience in bolezni presnove (Mann, Murphy, 1990; Ortner 2003.).

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgane živalske kosti, žgani del kovine, fragment igle, keramike.

61 Žgane kosti (grob 5).

Grob 6

Tafonomija: en fragment žgane kosti velikosti 6 × 7 mm (sl. 62).

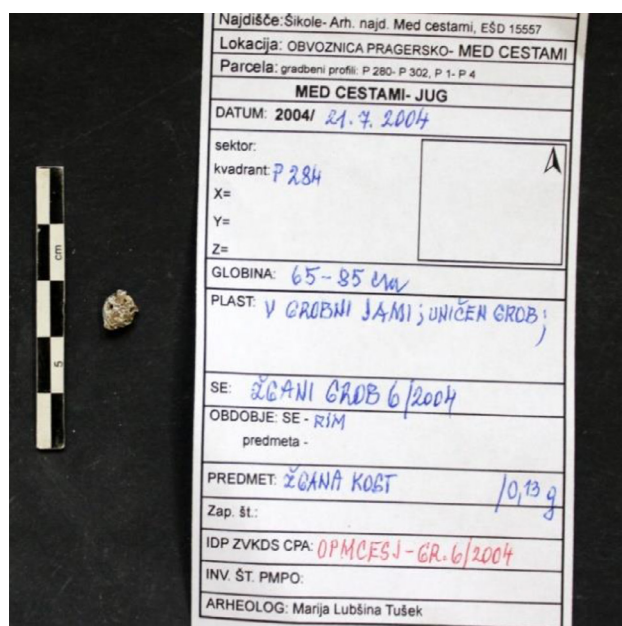
Prepoznani elementi: ni mogoče reči, kateri element je prisoten.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

62 Žgana kost (grob 6).

Grob 8

Tafonomija: en fragment žgane kosti velikosti 5 × 8 mm (sl. 63).

Prepoznani elementi: ni mogoče reči, kateri element je prisoten.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

ZVKDS, OE Maribor, Izpostava Ptuj // CPA	
Najdišče: Šikole- Arh. najd. Med cestami, EŠD 15557	
Lokacija: OBVOZNICA PRAGERSKO- MED CESTAMI	
Parcela: gradbeni profili: P 260- P 302, P 1- P 4	
MED CESTAMI JUG- PRIKLJUČEK ŠIKOLE	
DATUM: 2004/ 21. 4. 2004	
sektor:	A
kvadrant: P 284 - P 285	
X=	
Y=	
Z=	
GLOBINA: 30/35 - 50 cm POD POKROVINO	
PLAST: V GROBNJI JAMI; UNIČEN GROB.	
SE: ŽGANI GROB 8/2004	
OBDOBJE: SE - RIM	
predmeta -	
PREDMET: ŽGANA KOST / 0,05 g	
Zap. št.:	
IDP ZVKDS CPA: OPMCEJ-GR 8/2004	
INV. ŠT. PMPO:	
ARHEOLOG: Marija Lubšina Tušek	

63 Žgana kost (grob 8).

Grob 9

Tafonomija: pet fragmentov žganih kosti bele barve, pri čemer je največji velikosti 10 × 4 mm (sl. 64).

Prepoznani elementi: ni mogoče reči, kateri elementi so prisotni.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

ZVKDS, OE Maribor, Izpostava Ptuj // CPA	
Najdišče: Šikole- Arh. najd. Med cestami, EŠD 15557	
Lokacija: OBVOZNICA PRAGERSKO- MED CESTAMI	
Parcela: gradbeni profili: P 260- P 302, P 1- P 4	
MED CESTAMI JUG- PRIKLJUČEK ŠIKOLE	
DATUM: 2004/ 21. 7. 2004	
sektor:	A
kvadrant: P 285 - 286	
X=	
Y=	
Z=	
GLOBINA: 40 cm POD POKROVINO	
PLAST: V GROBNJI JAMI; UNIČEN GROB.	
SE: ŽGANI GROB 9/2004	
OBDOBJE: SE - RIM	
predmeta -	
PREDMET: ŽGANE ČLOVEŠKE KOSTI / 0,15 g	
Zap. št.:	
IDP ZVKDS CPA: OPMCEJ-GR 9/2004	
INV. ŠT. PMPO:	
ARHEOLOG: Marija Lubšina Tušek	

64 Žgane kosti (grob 9).

Grob 11

Tafonomija: trije fragmenti žganih kosti bele barve, pri čemer je največji velikosti 5 × 3 mm (sl. 65).

Prepoznani elementi: ni mogoče reči, kateri elementi so prisotni.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

ZVKDS, OE Maribor, Izpostava Ptuj // CPA	
Najdišče: Šikole- Arh. najd. Med cestami, EŠD 15557	
Lokacija: OBVOZNICA PRAGERSKO- MED CESTAMI	
Parcela: gradbeni profili: P 260- P 302, P 1- P 4	
MED CESTAMI JUG- PRIKLJUČEK ŠIKOLE	
DATUM: 2004/ 22. 7. 2004	
sektor:	A
kvadrant: P 287- P 288	
X=	
Y=	
Z=	
GLOBINA:	
PLAST: V GROBNJI JAMI; UNIČEN GROB; NA GLOBINI 40 - 50 cm POD POKROVINO	
SE: ŽGANI GROB 11/2004	
OBDOBJE: SE - RIM	
predmeta -	
PREDMET: ŽGANE KOSTI / 0,01 g	
Zap. št.:	
IDP ZVKDS CPA: OPMCEJ-GR 11/2004	
INV. ŠT. PMPO:	
ARHEOLOG: Marija Lubšina Tušek	

65 Žgane kosti (grob 11).

Grob 12

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele, sive in črne barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 37 × 26 mm (sl. 66).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (čelnice, temenice, zatilnice, zob) in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti (humerusa (nadlahtnice), reber in vretenc).

Spol: mogoče ženski.

Starost ob času smrti: 25–45 let.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

66 Žgane kosti (grob 12).

Grob 16

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 39 × 14 mm (sl. 67).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (čelnice, temenice, senčnice, zgornje čeljustnice, zob) in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti (humerusa – nadlahtnice), kosti nartnice in prstnice, reber in vretenc.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: 20–45 let.

Patološke spremembe: ektokranialna poroznost je prisotna na fragmentiranem ostanku lobanje.

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgane živalske kosti.

67 Žgane kosti (grob 16).

Grob 17

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 25 × 15 mm (sl. 68).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (temenice, senčnice, zagozdnice, zob) in postkranialnega skeleta – kosti nartnice.

Spol: otrok.

Starost ob času smrti: 6–12 let.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgane živalske kosti.

68 Žgane kosti (grob 17).

Grob 18

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 27 × 10 mm (sl. 69). Na fragmentu lobanje so prisotni ostanki tekstila (sl. 70).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti.

69 Žgane kosti (grob 18).

70 Ostanke tekstila na fragmentu lobanje (grob 18).

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: mlajša odrasla oseba.

Patološke spremembe: ektokranialna poroznost je prisotna na fragmentiranem ostanku lobanje.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

Grob 19

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 22 × 17 mm (sl. 71).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje in postkranialnega skeleta.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: odrasla oseba.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

71 Žgane kosti (grob 19).

Grob 20

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 16 × 17 mm (sl. 72).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje in postkranialnega skeleta.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: odrasla oseba.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

72 Žgane kosti (grob 20).

Grob 21

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 44 × 32 mm (sl. 73).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (senčni-ce) in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti ter fragmentirani ostanki nartnice in vretenc.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: 25–40 let.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

73 Žgane kosti (grob 21).

Grob 22

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 36 × 19 mm (sl. 74).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje in postkranialnega skeleta – diafize dolgih kosti in fragmentirani ostanki lopatice.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: več kot 30 let.

Patološke spremembe: blaga osteoartraza (robni osteofiti) je prisotna na predelu lopatice.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

74 Žgane kosti (grob 22).

Grob 23

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 20 × 11 mm (sl. 75).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki postkranialnega skeleta – diafize dolgih kosti.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: odrasla oseba.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgane živalske kosti.

75 Žgane kosti (grob 23).

Grob 24

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 35 × 21 mm (sl. 76).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje in postkranialnega skeleta.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: odrasla oseba.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgana živalska kost.

76 Žgane kosti (grob 24).

Grob 25

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 37 × 16 mm (sl. 77). Vzorec vsebuje ostanke dveh ljudi.

Prepoznani elementi: oseba A) fragmentirani ostanki lobanje (spodnje čeljustnice) in postkranialnega skeleta – diafize dolgih kosti in fragmentirani ostanki kolčnice; oseba B) fragmentirani ostanki postkranialnega skeleta – diafize dolgih kosti in zob.

Spol: oseba A) otrok; oseba B) nedoločljiv.

Starost ob času smrti: oseba A) 2–5 let; oseba B) odrasla oseba.

Patološke spremembe: niso prisotne.

77 Žgane kosti (grob 25).

Povezani materialni ali živalski ostanki: ostanki kovine.

Grob 26

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 44 × 14 mm (sl. 78).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (spodnje čeljustnice) in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti in fragmentirani ostanki vretenc.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: več kot 40 let.

78 Žgane kosti (grob 26).

Patološke spremembe: blaga osteoartraza (robni osteofiti) je prisotna na predelu femurja (stegenice).

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgane živalske kosti.

Grob 27

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele, sive in črne barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 20 × 11 mm (sl. 79).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki postkranialnega skeleta – diafize dolgih kosti.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: odrasla oseba.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgane živalske kosti.

79 Žgane kosti (grob 27).

Grob 28

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 32 × 17 mm (sl. 80).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (senčnice, spodnje čeljustnice, zob) in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti, fragmentirani ostanki kolčnice, dlančnice, prstnice in vretenc.

Spol: mogoče moški.

Starost ob času smrti: več kot 45 let.

Patološke spremembe: ektokranialna poroznost je prisotna na fragmentiranem ostanku lobanje. Blaga osteoartraza (robni osteofiti) je prisotna na predelu vretenc.

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgane živalske kosti in keramika.

80 Žgane kosti (grob 28).

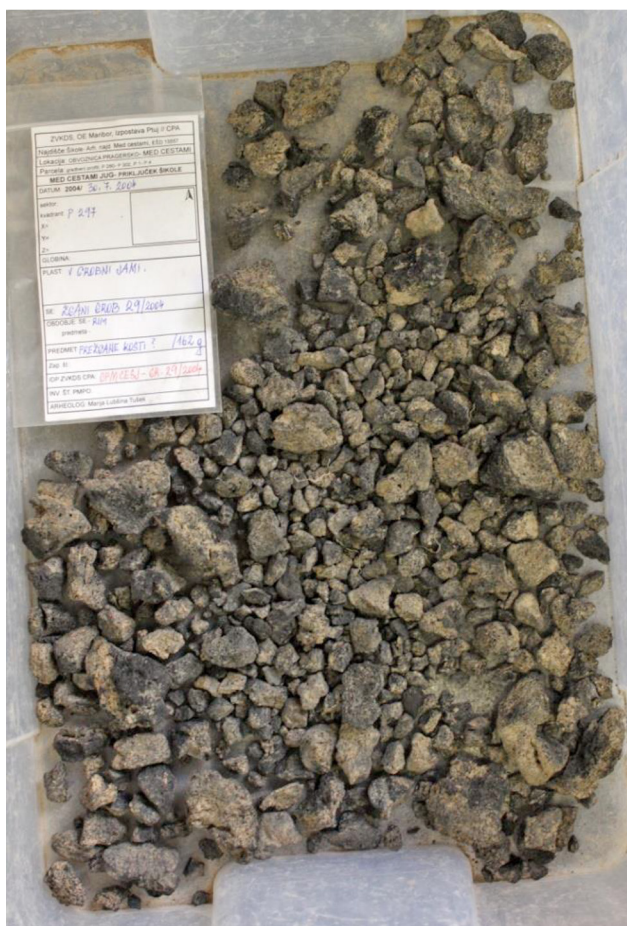
Grob 29

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 49 × 34 mm (sl. 81). Vzorec vsebuje ostanke dveh ljudi.

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (zatilnice, dve desni senčnici in ena leva, spodnje čeljustnice, zob)

81 Žgane kosti (grob 29).

82 Oglje (grob 29).

in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti in fragmentirani ostanki dlančnice, prstnice, reber in vretenc.

Spol: ni mogoče jasno določiti.

Starost ob času smrti: obe osebi sta odrasli.

Patološke spremembe: ektokranialna poroznost je prisotna na fragmentiranem ostanku lobanje. Na gornji levi čeljustnici je prisoten granulom in en zob je izpadel *antemortem*.

Povezani materialni ali živalski ostanki: oglje (sl. 82).

Grob 30

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele, sive in črne barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 50 × 39 mm (sl. 83).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki lobanje (čelnice, senčnice, zatilnice, senčnice, ličnice, zgornje in spodnje čeljustnice, zob) in postkranialnega skeleta – diafize in epifize dolgih kosti, fragmentirani ostanki prsnice, kolčnice, lopatice, pogačice, nartnice, prstnice, dlančnice in vretenc.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: 30–45 let.

Patološke spremembe: niso prisotne.

83 Žgane kosti (grob 30).

Povezani materialni ali živalski ostanki: žgane živalske kosti.

Grob 31

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 34 × 14 mm (sl. 84).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki postkranialnega skeleta in en fragment lobanje.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: odrasla oseba.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

84 Žgane kosti (grob 31).

Grob 32

Vzorec vsebuje samo živalske žgane kosti (sl. 85).

85 Žgane živalske kosti (grob 32).

Grob 33

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 18 × 14 mm (sl. 86).

Prepoznani elementi: ni mogoče reči, kateri elementi so prisotni in ali gre za človeške ali živalske kosti.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: mogoče živalske kosti.

86 Žgane kosti (grob 33).

Grob 34

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 10 × 4 mm (sl. 87).

Prepoznani elementi: ni mogoče reči, kateri elementi so prisotni.

Spol: mogoče otrok.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

MED CESTAMI JUG - PRIKLJUČEK ŠIKOLE	
DATUM: 2004/ 4. 8. 2004	
sektor:	
kvadrant: P297-P298	
X=	
Y=	
Z=	
GLOBINA:	
PLAST: V GROBNJ JAMI. /POŠKODOVAN GROB/	
SE:	ŽICANI GROB 34/2004
OBDOBJE SE - RUM	
predmeta -	
PREDMET:	ŽGANE ČLOVEŠKE KOSTI / 1 g
Zap. št.:	
IDP ZVKDS CPA:	OP MČESJ - GR 34/2004
INV. ŠT. PMPO:	

87 Žgane kosti (grob 34).

Grob 35

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele, sive in črne barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 18 × 12 mm (sl. 88).

88 Žgane kosti (grob 35).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki postkranialnega skeleta.

Spol: mogoče otrok.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

Grob 36

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele in sive barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 17 × 7 mm (sl. 89).

Prepoznani elementi: fragmentirani ostanki postkranialnega skeleta – diafize dolgih kosti.

Spol: mogoče otrok.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

89 Žgane kosti (grob 36).

Grob 37

Tafonomija: material je dobro žgan in fragmentarno ohranjen, bele barve. Prevladujejo manjši fragmenti, pri čemer je največji velikosti 5 × 4 mm (sl. 90).

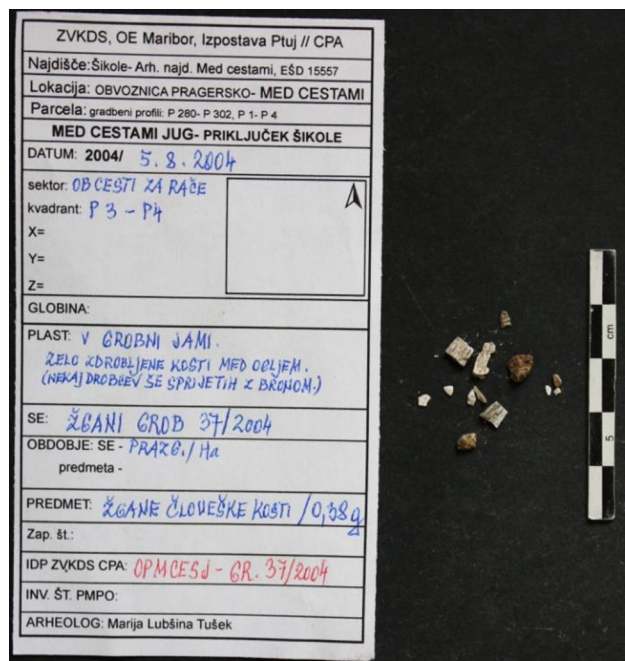
Prepoznani elementi: ni mogoče reči, kateri elementi so prisotni.

Spol: nedoločljiv.

Starost ob času smrti: nedoločljiva.

Patološke spremembe: niso prisotne.

Povezani materialni ali živalski ostanki: niso prisotni.

90 Žgane kosti (grob 37).

7 Zaključek

V objavi predstavljamo rezultate raziskav iz leta 2004, ki so bile izvedene na območju obvoznice Pragersko, na najdišču, imenovanem Med cestami. Odkrili so ostanke državne ceste Celeja–Petoviona in južno od nje del rimskega grobišča, ki sta v dolžino merila približno 300 m. Rimske ostaline so bile zelo uničene. Ceste je manjkalo vsaj polovica, ohranil se je samo spodnji del nasutja in obcestna jarka ob njej. Ta sta v širino merila vsak približno 1,4 m, cesta pa 6 m. V osrednjem delu izkopnega polja je zaradi inštalacij, kužnega znamenja in drevesa ostal neizkopan približno 162 metrov dolg pas med grobiščem in cesto. Na tem mestu je ostal skrit odnos med grobiščem in cesto. Cesto na podlagi grobov datiramo od sredine 1. do 4. stoletja.

V sklopu grobišča smo odkrili 37 žganih grobov, ki so bili uničeni vsaj do polovice. Grobišče se je širilo še naprej proti jugu in je za zdaj neraziskano. Zaradi slabe ohranjenosti nismo pri vseh določili tipa pokopa. Najbolj pogost je pokop v jami (gr. 1, 9, 12, 17, 18, 19, 20, 22, 25, 26, 27, 35, 36). Sledita pokop v žari (gr. 4, 5, 30) in bustum pokop (gr. 10, 11, 28, 29). Najmanj je grobov s konstrukcijo (gr. 16, 21, 24) in s kamnitimi ploščami obloženih grobnih jam (gr. 23, 31). Največ je pokopov ene odrasle osebe nedoločljivega spola in starosti (npr. gr. 1, 2, 3, 14, 15). Nekateri so imeli zraven še žgane živalske kosti (npr. gr. 4, 5, 16, 24, 27). Redek je pokop enega otroka (gr. 17, 34, 35, 36), samo dva pa sta dvojna pokopa (gr. 25, 29). V enem izmed teh sta bili dve odrasli osebi (gr. 29), v drugem otrok z odraslo osebo (gr. 25).

Grobni inventar je zaradi uničenja nepopoln. Predmete, ki jih nismo opredelili med grobni inventar, smo zabeležili v sklop grobne jame. Tukaj gre predvsem za manjše odlomke ostenj rimskih posod ter prazgodovinskih posod. Slednje so bile v plasteh, v katere so vkopali rimske grobove ali so jih presekali. Rimski keramični predmeti v grobovih in v drugih stratigrafskih enotah so izdelki petovionskih delavnic in so bili v podobnih vzorcih priloženi v grob kot v grobovih kolonije Petovione, ki je bila od obravnavanega grobišča oddaljena približno 14 km.

V osrednjem delu izkopnega polja smo odkrili ostanke grobnih parcel (od A do H). Gre predvsem za jarke, ki smo jih interpretirali kot zasaditvene jarke. Niti ene gradbene

parcele nismo rekonstruirali v celoti, ker so bile uničene ali so ostale neizkopane. Na podlagi predmetov iz grobov jih datiramo od sredine 1. in v 2. stoletje.

V sklopu grobišča smo odkrili še tri kvadratne temelje, sestavljene iz kamnov, ki so najverjetneje služili kot podstavki za spomenike v sklopu grobiščne arhitekture. V sklopu grobiščne arhitekture sta še dve jami, SE 94 in SE 100, ki sta obdani z več jamami za stojke. Možno je, da gre za ostanke lesenega objekta, v katerem so izvajali dejavnosti, povezane s pogrebi ali grobiščem nasplah.

Grobove smo datirali na osnovi časovne opredelitve pridatkov. Največ grobov je datiranih od druge polovice 1. in v 2. stoletje in so zastopani predvsem na osrednjem delu grobišča, kjer so tudi ostanki grobnih parcel (gr. 16, 17, 21, 26, 28, 30, 33, 35). Devet od njih je datiranih še malo ožje, od druge polovice 1. in do prve polovice 2. stoletja (gr. 12, 19, 18, 20, 23, 24, 25, 27, 31). Zastopani so še grobovi, ki so datirani v kasnejši čas. Okvirno v 3. in 4. stoletje so datirani trije grobovi, ki so bili na zahodnem delu grobišča (gr. 4, 5, 9).

Predvidevamo, da bi grobovi, datirani v 3. in 4. stoletje, lahko bili od prebivalcev naselbine, odkrite severno od rimske ceste (izkopavanja leta 2010). Uporabniki grobišča, datirana od druge polovice 1. in v 2. stoletje, pa bi lahko bili prebivalci, ki so živeli zahodno od grobišča (izkopavanja iz leta 2002/03). Mogoče je proti koncu ali v sredini 2. stoletja sledila kratka prekinitev pokopavanja na obravnavanem grobišču, ki je bilo ponovno v uporabi od 3. stoletja dalje. Vsekakor je v tem času bilo manj pokopavanja.

Severno od rimske ceste, na odseku za Rače, je sameval prazgodovinski grob, ki smo ga na podlagi pridatkov datirali v čas Ha C2 in Ha D1. Ostalih prazgodovinskih najdb, gre predvsem za manjša ostenja keramičnih posod, nismo natančneje datirali. Pojavljajo se v zasutju grobnih jam in posamezno še v kakšni rimski stratigrafski enoti. Drugih prazgodovinskih struktur razen groba nismo odkrili. Predvidevamo, da je bila prazgodovinska naselbina v bližini, mogoče zahodno od rimskega grobišča. To bo pokazala analiza raziskav iz leta 2002/03, ki je še v teku.

Severno od rimske ceste, na zahodnem delu izkopnega polja, so odkrili jame, ki jih na podlagi pričevanj domačinov in

stratigrafije opredeljujemo kot ostanke 2. svetovne vojne. Nekoliko starejša, novoveška, je bila poljska pot (SE 52), ki se je nahajala v osrednjem delu izkopnega polja in je uničila del rimskega grobišča.

Raziskave leta 2004 na najdišču Med cestami so veliko prispevale predvsem k zgodovinski sliki iz rimskega obdobja. Mogoče gre za del grobišča, ki so ga uporabljali prebivalci Pultovie, postajališča za menjavo konj, ki za zdaj še ni točno locirano. Mogoče se je nahajalo na območju naselbine Med cestami, kjer so izkopavali leta 2002 in 2003.

ANSI 1975, *Arheološka najdišča Slovenije*. – Ljubljana.

BASS, W. M. 1987, *Human Osteology. A Laboratory and Field Manual of the Human Skeleton*. 3rd ed. – Columbia, Mo.

BERGER PAVIĆ, I. 2022, Pannonische Glanztonware im Nordwesten Pannoniens – Carnuntum und Vindobona, mit einer Auswertung der Ware in der Provinz in dem Allgemein. – V: I. Ožanić Roguljić in A. Raiković Savić (ur.), *Roads and rivers, pots and potters in Pannonia – interactions, analogies and differences*, Zagreb.

BLAZNIK, P. 1986, *Historična topografija Slovenije 1, Slovenska Štajerska in jugoslovanski del Koroške do leta 1500*, A-M. – Maribor.

BOGIĆ, M. 1998, Pregled razvoja železniškega omrežja v Sloveniji in okolici. – *Zbirka Tiri in čas* 10, Ljubljana.

BROOKS, S. in J. M. SUCHEY 1990, Skeletal age determination based on the os pubis: A comparison of the Acsádi-Nemeskéri and Suchey-Brooks methods. – *Human Evolution* 5(3), 227–238.

CONSPECTUS 1990: ETTLINGER, E. (ur.) 1990, Conspectus formarum terrae sigillatae Italico modo confectae. – *Materialien zur römisch-germanischen Keramik* 10, Bonn.

CURK, J. 1996, *Gradbene priče preteklosti nadžupnije v Hočah*. – Hoče, 850, Območje hoške prazupnije I, 270–282.

DJURIĆ, B. 2000, *Obvoznica Pragersko. Poročilo o ekstenzivnem arheološkem pregledu*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).

DJURIĆ, B. 2001a, *HC Ormož–Slovenska Bistrica, Obvoznica Pragersko. Končno poročilo o rezultatih ekstenzivnega arheološkega pregleda in analiza podatkovne baze*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).

DJURIĆ, B. 2001c, *Poročilo o rezultatih arheološkega pregleda na potencialnem najdišču Žutrenki*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).

DJURIĆ, B. 2001d, The end of Roman quarrying on Pohorje. – *Archaeologia Poetovionensis* 2, Ptuj 2001, 61–70.

DJURIĆ, B. 2003a, Spodnja Gorica. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 241.

DJURIĆ, B. 2003b, Terra Gentis Humanae Memoria. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 7–24.

DRAGENDORFF, R. 1895, Terra sigillata. – *Bonner Jahrbücher* 96, 18–155.

DUHOVNIK, J. 1983, Geologija Slovenjebistriške občine. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica* I, 483–489.

DULAR, J. 2013, Severovzhodna Slovenija v pozni bronasti dobi. – *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* 27, Ljubljana.

DUNGWORTH, D. 1997, Mystifying Roman Nails: Clavus Annalis, Defixiones and Minkisi. – V: C. Forcey, J. Hawthorne in R. Witcher (ur.), *Theoretical Roman Archaeology Conference 97. Proceedings of the Seventh Annual Theoretical Roman Archaeology Conference*, Oxford, 148–159.

ELAIGNE, S. 1996, Éléments pour une nouvelle interprétation des "lampes à suif" (Type Loeschcke XIII). – V: L. Rivet (ur.), *Actes du congrès de la SFÉCAG, Dijon, 16–19 May 1996, Les productions céramiques gallo-romaines en Bourgogne: actualités des recherches céramiques en Gaule*, Marseilles, 461–65.

FAZEKAS, I. G. in F. KÓSA 1978, *Forensic Fetal Osteology*. – Budapest.

FODOREAN, F. G. 2017, Listing settlements and distances: The Emona-Sigidunum road in Tabula Peutingeriana, Itinerarium Antonini and Itinerarium Burdigalense. – *Starinar* 67, 95–108.

GARBSCH, J. 1965, Die norisch-pannonische Frauentracht im 1. und 2. Jh. – *Münch. Beitr. z. Vor u. Frühgesch.* 11.

GILBERT, B. M. in T. W. MCKERN 1973, A method for aging the female Os pubis. – *American Journal of Physical Anthropology* 38, 31–38.

GROH, S. 1996, Die Insula XLI von Flavia Solva. Ergebnisse der Grabungen 1959 und 1989 bis 1992. – *Sonderchriften des Österreichischen Archäologischen Instituts* 28.

HERNJA MASTEN, M. 2004, Kungota in Ravno polje. – *Časopis za zgodovino in narodopisje* 1/75, Maribor, 41–59.

ISTENIČ, J. 1999, Poetovio, zahodna grobišča I, grobne celote iz Deželnega muzeja Joanneuma v Gradcu. – *Katalogi in monografije* 32, Ljubljana.

ISTENIČ, J. 2000, Poetovio, zahodna grobišča I, grobne celote iz Deželnega muzeja Joanneuma v Gradcu (katalog). – *Katalogi in monografije* 32, Ljubljana.

IVANYI, D. 1935, Die pannonischen Lampen. – *Dissertationes panonicae* 2/ 2, Budapest.

JANEŽIČ, M. 2008, *Rimskodobne najdbe iz arheoloških raziskav na območju Gimnazije Ptuj (sektor 2): poudarek na keramičnem zbiru*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.

JANEŽIČ, M. 2021, *Lončarska obrt v Petovionu. Sledovi lončarske proizvodnje in analiza keramičnega gradiva z območja upokojecev*. – Monografije CPA 12, Ljubljana.

- JANEŽIČ, M., E. SCHINDLER KAUDELKA, N. VERŠNIK in T. MULH 2022, New discoveries from the western cemeteries of Poetovio. – V: M. Šteiner in I. Ciglar (ur.), *Petoviona in njen ager = Poetovio and its ager. Archaeologia Poetovionensis* 4, 39–52.
- JANEŽIČ, M., T. MULH in M. ČERNE 2017, Roman lamps from graves in Vrhnika (Slovenia). – V: G. Lipovac Vrkljan I. Ožanić Roguljić in M. Ugarković (ur.), *Rimske i kasnoantičke svetiljke: proizvodnja i distribucija, kontakti na Mediteranu.* – E - ZIA 1, 52–60.
- JEVREMOV, B. 1972, Šikole – Cirkovci pri Ptuj. – *Varstvo spomenikov* 15, 162–163.
- JEVREMOV, B. 1977, Ptuj, Rabelčja vas; Spodnja Hajdina pri Ptuj; Zgornja Hajdina pri Ptuj. – *Varstvo spomenikov* 21, 247–251, 265–267, 278–279.
- JOVANOVIĆ, A. in S. OLIĆ 2010, Poročilo o predhodnih arheoloških raziskavah na območju elektrifikacije in rekonstrukcije železniške proge Pragersko – Hodoš, Arhos d.o.o. – Brežice (neobjavljeno poročilo).
- KASTELIC, J. 1964–1965, Nekaj problemov zgodnj srednjeveške arheologije v Sloveniji. – *Arheološki vestnik* 15–16, 109–124.
- KLS 1980, *Krajevni leksikon Slovenije, 4. Knjiga, Podravje in Pomurje.* – Ljubljana.
- KOROPEC, J. 1983, Svet okoli Slovenske Bistrice do leta 1700. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica* 1, 91–162.
- KRAMBERGER, B. 2024, Radikarbonske analize. – V: P. Mason in B. Kramberger, *Velike njive*, Arheologija na avtocestah Slovenije 116, Ljubljana, 108–116.
- KROGMAN, W. M. in M. Y. ISCAN 1986, *The Human Skeleton in Forensic Medicine.* – 2nd ed., IL: C.C. Thomas, Springfield.
- KUJUNDŽIČ, Z. 1982, Poetovijske nekropole. – *Katalogi in monografije* 20, Ljubljana.
- LARSEN, C. S. 1997, *Bioarchaeology. Interpreting behavior from the human skeleton.* – Cambridge.
- LAZAR, I. 2003, Rimsko steklo Slovenije. – *Opera Instituti archaeologici Sloveniae* 7, Ljubljana.
- LAZAR, I. 2022, *Pogled skozi steklo / A Look through the glass.* – Monographiae Universitatis Hereditatis 1, Koper.
- LOVEJOY, C. O., R. S. MEINDL, T. R. PRYZBECK in R. P. MENSFORTH 1985, Chronological Metamorphosis of the Auricular Surface of the Ilium: A New Method for the Determination of Adult Skeletal Age at Death. – *American Journal of Physical Anthropology* 68, 15–28.
- LOVENJAK, M. 2004, Žigi na rimskih opekah s Ptuja. – V: I. Lazar (ur.), *Rimljani – steklo, glina, kamen / Die Römer – Glas, Ton, Stein*, Celje, Ptuj, Maribor, 11–81.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 1993, Kamnito orodje v severovzhodni Sloveniji. – *Ptujski arheološki zbornik ob 100-letnici muzeja in Muzejskega društva (1993)*, Ptuj, 31–158.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003a, Cediljeki. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 106–107.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003b, Dolge njive pri Šikolah. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 122–123.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003c, Gmajna pri Sp. Gorici. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 133–134.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003d, Lavše pri Šikolah. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 170–172.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003e, Med cestami pri Šikolah. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 183–184.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003f, Žutreki pri Sp. Gorici. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 283–284.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2006, Rimska cesta med Pragerskim in Gudeninci, Trasa Celeia–Poetovio–Savaria. – *Rast. Revija za literaturo, kulturo in družbena vprašanja* 2, 168–171.
- LUBŠINA TUŠEK, M. in M. MURKO 2016, Slovanske naselbine na južnem delu Dravskega polja. Simpozij Slovani, naša dediščina (2016; Kranj). – V: J. Lux in K. Zanier (ur.), *Zbornik povzetkov = Book of abstracts / Simpozij Slovani, naša dediščina, Kranj, Slovenija 28.–30. September 2016 = Symposium Our Heritage: The Slavs, Kranj, Slovenia, September 28–30*, Ljubljana, 28.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2022, *Zadruga v Pragerskem.* – Arheologija na avtocestah Slovenije 102, Ljubljana.
- MALEZ, M. 1979a, Fosilni čovjek na tlu Jugoslavenskih zemalja. – V: A. Benac (ur.), *Praistorija jugoslavenskih zemalja I, Paleolit i mezolit*, 83–102.
- MALEZ, M. 1979b, Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Hrvatskoj. – A. Benac (ur.), *Praistorija jugoslavenskih zemalja I, Paleolit i mezolit*, 277–295.
- MANN, R. W. in S. P. MURPHY, 1990, *Regional Atlas of Bone Disease: A Guide to Pathologic and Normal Variation in the Human Skeleton.* – Springfield, Illinois.
- MCKERN, T. W. in T. D. STEWART 1957, *Skeletal Age Changes in Young American Males. Analyzed from the Standpoint of Age Identification.* – Technical Report EP-45.
- MEINDL, R. S. in C. O. LOVEJOY 1985, Ectocranial suture closure: A revised method of the determination of skeletal age at death based on the lateral-anterior sutures. – *American Journal of Physical Anthropology* 68, 57–66.
- MEZE, D. 1975, Razvoj reliefa Slovenije v kvartarju. – *Arheološka najdišča Slovenije*, Ljubljana, 32–37.
- MIKL, I. 1962, Stražgonjca. – *Varstvo spomenikov* 8, 235.
- MIKL CURK, I. 1987, Rimska lončena posoda na Slovenskem. – *Razprave Filozofske fakultete*, Ljubljana.
- MIKS, Ch. 2007, Studien zur römischen Schwertbewaffnung in der Kaiserzeit. – *Koiner Studien zur Archäologie der römischen Provinzen* 8, Rahden/Westfalen.

- MIOČ, P. in M. ŽNIDARČIČ 1989, *Osnovna geološka karta, list Maribor in Leibnitz, s tolmačem, Osnovna geološka karta 1 : 100 000*. – Beograd.
- MOORREES, C. F. A., E. A. FANNING in E. E. HUNT 1963, Age variation of formation stages for ten permanent teeth. – *Journal of Dental Research* 42, 1490–1502.
- OCK 2000: OXE, A., H. COMFORT in P. KENRICK 2000, *Corpus Vasorum Arretinorum. A catalogue of the signatures, shapes and chronology of Italian Sigillata*. – *Antiquitas* 3, *Abhandlungen zur Vor- und Frühgeschichte, zur klassischen und provinzial-römischen Archäologie und zur Geschichte des Altertums* 41, Bonn.
- ORTNER, D. J. 2003, *Identification of Pathological Conditions in Human Skeletal Remains* (2nd edition). – San Diego.
- ORTON, C., P. TYLERS in A. VINCE 1993, *Pottery in Archaeology*. – Cambridge manuals in archaeology, Cambridge.
- OWSLEY, D. W., R. W. MANN in S. P. MERPHY 1991, Injuries, surgical care and disease. – V: S. Pfeiffer in R.F. Williamson (ur.), *Snake Hill: An Investigation of a Military Cemetery from the War of 1812*, Toronto, 198–226.
- OXE, A., H. COMFORT in P. KENRICK 2000, *Corpus Vasorum Arretinorum. A catalogue of the signatures, shapes and chronology of Italian Sigillata*. – *Antiquitas* 3, *Abhandlungen zur Vor- und Frühgeschichte, zur klassischen und provinzial-römischen Archäologie und zur Geschichte des Altertums* 41, Bonn.
- PAHIČ, S. 1955, Staroslovenski grobovi v Brezju pri Zrečah. – *Arheološki vestnik* 6, 324–337.
- PAHIČ, S. 1965a, Črešnjevec. – *Varstvo spomenikov* 9 (1962–1964), 198.
- PAHIČ, S. 1965b, Pragersko. – *Varstvo spomenikov* 9 (1962–1964), 182–183.
- PAHIČ, S. 1967, Spodnja Polskava. – *Varstvo spomenikov* 11 (1966), 116–117, 128.
- PAHIČ, S. 1968, Uničena antična gomila z grobnico v Dogošah pri Mariboru. – *Arheološki vestnik* 19, 321–344.
- PAHIČ, S. 1969, Doslej neraziskan odsek rimske ceste Celeia–Poetovio. – *Razprave 1. razreda SAZU* 6, 311–363.
- PAHIČ, S. 1970, Rimska cesta Slovenska Bistrica–Šikole. – *Varstvo spomenikov* 13–14 (1968–1969), 168–169.
- PAHIČ, S. 1972, Velenik pri Pragerskem. – *Varstvo spomenikov* 15 (1970), 165–167.
- PAHIČ, S. 1976, Ostanki rimske ceste v Veleniku pri Pragerskem. – *Arheološki vestnik* 26 (1975), 225–241.
- PAHIČ, S. 1977a, Črešnjevec. – *Varstvo spomenikov* 21, 204–206.
- PAHIČ, S. 1977b, Pragersko. – *Varstvo spomenikov* 21, 244–245, sl. 111.
- PAHIČ, S. 1977c, Spodnja Polskava. – *Varstvo spomenikov* 21, 267–268.
- PAHIČ, S. 1977d, Velenik pri Pragerskem. – *Varstvo spomenikov* 21, 274–276, sl. 146–148.
- PAHIČ, S. 1977e, Seznam rimskih kamnov v Podravju in Pomurju. – *Arheološki vestnik* 28, 13–73.
- PAHIČ, S. 1977f, Novi rimski napisi v Podravju. – *Arheološki vestnik* 28, 74–91.
- PAHIČ, S. 1978, Najdbe z rimske ceste Slovenska Bistrica–Pragersko. – *Arheološki vestnik* 29, 129–289.
- PAHIČ, S. 1981, Brinjeva gora 1953. – *Arheološki vestnik* 32, 71–143.
- PAHIČ, S. 1983, Bistriški svet v davnini. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica* 1, 39–90.
- PAHIČ, S. 1984, Die Erforschung der Römerstrassen in nordöstlichen Slowenien. – *Arheološki vestnik* 34, 284–287.
- PHENICE, T. W. 1969, A newly developed visual method of sexing the os pubis. – *American Journal of Physical Anthropology* 30, 297–301.
- PREDAN, P. 2010, *Poročilo o arheološkem izkopavanju Tuš oil – Šikole*. – Slovenska Bistrica (neobjavljeno poročilo).
- RADOVANOVIČ, S., V. VARL in I. ŽIBERNA 1996, Podravje, Maribor, Ptuj A–Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka. – *Zbirka Slovenija total*, Murska Sobota.
- RAGOLIČ, A. 2014, The territory of Poetovio and the boundary between Noricum and Pannonia. Upravno območje Petovione in meja med Norikom in Panonijo. – *Arheološki vestnik* 65, 323–351.
- RAKOVEC, I. 1975, Sesalska favna na ozemlju Slovenije od riške glacialne dobe do naselitve prvih Slovanov. – *Arheološka najdišča Slovenije*, Ljubljana, 40–42.
- RANSZHR 1990, *Registar arheoloških nalaz i nalazišta sjeverozapadne Hrvatske*. – Varaždin.
- RIHA, E. 1990, Der römische Schmuck aus Augst und Kaiseraugst. – *Forschungen in Augst* 10, Augst.
- RÜTTI, B. 1991, *Die römischen Gläser aus Augst und Kaiseraugst*. – Augst.
- SAJE, Š. 2016, *Rimsko grobišče pri Osnovni šoli Ljudski vrt, Ptuj: prvih 100 grobov z oljenko*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.
- SARIA, B. in J. KLEMENC 1939, *Blatt Rogatec*. – Zagreb.
- SCHINDLER KAUELKA, E. 2022, Pannonische Glanztonware. A Special case in Central Europe or just a general pattern in Roman Pottery? – V: I. Ožanić Roguljić in A. Raiković Savić (ur.), *Roads and rivers, pots and potters in Pannonia – interactions, analogies and differences*, Zagreb.
- STEINBOCK, R. T. 1976, *Paleopathological Diagnosis and Interpretation: Bone Diseases in Ancient Human Populations*. – Springfield.
- STOPAR, I. 1991, *Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji, 2. knjiga. Med Prekmurjem in porečjem Dravinje*. – Ljubljana.
- ŠERCELJ, A. 1975, Razvoj kvartarne vegetacije. – *Arheološka najdišča Slovenije*, Ljubljana, 37–40.

- ŠTIIH, P. 2001, *Ozemlje Slovenije v zgodnjem srednjem veku. Osnovne poteze zgodovinskega razvoja od začetka 6. do konca 9. stoletja*. – Ljubljana.
- ŠTIIH, P. in V. SIMONITI 2009, *Na stičišču kultur. Slovenska zgodovina od prazgodovinskih kultur do konca 18. stoletja*. – Ljubljana.
- TECCO HVALA, S. 2012, Magdalenska gora. Družbena struktura in grobni rituali železnodobne skupnosti. – *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* 26, Ljubljana.
- TERŽAN, B. 1990, *Starejša železna doba na Slovenskem Štajerskem*. – Katalogi in monografije 25, Ljubljana.
- TITL, J. 1980, Občina Slovenska Bistrica. Splošni pregled. – *Krajni leksikon Slovenije, IV. knjiga, Podravje in Pomurje*, Ljubljana, 522–531.
- TITL, J. 1983, Zemljepisni oris občine ter rast prebivalstva. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica* I., Slovenska Bistrica, 25–37.
- TOMANIČ JEVREMOV, M. 2010, Poselitvena slika občine Kidričevo v arheoloških obdobjih. – *Zbornik občine Kidričevo*, Kidričevo, 78–87.
- TOMAŽ, A., I. LAZAR in D. BREŠČAK 2024, *Ribnica pri Brežicah II. Romula, rimska cesta in grobišče*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 118/2, Ljubljana.
- TODD, T. W. 1920, Age changes in the pubic bone. I: The white male pubis. – *American Journal of Physical Anthropology* 3, 285–334.
- TODD, T. W. 1921, Age changes in the pubic bone. III: The pubis of the white female. IV: the pubis of the female white-negro hybrid. – *American Journal of Physical Anthropology* 4, 1–70.
- TUŠEK, I. 1986, Ptuj, B. *Kulturna dediščina, Spomeniška območja, Arheološka območja*. – Poročilo o delu v letu 1986, Zavod za spomeniško varstvo Maribor, 41–47.
- STANDARD 2016, *A Standard for Pottery Studies in Archaeology*. – URL: http://romanpotterystudy.org/new/wpcontent/uploads/2016/06/Standard_for_Pottery_Studies_in_Archaeology.pdf.
- STEINBOCK, R. T. 1976, *Paleopathological Diagnosis and Interpretation: Bone Diseases in Ancient Human Populations*. – Springfield.
- STRITAR, A. 1983, Tla in podoba krajin v občini Slovenska Bistrica. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica* I, 491–500.
- ŠLAUS, M., V. VYROUBAL, Ž. BEDIĆ, A. ADAMIĆ in M. LINIĆ 2018, *Rezultati antropološke analize človeškega osteološkega gradiva z najdišča Med cestami jug – priključek Šikole*. – Zagreb (neobjavljeno poročilo).
- VERDEV, K. 2018, *Rimske državne ceste v Sloveniji*. – Magistrsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.
- VERŠNIK, N., G. RUTAR, T. MULH, B. NADBATH in M. JEREB 2012, *Ocena arheološkega potenciala območja DPN za ureditev železniške postaje Pragersko, metode 1-3, 5-6, CPA*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- VOMER GOJKOVIČ, M. 2010, Drobci iz davnine v občini Kidričevo. – *Zbornik občine Kidričevo*, Kidričevo, 88–105.
- VOMER GOJKOVIČ, M. in I. ŽIŽEK 2008, *Rimski vsakdan v Petovionu = Roman everyday life in Poetovio*. – Ptuj.
- VOMER GOJKOVIČ, M. in I. ŽIŽEK 2015, *Pot v neznano = Path beyond*. – Ptuj.
- VOVK KORŽE, A. in F. LOVRENČAK 2004, Priročnik za spoznavanje prsti na terenu. – Ljubljana.
- VUKOTIĆ, S. 1967, Donjopaleolitska oruđa od valuca tipa „Pebble tool“ na području sjevernog dijela Hrvatskog Zagorja. – *Arheološki vestnik* 18, 9–24.
- ŽIBERNA, I. 2010, Geografske značilnosti občine Kidričevo. – *Zbornik občine Kidričevo*, 60–75.
- ŽIŽEK, T. 2005, *Dolge njive pri Šikolah*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.

9 Katalog arheoloških kontekstov in gradiva

Maja Janežič

V tem poglavju najprej predstavljamo grobove (poglavje 9.1), ki so razdeljeni po obdobjih (prazgodovinsko in rimsko obdobje). Znotraj obdobja so grobovi predstavljeni z opisom, ki je dopolnjen s terensko risbo. Sledijo antropološki podatki in datacija groba. Na koncu je katalog predmetov in komentar, če je potreben. Grobovi so znotraj obdobja oštevilčeni od najmanjše do največje številke.¹⁶

Za grobovi sledijo opisi kontekstov, za katere menimo, da so sodili h grobišču (poglavje 9.2) in zajemajo tudi katalog gradiva.

Na koncu so opisani še ostali konteksti, ki niso vezani na grobišče (poglavje 9.3) ter so razdeljeni po obdobjih (prazgodovinsko in rimsko obdobje ter sodobni čas). Prav tako smo v tem poglavju opisali še plasti, ki so bile dokumentirane med raziskavami. Za tem je še katalog gradiva.

Kot grobovi so tudi ostali konteksti predstavljeni z opisom ter grafičnimi in fotografskimi prilogami, če so bile dostopne.

Plasti so oštevilčene od 001 dalje, ostale stratigrafske enote pa od 1 dalje.¹⁷

Risbe stratigrafskih enot so v merilu 1 : 20.

Risbe gradiva so v merilu 1 : 1, 1 : 2 in 1 : 4, kar je navedeno v podnapisih na tablah. Na tablah so predmeti organizirani po posameznih arheoloških kontekstih, znotraj teh pa razdeljeni po materialu: kovinski predmeti, stekleni predmeti, keramični predmeti in gradbeni material.

Gradivo začasno hranimo v prostorih Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Centra za preventivno arheologijo in bo po objavi predano v Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož.

Okrajšave

SE	stratigrafska enota
pr.	premer
d.	dno
š.	širina
gl.	globina
u.	ustje
v.	višina
db.	debelina
vel.	velikost
rek.	rekonstruiran/-a
ost.	ostenje

¹⁶ Številke grobov so ostale iste, kot so jih številčili med raziskavami.

¹⁷ Kot so bile oštevilčene med raziskavami.

9.1 Katalog grobov in gradiva

9.1.1 Prazgodovinsko obdobje

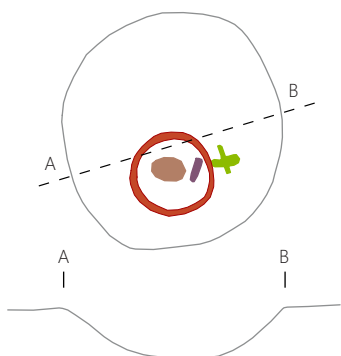
Grob 37

Zelo uničena jama okrogle oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v sredini jame.

Dimenzije vkopa jame: pr. 55 cm, gl. 14 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola in starosti.

Datacija: Ha C2 in Ha D1.¹⁸

Grobni inventar

1 Vozlasta ovratnica iz bronaste zlitine, ki je med vozli okrašena s prečnimi vrezi. Je razlomljena, konca manjkata. Na njej so vidne sledi ognja. Domnevamo, da je bila sežgana skupaj s pokojnico. Rek. pr. 13,5, db. 0,7 cm.

Analogije: sodi v skupino vozlastih ovratnic D2 iz Magdalenske gore, ki načeloma veljajo za ženski pridelek. Te se pojavljajo v obdobju Ha C2 in Ha D1 (Tecco Hvala in tam citirana literatura 2012, 272, 278, sl. 101: 9).

2 Odlomek železnega noža. Večina nastavka manjka. Slabo ohranjen in močno korodiran. Najverjetneje je bil sežgan skupaj s pokojnico. Vel. 7,7 × 1,3 cm.

Analogije: domnevamo, da gre za kratki nož s trnastim nastavkom, na katerega je bil nataknen lesen držaj. Pojavljali so se skozi vse halštatsko obdobje (Tecco Hvala in tam citirana literatura 2012, 135, sl. 53: 2).

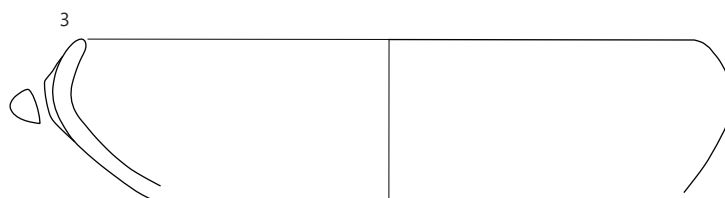

3 Odlomek ustja in ostenja sklede svetlo rjave in rjave barve, prelom in notranjost sta temno rjave barve. Ima en držaj, ki je preluknjan. Fabrikat: na otip fina in mehka keramika z drobcji sljude in večjimi sivorjavimi ter rdečerjavimi delci, velikosti do 0,4 cm. Pr. u. 16,4 cm.

Analogije: po Dularjevi tipologiji sodi med latvice La 9, ki se pojavljajo od Ha A do Ha D1 (Dular in tam citirana literatura 2013, 47, sl. 13).

¹⁸ Iz tega groba so analize ¹⁴C datacije. Rezultati se ujemajo z datacijsko sliko analogij predmetov iz groba: 68,3% verjetnost datacije kosti je od leta 760 do 542 pr. n. št. in 95,4% verjetnost datacije kosti je od leta 774 do 419 pr. n. št. Datacije kosti so opravili v laboratoriju Centro di Fisica applicata DATazione e Diagnostica v Lecceju (CEDAD) z metodo radioaktivnega ogljika ¹⁴C po postopku AMS (več o tej temi glej Kramberger 2024, 108).

9.1.2 Rimsko obdobje

Grob 1

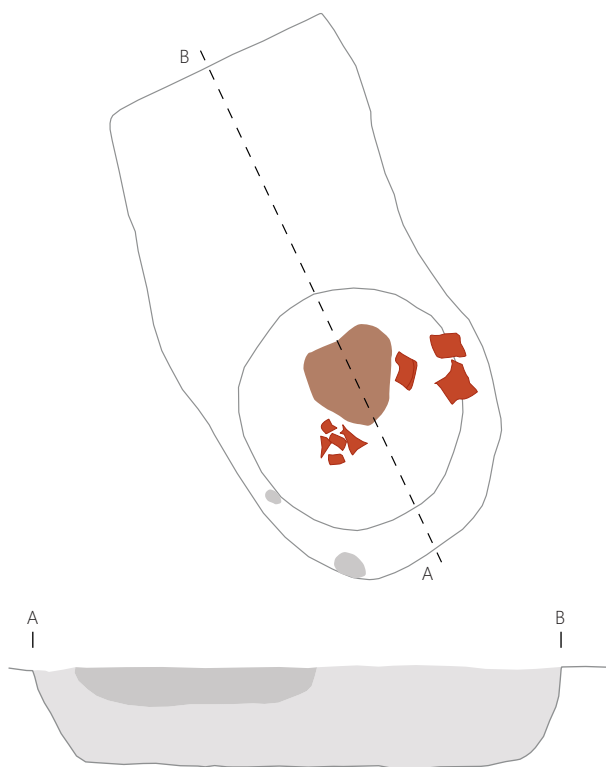
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Zelo uničena jama nepravilne ovalne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v južnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 140 × 72 cm, gl. 25 cm.

Antropološki podatki: mlajša odrasla oseba nedoločljivega spola.

Datacija: ni možna.

Grobni inventar

4 Odlomek ustja in ostenja krožnika svetlo rjave barve. Na zunanji strani ostenja je temno rjave barve (lisast). Najverjetneje prežgan. Fabrikat: F 2. Pr. u. 22 cm.

5 Odlomek ustja in ostenja skleda blede rjave barve. Fabrikat: F 2. Pr. u. 17,6 cm.

Predmeti v sklopu grobne jame:

6 Odlomek dna in ostenja lonca temno rjave in rjave barve. Fabrikat: F 1. Pr. d. 12,5 cm.

7 Trije odlomki ostenja predmeta, najverjetneje posode iz dekoloriranega stekla. Vel. A 1,6 × 0,8 cm, B 0,8 × 0,4 cm, C 0,7 × 0,5 cm.

Grob 2

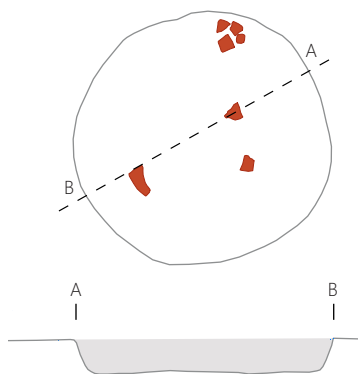
Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

Zelo uničena ovalna jama. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico.

Dimenzije vkopa jame: vel. 70 × 85 cm, gl. 8 cm.

Grob je bil precej uničen, pridatki in kosti niso ohranjeni.

Komentar: v zasutju jame so odkrili manjši odlomek ostenja rimske posode.

Grob 3

Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

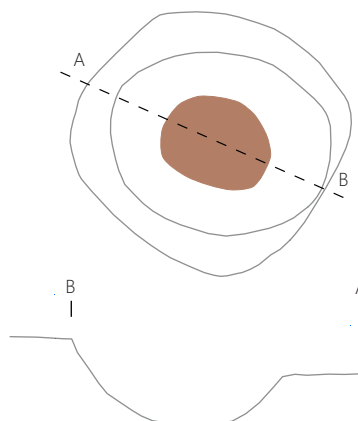
Zelo uničena jama okrogle oblike. Zasuta je bila s temnorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v sredini jame.

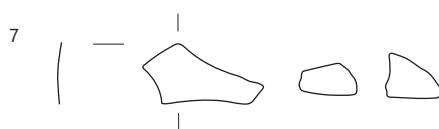
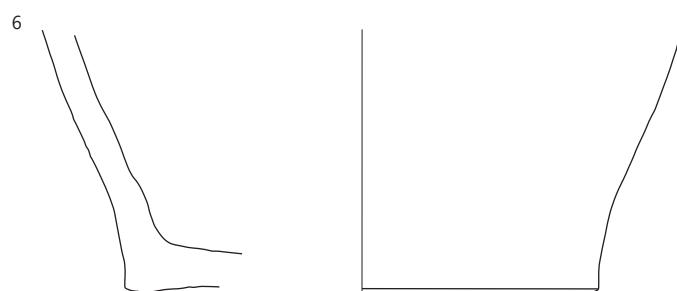
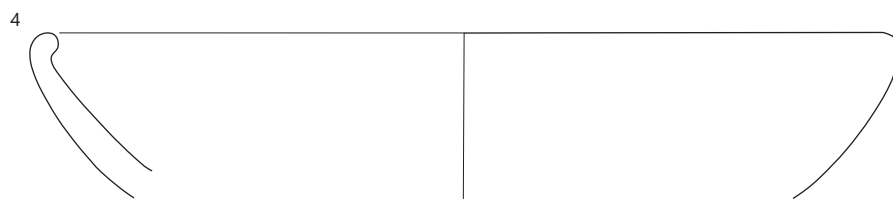
Dimenzije vkopa jame: pr. 75 cm, gl. 26 cm.

Antropološki podatki: odrasla oseba nedoločljivega spola.

Grob je bil precej uničen, pridatki niso ohranjeni.

Komentar: v zasutju jame so odkrili dva manjša odlomka ostenja rimskih posod.

⋮ Grob 1; 7 merilo 1 : 1, **ostalo** merilo 1 : 2.

Grob 4

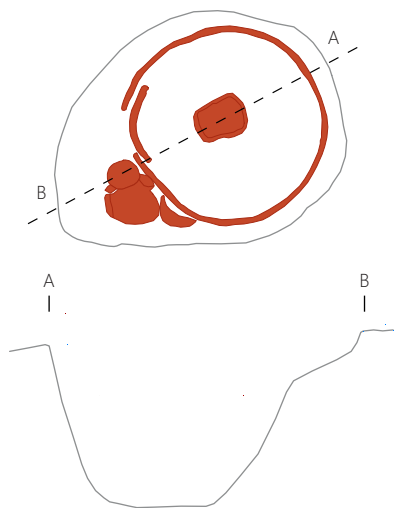
Pokop v žari (tip Žb).

Delno uničena jama ovalne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Ostanke žganine so bili v žari (G8), ki je bila na sredini jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 80 × 62 cm, gl. 75 cm.

Antropološki podatki: človeške in živalske kosti.

Datacija: od 3. do druge polovice 4. stoletja.

Grobni inventar

8 Odlomek dna in ostenja lonca, ki je bil uporabljen kot žara. Je svetlo rjave barve, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 11. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. d. 22 cm.

V žari je bilo odkritih še 15 železnih žebličkov, ki so najverjetneje bili sežgani skupaj s pokojnikom. So slabo ohranjeni. Najverjetneje so bili del lesenega zaboja, v katerem je bil pokojnik, in je zgorel skupaj z njim.

9 Železen žebliček z okroglo glavico in trnom kvadratnega preseka. Slabo ohranjen, močno korodiran. Vel. 2 cm, pr. glavice 1,2 cm.

10 Železen žebliček, močno korodiran z odlomljenim trnom. Vel. 1,3 cm.

11 Železen žebliček. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1 cm.

12 Železen žebliček. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1,8 cm.

13 Železen žebliček. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1 cm.

14 Železen žebliček. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1 cm.

15 Železen žebliček. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1,2 cm.

16 Železen žebliček s konično glavico in zvitim trnom. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1,6 cm, pr. glavice 1 cm.

17 Železen žebliček s ploščato glavico in trnom kvadratnega preseka. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1,5 cm, pr. glavice 1,1 cm.

18 Železen žebliček s trnom kvadratnega preseka. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1,4 cm.

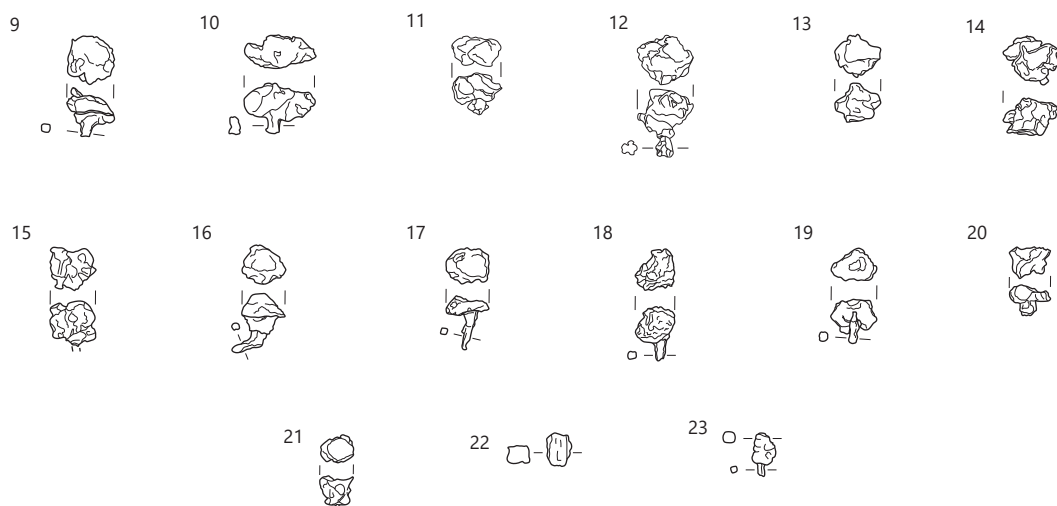
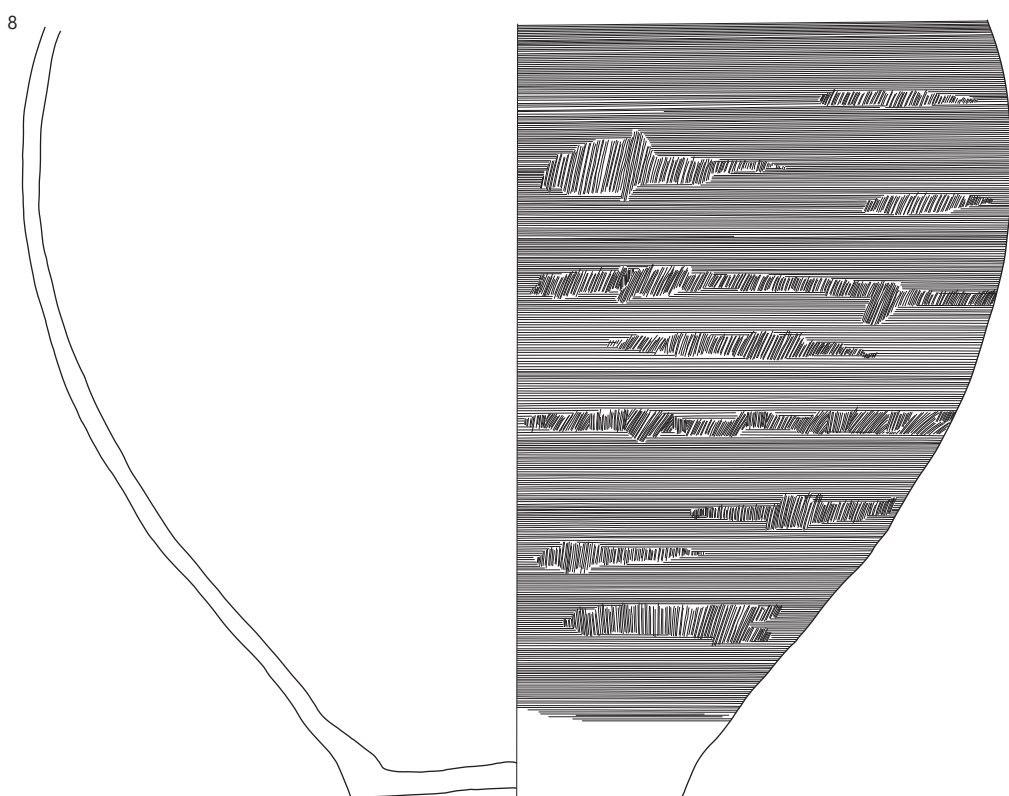
19 Železen žebliček s trnom kvadratnega preseka. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1,1 cm.

20 Železen žebliček. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 0,8 cm.

21 Odlomek železnega žeblička. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 0,8 cm.

22 Odlomek železnega žeblička. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 0,8 cm.

23 Železen žebliček s trnom kvadratnega preseka. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 1,1 cm.

⋮ Grob 4; 8 merilo 1 : 4, ostalo merilo 1 : 2.

V zgornjem delu polnila žare je bil odkrit še pokrov. Najverjetneje je pokrival žaro.

24 Pokrov svetlo rjave barve, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 1. Na ostenju ima kanelure.

Zraven žare v grobni jami so odkrili še:

25 Lonec svetlo rjave barve, dno je rahlo vbočeno. Fabrikat: F 4. Na ostenju ima dve kaneluri in nižje oster prehod. Pr. u. 16,1 cm, vel. 17,9 cm, pr. d. 5,6 cm. Analogije: podoben lonec je bil odkrit v grobu 334 na vzhodnem grobišču Petovione (Kujundžić 1982, t. 26: 1). Lonci te oblike so pogosti še v Emoni in datie rani v 3. stoletje (Mikl Curk 1987, t. 62: 20–23, 131).

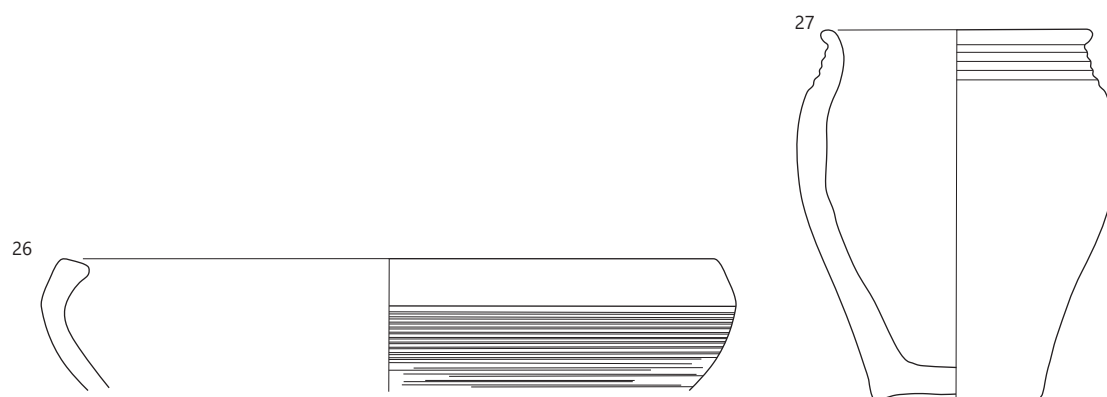
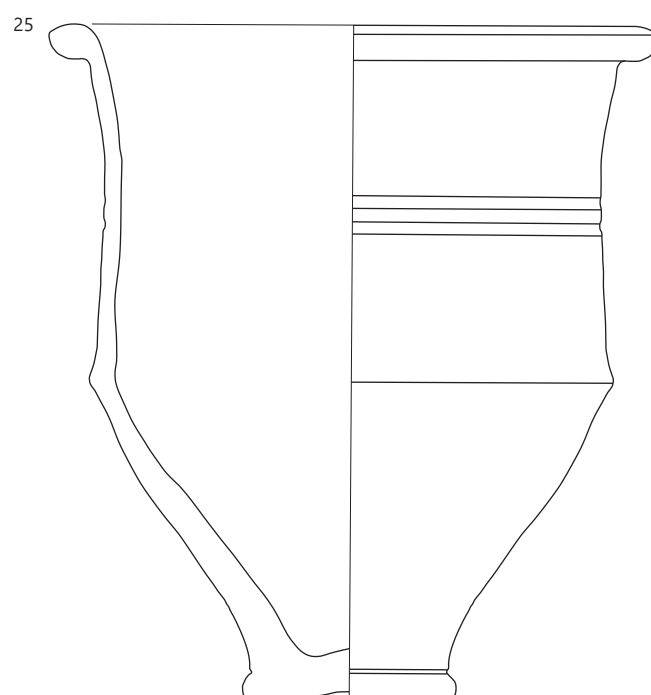
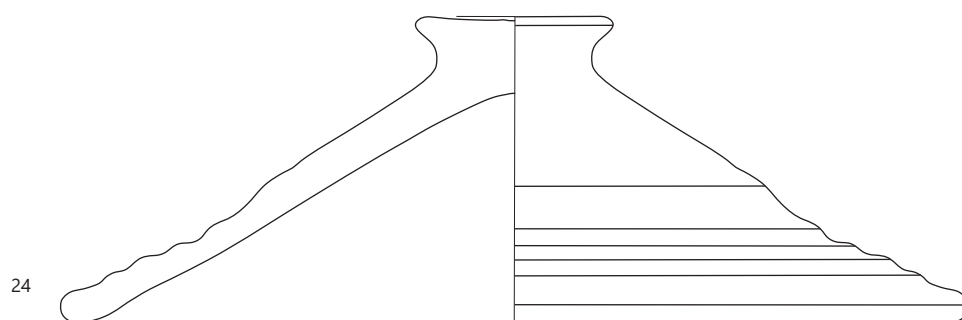
26 Odlomek ustja in ostenja skleda ali trinožnika (noge niso ohranjene). Je temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju od ostrega prehoda navzdol je okrašen z metličanjem. Pr. u. 17,3 cm.

27 Čaša svetlo rjave barve, delno ima na zunanji strani ostenja sive lise. Tip Č 1. Fabrikat: F 1. Vrat ima nažlebljen. Dno je vbočeno. Pr. u. 7,2 cm, vel. 9,8 cm, pr. d. 4,4 cm.

28 Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika blede roza barve.

Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rjav

premaz. Fabrikat: F 4. Pr. u. 21,6 cm, vel. 3,7 cm, pr. d. 19,5 cm. Analogije: Podoben krožnik z zoženim ustjem in ostrim prehodom na ostenju je bil odkrit v naselbinski plasti v Flaviji Solvi (današnja Avstrija), ki je datirana v drugo polovico 4. stoletja (Groh 1996, t. 55: K 286).

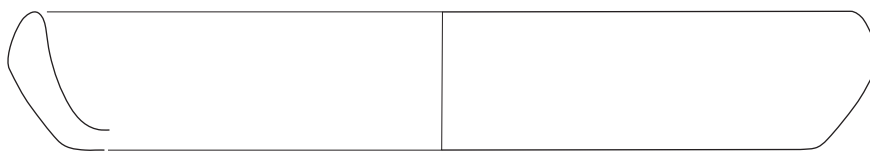
29 Odlomek dna in ostenja posode, najverjetneje lonca. Je blede rjave barve in ima na zunanji površini slabo ohranjen rjav premaz. Fabrikat: F 4. Ponekod na ostenju se pojavljajo tudi temno sive lise. Na ostenju ima udrtino, ki je bila narejena že pred žganjem (**sl. 43**). Pr. d. 8,4 cm.

Predmet v sklopu grobne jame:

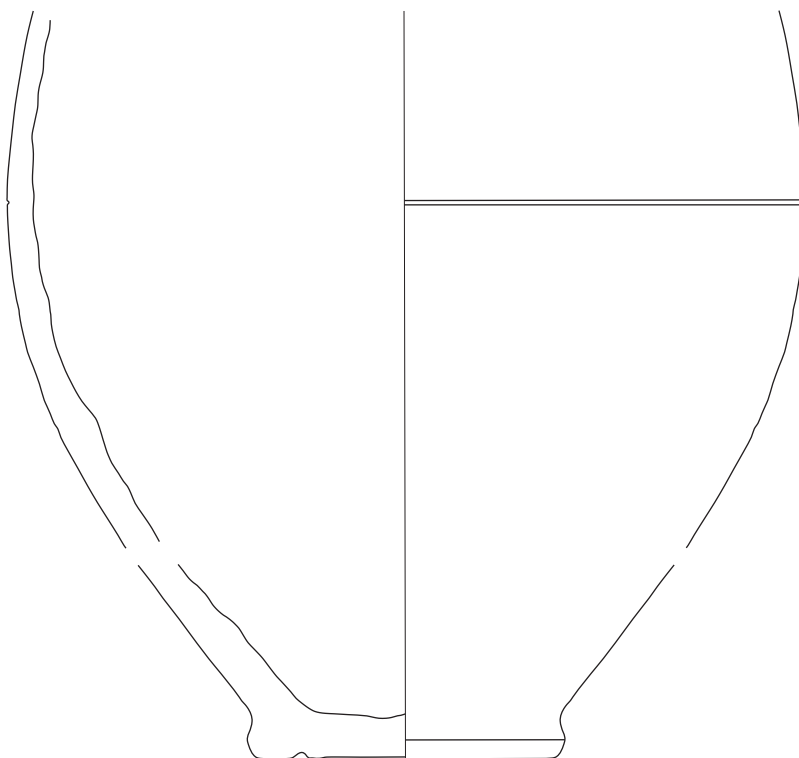
30 Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rjave barve, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 7. Pr. u. 10 cm.

Komentar: v zasutju grobne jame so odkrili še tri manjše odlomke ostenj rimskih keramičnih posod, ki niso izrisane.

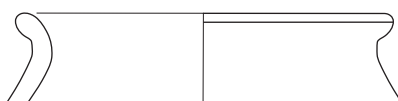
28

29

30

Grob 5

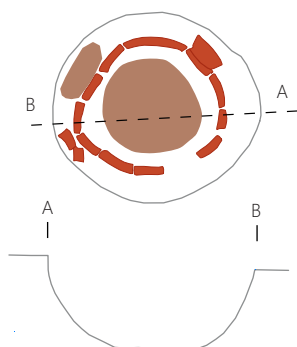
Pokop v žari (tip Žb).

Delno uničena jama ovalne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Ostanke žganine so bili v žari (**G31**), ki je bila na sredini jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 55 × 50 cm, gl. 24 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola, stara več kot 30 let. Prisotne so bile tudi žgane živalske kosti, delci kovine in odlomki keramike.

Datacija: druga polovica 3. stoletja.¹⁹

32 Novec Antoninianus. Trebonianus Gallus, leto 251 do 253.

33 Odlomek železnega žeblja s ploščato glavico in trnom okroglega preseka. Je slabo ohranjen in močno korodiran. Najverjetneje je bil sežgan skupaj s pokojnikom. Vel. 2 cm, pr. glavice 0,8 cm.

Predmeti v sklopu grobne jame:

34 Odlomek ustja in ostenja krožnika svetlo rdeče barve s sivimi lisami. Fabrikat: F 2. Na notranji strani pod ustjem ima zajedo. Pr. u. 17 cm.

35 Odlomek ustja in ostenja čaše temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju ima žlebove. Pr. u. 7 cm.

Komentar: v zasutju grobne jame so odkrili še štiri manjše odlomke ostenj rimske keramike.

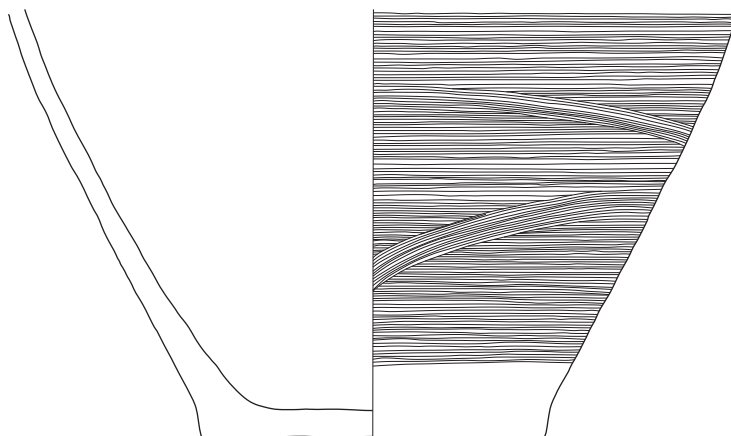
Grobni inventar

31 Odlomek dna in ostenja lonca, ki je bil uporabljen kot žara. Je rjave barve, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 11. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. d. 17,7 cm. V žari je bil odkrit še novец.

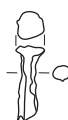

¹⁹ Samo na podlagi novca. Iz tega groba so bile narejene tudi ¹⁴C datacije. Rezultati so kasnejši in se ne ujemajo z datacijsko sliko grobišča: 68,3% verjetnost datacije kosti je od leta 436 do 502 in 95,4% verjetnost datacije kosti je od leta 420 do 600.

31

33

34

35

⋮ Grob 5, 31 merilo 1 : 4, ostalo merilo 1 : 2.

Grob 6

Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

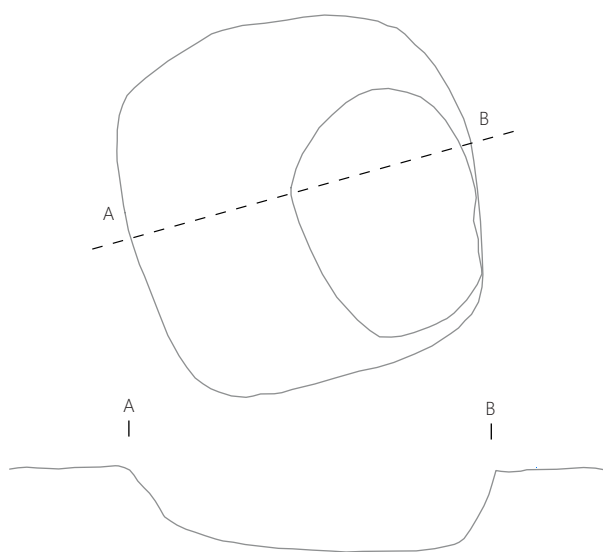
Zelo uničena jama nepravilne ovalne oblike. Zasuta je bila z rjavosivo ilovico. Žganinska plast je bila v severovzhodnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 96 × 52 cm, gl. 22 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola.

Datacija: ni možna.

Grobni inventar ni ohranjen.

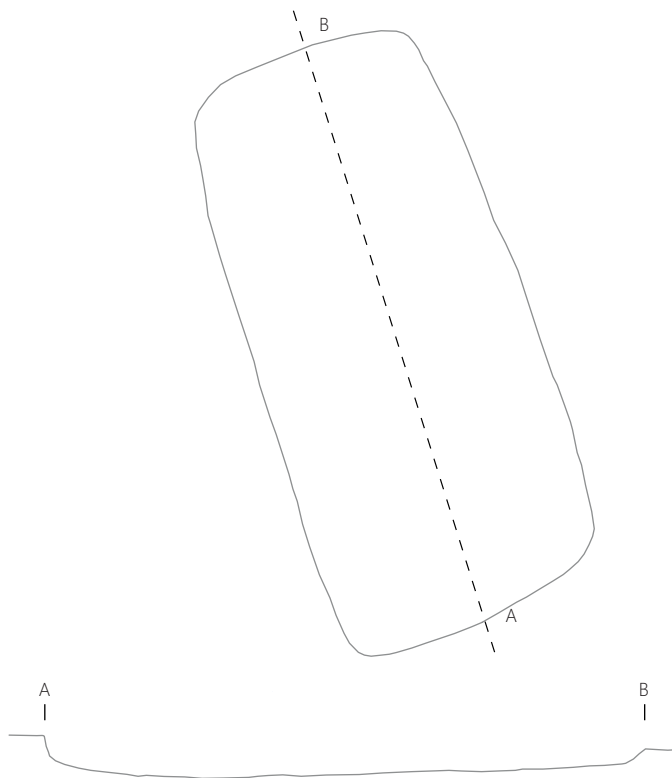
Grob 7

Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

Zelo uničena jama nepravilne ovalne oblike. Zapolnjena je bila s sivorjavo ilovico.

Dimenzije vkopa jame: vel. 155 × 70 cm, gl. 10 cm.

Grob je bil precej uničen, pridatki in kosti niso ohranjeni.

Predmet v sklopu grobne jame:

36 Odlomek ustja in ostenja krožnika svetlo rdečerrjave barve. Fabrikat: F 2. Na notranji strani pod ustjem ima zajedo. Pr. u. 14 cm.

36

Grob 8

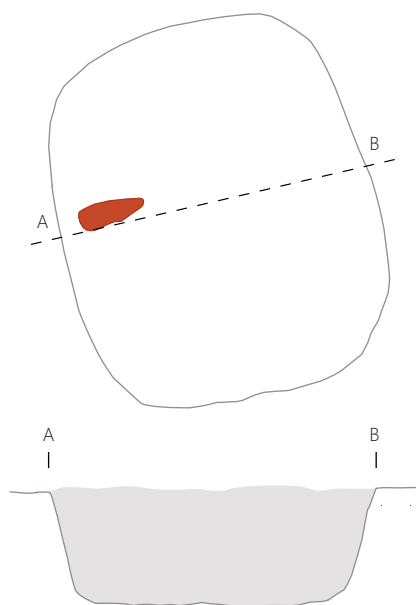
Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

Delno uničena jama ovalne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico, ki je vsebovala redke drobce žganih človeških kosti.

Dimenzije vkopa jame: vel. 100 × 80 cm, gl. 30 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola.

Datacija: ni možna.

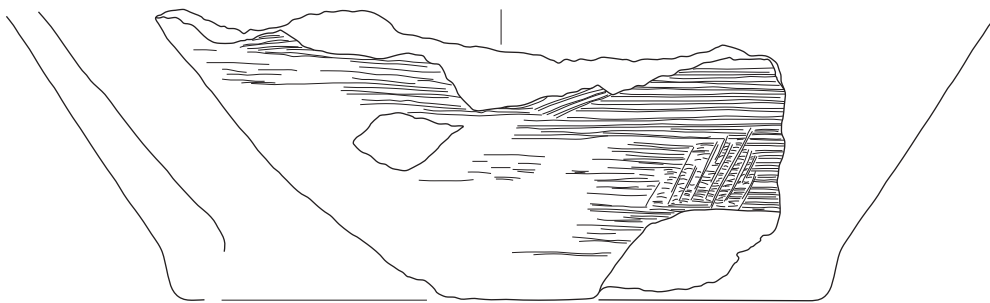
Predmeti v sklopu grobne jame:

37 Odlomek dna in ostenja posode, najverjetneje lonca svetlo rjave barve, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 1. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. d. 17,2 cm.

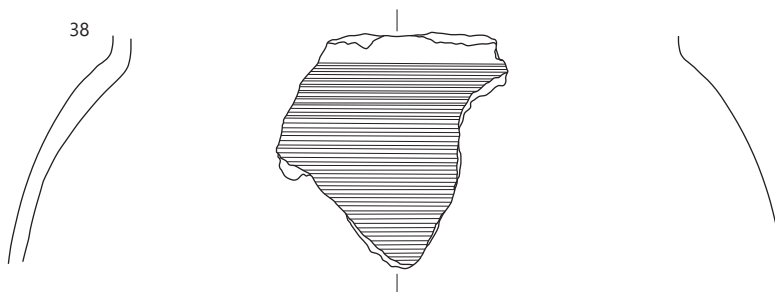
38 Odlomek ostenja lonca temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Okrašen je z metličanjem. Pr. ost. 15 cm.

Komentar: v zasutju grobne jame so odkrili še štiri manjše odlomke ostenj rimskih posod in en manjši odlomek posode iz prosojno modrikastega stekla.

37

38

Grob 9

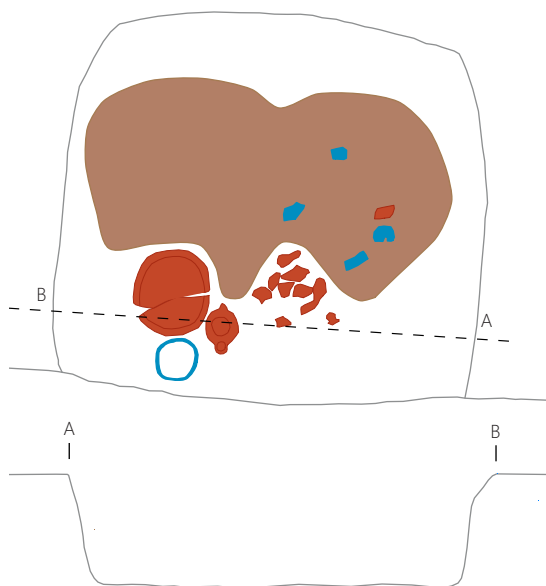
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama nepravilno kvadratne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v zahodnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 110 × 101 cm, gl. 80 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola.

Datacija: najverjetneje 3. stoletje, lahko še kasneje.

Grobni inventar

39 Čaša iz zelenkasto prosojnega stekla z dvojno prstanasto nogo. Pr. u. 8,5 cm, v. 6,5 cm, pr. d. 4,8 cm. Analogije: sodi med tip čaš Lazar 3.6.2, ki so datirane v 2. in 3. stoletje (Lazar 2003, 104).

40 Odlomki oljenke svetlo rjave barve z držajem. Manjka del diska. Fabrikat: F 2. Vel. 11 × 4,7 cm.

Analogije: gre za oljenko tipa Ivanyi XXII (Ivanyi 1935, 20, 21). Oljenke tega tipa so poznane z zahodnega grobišča Petovionne, kjer so datirane v 3. in 4. stoletje (Istenič 1999, 165), ter iz naselbinskih kontekstov Petovione (Janežič *et al.* 2017, 64).

41 Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika svetlo rdečerrjave barve. Na notranji površini ima slabo ohranjen zlatorjav lošč. Fabrikat: F 2. Na ostenju je okrašen z odtisi prstov. Pr. u. 22 cm, v. 3,8 cm, pr. d. 12,2 cm.

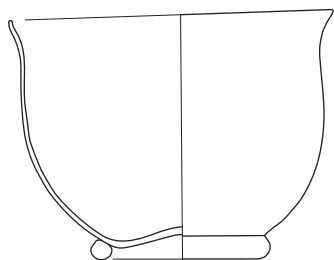
Analogije: podobni krožniki so bili odkriti v naselbinskih plasteh Petovione, ki so datirane od druge polovice 3. in 4. stoletje (Janežič 2008, 52, 53).

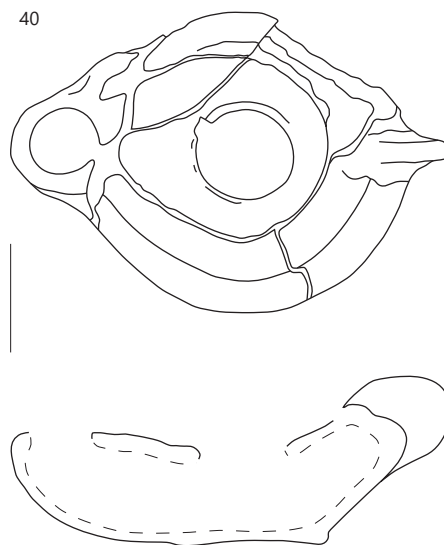
42 Lonec svetlo rjave barve. Fabrikat: F 2. Na ostenju robu ustja in ostenju ima žlebove, na vratu pa kaneluro. Dno je rahlo vbočeno. Na njem je že pred žganjem vrezana črka R. Pr. u. 16,2 cm, v. 12,5 cm, pr. d. 6,5 cm.

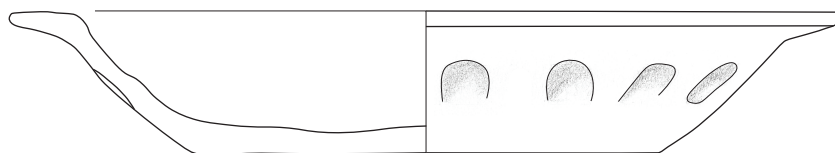
39

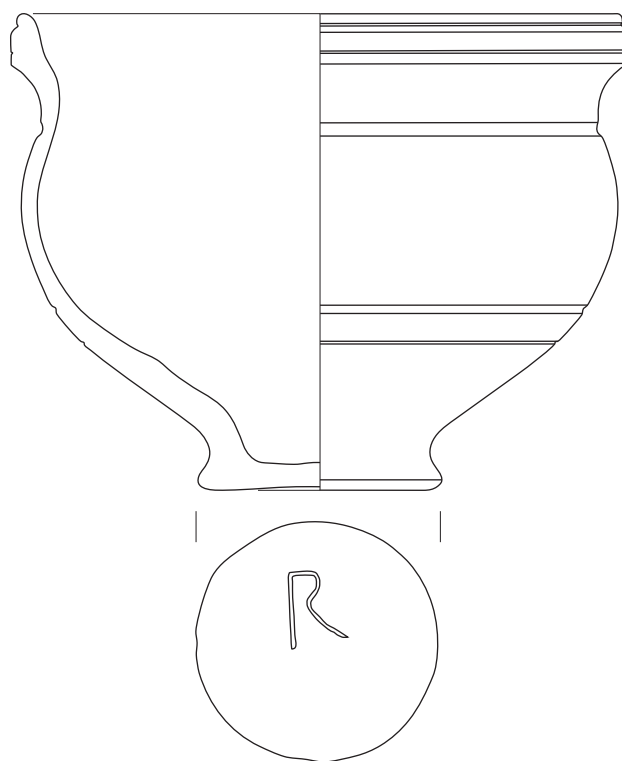
40

41

42

Predmeti v sklopu grobne jame:

43 Odlomek ustja in ostenja krožnika svetlo rjave barve. Fabrikat: F 2. Vel. 5,5 × 2,5 cm.

44 Odlomki noge posode iz prosojno modrikastega stekla. Pr. d. 4,6 cm.

Komentar: v zasutju jame so odkrili še štiri manjše odlomke ostenj rimskih posod in manjše odlomke dna posode iz prosojno modrikastega stekla.

Grob 10

Bustum pokop (tip Žc).

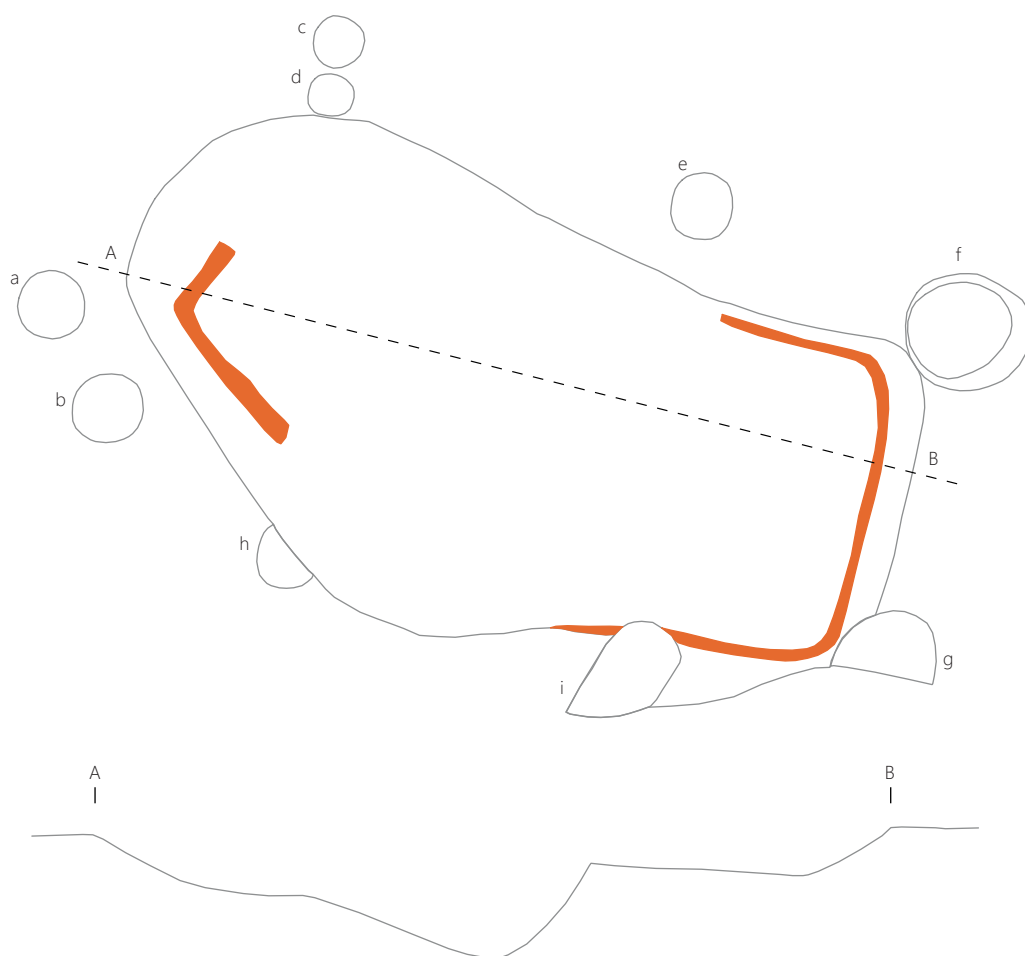
Zelo uničena jama nepravilne pravokotne oblike. Zasuta je bila z rjavosivo ilovico. Na vzhodnem in severozahodnem delu stene jame je bila zemlja rdeče barve od ognja. Na zunanjem robu jame je bilo devet stojk.

Dimenzije vkopa jame: vel. 218 × 120 cm, gl. 33 cm.

Dimenzije stojk (naveden je samo premer, ker globina ni dokumentirana): A (SE 5) 16 cm; B (SE 6) 18 cm; C (SE 7) 12 cm; D (SE 8) 10 cm; E (SE 9) 16 cm; F (SE 10) 32 cm; G (SE 11) 28 cm (delno uničena); H (SE 12) 16 cm (delno uničena); I (SE ?) 18 × 28 (delno uničena).

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola.

Grob je bil precej uničen, grobni inventar in kosti niso ohranjene.

Grob 11

Bustum pokop (tip Žc).

Zelo uničena jama nepravilne ovalne oblike. Zasuta je bila z rjavosivo ilovico, ki je vsebovala redke drobce žganih človeških kosti. Na severnem robu jame je ilovica rdeče barve od ognja. Na zunanjem robu vogalov so štiri stojke.

Dimenzije vkopa jame: vel. 150 × 90 cm, gl. 14 cm.

Dimenzije vkopa stojk: A (SE 13): vel. 40 × 38 cm, gl. 16 cm; B (SE 15): pr. 23 cm, gl. 10 cm; C (SE 14): pr. 24 cm, gl. 20 cm; D (SE 16): vel. 25 × 23 cm, gl. 14 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola.

Datacija: ni možna.

Grobni inventar

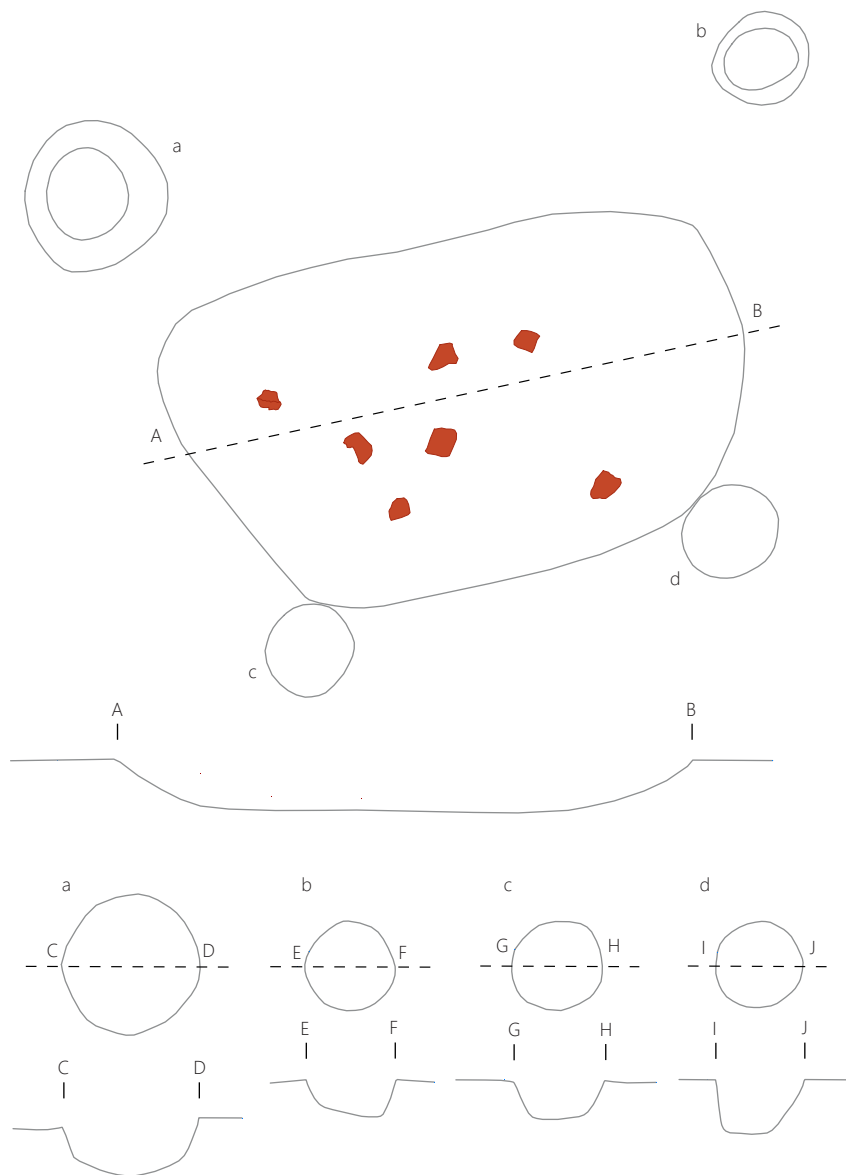
45 Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rjave in rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju ima odtis, podoben vrVICI, pod njim valovnico, sledi kanelura in še ena valovnica ter kanelura. Pr. u. 15,6 cm.

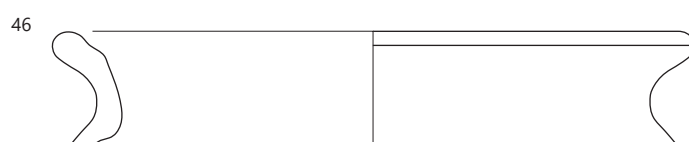
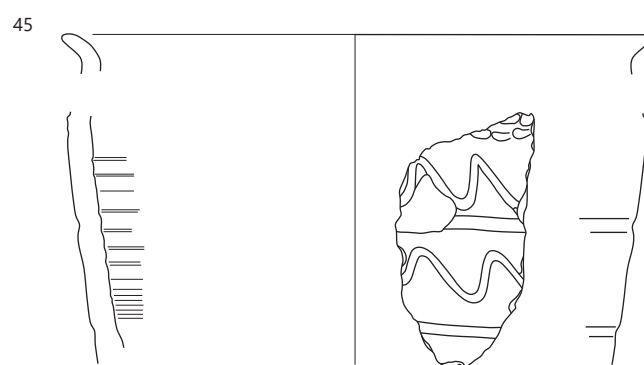
Predmeti v sklopu grobne jame:

46 Odlomek ustja in ostenja lonca temno rjave in rjave barve. Fabrikat: F 1. Ima nastavek za pokrov. Pr. u. 17 cm.

47 Odlomek ostenja in dna lonca rjave barve. Fabrikat: F 1. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. d. 13,5 cm.

Komentar: V zasutju grobne jame so odkrili še tri manjša ostenja rimskih posod.

Grob 12

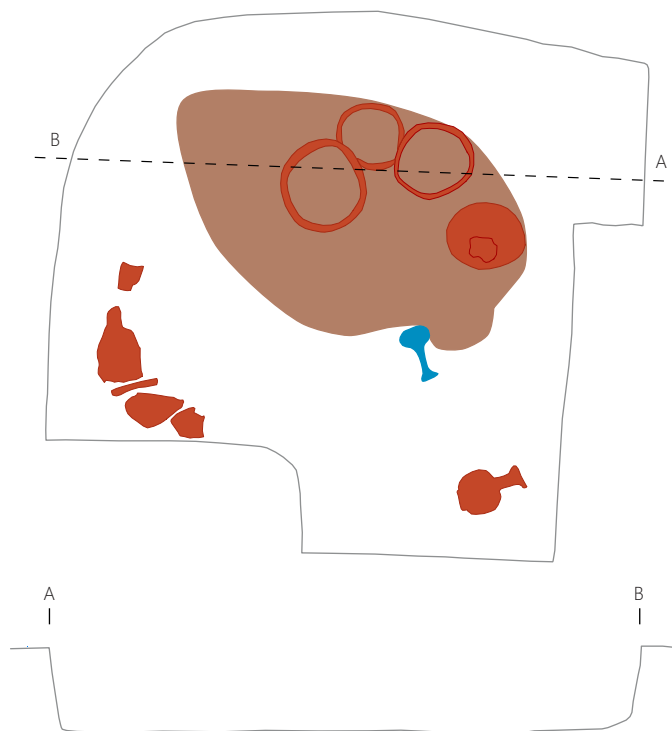
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama nepravilno kvadratne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v sredini in severnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 137 × 79 cm, gl. 30 cm.

Antropološki podatki: najverjetneje ženska, stara med 25 in 45 let.

Datacija: druga polovica 1. in prva polovica 2. stoletja, lahko tudi kasneje.

Grobni inventar

48 Balzamarij iz prosojno zelenkastega stekla. Pr. u. 3,3 cm, v. 12,5 cm, pr. d. 4,5 cm.

Analogije: Gre za tip balzamarjev Lazar 8.6.9, ki so datirani od druge polovice 1. in prvo polovico 2. stoletja (Lazar 2003, 186).

49 Krožnik svetlo rdeče barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Tip K 1. Fabrikat: F 4. Na sredini dna ima slabo ohranjen žig *planta pedis*, ki ni berljiv. Pr. u. 17,5 cm, v. 4 cm, pr. d. 12,2 cm.

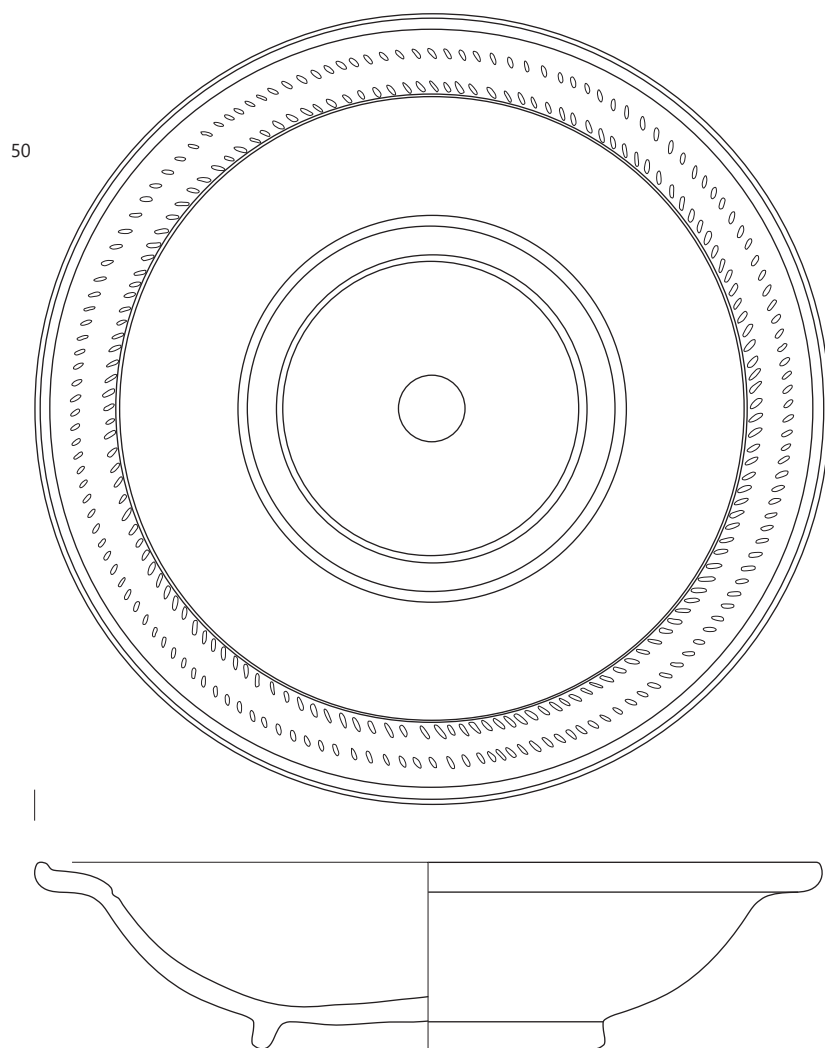
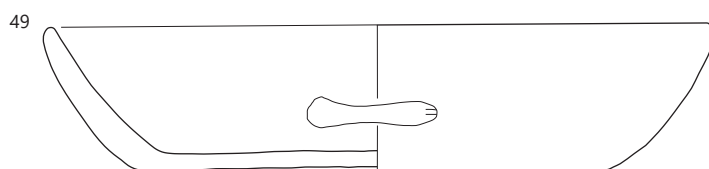
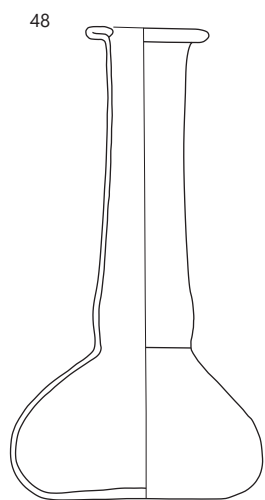
Analogije: na zahodnem grobišču Petovione so podobni krožniki datirani od 1. in 3. stoletja, lahko tudi kasneje (Istenič 1999, 119).

50 Krožnik s prstanasto nogo temno sive barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen črnosiv premaz. Fabrikat: F 5. Na robu ustja ima peresni okras. Temno sive barve je najverjetneje zato, ker je bil v celoti izpostavljen ognju. Pr. u. 21 cm, v. 5 cm, pr. d. 9,3 cm.

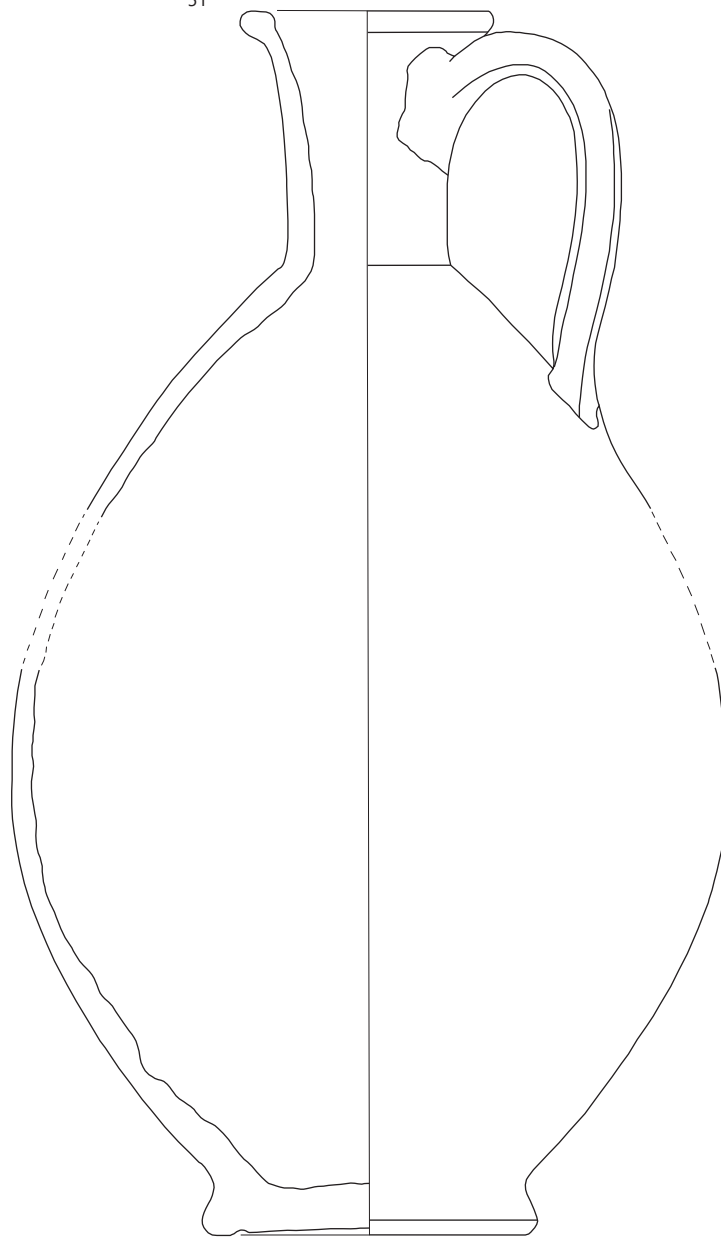
Analogije: podoben je krožnikom tipa PTS 13 z zahodnega grobišča Petovione, ki posnemajo sigilatno obliko Consp. 41. Krožniki z zahodnega grobišča so datirani od konca 1. in v prvo polovico 2. stoletja (Istenič 1999, 98, 99).

51 Enoročajni vrč svetlo rjavordeče barve. Dno je vbočeno.
Fabrikat: F 4. Pr. u. 6,7 cm, v. 32,4 cm, pr. d. 9 cm.
Analogije: podoben je vrčem VE 11 z zahodnega grobišča, ki
so datirani od 1. do 3. stoletja, lahko tudi še kasneje (Istenič
1999, 124).

51

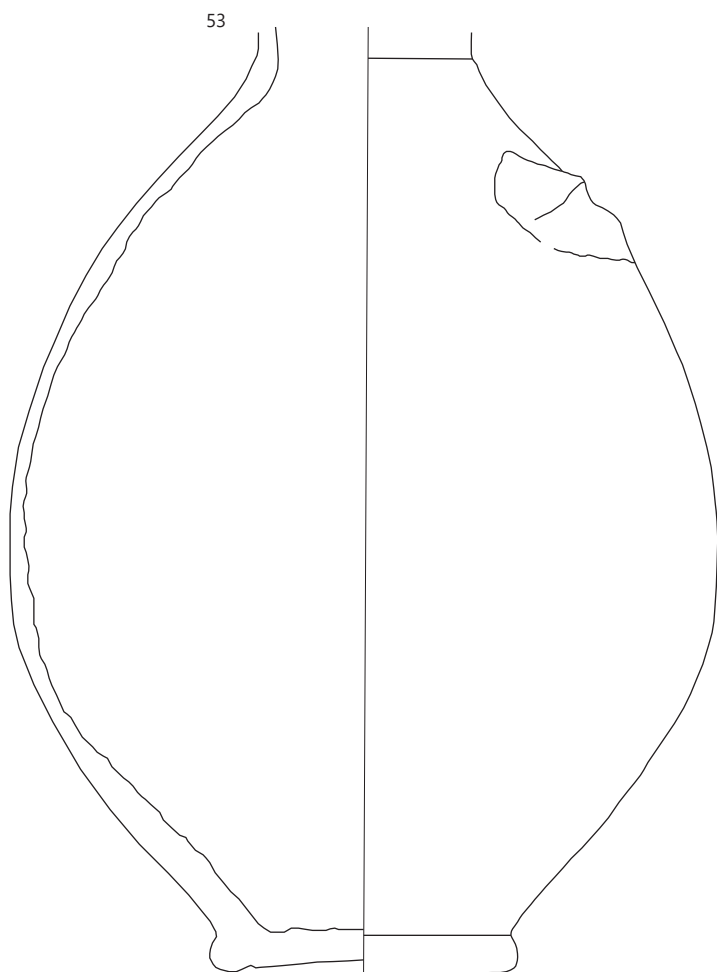
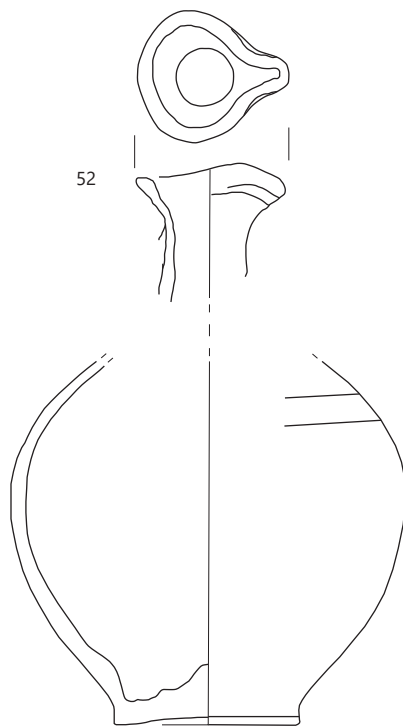

⋮ Grob 12, merilo 1 : 2.

52 Odlomek ostenja in dna enoročajnega vrča svetlo rjavordeče barve. Dno je vbočeno. Fabrikat F 4. Pr. d. 8,1 cm.

53 Odlomki ustja, ostenja in dna enoročajnega vrča z izlivom. Je svetlo rdeče barve, dno je rahlo vbočeno. Fabrikat: F 2. Pr. u. 3,5 cm, v. 15,5 cm, pr. d. 5 cm.

Analogije: podoben je enoročajnim vrčem VI 1.2 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani od konca 1. in do začetka 3. stoletja (Istenič 1999, 127).

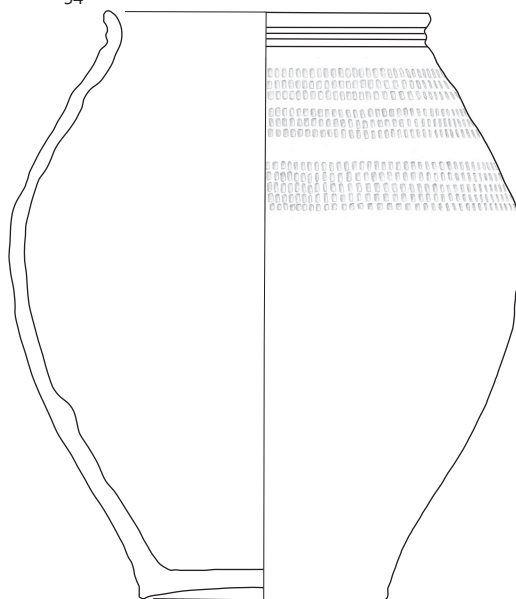
54 Lonec svetlo sive barve. Dno je vbočeno. Tip LG 3. Fabrikat: F 6. Na zgornjem delu ostenja je okrašen s koleščkanjem. Pr. u. 8,7 cm, v. 15,5 cm, pr. d. 6,6 cm. Analogije: podoben je loncem LČG 2.1 z zahodnega grobišča, ki so datirani v drugo polovico 2. stoletja (Istenič 1999, 142).

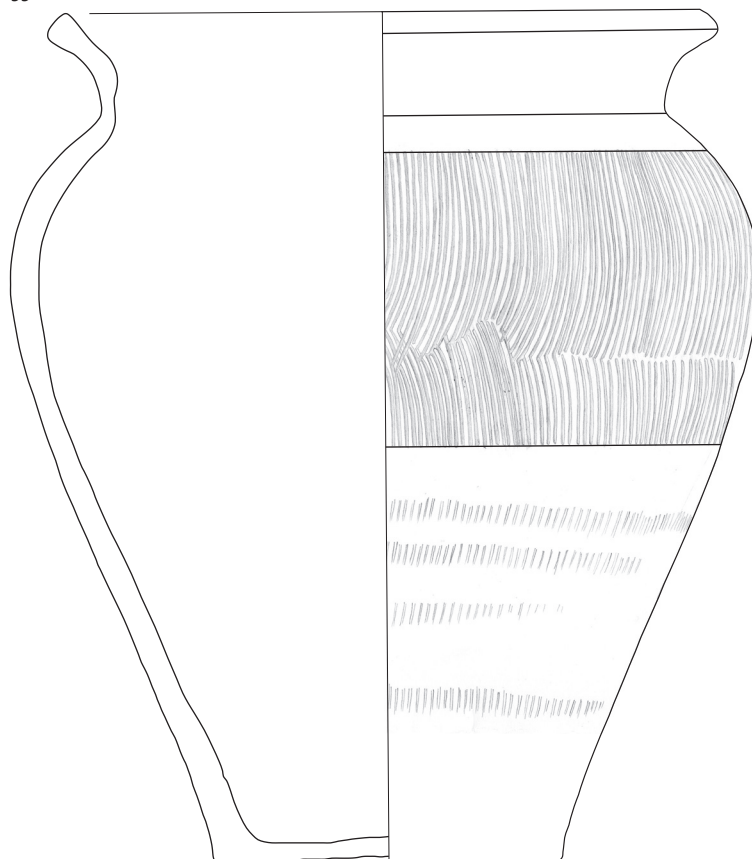
55 Lonec temno rjave in rjave barve. Dno je rahlo vbočeno. Tip LG 1. Fabrikat: F 8. Na ostenju je okrašen z metličkanjem. Pr. u. 17,7 cm, v. 22,6 cm, pr. d. 9,2 cm. Analogije: podoben je loncem LG 1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 137).

Komentar: v polnilu grobne jame so odkrili še dva manjša odlomka rimskih posod.

54

55

⋮ Grob 12, merilo 1 : 2.

Grob 13

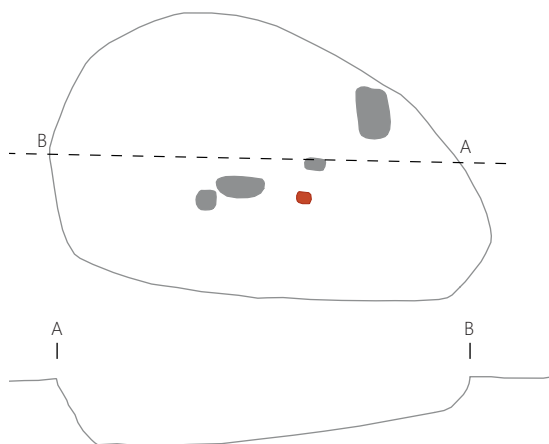
Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

Zelo uničena jama nepravilno ovalne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Sledovi žganinske plasti so bili v severnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 109 × 74 cm, gl. 18 cm.

Antropološki podatki: kosti niso ohranjene.

Datacija: ni možna.

Predmeti v sklopu grobne jame:

56 Odlomek ostenja čaše svetlo rdeče barve. Na zunanji površini ima rjavordeč premaz. Fabrikat: F 2. Na ostenju sta aplicirani dve bunčici kar nakazuje na t. i. posnetke recijskih čas. Vel. 2 × 2,5 cm.

Analogije: na območju Petovione so izdelovali t. i. posnetke recijskih čas (Janežič 2021 in tam navedena literatura, 77, 78).

57 Odlomek dna posode temno rjave barve. Fabrikat: F 1. Pr. d. 14 cm.

Komentar: v polnilu grobne jame so odkrili še pet manjših ostenj rimskih posod.

Grob 14

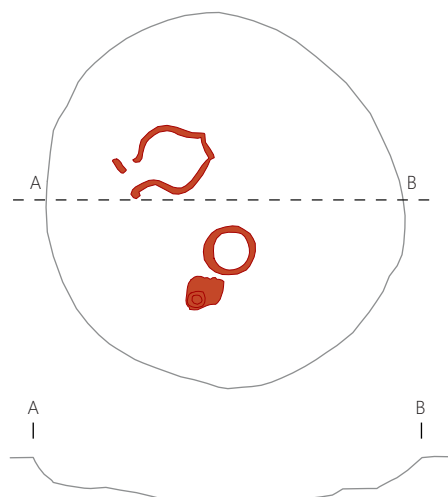
Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

Zelo uničena jama okrogle oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico.

Dimenzije vkopa jame: vel. 100 × 96 cm, gl. 11 cm.

Antropološki podatki: kosti niso bile ohranjene.

Datacija: ni možna.

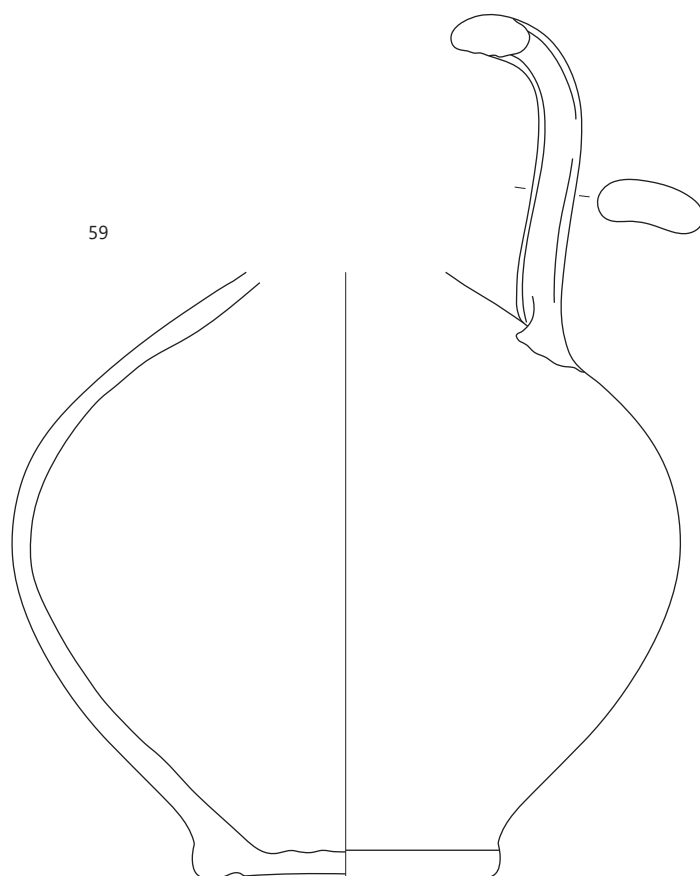
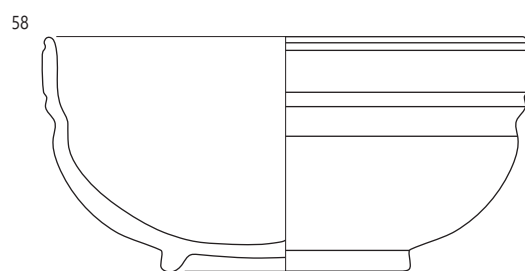
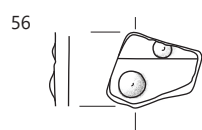

Grobni inventar

58 Skodelica s prstanasto nogo svetlo rdeče barve. Na zunanji površini in zgornjem delu notranje površine ima temno rdeč premaz. Fabrikat: F 4. Na ostenju ima kaneluri. Pr. u. 12,8 cm, v. 6,2 cm, pr. d. 6,6 cm.

59 Odlomki ostenja in dna enoročajnega vrča. Dno je rahlo vbočeno. Fabrikat: F 4. Pr. d. 8 cm.

Predmeti v sklopu grobne jame:

60 Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rjave barve. Fabrikat: F 3. Vel. 3,5 × 7,5 cm.

61 Odlomek dna in ostenja posode, mogoče čaše. Je svetlo rdeče barve. Fabrikat: F 2. Pr. d. 3,3 cm.

Komentar: v polnilu grobne jame so odkrili še en manjši odlomek ostenja rimske posode.

Grob 15

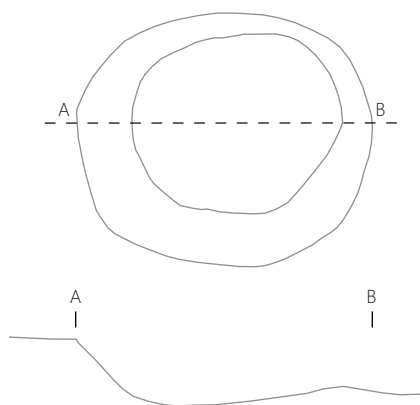
Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

Zelo uničena jama ovalne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Sledovi žganinske plasti so bili vidni na sredini jame.

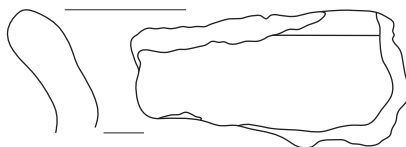
Dimenzije vkopa jame: vel. 76 × 70 cm, gl. 23 cm.

Grob je bil precej uničen, pridatki in kosti niso ohranjeni.

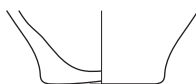
Komentar: v polnilu grobne jame so odkrili še dva manjša odlomka ostenja rimskih posod.

60

61

Grob 16

Grobna jama s konstrukcijo (tip Žd).

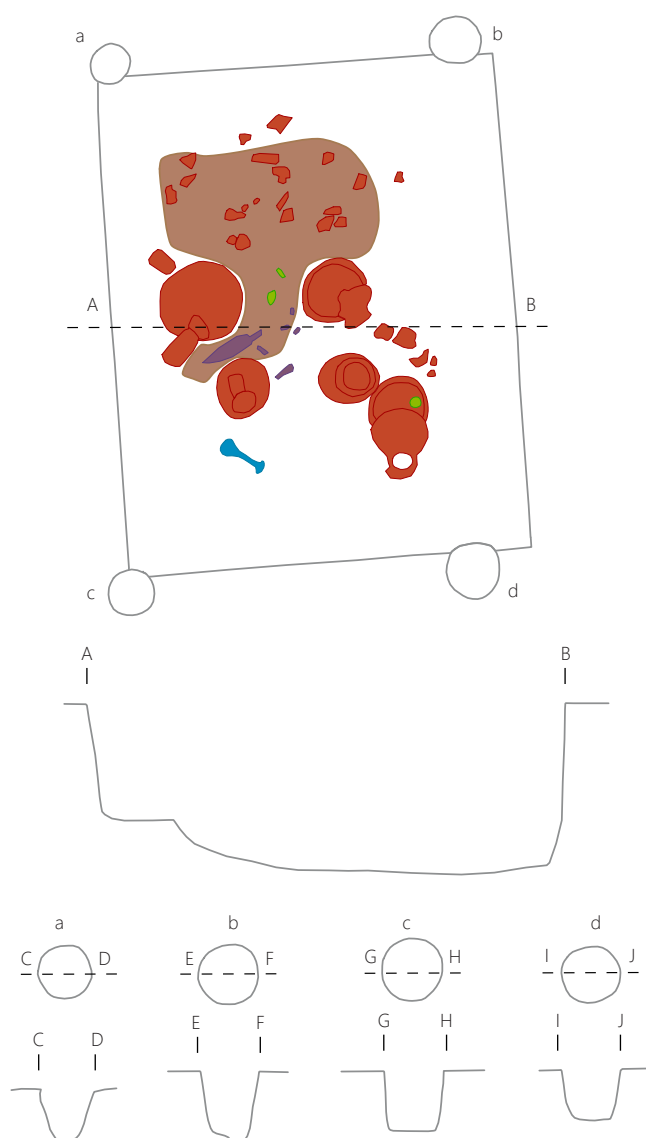
Delno uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s si-
vorjavo ilovico. Ob vogalih jame so bile štiri stojke. Največja
koncentracija žganinske plasti je bila v severnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 120 × 100 cm, gl. 44 cm.

Dimenzije vkopa stojk: A pr. 14 cm, gl. 13 cm; B pr. 16 cm, gl.
17 cm; C pr. 16 cm, gl. 16 cm; D pr. 16 cm, gl. 12 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola, stara
med 20 in 45 let. Vmes so bili tudi ostanki žganih živalskih
kosti.

Datacija: 2. stoletje, mogoče začetek.

Grobni inventar

62 Novec dupondius. Traianus, po letu 101.

63 Del loka močno profilirane fibule iz
bronaste zlitine. Slabo ohranjena. Najver-
jetneje je bila sežgana skupaj s pokojni-
kom. Vel. 2,1 cm × 1 cm.

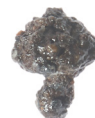
64 Železni nož z delno ohranjenim rezilom in trnom za držaj.
Trn je pravokotnega preseka. Je močno korodiran in je najver-
jetneje bil sežgan skupaj s pokojnikom. Vel. 19 cm × 2,5 cm.

65 Odlomek železnega žeblja. Močno korodiran in najverje-
tneje je bil sežgan skupaj s pokojnikom. Vel. 1 cm.

66 Odlomek železnega žeblja. Močno korodiran in najverje-
tneje je bil sežgan skupaj s pokojnikom. Vel. 1,2 cm, pr. glavice
1,1 cm.

67 Odlomek železnega žeblja. Močno korodiran in
najverjetneje je bil sežgan skupaj s pokojnikom. Vel.
1,6 cm, pr. glavice 1,2 cm.

68 Trije odlomki železnega predmeta. Močno korodirani in
najverjetneje so bili sežgani skupaj s pokojnikom. A: vel. 1,2 ×
0,9 cm, B: vel. 2,7 × 0,7 cm, C: vel. 1,7 × 0,7 cm.

69 Odlomek železnega predmeta pravokotnega preseka. Od-
lomljen je na obeh straneh. Najverjetneje je bil sežgan skupaj
s pokojnikom. Vel. 4,5 × 0,7 cm.

70 Trije odlomki predmeta iz bronaste zlitine. Najverjetneje je
bil sežgan skupaj s pokojnikom. A: vel. 0,9 × 0,3 cm, B: vel. 1,3
× 0,7 cm, C: vel. 1 × 1,2 cm.

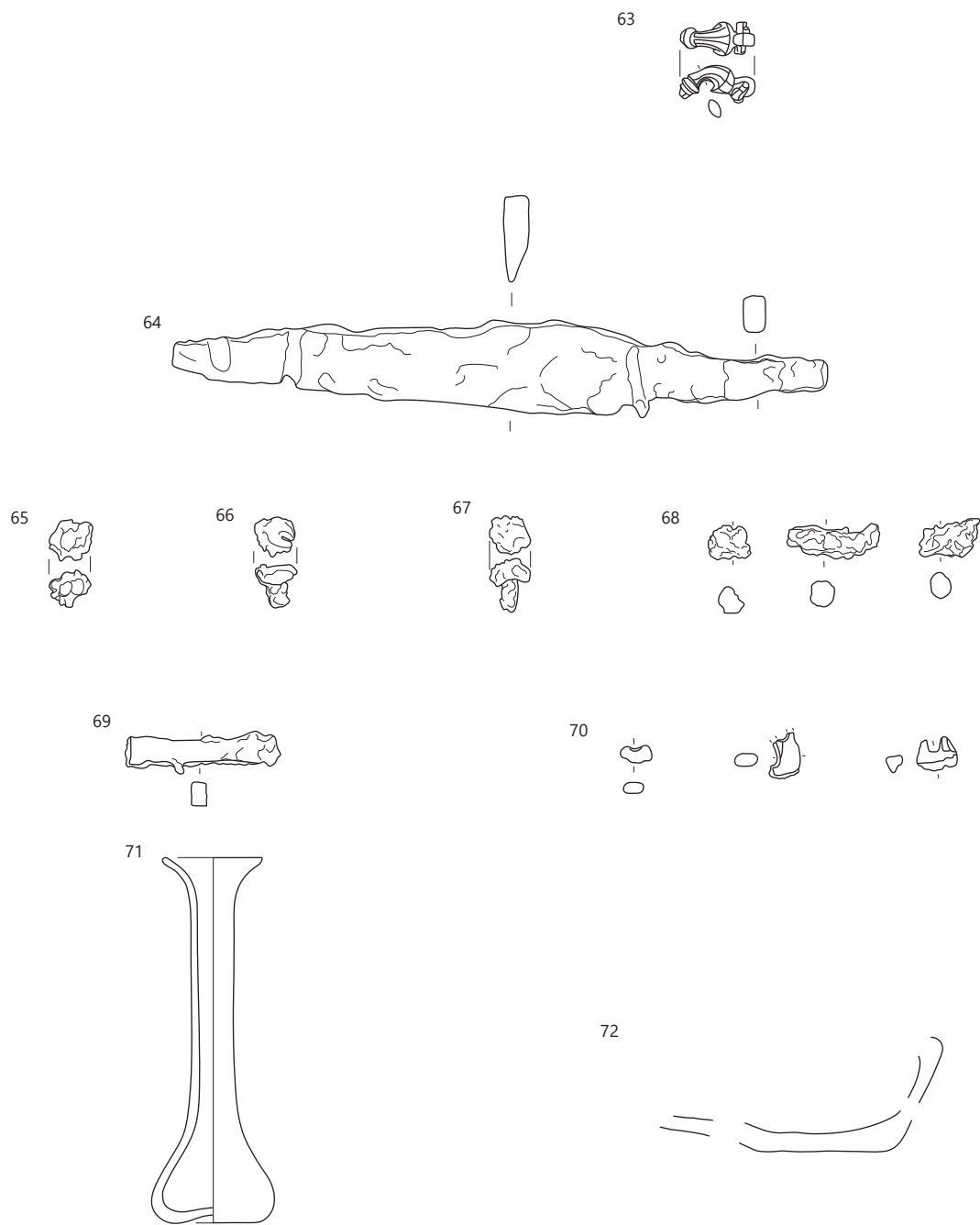

71 Balzamarij iz zelenkasto prosojnega stekla.
Dno je vbočeno. Pr. u. 2,9 cm, v. 10,5 cm, pr. d.
2,5 cm.

Analogije: balzamarij sodi med tip Lazar 8.6.5,
ki so datirani v drugo polovico 1. in 2. stoletje
(Lazar 2003, 181).

72 Odlomek dna in ostenja oljenke svetlo do temno rjave
barve (lisasta). Najverjetneje pečatne. Je slabo ohranjena.
Fabrikat: F 4. Domnevamo, da je bila sežgana skupaj s pokoj-
nikom. Vel. 8 cm.

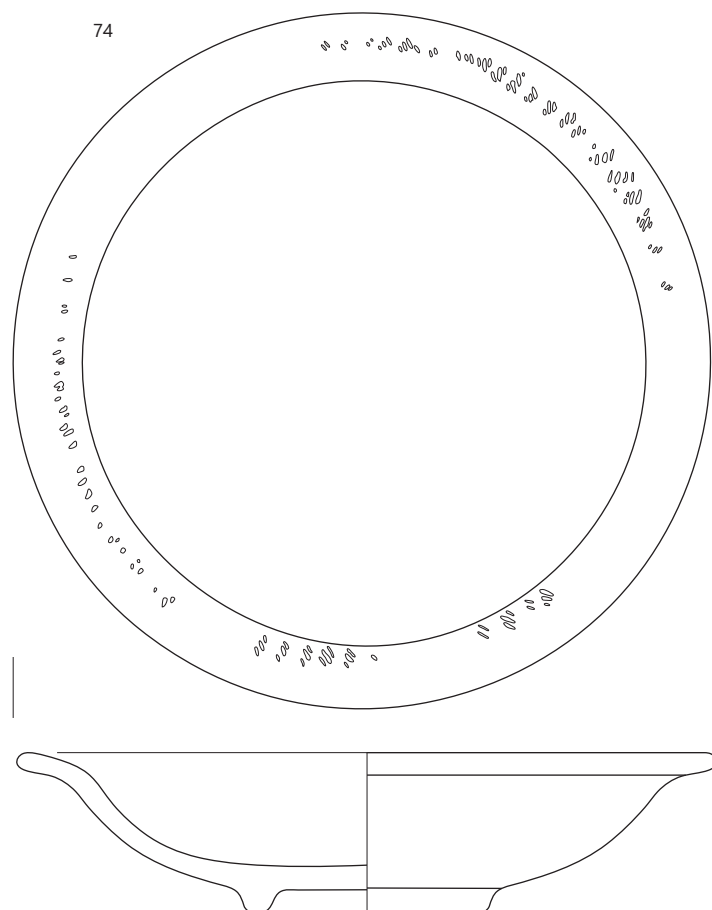
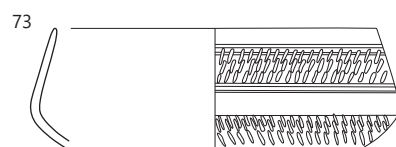
73 Odlomek ustja in ostenja skodelice tankih sten sive barve. Fabrikat: F 5. Na ostenju je okrašena s peresnim okrasom. Pr. u. 8,5 cm.

74 Krožnik svetlo rdeče barve s prstanasto nogo. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Fabrikat: F 4. Na robu ustja ima peresni okras. Pr. u. 18,5 cm, v. 4,3 cm, pr. d. 6,5 cm.

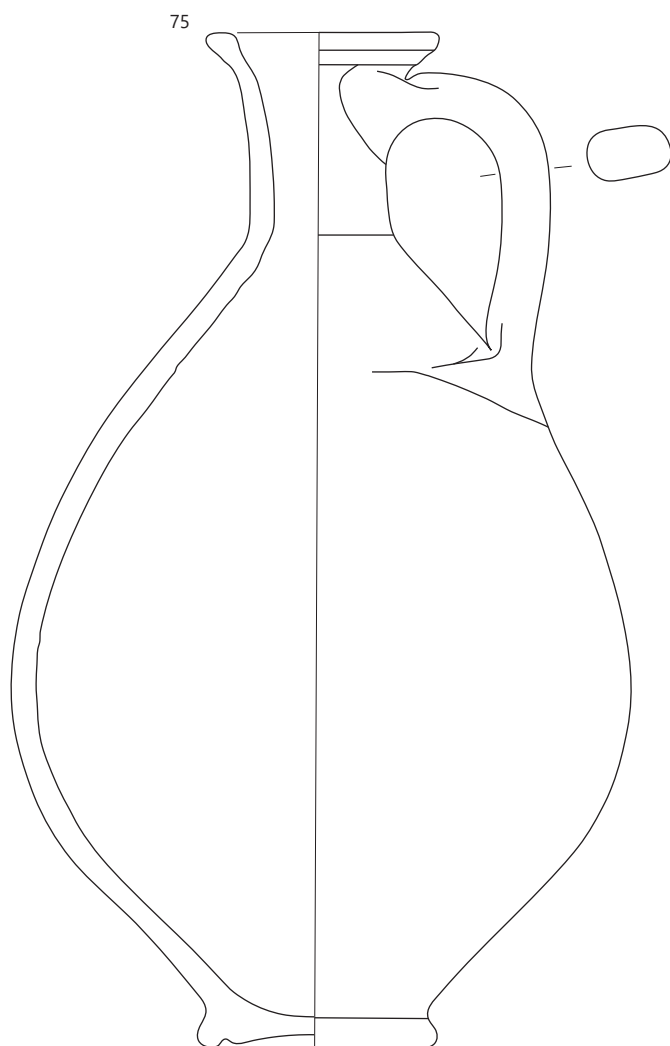
Analogije: podoben je krožnikom PTS 12 z zahodnega grobišča Petovione, ki posnemajo sigilatno obliko Consp. 39. V grobovih so datirani od druge polovice 1. do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 99).

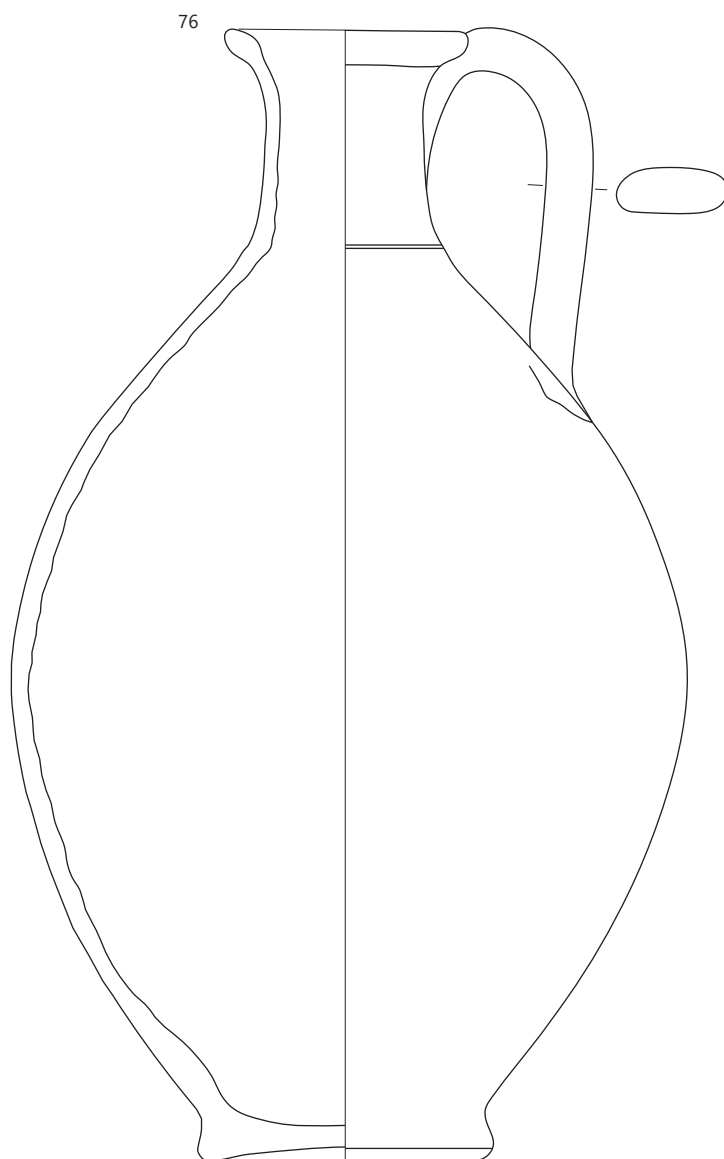

75 Enoročajni vrč svetlo rjavordeče barve. Dno je vbočeno.
Fabrikat: F 4. Pr. u. 6,2 cm, v. 27 cm, pr. d. 6,3 cm.
Analogije: podoben je vrčem VE 11 z zahodnega grobišča, ki
so datirani od 1. do 3. stoletja (Istenič 1999, 124).

76 Enoročajni vrč svetlo rjavordeče barve. Dno je vbočeno.
Fabrikat: F 4. Pr. u. 6,5 cm, v. 30 cm, pr. d. 7,8 cm.
Analogije: podoben je vrčem VE 11 z zahodnega grobišča, ki
so datirani od 1. do 3. stoletja (Istenič 1999, 124).

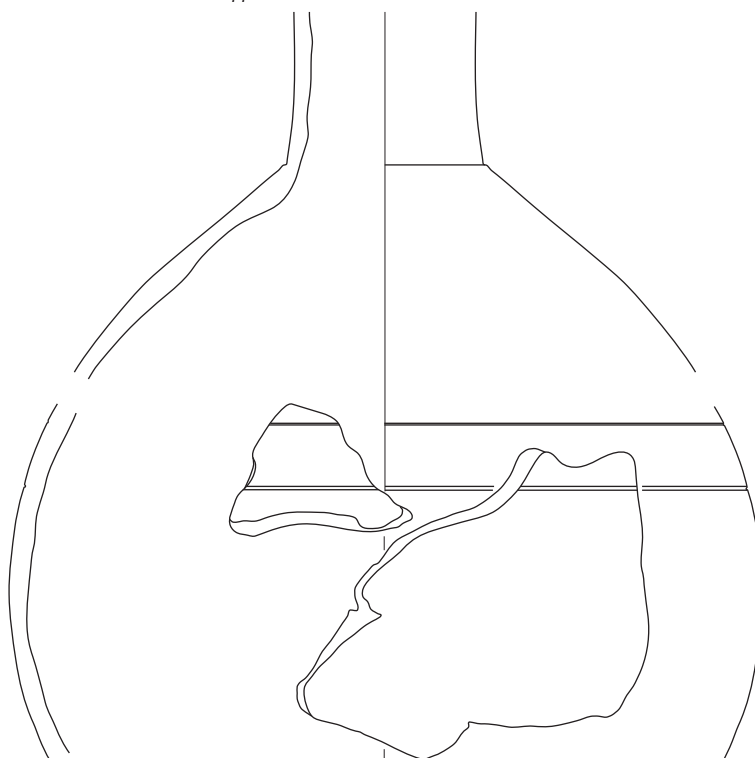

77 Odlomek ostenja enoročajnega vrča svetlo sive barve. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 5. Ima žlebova. Pr. ost. 19 cm.

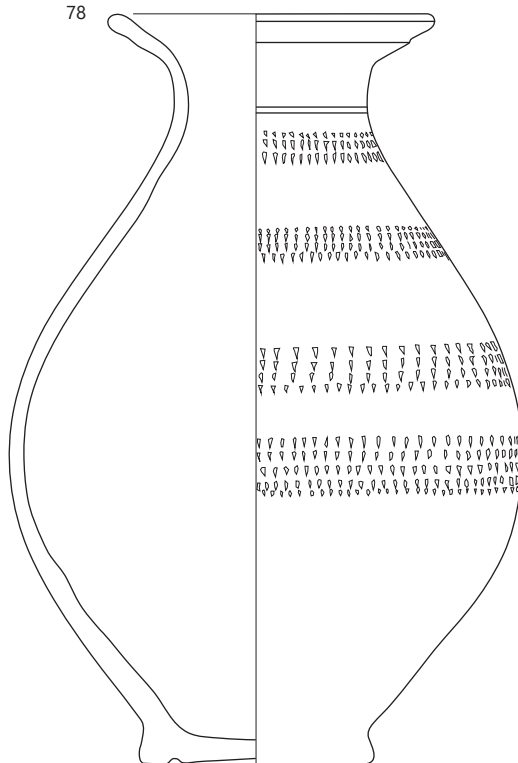
78 Lonec svetlo rdeče barve z rahlo vbočnim dnom. Na zunanji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Fabrikat: F 2. Na ostenju je okrašen s peresnim okrasom. Je nekoliko deformiran, ni narejen simetrično. Pr. u. 8,6 cm, v. 20 cm, pr. d. 6,2 cm.
Analogije: podoben je finim loncem LF 1.1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani od druge polovice 1. in v 2. stoletje (Istenič 1999, 130).

77

78

79 Čaša svetlo rjave barve z rahlo vbočenim dnom. Fabrikat: F 4. Na ramenu ima žleb. Je malo deformirana, višina ni enakomerna. Pr. u. 9,3 cm, v. 13,2-12,9 cm, pr. d. 4 cm. Analogije: podobna je čaši LČF varia z zahodnega grobišča (Istenič 1999, 135, t. 120: 7) in čašama iz groba 23 in 204 z vzhodnega grobišča (Kujundžić 1982, t. 15: 23; t. 25: 5).

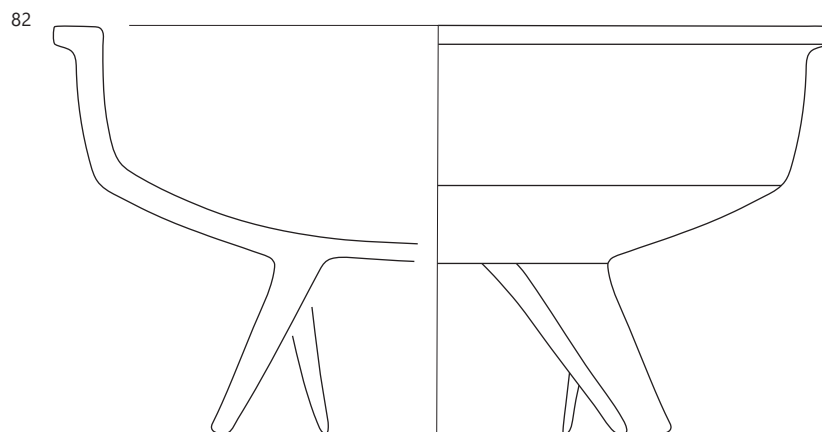
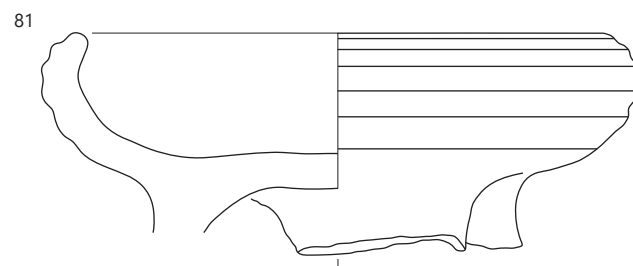
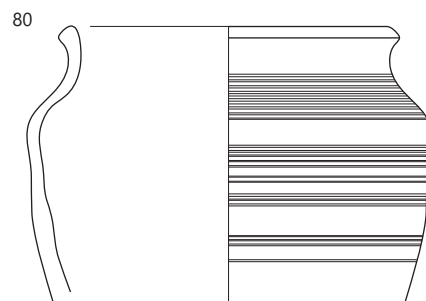
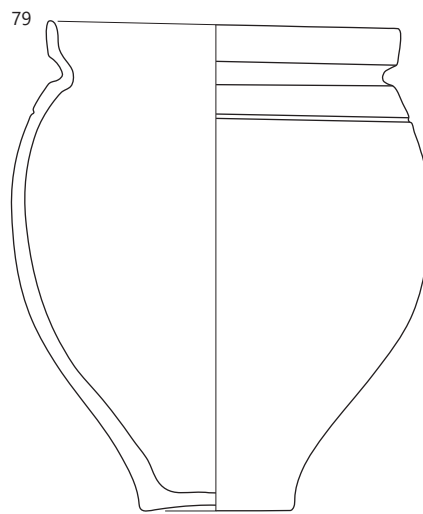

80 Odlomek ustja in ostenja čaše svetlo sive barve. Fabrikat: F 7. Na ostenju je okrašen z vodoravnimi črtami. Pr. u. 9 cm. Analogije: podoben je čaši iz groba 353 z vzhodnega petovionskega grobišča na območju Ljudskega vrta. Datiran je od flavijskega časa do začetka 2. stoletja (Saje 2016, 249, t. 104: 4).

81 Odlomki ustja, ostenja in dela nog trinožnika temno rjave barve. Fabrikat: F 1. Ostenje je narebreno. Pr. u. 14 cm.

82 Trinožnik svetlo sive barve. Fabrikat: F 6. Na ostenju ima oster prehod. Pr. u. 20,5 cm, v. 11 cm, pr. nog 12,3 cm. Analogije: podoben je trinožnikom TR 2 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani v 2. stoletje (Istenič 1999, 144).

83 Pokrov temno rjave barve. Držaj je vbočen. Fabrikat: F 1. Pr. u. 13,2 cm, v. 5,1 cm, pr. držaja 5 cm.

84 Pokrov temno rjave barve. Držaj je raven. Fabrikat: F 10. Pr. u. 15,1 cm, v. 4,5 cm, pr. držaja 3,6 cm.

Analogije: podoben je pokrovom PO 2 z zahodnega grobišča, ki so datirani od 1. do prve tretjine 2. stoletja (Istenič 1999, 145).

Predmeti v sklopu grobne jame:

85 Odlomek dna in ostenja posode svetlo rdeče barve. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 4. Pr. d. 4,4 cm.

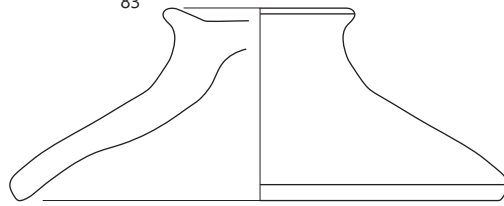
86 Odlomek ustja in ostenja posode iz prazgodovine. Fabrikat: na otip fina in mehka keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude in mehkejše svetlo rdečerrjave delce, velikosti do 0,3 cm. Vel. 3,1 × 3 cm.

87 Odlomek ostenja posode z držajem z dvema vrhovoma iz prazgodovine. Je temno sivorjave barve. Fabrikat: na otip fina in mehka keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude in mehkejše rjave delce, velikosti do 0,3 cm. Vel. 2,6 × 4,8 cm.

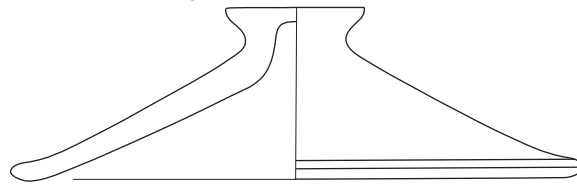

Komentar: v polnilu groba so odkrili še en manjši odlomek ostenja rimske posode.

83

84

85

86

87

Grob 17

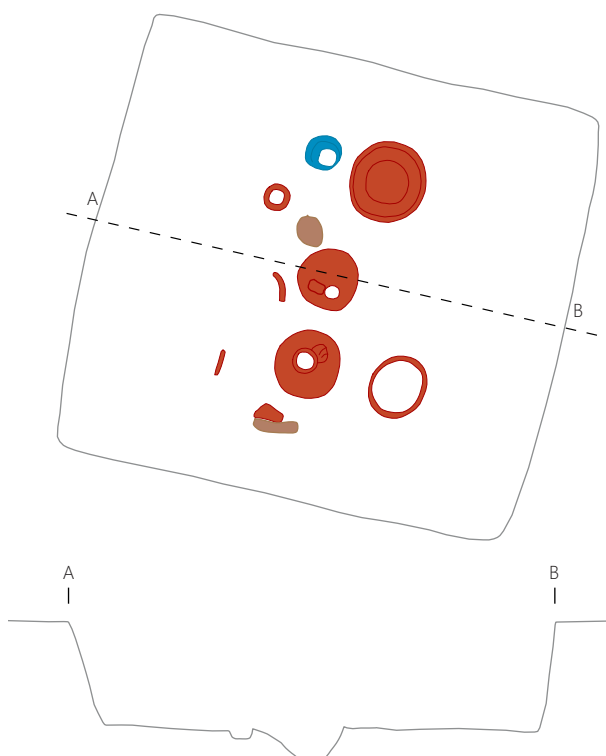
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v jugozahodnem delu jame. Vzhodno od njega so odkrili sedem stojk v smeri sever–jug.

Dimenzije vkopa jame: vel. 130 × 119 cm, gl. 50 cm.

Antropološki podatki: otrok, star med 6 in 12 let. Vmes so bile še žgane živalske kosti.

Datacija: najverjetneje druga četrtina 1. in prva polovica 2. stoletja. Lahko tudi kasneje.

Grobni inventar

88 Močno profilirana fibula iz bronaste zlitine. Ohranjena sta samo lok in delno peresovina. Najverjetneje je bila sežgana skupaj s pokojnikom. Vel. 2,5 cm.

V grobu so odkrili 16 železnih žebeljev različnih velikosti, ki so najverjetneje pripadali leseni skrinji. Verjetno je bila sežgana skupaj s pokojnikom. So slabo ohranjeni in močno korodirani, tako da ni nujno, da navedeni opis odraža obliko za časa uporabe:

89 Železen žebelj z majhno glavico, ki je najverjetneje poškodovana in trnom kvadratnega preseka. Slabo ohranjen, močno korodiran. Vel. 2,8 cm.

90 Železen žebelj z okroglo ploščato glavico in trnom kvadratnega preseka. Močno korodiran. Pr. glavice 1,4 cm, vel. 1,7 cm.

91 Železen žebelj z najverjetneje ovalno ploščato glavico in trnom okroglega preseka. Močno korodiran. Pr. glavice 1,3 cm, vel. 3,4 cm.

92 Železen žebelj z nerazpoznavno glavico in trnom. Močno korodiran in slabo ohranjen. Vel. glavice 1,3 × 1,1 cm, vel. 3,2 cm.

93 Železen žebelj brez glavice in trnom kvadratnega preseka. Močno korodiran in slabo ohranjen. Vel. 3,2 cm.

94 Železen žebelj z nerazpoznavno glavico in trnom pravokotnega preseka. Močno korodiran. Vel. 3,5 cm.

95 Železen žebelj. Slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 2,6 cm.

96 Železen žebelj. Močno korodiran in slabo ohranjen. Vel. 2,5 cm.

97 Železen žebelj. Močno korodiran in slabo ohranjen. Vel. 2,9 cm.

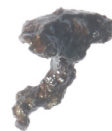
98 Železen žebelj z okroglo ploščato glavico in trnom pravokotnega preseka. Močno korodiran. Pr. glavice 1,3 cm, vel. 1,4 cm.

99 Železen žebelj z okroglo ploščato glavico in trnom okroglega preseka. Močno korodiran. Pr. glavice 1,6 cm, vel. 1,7 cm.

100 Železen žebelj z okroglo ploščato glavico in trnom okroglega preseka. Močno korodiran. Pr. glavice 1,7 cm, vel. 1,2 cm.

101 Železen žebelj z okroglo ploščato glavico in trnom pravokotnega preseka. Močno korodiran. Pr. glavice 1,3 cm, vel. 1,4 cm.

102 Železen žebelj s slabo ohranjeno ploščato glavico in trnom kvadratnega preseka. Močno korodiran in slabo ohranjen. Vel. glavice 1,2 × 0,7 cm, vel. 1,5 cm.

103 Železen žebelj z okroglo izbočeno glavico in trnom ovalnega preseka. Močno korodiran. Pr. glavice 0,9 cm, vel. 1,4 cm.

104 Železen žebelj z okroglo ploščato glavico in trnom kvadratnega preseka. Močno korodiran. Pr. glavice 1,2 cm, vel. 1,2 cm.

105 Skodelica iz zelenkasto prosojnega stekla. Pr. u. 7,5 cm, vel. 3,7 cm, pr. d. 4,2 cm.

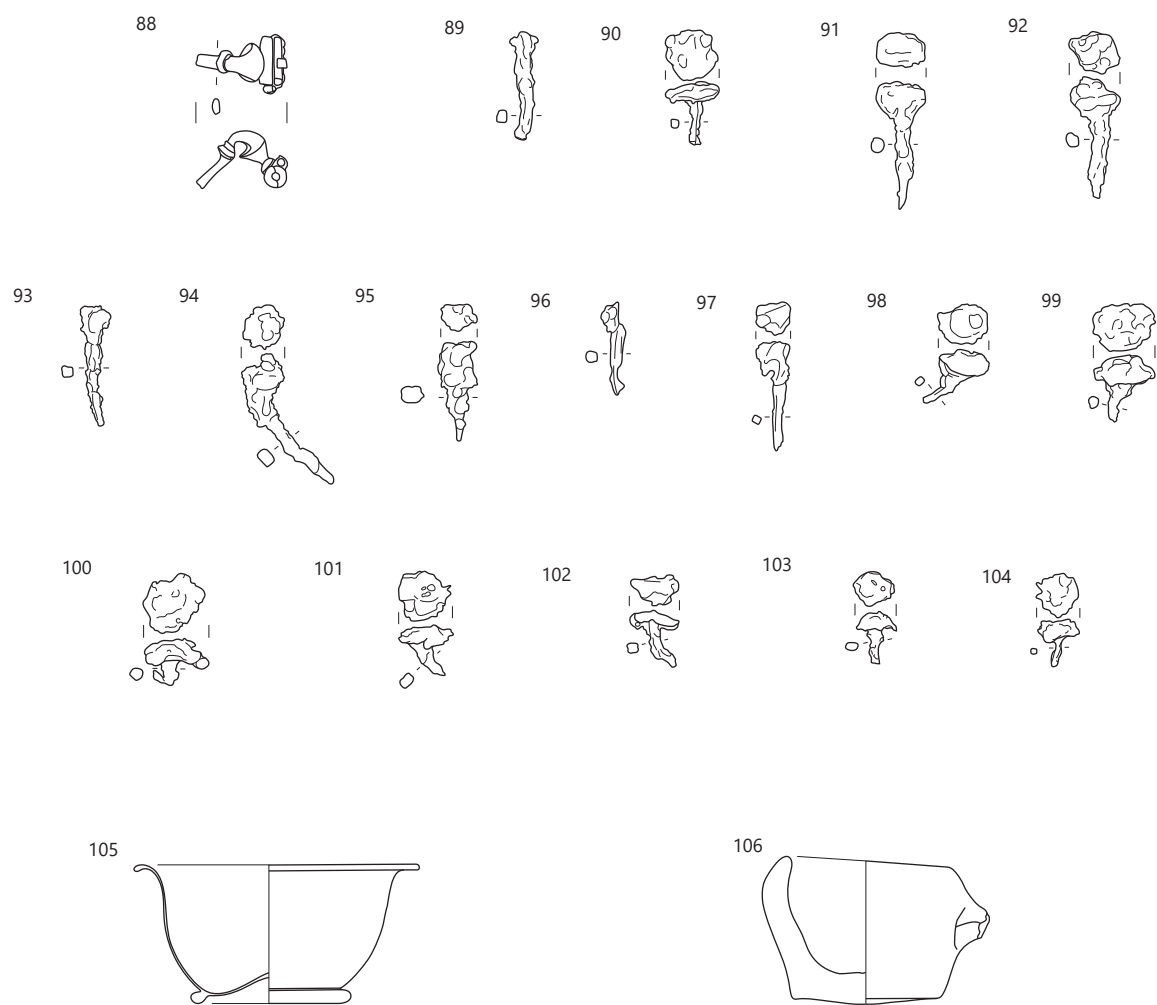
Analogije: podobna je skodelicam tipa AR 81 ali Is 42 b. Te so datirane od tiberijskega obdobja do 4. stoletja (Rutti 1991, 48).

106 Posodica z odlomljenim držajem svetlo sivorjave barve. Narejena je prostoročno in dodelana na vretenu. Fabrikat: F 7. Pr. u. 4,5 cm, v. 3,8 cm, pr. d. 4 cm.

Analogije: spominja na t. i. oljenke Loeschcke XIII, ki so jih kasneje interpretirali kot posodice za ptičjo hrano. Obsežno o tem piše Sandrine Elaigne (1996). Na območju Petovione so poznane (npr. Vomer Gojkovič, Žižek 2008, 123, k. št. 127).

107 Skodelica svetlo roza barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen rdečerrjav premaz, nanesen v pramenastem vzorcu. Tip SKL 2. Fabrikat: F 4. Pr. u. 13,8 cm, v. 4,5 cm, pr. d. 6 cm.

Analogije: podoben je tipu posod PTS 8 z zahodnega grobišča Petovione, ki posnemajo sigilatno obliko Consp. 43. Datirani so od flavijskega obdobja do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 97).

108 Krožnik svetlo roza barve. Na notranji površini in zgornjem delu zunanje površine ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Dno je ravno. Tip K 1. Fabrikat: F 4. Pr. u. 17,5 cm, v. 4,5 cm, pr. d. 12 cm.

Analogije: takšni krožniki z zahodnega grobišča so združeni v tip K 1. Največ jih je v grobovih od 1. do 3. stoletja (Istenič 1999, 119).

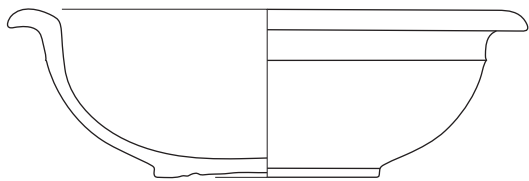
109 Enoročajni vrč svetlo roza barve. Na površini ima sive lise, dno je ravno. Fabrikat: F 2. Pr. u. 5,2 cm, v. 22,5 cm, pr. d. 6,5 cm.

Analogije: podoben je vrčem VE 12 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani od 1. in do začetka 4. stoletja (Istenič 1999, 125, 126).

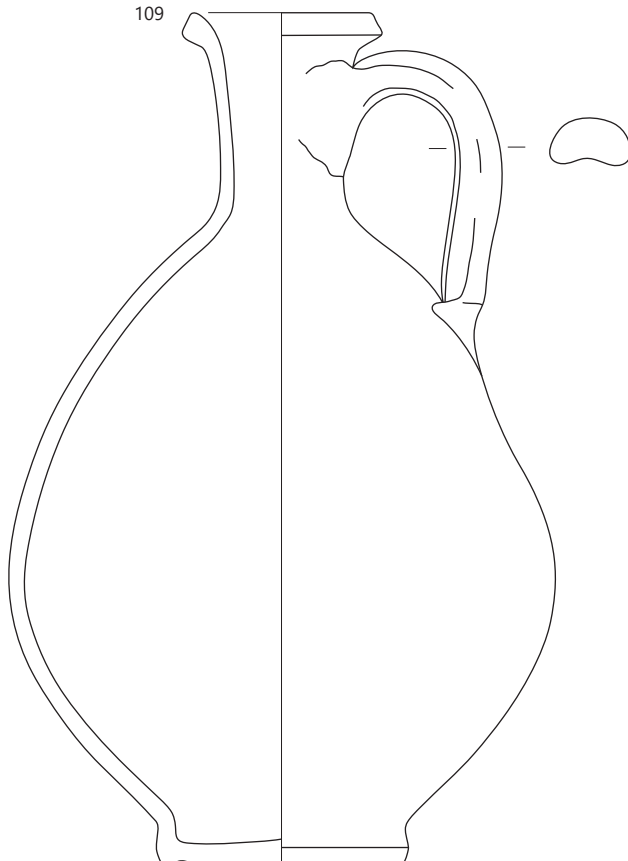

110 Odlomki ostenja in dna enoročajnega vrča svetlo sive barve. Dno je vbočeno. Fabrikat: F 5. Pr. d. 7,2 cm.

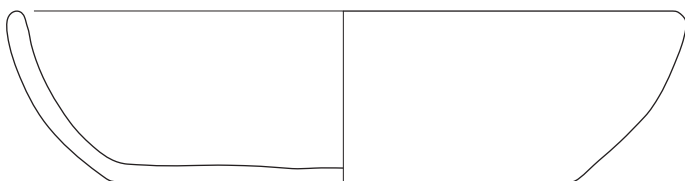
107

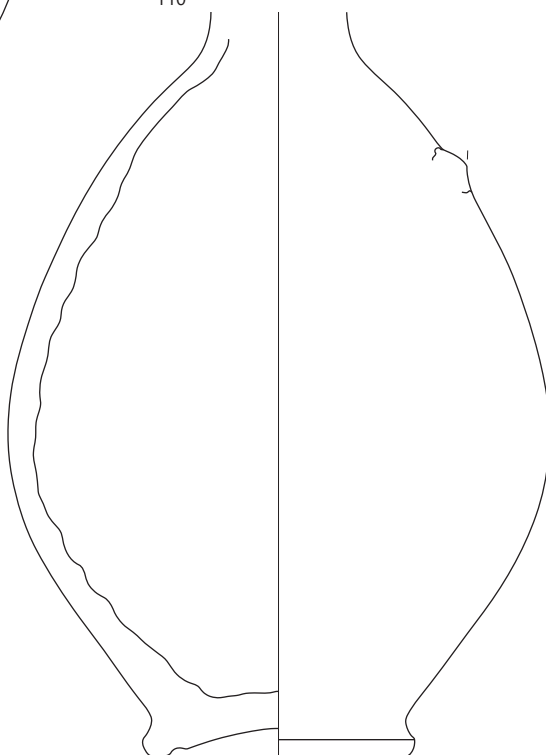
109

108

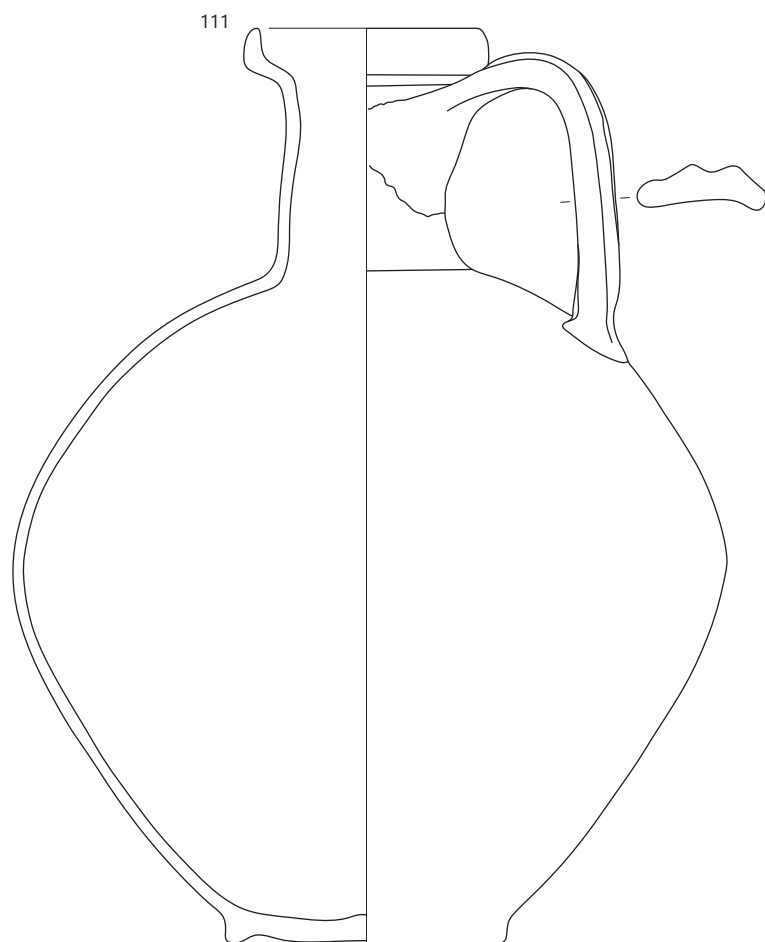
110

⋮ Grob 17, merilo 1 : 2.

111 Enoročajni vrč blede roza barve. Dno je ravno. Fabrikat:
F 2. Pr. u. 6 cm, v. 24,2 cm, pr. d. 7,4 cm.
Analogije: podoben je vrču iz groba 19 z vzhodnega grobišča
Petovione (Kujundžić 1982, t. 1:19).

Grob 18

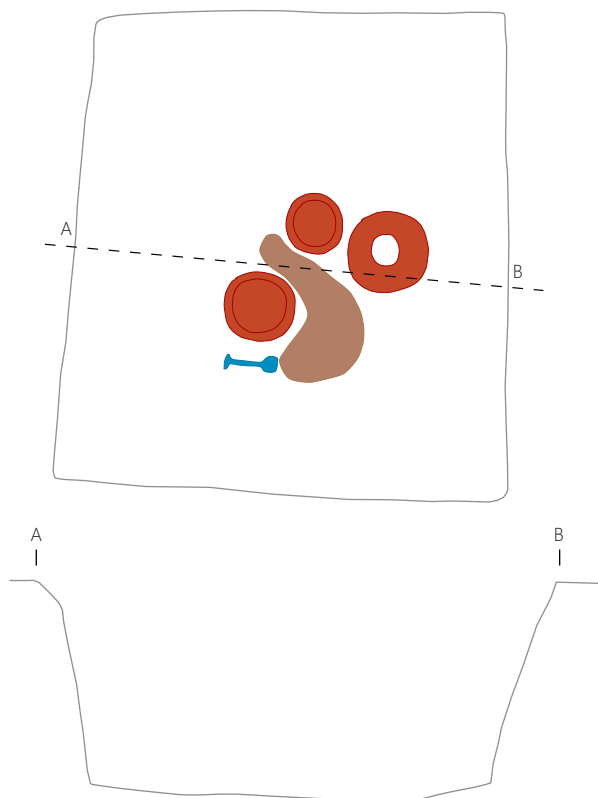
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v južnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 130 × 100 cm, gl. 65 cm.

Antropološki podatki: mlajša odrasla oseba z ostanki blaga na odlomkih lobanje.

Datacija: druga polovica 1. in prva polovica 2. stoletja.

Grobni inventar

? Balzamarij.²⁰

113 Skodelica svetlo roza barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Ima prstanasto nogo. Tip SKL 2. Fabrikat: F 2. Pr. u. 15,7 cm, v. 5 cm, pr. d. 6,2 cm. Analogije: sodi v skupino skodelic PTS 7.2 z zahodnega grobišča Petovione. Posnemajo sigilatno obliko Consp. 43 in so v grobovih datirane od neronskega časa in do prve polovice 1. stoletja (Istenič 1999, 97).

114 Odlomek ustja in ostenja sklede svetlo rjave barve s sivimi in temno sivimi lisami na zunanji površini. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Fabrikat: F 4. Na ostenju ima žleb. Pr. u. 15,5 cm.

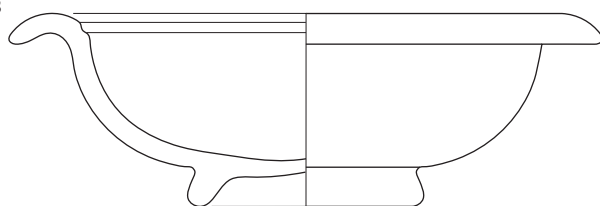
115 Lonec rjave barve na zunanji površini, na notranji pa svetlo rjave barve. Dno je vbočeno. Tip LG 4. Fabrikat: F 7. Na ostenju je okrašen s koleščkanjem. Pr. u. 10 cm, v. 19,5 cm, pr. d. 8 cm.

Analogije: podoben je loncem LG 3 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani od druge polovice 1. in prvo polovico 2. stoletja (Istenič 1999, 138).

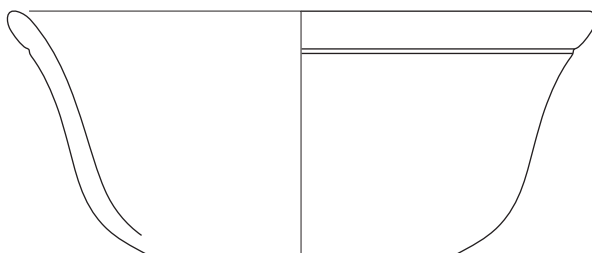
Komentar: v polnilu grobne jame so odkrili še manjši odlomek ostenja rimske posode.

²⁰ Narisan je na tlorisu grobne jame s pridatki. Kljub temu, da ga fizično nismo našli, smo ga uvrstili med grobni inventar, ker je tako zabeleženo v terenski dokumentaciji.

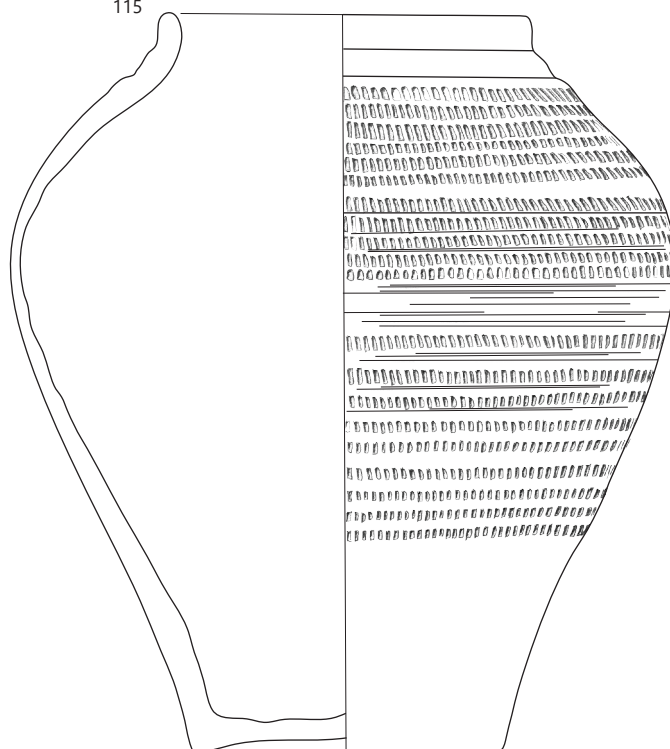
113

114

115

Grob 19

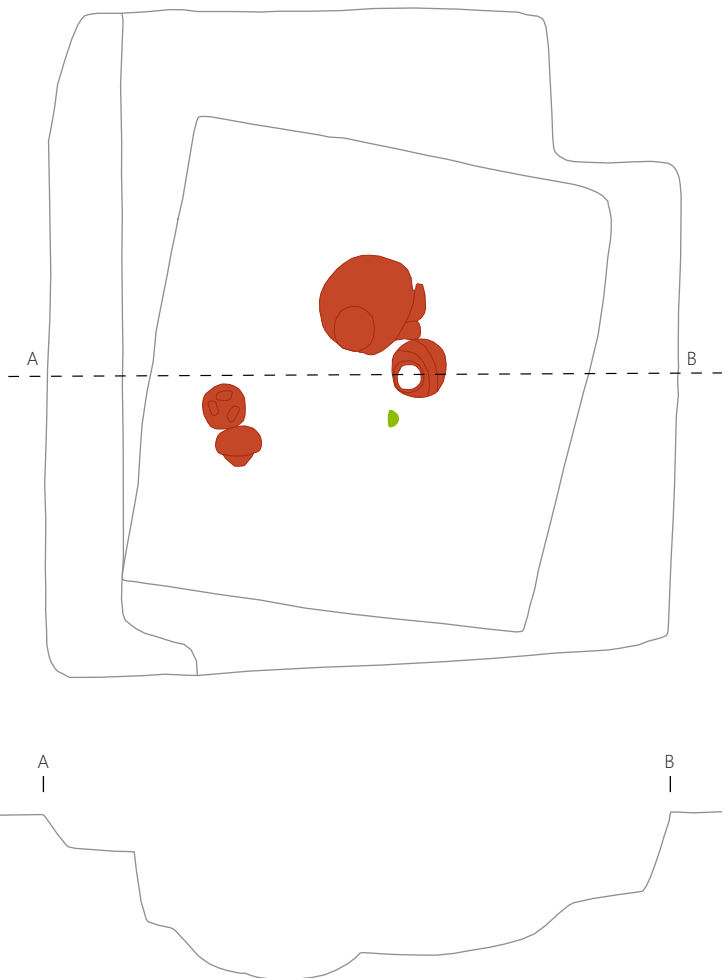
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v sredini jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 180 × 160 cm, gl. od 10 do 44 cm.

Antropološki podatki: odrasla oseba nedoločljivega spola.

Datacija: druga polovica 1. in prva polovica 2. stoletja.

Grobni inventar

116 Skodelica svetlo rdeče barve. Na zunanji in notranji površini ima temno rdeč premaz. Ima prstanasto nogo. Tip SKL 2. Fabrikat: F 4. Pr. u. 13,4 cm, v. 4,7 cm, pr. d. 5,4 cm.

Analogije: sodi med skodelice PTS 7.2 z zahodnega grobišča, ki so datirane od neronskega časa do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 97).

117 Lonec svetlo rdečrjave barve. Na zunanji površini ima slabo ohranjen rdečrjav premaz. Dno je rahlo vbočeno. Fabrikat: F 2. Na ostenju je okrašen s peresnim okrasom, med njim sta dve kaneluri. Pr. u. 9,1 cm, v. 16,9 cm, pr. d. 6,2 cm. Analogije: podoben je loncem LF 2.1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani od flavijskega časa in do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 133).

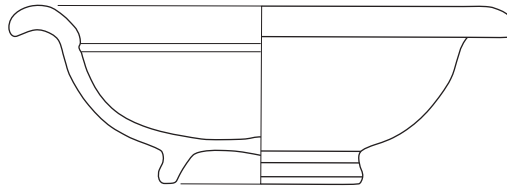

118 Trinožnik temno rjave barve. Rob ustja in manjši del ostenja pod njim sta črne barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju ima žleb. Prehod v nogo je okrašen z metličanjem. Pr. u. 12 cm, v. 7,7 cm, pr. nog 10,5 cm.

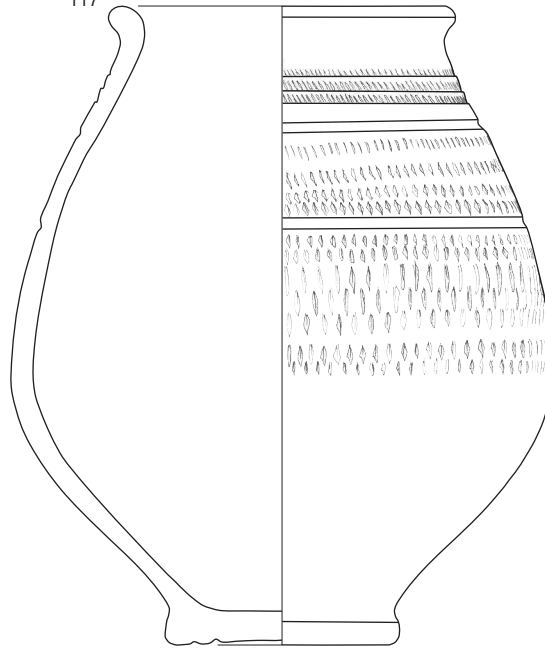

Komentar: v polnilu jame so odkrili še manjše odlomke vsaj dveh rimskih vrčev in dva manjša odlomka prazgodovinskih posod. V terenski dokumentaciji je še zabeleženo, da so v sklopu grobne jame odkrili slabo ohranjen bronast novc, ki je razpadel na mestu najdbe.

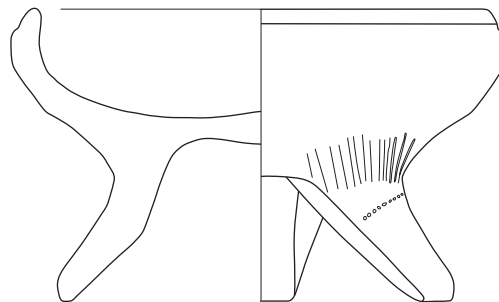
116

117

118

Grob 20

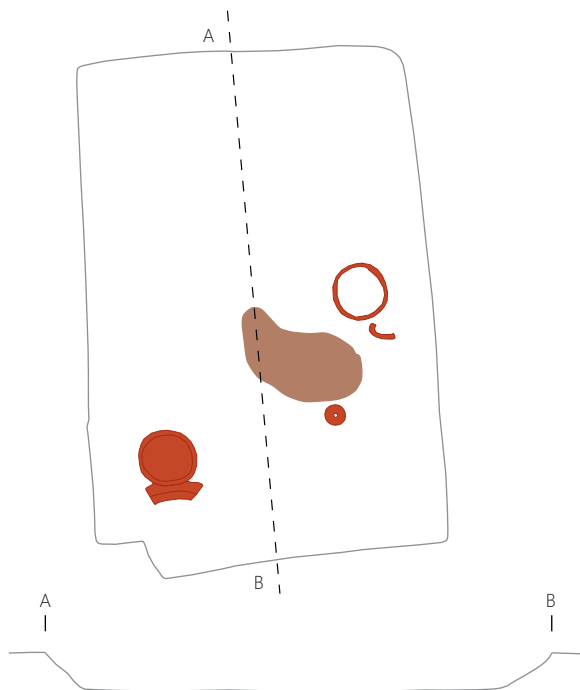
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v sredini jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 140 × 96 cm, gl. 10 cm.

Antropološki podatki: odrasla oseba nedoločljivega spola.

Datacija: druga polovica 1. in prva polovica 2. stoletja.

Grobni inventar

119 Odlomek dna in ostenja enoročajnega vrča svetlo rdeče barve. Dno je vbočeno. Na zunanji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Fabrikat: F 4. Pr. d. 12,5 cm.

Analogije: podoben je vrčem iz groba 209 in 252 z vzhodnega grobišča Petovione (Kujundžić 1982, t. 16: 2; t. 19: 18, 19).

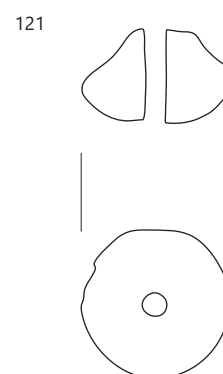
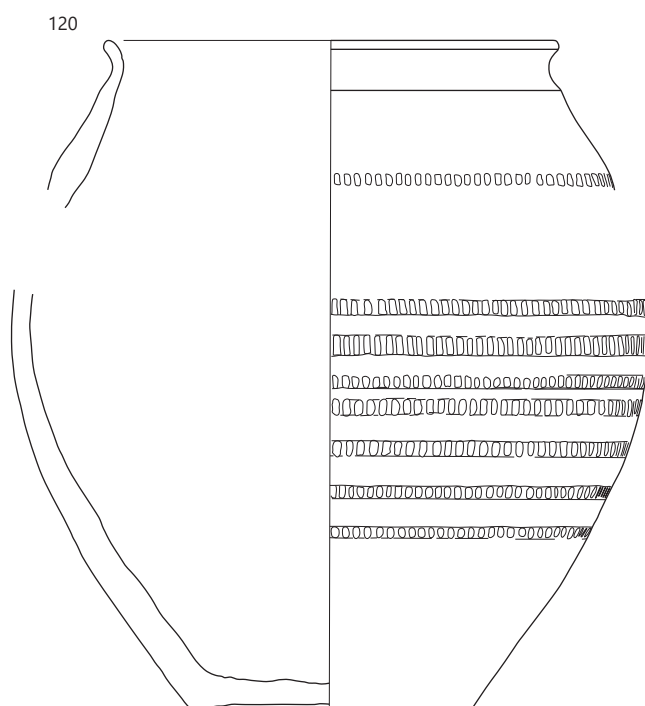
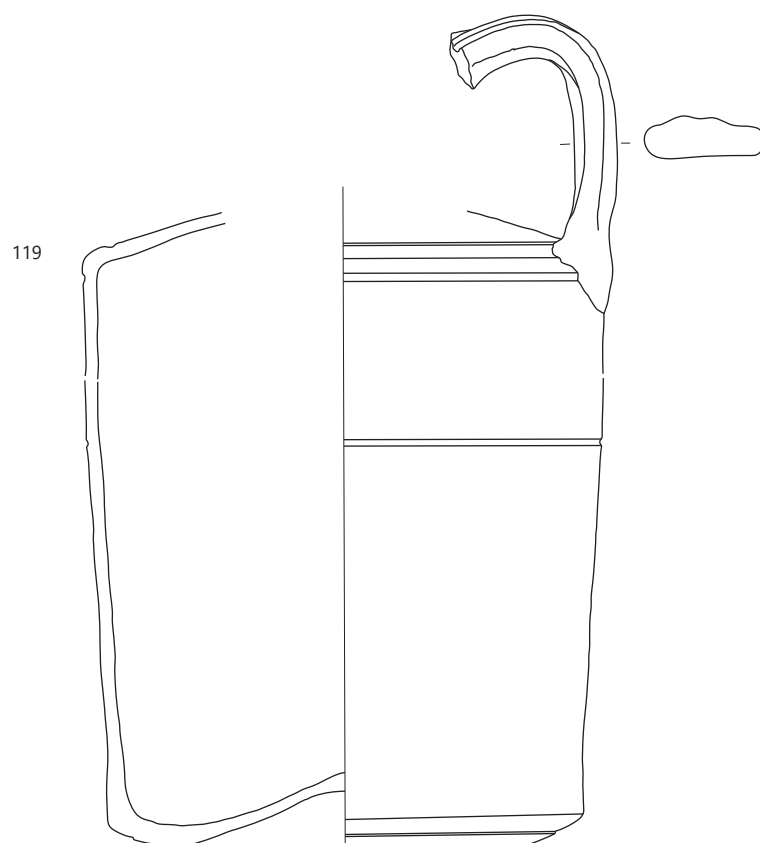

120 Odlomki ustja, ostenja in dna lonca temno rjave in rjave barve. Dno je rahlo vbočeno. Tip LG 4. Fabrikat: F 1. Na ostenju je okrašen s koleščkanjem. Pr. u. 12 cm, pr. d. 7,4 cm.

Predmet v sklopu grobne jame:

121 Keramično vretence svetlo rjave barve iz prazgodovine. Fabrikat: na otip fina in trda keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude, temno rdečerjavih delcev velikosti do 0,3 cm ter redke delce kremena, velikosti do 0,3 cm. Oksidacijsko žgano. Vel. 2,7 × 4,2 cm.

Grob 21

Grobna jama s konstrukcijo (tip Žd).

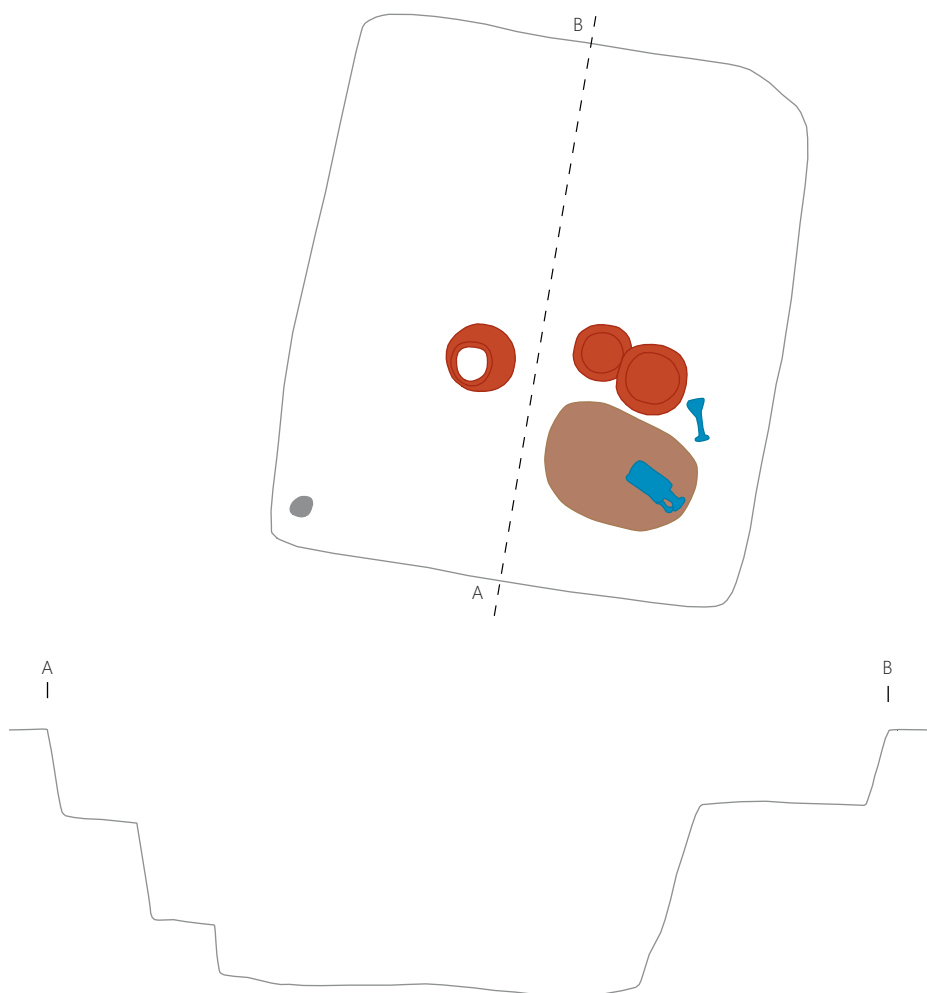
Delno uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v jugozahodnem delu jame. Na robu jame je bilo pet stojk, tri pa znotraj jame. Najverjetneje so bile del lesene konstrukcije.

Dimenzije vkopa jame: vel. 150 × 130 cm, gl. 65 cm.

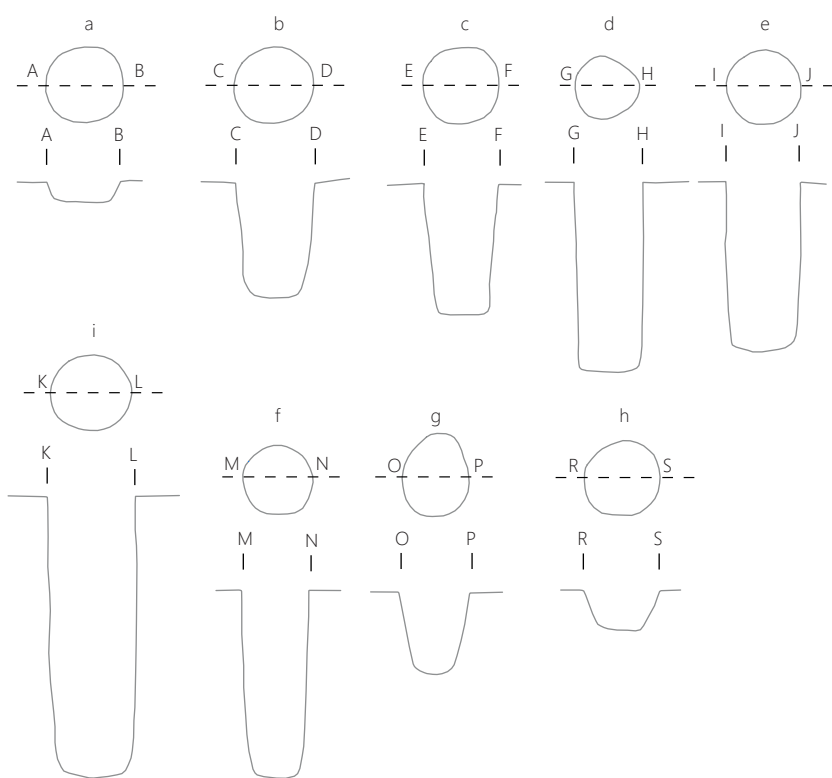
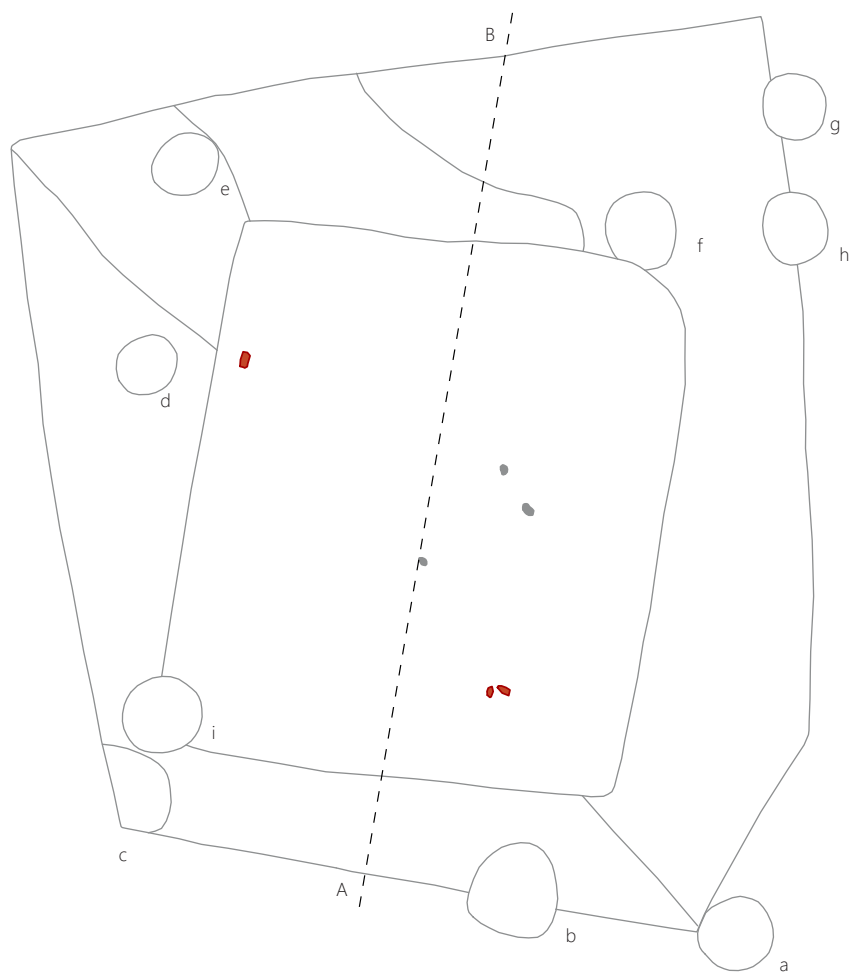
Dimenzije vkopa stojk: A: pr. 20 cm, gl. 5 cm; B: pr. 20 cm, gl. 30 cm; C: pr. 20 cm, gl. 34 cm; D: pr. 18 cm, gl. 50 cm; E: pr. 22 cm, gl. 44 cm; F: pr. 18 cm, gl. 50 cm; G: pr. 20 cm, gl. 22 cm; H: pr. 20 cm, gl. 12 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola, stara med 25 in 40 let.

Datacija: najbolj verjetno druga polovica 1. in prva četrtina 2. stoletja.²¹

²¹ Iz kosti je tudi analiza ¹⁴C datacije: 68,3% verjetnost datacije kosti je od leta 46 pr. n. št. do 66 n. št. in 95,4% verjetnost datacije kosti je od leta 149 pr. n. št. do 125 n. št.

Grobni inventar

122 Steklenica iz zelenkasto prosojnega stekla. Dno je rahlo vbočeno in odebeljeno. Pr. u. 4,5 cm, v. 14,4 cm, pr. d. 5 cm.

Analogije: omenjena steklenica sodi med tip Lazar 6.3.1, ki je datiran od druge polovice 1. in 2. stoletje (Lazar 2003, 149).

123 Balzamarij iz modrikasto prosojnega stekla. Ima trikotno oblikovan trup. Pr. u. 2,2 cm, v. 10,2 cm, pr. d. 2,2 cm.

Analogije: sodi med tip Lazar 8.6.5, ki je datiran od druge polovice 1. in 2. stoletje (Lazar 2003, 180, 181).

124 Krožnik svetlo rjave barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz, nanesen v pramenastem vzorcu. Fabrikat: F 2. Na zunanji površini ostenja pri dnu se je med izdelavo krožnika zalepil kos gline, ki je bil potem tudi tak žgan (sl. 44). Gre za napako lončarja. Pr. u. 19 cm, v. 3,4 cm, pr. d. 9,5 cm.

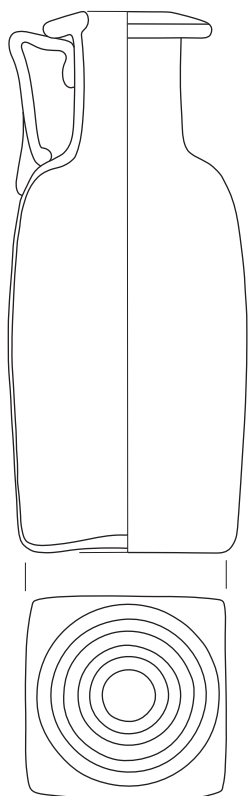
Analogije: podoben je krožnikom PTS 11 z zahodnega grobišča Petovione. Posnemajo sigilatno obliko Consp. 39. V grobovih so datirani od flavijskega časa do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 99).

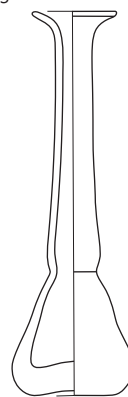
125 Skodelica svetlo roza barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen rdeč premaz. Dno je vbočeno in odebeljeno. Tip SKL 2. Fabrikat F 2. Pr. u. 15 cm, v. 4,7 cm, pr. d. 7 cm.

Analogije: podobna je skodelicam PTS 7.1.2 z zahodnega grobišča, ki posnemajo sigilatno obliko Consp. 43 oziroma Drag. 35. V grobovih so datirane v flavijski čas (Istenič 1999, 96).

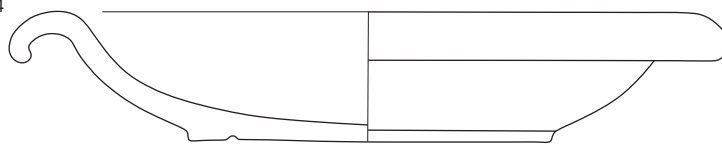
122

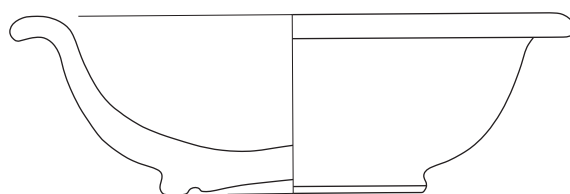
123

124

125

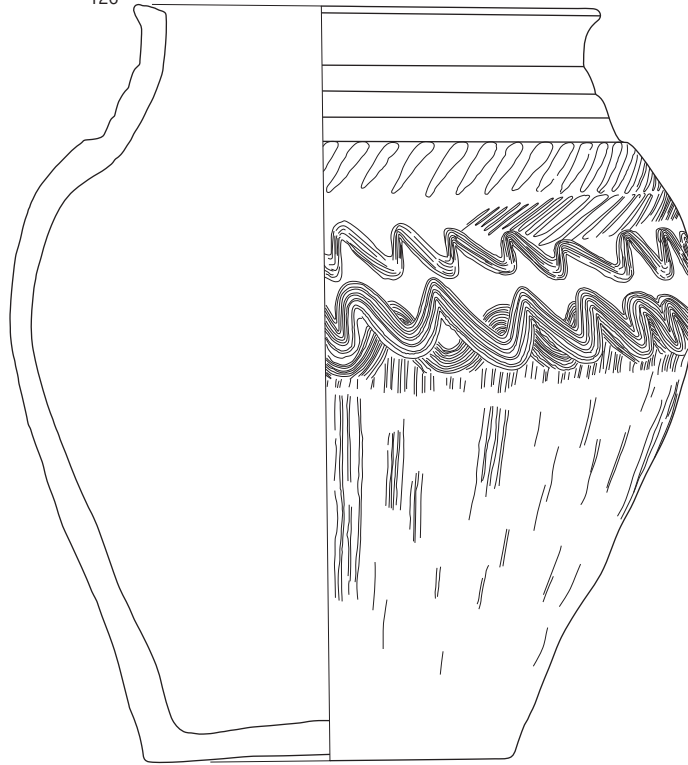

126 Lonec rjave in svetlo rjave barve. Dno je rahlo vbočeno. Narejen je zelo asimetrično. Fabrikat: F 1. Na ostenju je okrašen s poševnimi odtisi, pod njimi so valovnice in sledi še metličenje. Pr. u. 12,3 cm, v. 20 cm, pr. d. 9,7 cm. Analogije: podoben je loncu iz groba 545 z zahodnega grobišča, ki je bil edini pridatek (Istenič 2000, 175).

Komentar: v polnilu grobne jame so odkrili še dva manjša odlomka ostenj rimskih posod.

126

Grob 22

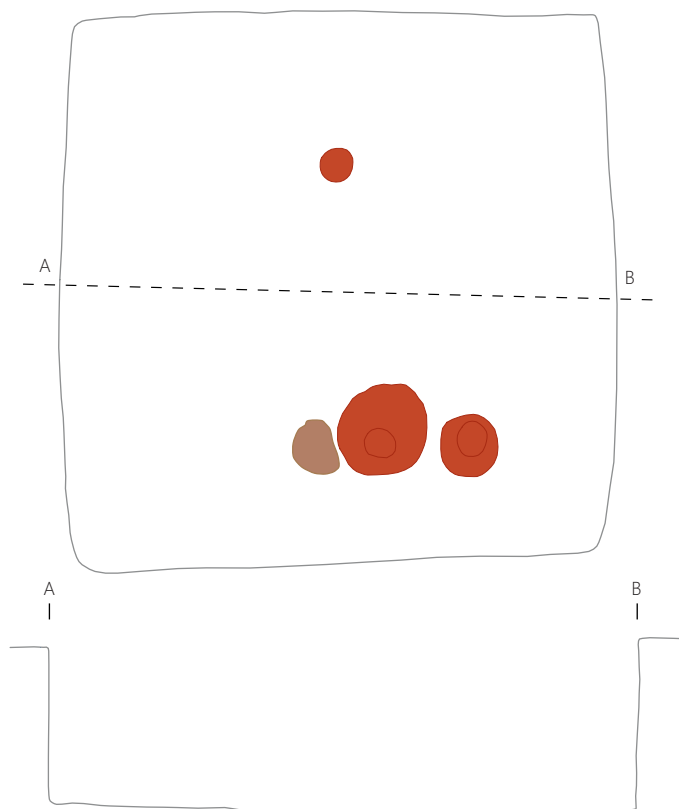
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v južnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 153 × 145 cm, gl. 44 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola, stara več kot 30 let.

Datacija: druga polovica 1. stoletja.

Grobni inventar

127 Skodelica svetlo rdeče barve s prstanastim dnom. Na zunanji in notranji površini ima ohranjen temno rdeč premaz. Tip SKL 1. Fabrikat: F 4. Pr. u. 8,5 cm, v. 3,7 cm, pr. d. 4 cm. Analogije: omenjena skodelica sodi med tip PTS 5 z zahodnega grobišča, ki posnemajo sigilatne oblike skodelic Consp. 34. V grobovih so datirane v drugo polovico 1. stoletja (Istenič 1999, 96).

128 Enoročajni vrč svetlo rjave barve. Dno je prstanasto oblikovano. Fabrikat F 2. Ustje je nažlebljeno. Pr. u. 8,2 cm, v. 31 cm, pr. d. 8,5 cm.

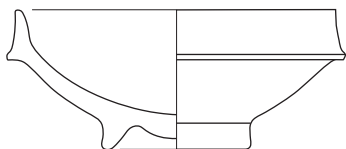
Analogije: sodi v skupino enoročajnih vrčev VE 1 z zahodnega grobišča, ki so datirani v neronsko-flavijski čas (Istenič 1999, 120).

129 Lonec temno rjave barve. Dno je vbočeno in odebeljeno. Narejen je zelo asimetrično. Tip LG 2. Fabrikat: F 8. Na ostenju ima koleščkan okras. Pr. u. 11 cm, v. od 17,8 do 18,3 cm, pr. d. 7,6 cm.

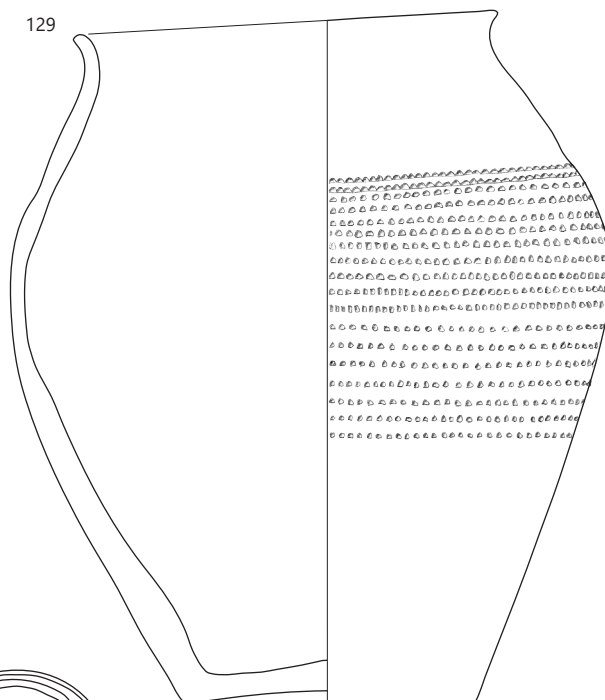
Analogije: podoben je loncem LG 2 z zahodnih grobišč Peto-vione, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 138).

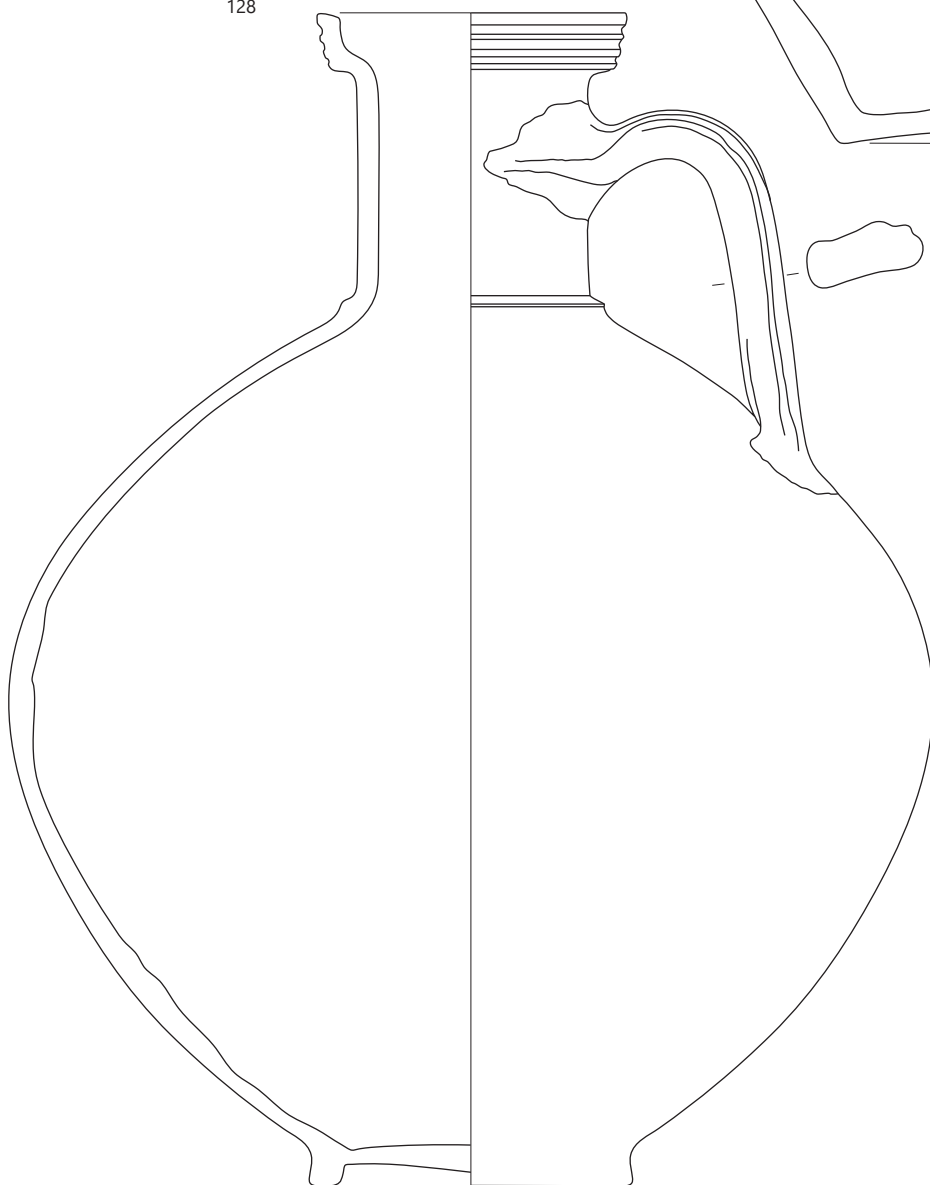
127

129

128

⋮ Grob 22, merilo 1 : 2.

Grob 23

S kamnitimi ploščami obložena grobna jama (tip Že).

Delno uničena jama pravokotne oblike. Ob južnem in zahodnem robu jame so bile delno ohranjene kamnite plošče iz skrilavca, nekaj pa jih je ležalo znotraj severnega dela jame. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v južnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 260 × 115 cm, gl. od 40 do 10 cm.

Antropološki podatki: odrasla oseba nedoločljivega spola. Prisotne so bile še žgane živalske kosti.

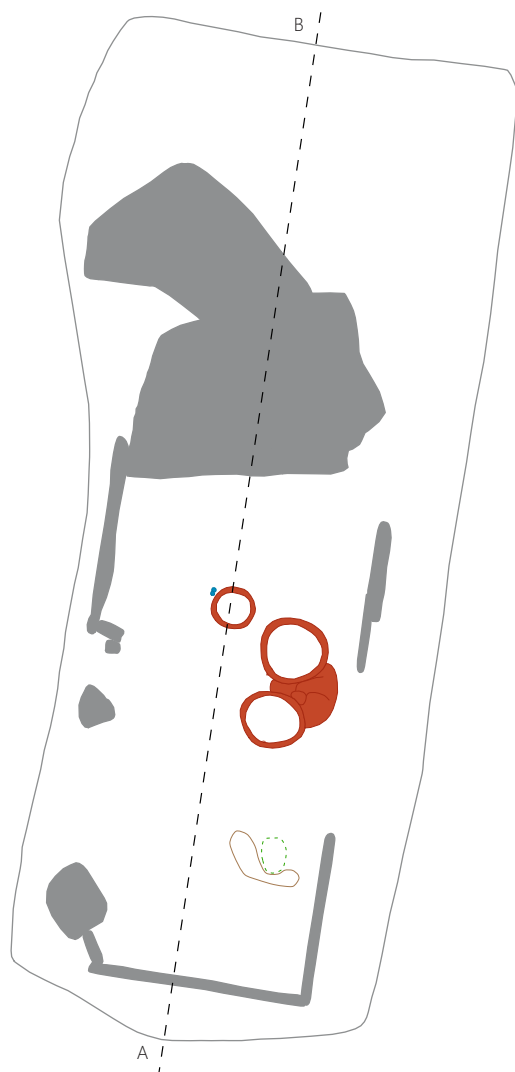
Datacija: druga polovica 1. in prva polovica 2. stoletja.

Grobni inventar

130 Bronasta jagoda. Najverjetneje sežgana s pokojnikom. Vel. 0,7 × 0,9 cm. Analogije: podobna je bronastim jagodam z Augsta, le da je malo večja. Pojavljajo se daljše časovno obdobje (Riha 1990, 86).

131 Odlomek bronaste ploščice, najverjetneje okova pasu. Na zgornji površini ima okras odtisnjenih pravokotnikov. Domnevamo, da je bil sežgan skupaj s pokojnikom. Vel. 1,5 × 1,1 cm. Analogije: gre za odlomek okova noriško panonskega pasu tipa Garbsch B 3 (Garbsch 1965, 90). Podobni so bili odkriti v grobovih 561, 580, 689 in 766 z zahodnega grobišča Petovione in so datirani od flavijskega časa do prve polovice 2. stoletja (Istenič 2000, 180, 181, 186, 230, 246).

132 Odlomki noriško panonske dvojnogumbaste fibule Almgren 236 ali 237. Noga ni ohranjena, zato je ne moremo ožje tipološko določiti. Najverjetneje je bila sežgana skupaj s pokojnikom. Vel. 10,2 cm.

Analogije: na zahodnem grobišču Petovione so dvojnogumbaste fibule zastopane s tipi Almgren 236c, 236e, 236f in 236h. Redko še s tipi 237b ali d. Grobovi s temi fibulami so datirani od flavijskega obdobja in do druge polovice 2. stoletja in fibuli 237b ali d pa med poznoavgustejski in klavdijski čas (Istenič 1999, 58).

133 Odlomki železnega žeblja s ploščato okroglo glavico. Je močno korodiran in slabo ohranjen. Najverjetneje je bil sežgan skupaj s pokojnikom.

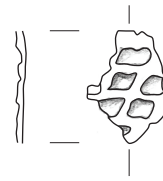
134 Skodelica svetlo rdeče barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Tip SKL 1. Fabrikat: F 4. Pr. u. 10,8 cm, v. 5,8 cm, pr. n. 5,4 cm. Analogije: podobna je skodelicam PTS 5 z zahodnega grobišča, ki posnemajo sigilatno obliko Consp. 34. V grobovih so datirane v drugo polovico 1. stoletja (Istenič 1999, 96).

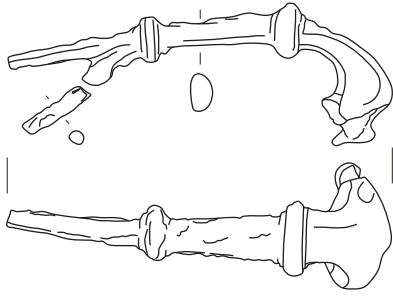
130

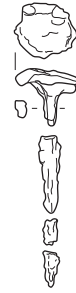
131

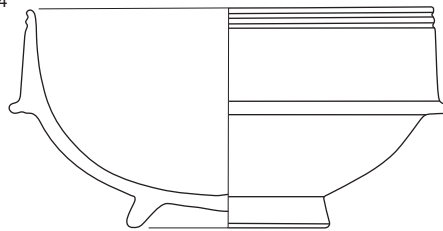
132

133

134

135 Krožnik sive barve. Na zunanji površini ima slabo ohranjen temno siv premaz. Fabrikat: F 5. Pr. u. 16,6 cm, v. 4,2 cm, pr. n. 8,5 cm.

Analogije: sodi med krožnike PTS 1 z zahodnega grobišča, ki posnemajo sigilatne krožnike Consp. 4.6. V grobovih so datirani od flavijskega časa do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 92).

136 Enoročajni vrč svetlo roza barve. Ima prstanasto dno. Površina je slabo ohranjena. Na ostenju ima rebra. Tip V 1. Fabrikat F 4. Pr. u. 4,8 cm, v. 24,2 cm, pr. d. 8,5 cm.

Analogije: podoben je vrčem VE 2 z zahodnega grobišča, ki so datirani od flavijskega obdobja in do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 120).

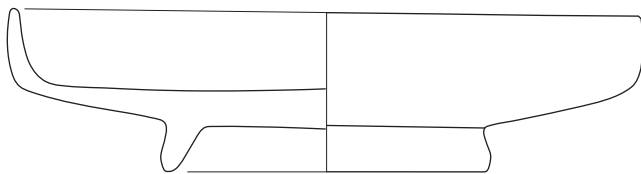
137 Odlomki ustja, ostenja in dna lonca rjave in temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju je okrašen s koleščkanjem. Pr. u. 10,1 cm, pr. d. 9,7 cm.

Analogije: podoben je loncem LG 2.1 z zahodnega grobišča, ki so datirani od flavijskega časa do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 138).

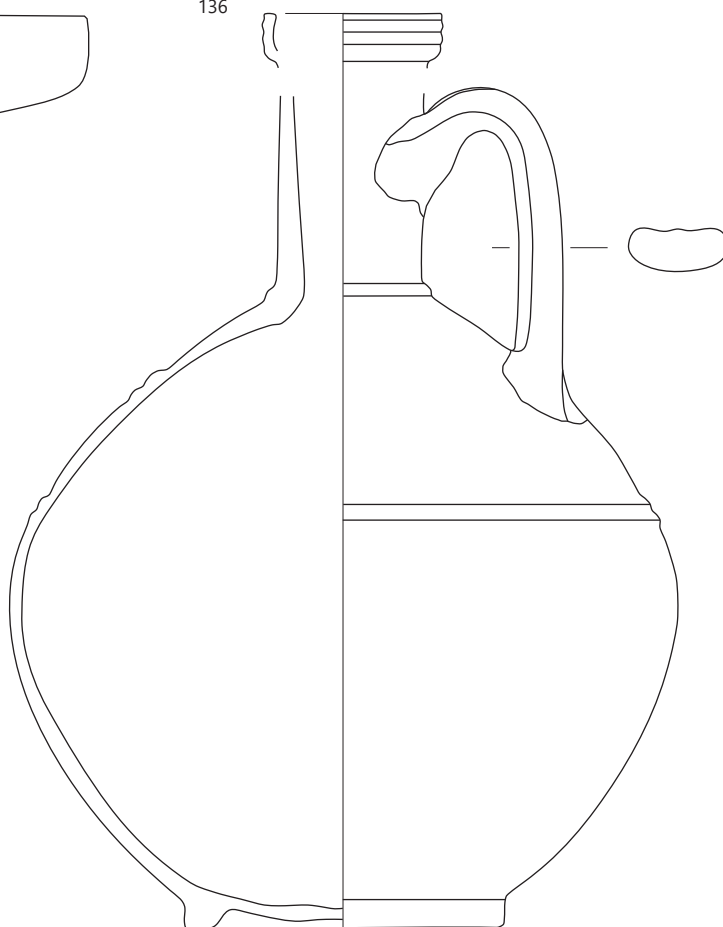
Predmet v sklopu grobne jame:

138 Odlomka ostenja, ročaja in dna vrča sive barve, dno je roza barve. Fabrikat: F 4. Vel. 2,8 × 2,9 cm, pr. d. 8 cm.

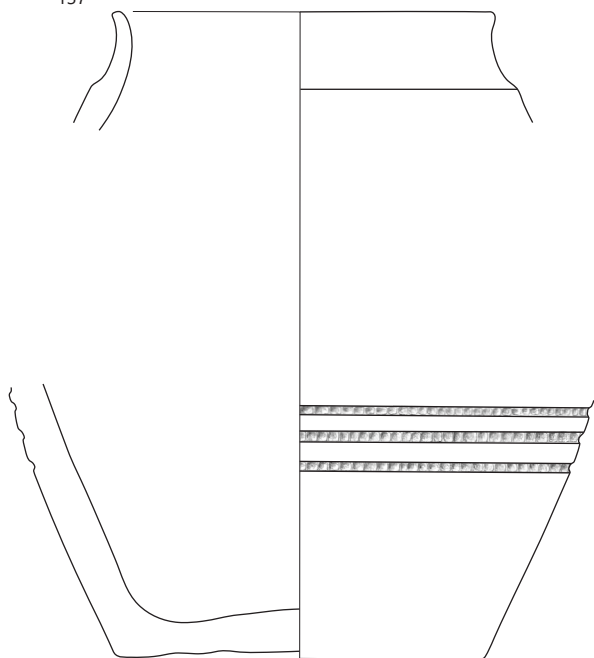
135

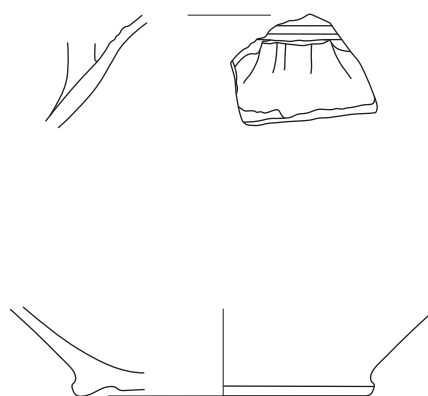
136

137

138

Grob 24

Grobna jama s konstrukcijo (tip Žd).

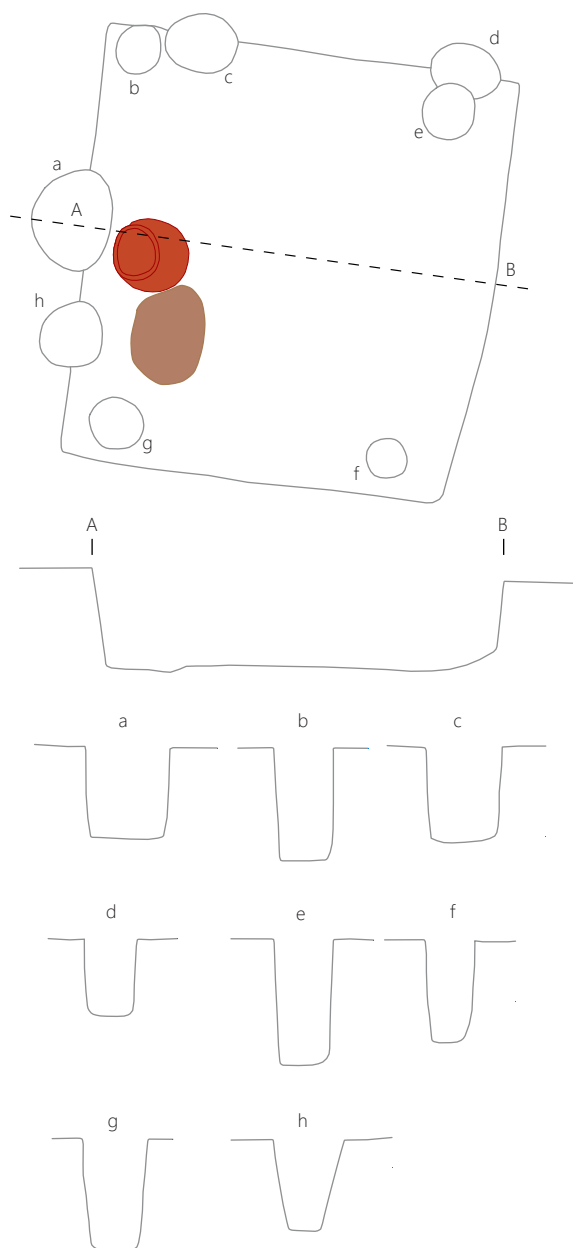
Delno uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Na robu vkopa so bile štiri stojke in prav tako štiri v vogalih znotraj jame. Žganinska plast je bila v jugozahodnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 120 × 115 cm, gl. 26 cm.

Dimenzije vkopa stojk: A: pr. 22 cm, gl. 24 cm; B: pr. 16 cm, gl. 30 cm; C: pr. 20 cm, gl. 26 cm; D: pr. 14 cm, gl. 20 cm; E: pr. 14 cm, gl. 34 cm; F: pr. 12 cm, gl. 28 cm; G: pr. 16 cm, gl. 30 cm; H: pr. 18 cm, gl. 24 cm.

Antropološki podatki: odrasla oseba nedoločljivega spola. Med žganimi človeškimi kostmi so bile tudi žgane živalske kosti.

Datacija: druga polovica 1. in prva polovica 2. stoletja.

Grobni inventar

139 Lonec sive barve. Površina je slabo ohranjena. Dno je rahlo vbočeno. Fabrikat: F 5. Na ostenju ima peresni okras. Pr. u. 13 cm, v. 21,5 cm, pr. d. 8,4 cm.

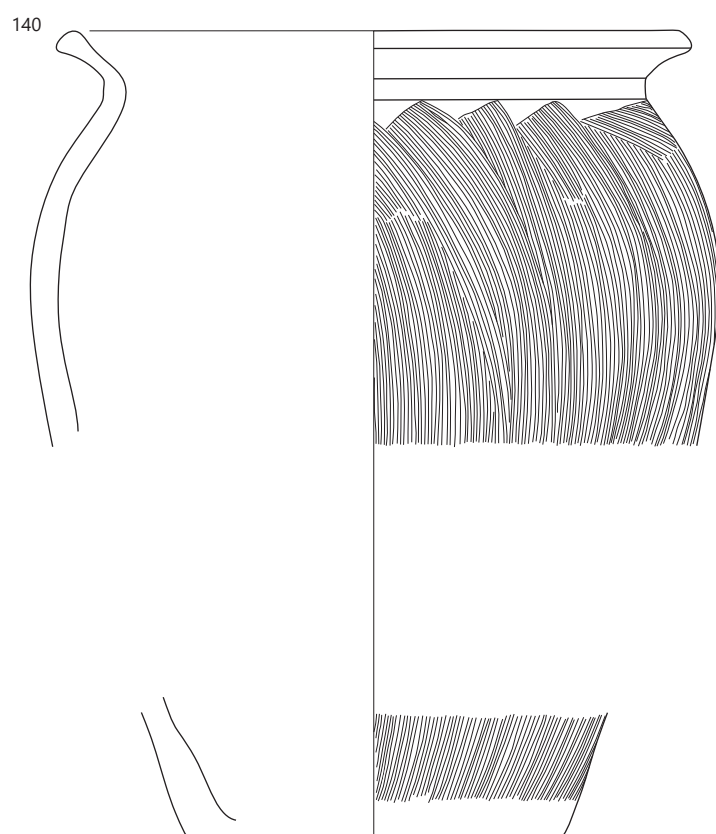
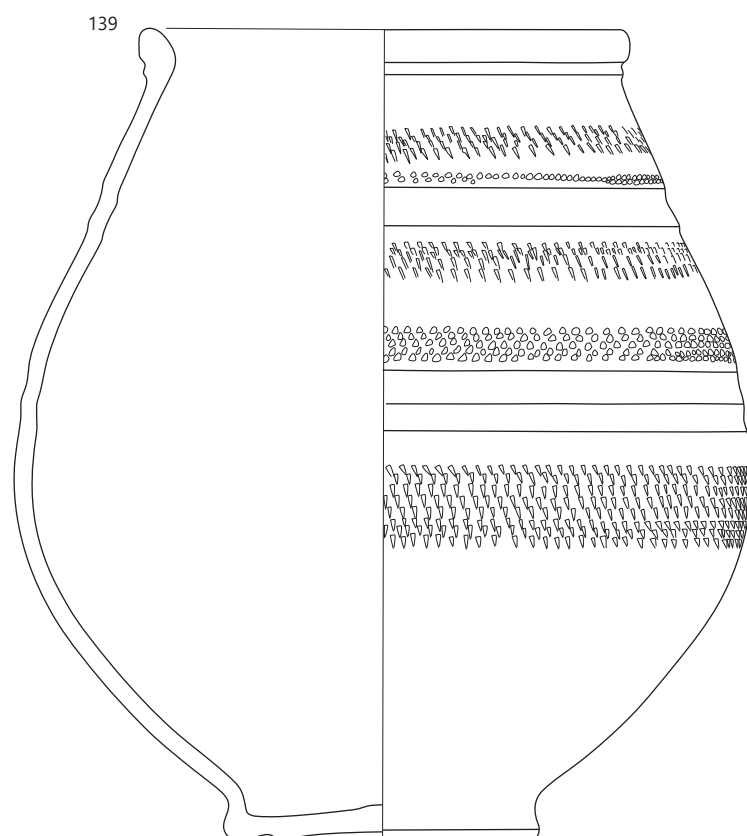
Analogije: sodi v skupino loncev LF 3.1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani med drugo polovico 1. in prvo polovico 2. stoletja (Istenič 1999, 133).

140 Odlomki ustja, ostenja in dna lonca temno rjave in rjave barve. Tip LG 1. Fabrikat F 1. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 16,8 cm, pr. d. 10 cm.

Analogije: sodi v skupino loncev LG 1 z zahodnega grobišča, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 137).

Grob 25

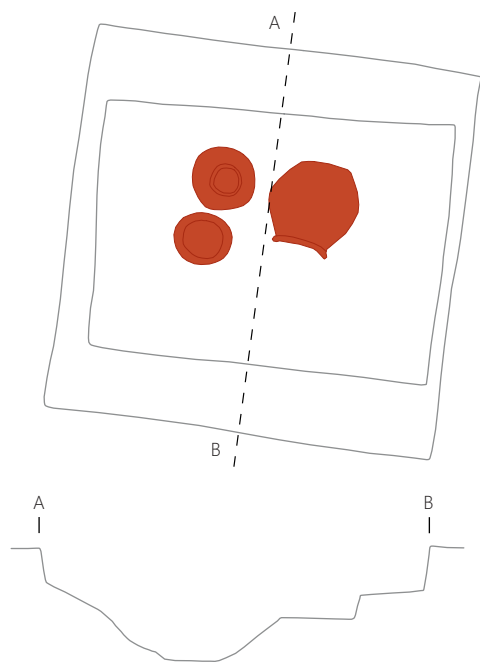
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama kvadratne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico.

Dimenzije vkopa jame: vel. 105 × 105 cm, gl. 20 cm.

Antropološki podatki: žgane kosti pripadajo dvema osebam: ena je odrasla oseba nedoločljivega spola, druga pa otrok, star med dve in pet let. Med žganimi kostmi so bili prisotni delci kovine.

Datacija: druga polovica 1. in prva polovica 2. stoletja.

Grobni inventar

141 Odlomki železnega žeblja. Je močno korodiran in slabo ohranjen. Najverjetneje je bil sežgan skupaj s pokojnikom. Vel. 1,9 cm, pr. glavice 1,3 cm.

142 Skleda svetlo rdeče barve na prstanasti nogi. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Fabrikat: F 4. Na notranji strani dna ima p. p. žig: LP.. Najverjetneje žig proizvajalca L. Petro (NIUS) PVD (ENS), ki je deloval v drugi polovici 1. stoletja (OXE, 326, 1431). Analogije: podobna je sigilatni obliki Consp. 3.2, ki je pogosta v drugi polovici 1. stoletja (Conspectus 56).

143 Lonec rjave barve z rahlo vbočenim dnom. Fabrikat: F 1. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 16,7 cm, v. 20,1 cm, pr. d. 10 cm.

Analogije: podoben je loncem LG 1.1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani od flavijskega časa in do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 137).

144 Odlomki ostenja in dna lonca rjave barve na površini, prelom je svetlo rjave barve. Dno je rahlo vbočeno. Tip LG 2. Fabrikat F 1. Na ostenju je okrašen s koleščkanjem. Pr. d. 7 cm. Analogije: podoben je loncem LG 2 z zahodnega grobišča, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 138).

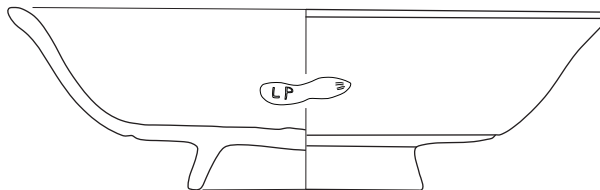
145 Pokrov rjave barve na površini, prelom je svetlo rjave barve. Fabrikat F 1. Pokrov je bil odkrit znotraj lonca G144. Analogije: sodi med pokrove PO 1 z zahodnega grobišča, ki so datirani od 1. do prve tretjine 2. stoletja (Istenič 1999, 145).

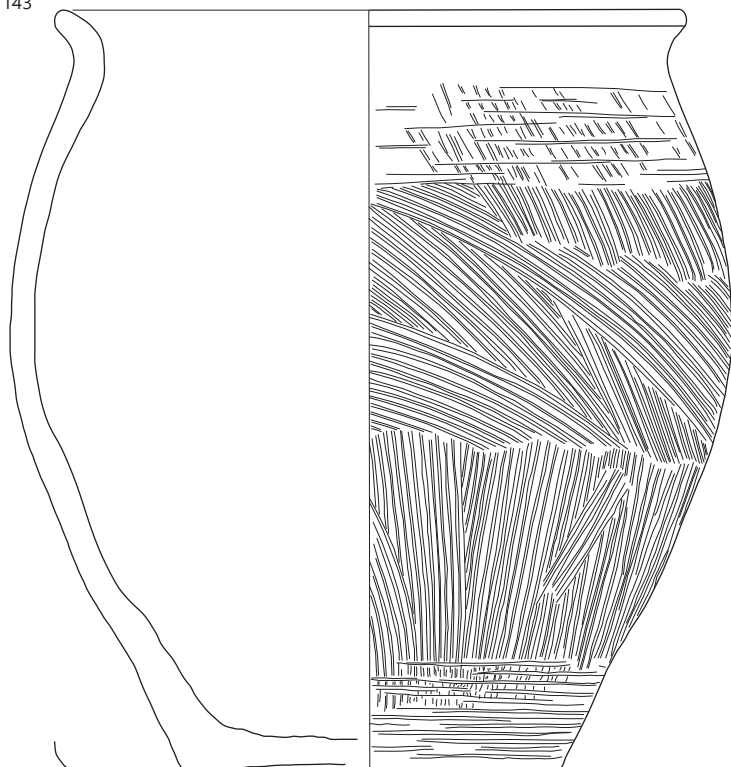
141

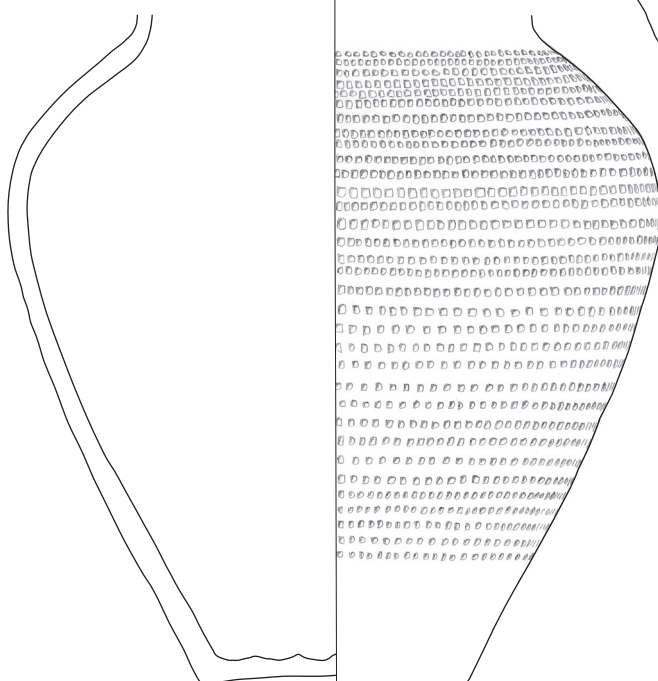
142

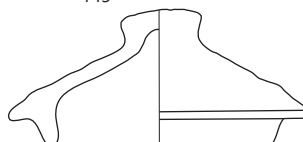
143

144

145

Grob 26

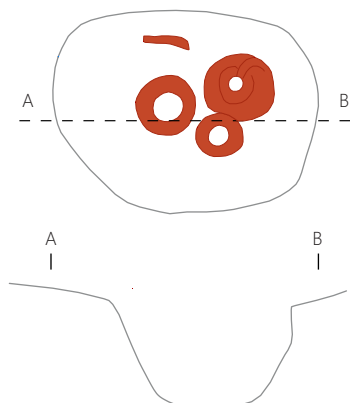
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama ovalne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v severozahodnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 70 × 54 cm, gl. 32 cm.

Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola, stara več kot 40 let. Zraven so bile še žgane živalske kosti.

Datacija: druga polovica 1. in začetek 2. stoletja.

Grobni inventar

146 Odlomek železnega predmeta. Močno korodiran in slabo ohranjen. Najverjetneje sežgan s pokojnikom. Vel. 4,1 × 1 cm.

147 Železni žebelj s konično glavico in trnom pravokotnega preseka. Močno korodiran. Najverjetneje sežgan skupaj s pokojnikom. Pr. glavice 1 cm, vel. 1,6 cm.

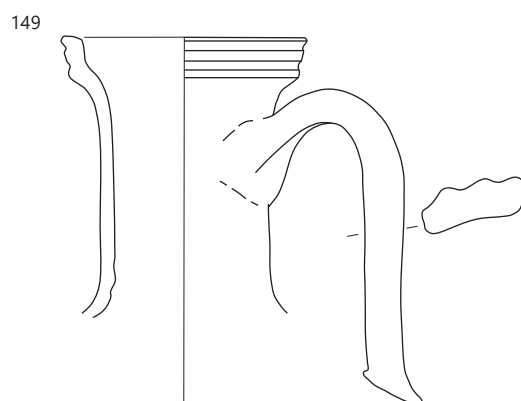
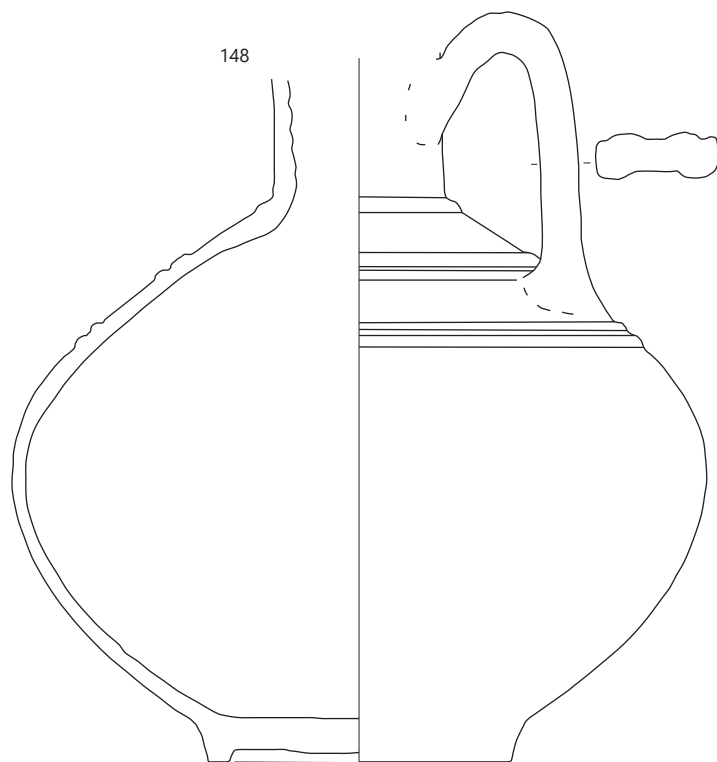

148 Odlomek dna in ostenja enoročajnega vrča svetlo rjave in rjave barve. Tip V 1. Fabrikat: F 4. Na ostenju ima rebra in ustju žlebove. Pr. d. 8 cm.

Analogije: podoben je enoročajnim vrčem VE 2 z zahodnega grobišča, ki so datirani od flavijskega obdobja in do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 120).

149 Odlomek ustja in ostenja enoročajnega vrča svetlo rjave barve. Fabrikat: F 2. Pr. u. 6,5 cm.

Analogije: podoben je enoročajnim vrčem VE 2 z zahodnega grobišča, ki so datirani od flavijskega obdobja in do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 120).

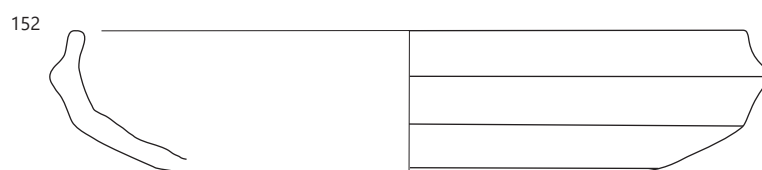
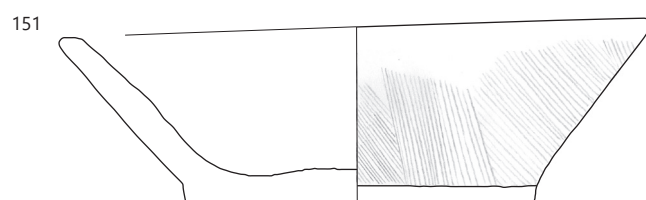
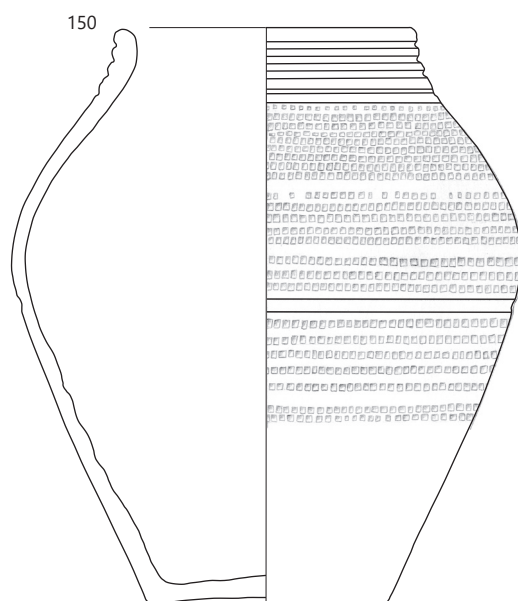
150 Lonec temno rjave barve z rahlo vbočenim dnom. Tip LG 3. Fabrikat: F 8. Na ostenju je okrašen s kolesčkanjem in na vratu ima žlebove. Pr. u. 8 cm, v. 15,2 cm, pr. d. 6,4 cm. Analogije: podoben je loncem LČG varia z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 142).

151 Skleda temno rjave barve z ravnim dnom. Fabrikat: F 8. Narejena je nesimetrično (sl. 46). Na ostenju je okrašena z metličanjem. Pr. u. 15,6 cm, v. od 4,5 do 5 cm, pr. d. 9,2 cm. Analogije: podobne sklede so bile odkrite na vzhodnem grobišču Petovione v grobovih 98 in 163 (Kujundžić 1982, t. 10: brez številke; t. 13: 16, 24).

152 Odlomki ustja in ostenja trinožnika blede rjave barve. Tip TR 1. Fabrikat: F 7. Na ostenju ima kanelure. Pr. u. 18 cm. Analogije: podoben je trinožnikom TR 1 z zahodnega grobišča, ki so datirani že od zgodnjeflavijskega obdobja do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 144).

Grob 27

Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama pravokotne oblike. Pridatki in žganinska plast so se nahajali v poglobitvi na južnem delu jame. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico.

Dimenzije kvadratne poglobitve jame: vel. 137 × 130 cm, gl. 23 cm.

Dimenzije celotne jame: vel. 210 × 137 cm, gl. 15 cm.

Antropološki podatki: odrasla oseba nedoločljivega spola. Med žganimi človeškimi kostmi so bile tudi žgane živalske kosti.

Datacija: druga polovica 1. in druga polovica 2. stoletja.

Grobni inventar

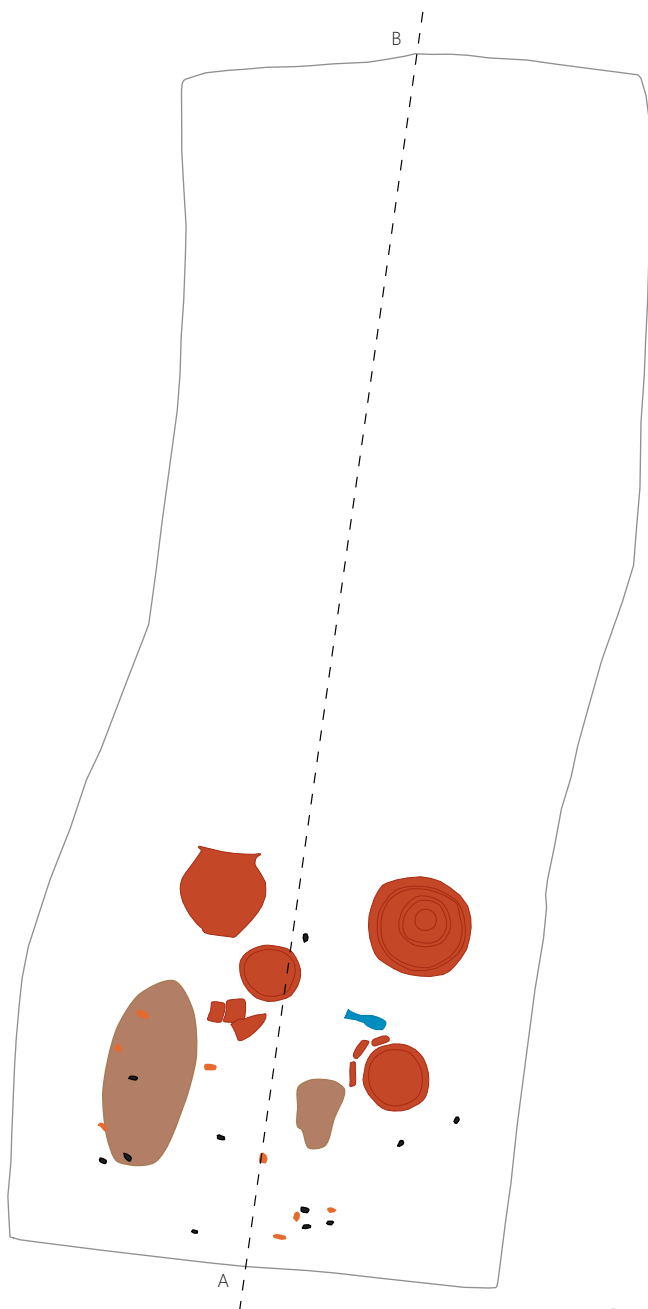
V grobu je bilo odkritih vsaj 18 žebličkov za čevlje. Večina je železnih, močno korodiranih in slabo ohranjenih (sl. 41, 42). Nekateri so med sabo sprijeti. Nismo jih izrisali. Izrisali smo štiri dobro ohranjene, za katere menimo, da niso bili izpostavljeni ognju kot preostali. Trije so narejeni iz nedefinirane zlitine, eden pa iz železa.

153A²² Žebliček za čevlje iz nedefinirane kovinske zlitine. Ima koničasto glavico in trn kvadratnega preseka. Na koncu je trn zavrt. Pr. glavice 0,9 cm, vel. 1,6 cm.

153B Žebliček za čevlje iz nedefinirane kovinske zlitine. Ima koničasto glavico in trn kvadratnega preseka. Trn je zvit. Pr. glavice 0,9 cm, vel. 1,6 cm.

153C Žebliček za čevlje iz nedefinirane kovinske zlitine. Ima koničasto glavico in trn kvadratnega preseka. Na koncu je trn zavrt. Pr. glavice 0,9 cm, vel. 1,4 cm.

153D Žebliček za čevlje iz železa. Ima koničasto glavico in trn kvadratnega preseka. Na koncu je trn zavrt. Pr. glavice 0,6 cm, vel. 1 cm.

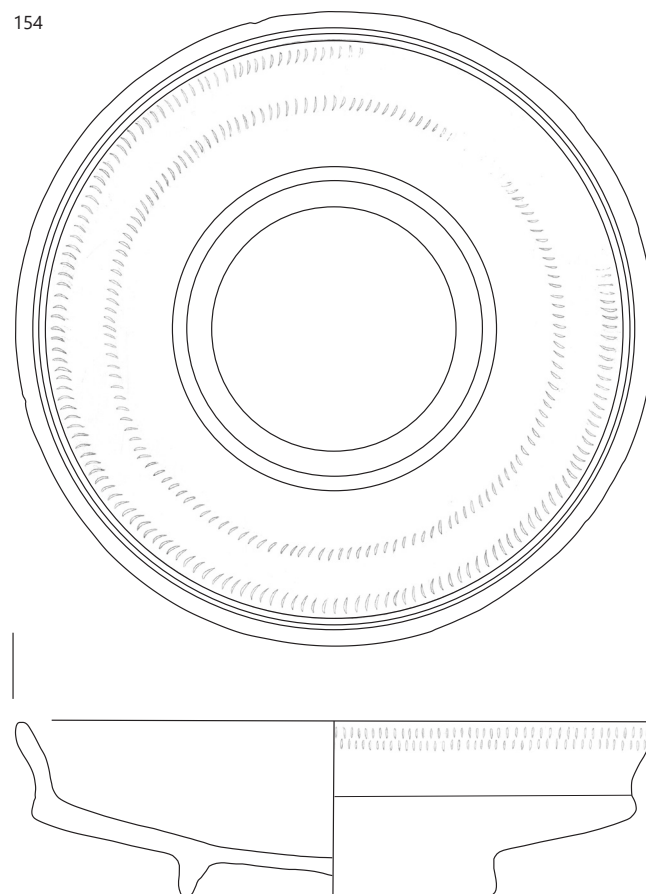
153 Balzamarij iz modrikasto prosojnega stekla. Pr. u. 2 cm, v. 7,6 cm, pr. d. 1,5 cm. Analogije: sodi med balzamarije s podolgovatim ovalno oblikovanim trupom tipa Lazar 8.6.4, ki so datirani od druge polovice 1. in prvo polovico 2. stoletja (Lazar 2003, 180).

154 Krožnik sive barve na prstanasti nogi in z ostrim prehodom na ostenju. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno siv premaz. Fabrikat: F 5. Na zgornjem delu ostenja pod ustjem ima peresni okras. Pr. u. 16,7 cm, v. 4,6 cm, pr. n. 8,2 cm.

Analogije: podoben je dvema krožnikoma iz groba 580 in 623 z zahodnega grobišča, ki sta datirana od flavijskega obdobja do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 101). Gre za redko obliko krožnikov.

22 Izrisali smo jih naknadno, ko je bil katalog že postavljen. Zato smo jim dodali črke za številko.

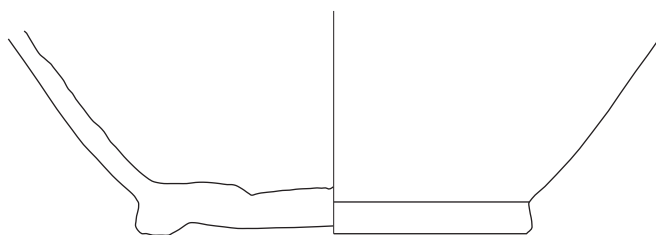
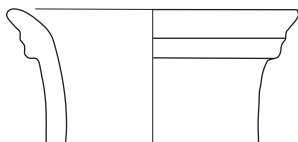

155 Odlomek ustja, ostenja in dna najverjetneje enoročajnega vrča blede rjave barve. Dno je prstanasto, površina je slabo ohranjena. Na robu ustja sta kaneluri. Tip V 1. Fabrikat: F 4. Pr. u. 7,7 cm, pr. d. 10,5 cm.

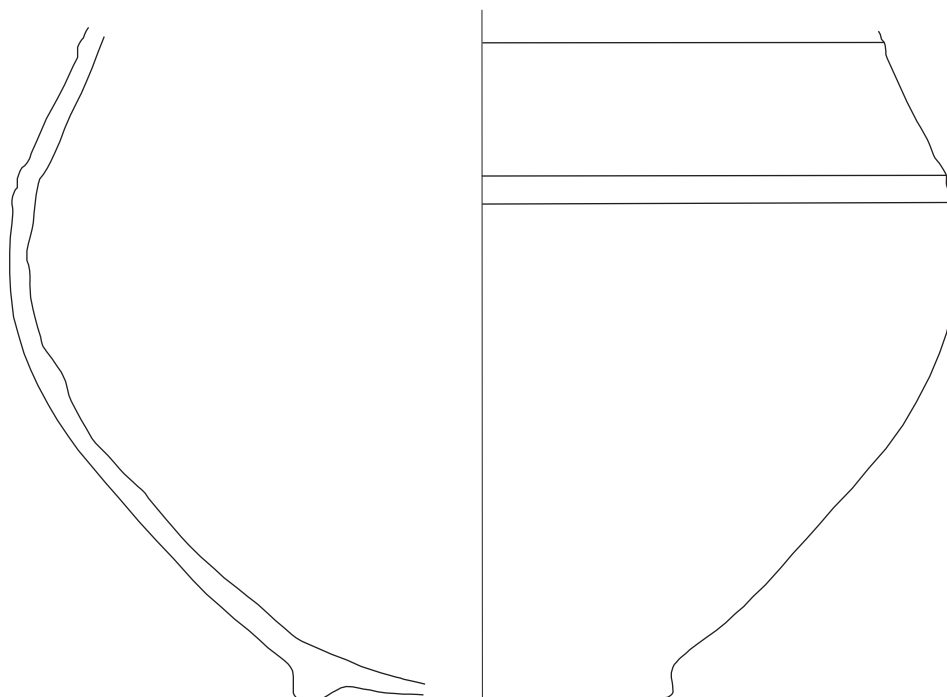
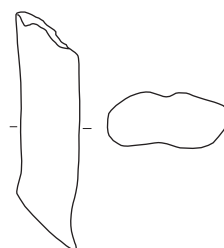
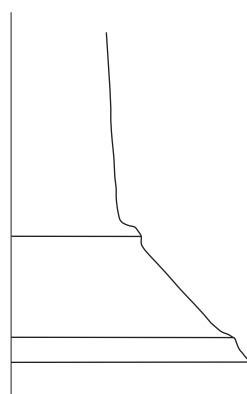
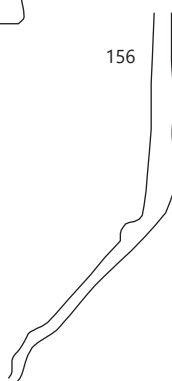

156 Odlomek ostenja in dna enoročajnega vrča svetlo roza barve. Fabrikat: F 4. Na ostenju ima rebra. Pr. d. 10 cm. Analogije: podoben je vrčem VE 2 z zahodnega grobišča, ki so datirani od flavijskega obdobja do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 120).

155

156

⋮ Grob 27, merilo 1 : 2.

157 Lonec temno rjave in rjave barve. Dno je rahlo vbočeno, je nesimetrično oblikovan. Fabrikat: F 1. Pr. u. 12,8 cm, v. od 17,2 do 18 cm, pr. d. 8 cm.

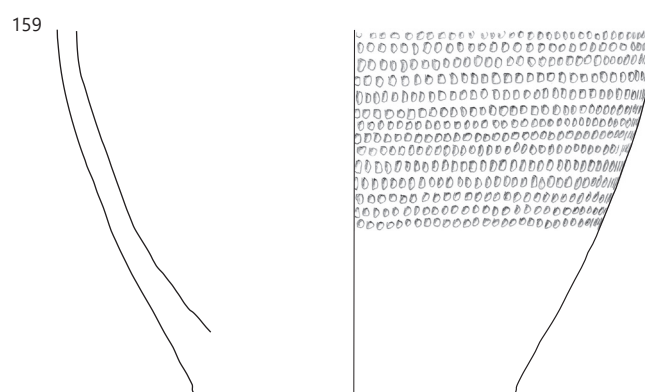
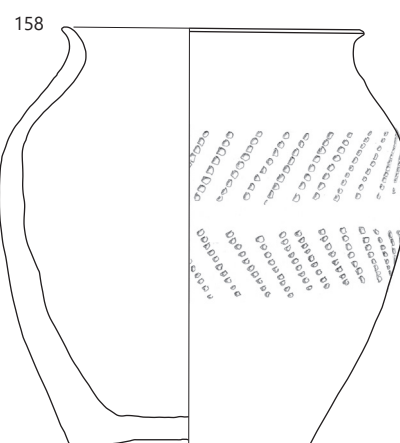
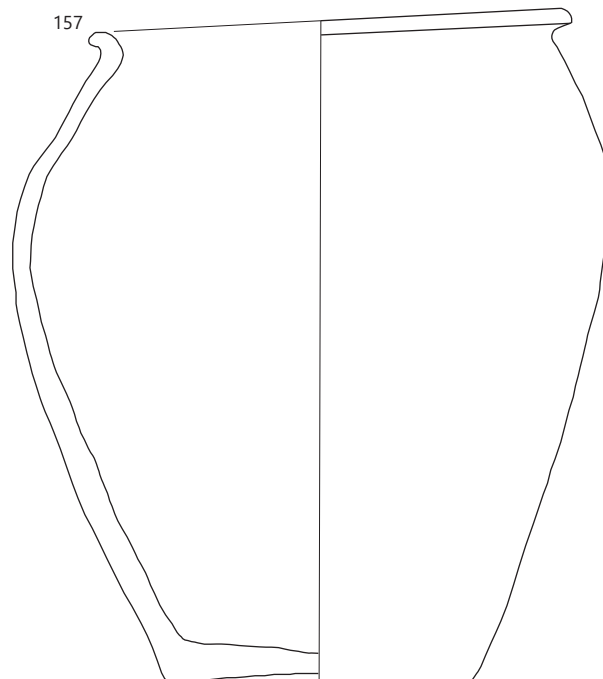

158 Lonec svetlo sive in sive barve. Dno je vbočeno, površina je slabo ohranjena. Je nesimetrično oblikovan. Tip LG 2. Fabrikat: F 7. Pr. u. 8 cm, v. 11,1 cm, pr. d. 6,2 cm.

159 Odlomek ostenja in dna lonca temno rjave in rjave barve. Fabrikat: F 1. Pr. d. 8,5 cm.

Komentar: v zasutju jame je bil odkrit še manjši odlomek ostenja prazgodovinske posode.

Grob 28

Bustum pokop (tip Že).

Delno uničena jama pravokotne oblike, s poglobitvijo pravokotne oblike poševno na večjo jamo. Na robu večje jame in znotraj te je bilo 27 stojk. Najverjetneje je šlo za leseno konstrukcijo. Mogoče del grmade. Manjša jama je vsebovala najdbe in na južni strani žganinsko plast. Stene in dno jame so bili sežgani, kar nakazuje na sežig pokojnika na mestu samem. Obe sta bili zasuti s sivorjavo ilovico.

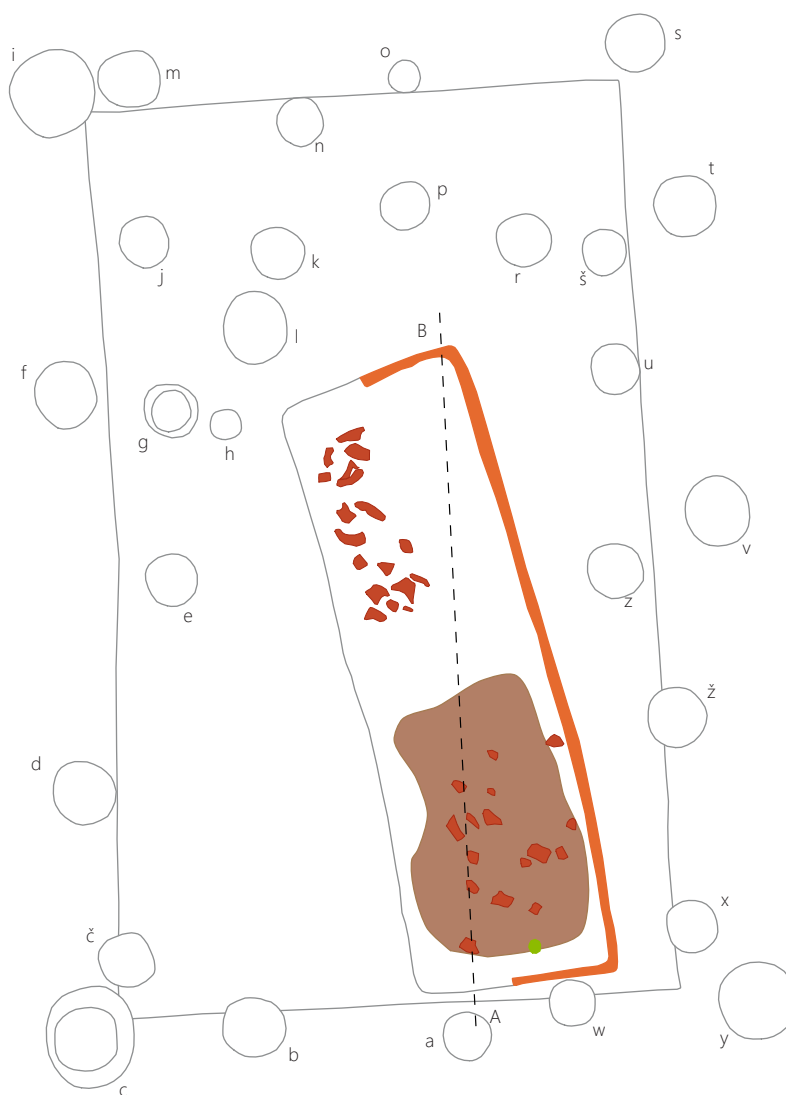
Dimenzije vkopa večje jame: vel. 245 × 142 cm, gl. od 10 do 15 cm.

Dimenzija vkopa manjše jame: vel. 170 × 60 cm, gl. 22 cm.

Dimenzije stojk (SE ni določena): A: pr. 12 cm, gl. 12 cm; B: pr. 16 cm, gl. 18 cm; C: pr. 23 cm, gl. 15 cm; Č: pr. 15 cm, gl. 18 cm; D: pr. 16 cm, gl. 27 cm; E: 14 cm, gl. 23 cm; F: pr. 17 cm, gl. 19 cm; G: pr. 16 cm, gl. 25 cm; H: pr. 10 cm, gl. 30 cm; I: pr. 16 cm, gl. 28 cm; J: pr. 12 cm, gl. 28 cm; K: pr. 14 cm, gl. 17 cm; L: pr. 22 cm, gl. 17 cm; M: pr. 15 cm, gl. 16 cm; N: pr. 10 cm, gl. 25 cm; O: pr. 10 cm, gl. 21 cm; P: pr. 13 cm, gl. 23 cm; R: pr. 15 cm, gl. 25 cm; S: pr. 16 cm, gl. 14 cm; Š: pr. 12 cm, gl. 11 cm; T: pr. 17 cm, gl. 12 cm; U: pr. 12 cm, gl. 16 cm; V: pr. 18 cm, gl. 14 cm; Z: pr. 15 cm, gl. 20 cm; Ž: pr. 18 cm, gl. 22 cm; X: pr. 14 cm, gl. 10 cm; Y: pr. 20 cm, gl. 22 cm; W: pr. 12 cm, gl. 12 cm.

Antropološki podatki: najverjetneje moški, star več kot 45 let.

Datacija: 2. stoletje, lahko še kasneje.

Grobni inventar

160 Novec, datiran v 1. in 2. stoletje.

161 Železni žebliček s ploščato glavico in trnom kvadratnega preseka. Močno korodiran. Najverjetneje sežgan skupaj s pokojnikom. Pr. glavice 1 cm, v. 1,5 cm.

162 Železni žebliček z deformirano glavico in trnom kvadratnega preseka. Močno korodiran. Najverjetneje sežgan skupaj s pokojnikom. Pr. glavice 0,9 cm, v. 1,9 cm.

163 Odlomki ustja, ostenja in dna sklede sive barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno siv premaz. Dno je prstanasto. Fabrikat: F 5. Na ostenju ima rebro, pod ustjem pa peresni okras. Pr. u. 33,1 cm, v. 11,3 cm, pr. d. 13 cm. Analogije: sodi med sklede SKLF 2 s Petovione, ki so datirane od začetka 2. in do sredine 3. stoletja (Janežič 2021, 86-88 in tam naštetih citati).

164 Lonec blede rjave barve na površini, prelom je temno rjave barve. Dno je vbočeno. Fabrikat: F 7. Na ostenju ima kanelure. Pr. u. 10,2 cm, v. 13,6 cm, pr. d. 6,5 cm. Analogije: podoben je loncem LČG 2.1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani v drugo polovico 2. stoletja (Isteneč 1999, 142).

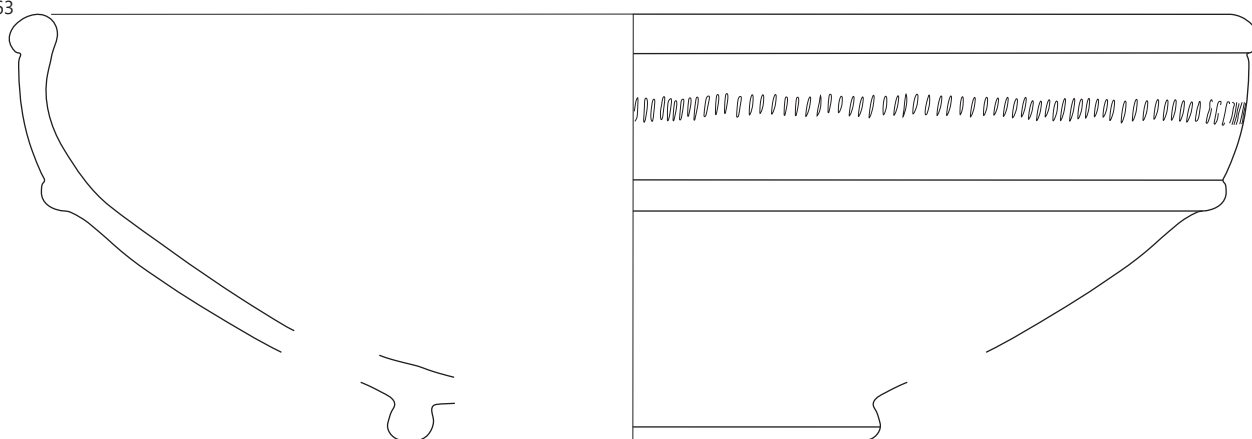
161

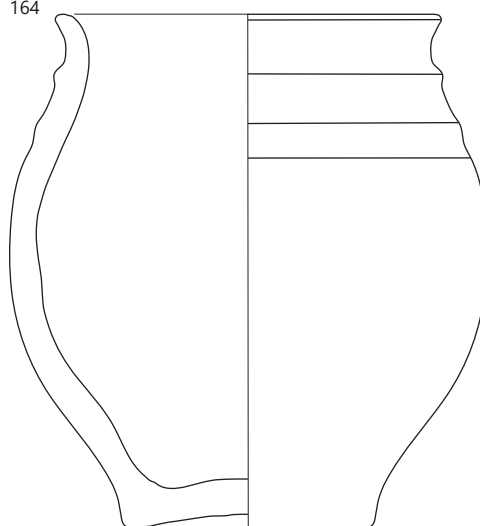
162

163

164

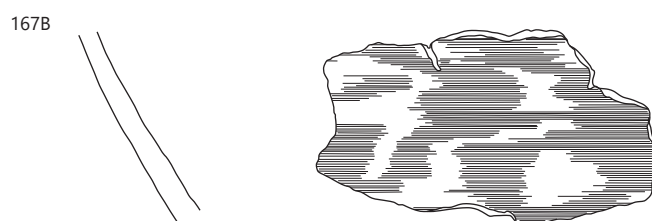
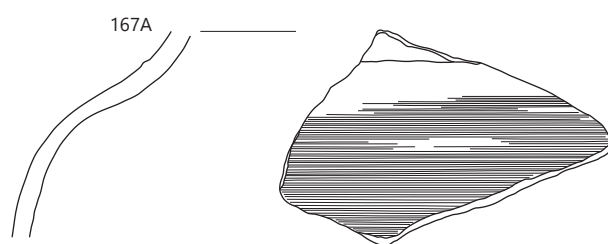
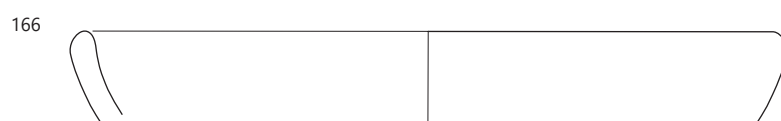
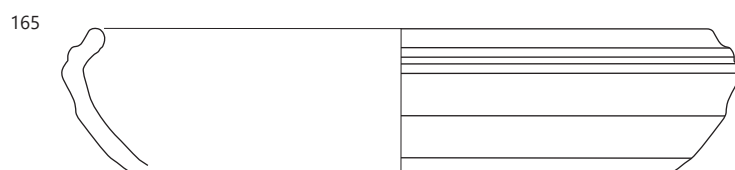
165 Odlomek ustja in ostenja trinožnika blede rjave barve. Tip TR 1. Fabrikat: F 7. Na ostenju ima kanelure. Pr. u. 16,4 cm. Analogije: podoben je trinožnikom z zahodnega grobišča, ki so datirani najverjetneje že od zgodnjeflavijskega obdobja in do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 144).

166 Odlomek ustja in ostenja krožnika svetlo rjave in rjave barve (lisast). Na zunanji površini ima slabo ohranjen temno rjav premaz. Tip K 1. Fabrikat: F 4. Pr. u. 18,3 cm. Analogije: podobni krožniki tipa K 1 so na zahodnem grobišču Petovione datirani od 1. do 3. stoletja, lahko še kasneje (Istenič 1999, 119).

Predmeta v sklopu grobne jame:

167 Odlomki ostenja lonca blede rjave barve. Fabrikat: F 7. Vel. A 5,7 × 9 cm in B 5 × 9 cm.

168 Odlomek ustja in ostenja krožnika temno sive in sive barve (lisast). Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 5. Vel. 2,1 × 2,5 cm.

Grob 29

Bustum pokop (tip Že).

Zelo uničena jama pravokotne oblike, s poglobitvijo pravokotne oblike poševno na večjo jamo. Na robu večje jame in zunaj nje je bilo 17 stojk. Najverjetneje je šlo za leseno konstrukcijo. Manjša jama je vsebovala najdbe in na južni strani žganinsko plast. Stene in dno jame so bili sežgani, kar nakazuje na sežig pokojnika na mestu samem. Obe sta bili zasuti s sivorjavo ilovico.

Dimenzije vkopa večje jame: vel. 210 × 160, gl. 10 cm.

Dimenzije vkopa manjše jame: vel. 150 × 70 cm, gl. 15 cm.

Dimenzije stojk: A (SE 28): pr. 30 cm, gl. 30 cm; B (SE 29): vel. 34 × 24 cm, gl. 25 cm; C (SE 30): pr. 30 cm, gl. 15 cm; D (SE 31): pr. 30 cm, gl. 18 cm; E (SE 32): vel. 32 × 26 cm, gl. 18 cm; F (SE 33): pr. 28 cm, gl. 15 cm; G (SE 34): pr. 30 cm, gl. 15 cm; H (SE 35): vel. 26 × 24 cm, gl. 20 cm; I (SE 36): vel. 32 × 30 cm, gl. 25 cm; J (SE 37): vel. 33 × 28 cm, gl. 18 cm; K (SE 38): vel. 27 × 23 cm, gl. 22 cm; L (SE ?): ni opisa; M (SE 58): vel. 20 × 18 cm, gl. 12 cm; N (SE 59): vel. 32 × 17 cm, gl. 16 cm; O (SE 60): pr. 20 cm, gl. 12 cm; P (SE 61): pr. 20 cm, gl. 18 cm; R (SE 62): vel. 30 × 28 cm, gl. 21 cm.

Antropološki podatki: dve odrasli osebi nedoločljivega spola. Med kostmi je bilo veliko oglja.

Datacija: ni možna.

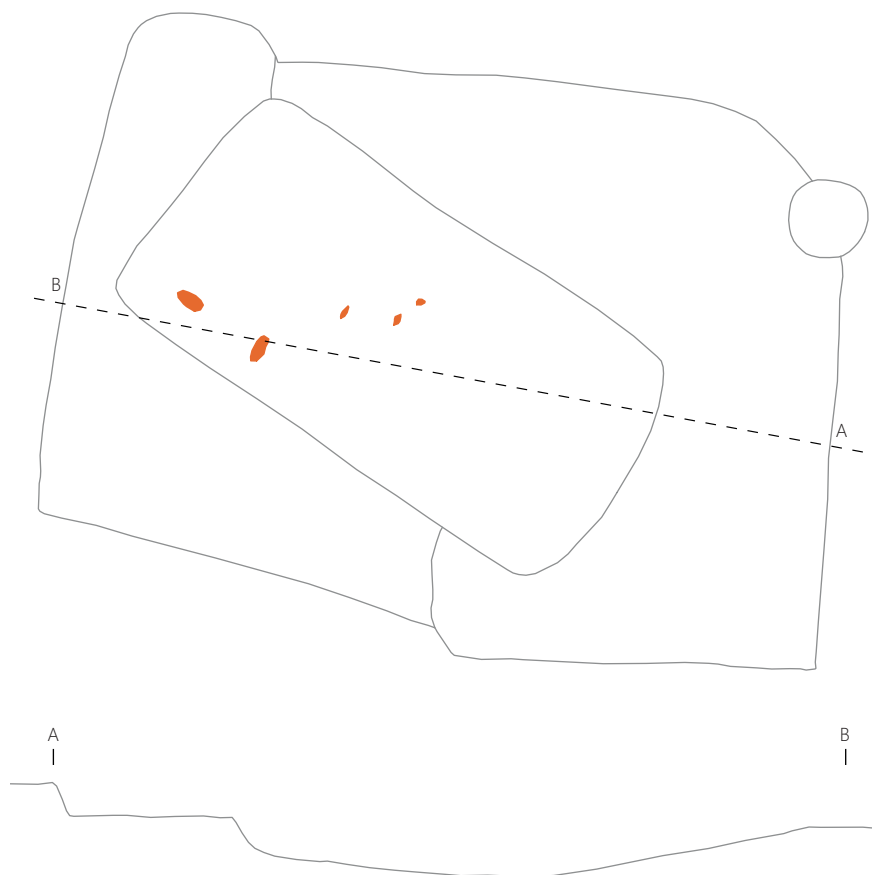
Grobni inventar

169 Odlomek peresovine fibule iz bronaste zlitine. Slabo ohranjena. Najverjetneje je bila sežgana skupaj s pokojnikom. Vel. 1,7 × 1,6 cm.

170 Odlomek peresovine in loka fibule iz bronaste zlitine. Slabo ohranjena. Najverjetneje je bila sežgana skupaj s pokojnikom. Vel. 2,5 × 2 cm.

171 Odlomek ustja in ostenja čaše svetlo sive in temno sive barve (lisasta). Fabrikat: F 2. Pr. u. 8 cm.

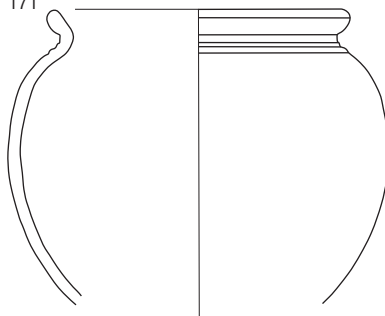
169

170

171

Grob 30

Pokop v žari (tip Žb).

Delno uničena jama okrogle oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v žari (G172), ki je bila v sredi-ni jame, ter nekaj še v severovzhodnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 62 × 60 cm, gl. 25 cm.

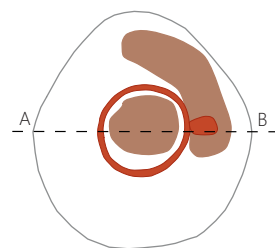
Antropološki podatki: oseba nedoločljivega spola, stara med 30 in 45 let.

Datacija: 1. in 2. stoletje.

Grobni inventar

172 Lonec, ki je služil kot žara, svetlo rjave in rjave barve. Tip LG 1. Fabrikat: F 7. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 17,5 cm, v. 28,7 cm, pr. d. 12 cm.

Analogije: sodi med lonce LG 1 z zahodnega grobišča Petovi-one, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Istenič 1999, 137).

Predmeta v sklopu grobne jame:

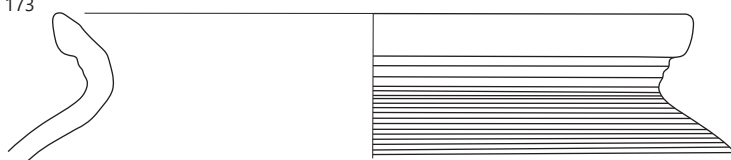
173 Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo sive in temno sive barve. Fabrikat: F 1. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 17 cm.

174 Odlomek ustja in ostenja lonca temno rjave in rjave barve. Fabrikat: F 1. Na robu ustja ima žleb in na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 14,2 cm.

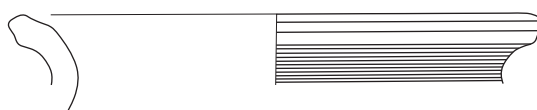
172

173

174

⋮ Grob 30, merilo 1 : 2.

Grob 31

S kamnitimi ploščami obložena grobna jama (tip Že).

Delno uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Na sredini jame so odkrili odlomke kamnitih plošč in opeke, ki so bile najverjetneje prvotno postavljene ob stenah jame. Žganinska plast je bila v južnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 130 × 115, gl. 31 cm.

Antropološki podatki: odrasla oseba nedoločljivega spola.

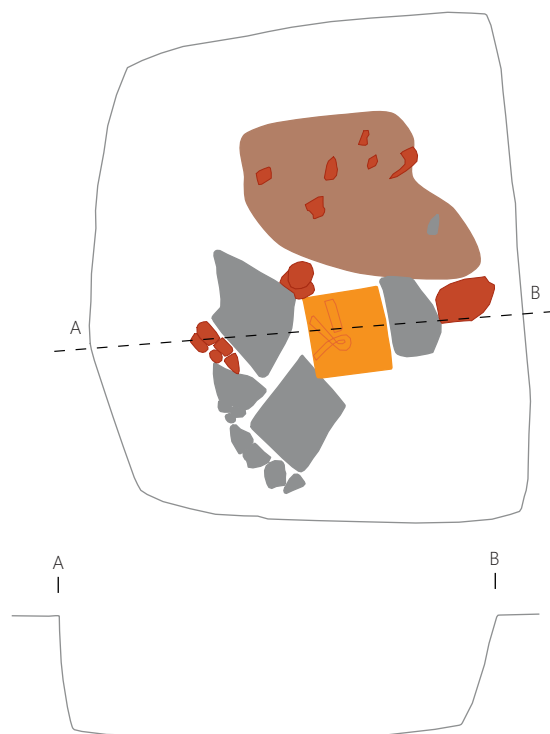
Datacija: druga polovica 1. in 2. stoletje.

Grobni inventar

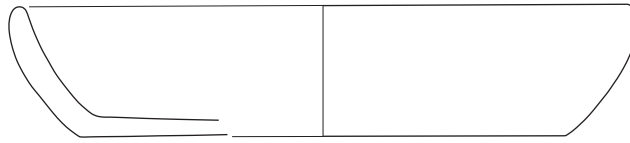
175 Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika blede rjave barve. Tip K 1. Fabrikat: F 4. Pr. u. 16,3 cm, v. 3,5 cm, pr. d. 12,8 cm. Analogije: sodi med krožnike K 1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani med 1. in 3. stoletjem, lahko se pojavljajo tudi kasneje (Istenič 1999, 119).

176 Odlomki ustja, ostenja in dna čaše svetlo rjave barve na površini, prelom je temno rjave barve. Dno je vbočeno. Fabrikat: F 1. Na ostenju pod ustjem ima kanelure. Pr. u. 10 cm, v. 16,7 cm, pr. d. 5,5 cm. Analogije: podoben je fini čaši iz groba 256 z vzhodnega petovionskega grobišča, ki je datiran od druge polovice 1. in v 2. stoletje (Saje 2016, 228, t. 69: 4).

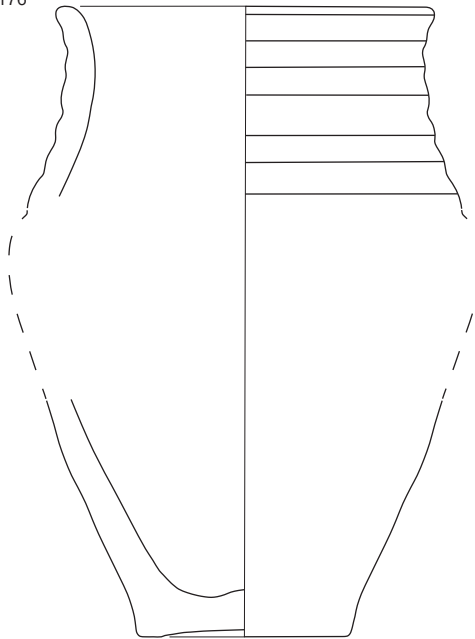
177 Odlomki ustja, ostenja in dna lonca temno rjave barve. Na ustju je nastavek za pokrov, dno je vbočeno. Fabrikat F 1. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 16,3 cm, v. 18,5 cm, pr. d. 9 cm. Analogije: podoben je loncu iz groba 345 z vzhodnega grobišča Petovione, ki je datiran od flavijskega obdobja do prve polovice 2. stoletja (Saje 2016, 248, t. 103: 6).

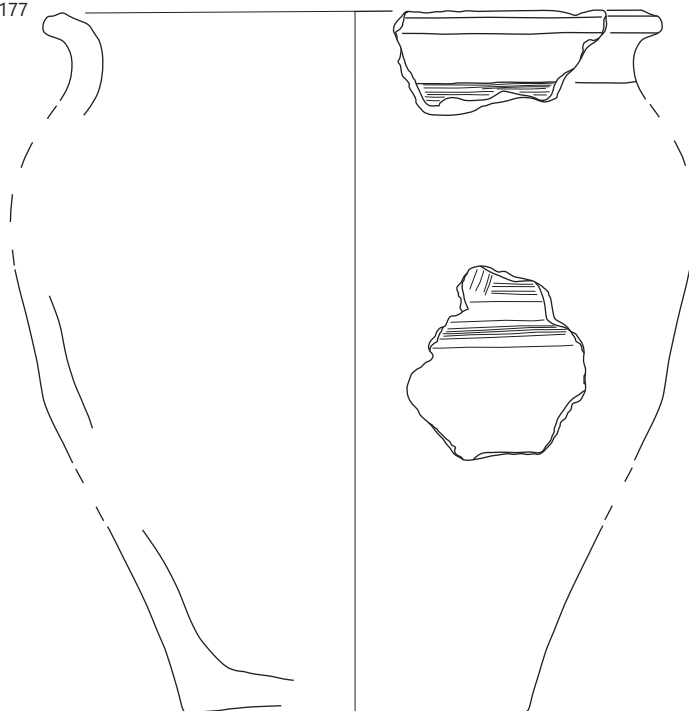
175

176

177

Predmeti v sklopu grobne jame:

178 Odlomek železnega predmeta. Močno korodiran in slabo ohranjen. Vel. 1,3 × 0,8 cm.

179 Sedem odlomkov ostenja posode iz dekoloriranega stekla. Največji meri 1,4 × 0,7 cm.

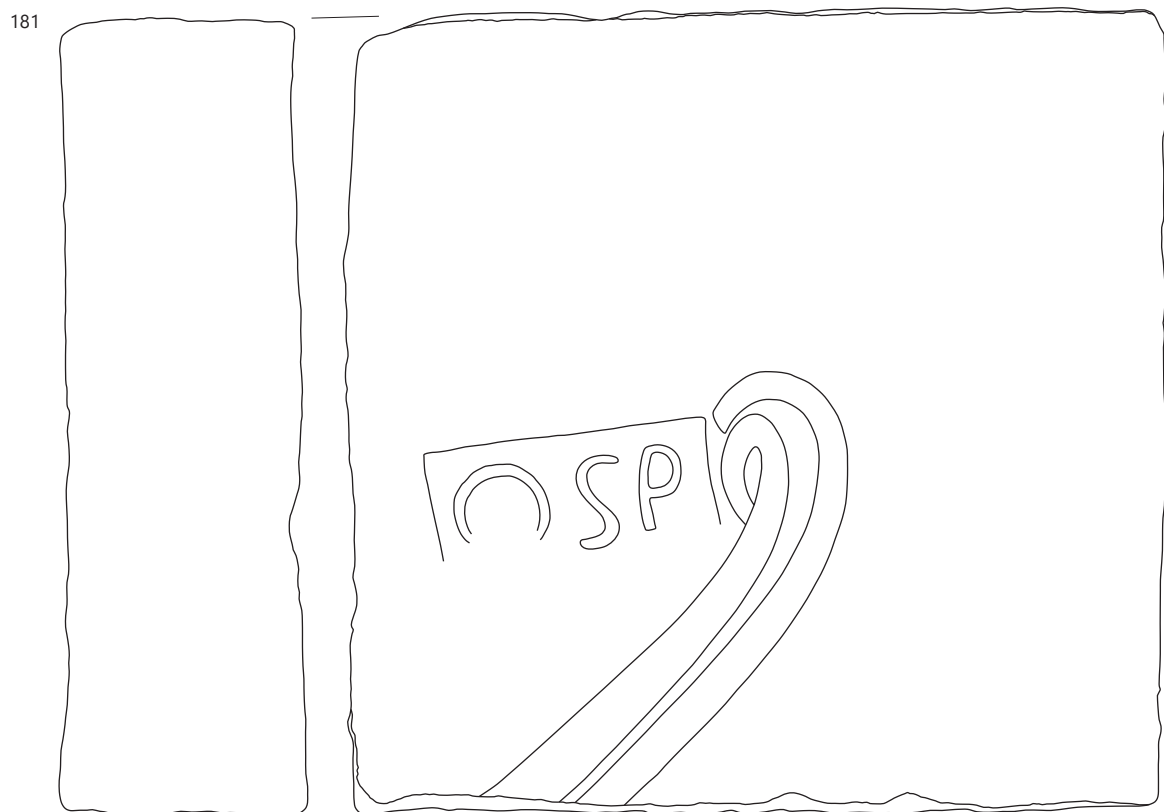
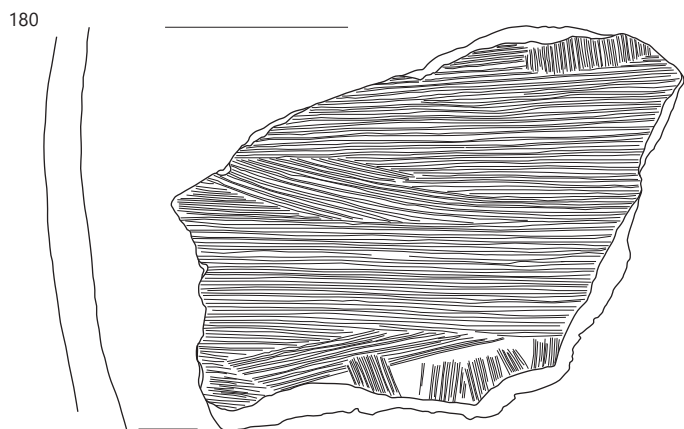
180 Odlomek ostenja posode, najverjetneje lonca. Fabrikat F 1. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Vel. 10,3 × 13,5 cm.

Del konstrukcije groba:

181 Kvadratni zidak oranžno rdeče barve z žigom QSP. Vel. 21,2 × 21,5 cm.

Analogije: žigi z začetnicami QSP se pogosto pojavljajo na opeki petovionske proizvodnje (Lovenjak 2004, 106).

Grob 32

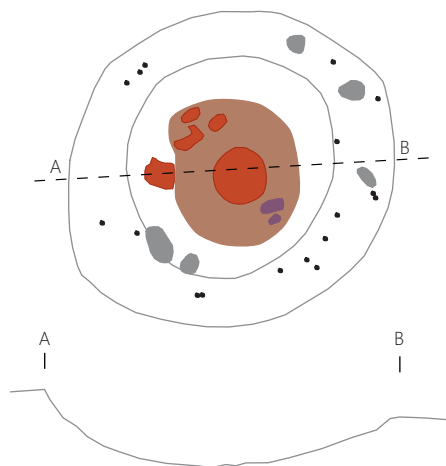
Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

Zelo uničena jama ovalne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v sredini jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 90 × 80 cm, gl. 20 cm.

Antropološki podatki: med žganimi kostmi prisotne samo živalske.

Datacija: ni možna.

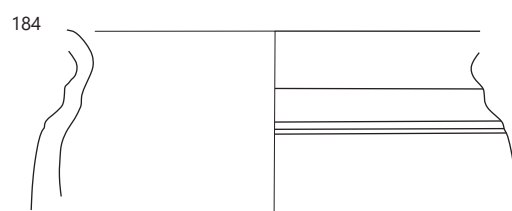
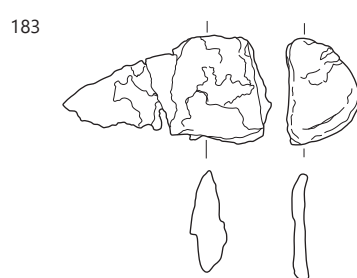
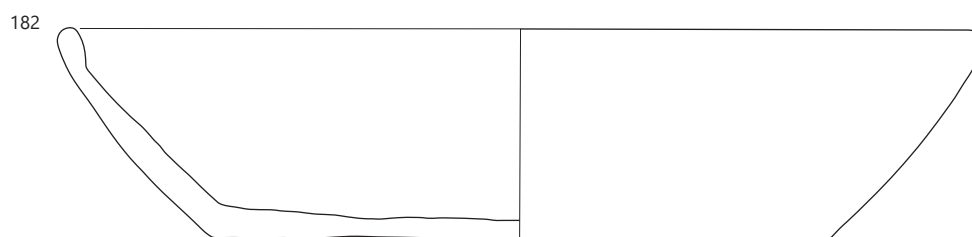
Grobni inventar

182 Krožnik svetlo roza rjave barve. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 4. Pr. u. 24,5, v. 5,5 cm, pr. d. 16,2 cm.

Predmeti v sklopu grobne jame:

183 Odlomek železnega predmeta. Močno korodiran in slabo ohranjen. Možno, da je bil prežgan s katerim od pokojnikov. Vel. 5,5 × 2,8 cm.

184 Odlomek ostenja lonca blede rjave barve na površini, prelom je temno sive barve. Fabrikat: F 6. Pr. u. 11 cm.

Grob 33

Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

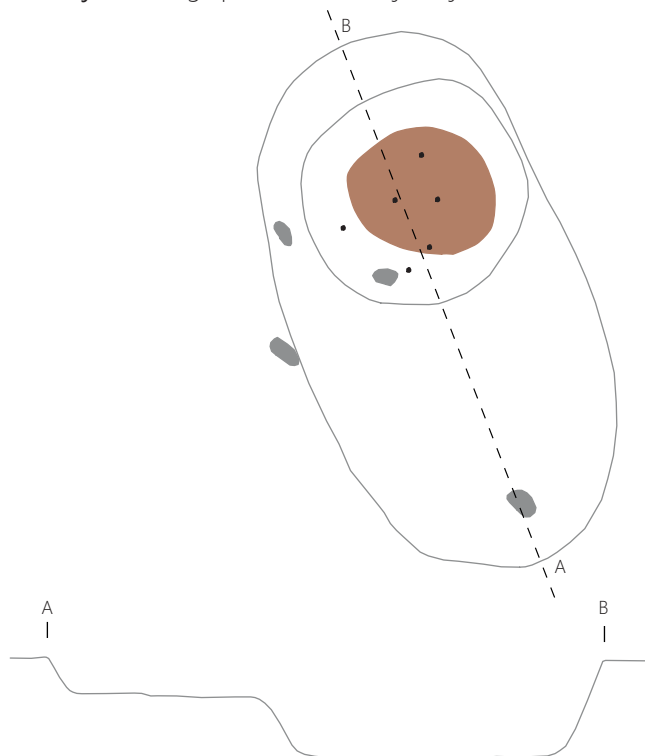
Zelo uničena jama ovalne oblike. Znotraj te je bila v severnem delu še manjša okrogla poglobitev. Zasuti sta bili s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v manjši jami.

Dimenzije vkopa velike jame: vel. 146 × 78, gl. 10 cm.

Dimenzije vkopa manjše jame: vel. 60 × 58, gl. 26 cm.

Antropološki podatki: med žganimi kostmi niso mogli točno ugotoviti, ali gre za človeške ali živalske ostanke.

Datacija: od druge polovice 1. stoletja dalje.

Grobni inventar

185 Delno ohranjena ogrlica iz petih valjastih in ene okrogle jagode. Pet valjastih jagod je rjavordeče barve in so iz neprosojnega stekla. Okrogla je črne barve in prav tako iz neprosojnega črnega stekla. Jagoda A: vel. 0,4 × 0,2 cm. Jagoda B: vel. 0,5 × 0,3 cm. Jagoda C: pr. 0,4 cm. Jagoda D: vel. 0,5 × 0,2 cm. Jagoda E: vel. 0,3 × 0,3 cm in jagoda F: vel. 0,5 × 0,2 cm.

Analogije: okrogle jagode so datirane od 1. in vse v 4. stoletje ter so iz različnih materialov, npr. stekla, kamna in kovine (Riha

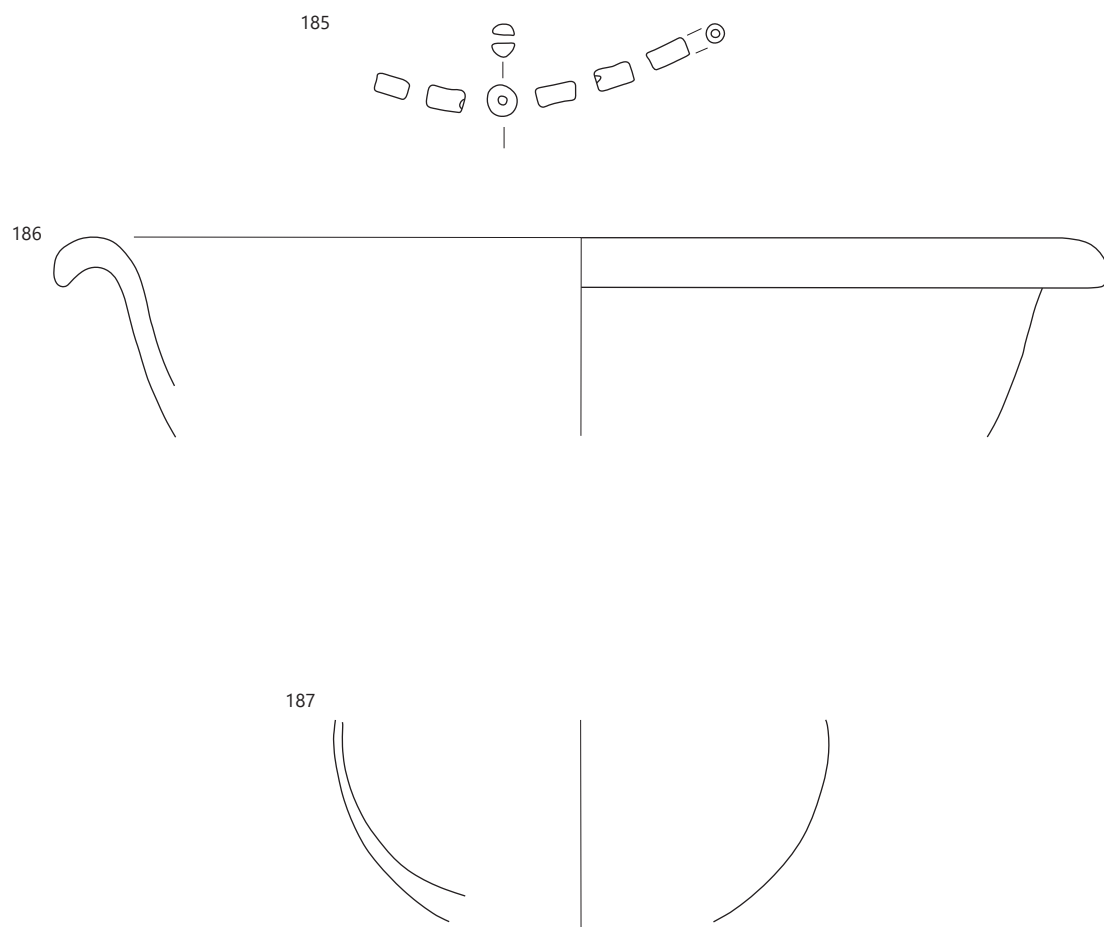
1990, 86).

Cevaste ali valjaste so pogoste v grobovih iz 4. stoletja in so narejene iz neprosojnega stekla (Riha 1990, 87).

186 Odlomek ustja in ostenja sklede sive barve. Površina je slabo ohranjena. Tip SKL 2. Fabrikat F 5. Pr. u. 28 cm. Analogije: podobna je skledi iz groba 200 z zahodnega grobišča, ki posnema sigilatno obliko Consp 39 ali 43. Grob je datiran v drugo polovico 1. in lahko še v 3. stoletje (Istenič 1999, 101).

Predmet v sklopu grobne jame:

187 Odlomek ostenja posode sivorjave barve (lisasta). Fabrikat F 4. Pr. ost. 13 cm.

⋮ Grob 33; **185** merilo 1 : 1, **ostalo** merilo 1 : 2.

Grob 34

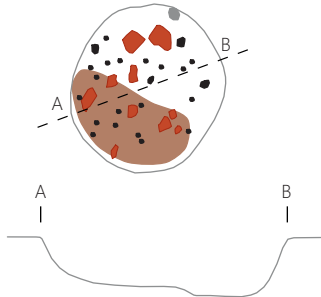
Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

Zelo uničena jama okrogle oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Sledovi žganinske plasti so bili v južnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 44 × 42 cm, gl. 14 cm.

Antropološki podatki: mogoče otrok.

Datacija: ni možna.

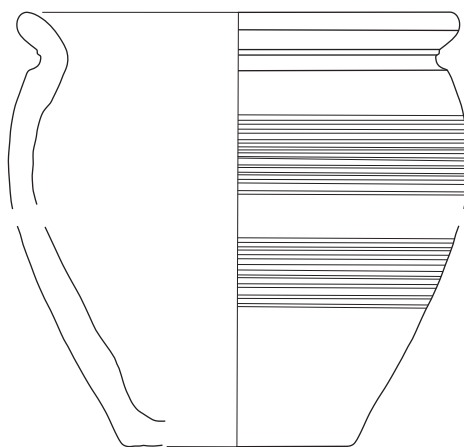
Grobni inventar

188 Odlomki ustja, ostenja in dna lonca svetlo rjave in rjave barve. Fabrikat: F 1. Pr. u. 11,8 cm, v. 11,5 cm, pr. d. 6 cm.

Komentar: v zasutju jame so odkrili še štiri manjše odlomke rimske keramike.

188

Grob 35

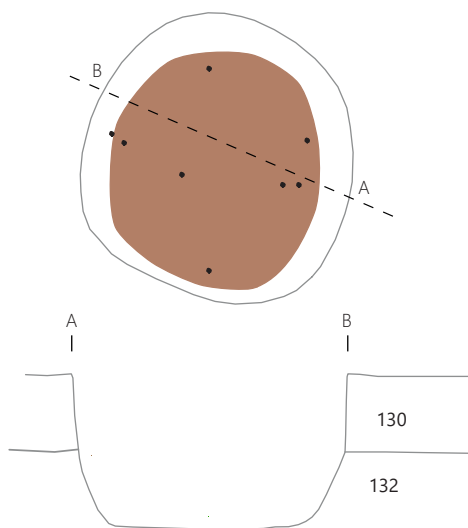
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Delno uničena jama ovalne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila koncentrirana v južnem delu jame.

Dimenzije vkopa jame: vel. 74 × 72 cm, gl. 45 cm.

Antropološki podatki: mogoče otrok.

Datacija: 1. in 2. stoletje.

Grobni inventar

189 Bronast novc, datiran v 1. in 2. stoletje.

190 Bronast novc, datiran v 1. in 2. stoletje.

191 Odlomek ustja in ostenja čaše temno sive, sive in rdečerjave barve (lisasta). Fabrikat: F 7. Pr. u. 8 cm.

192 Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rjave in rjave barve. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 7. Pr. u. 11,2 cm.

Komentar: v polnilu grobne jame so odkrili še dva manjša odlomka rimske keramike.

Grob 36

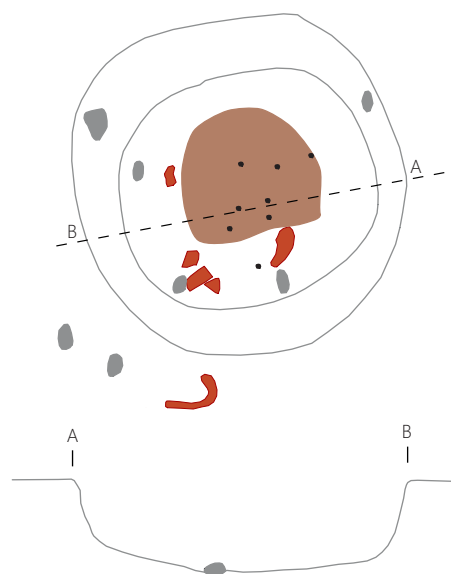
Preprost pokop v jami (tip Ža).

Zelo uničena jama okrogle oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico. Žganinska plast je bila v sredini jame.

Dimenzije vkopa jame: pr. 88 cm, gl. 24 cm.

Antropološki podatki: mogoče otrok.

Datacija: ni možna.

Grobni inventar

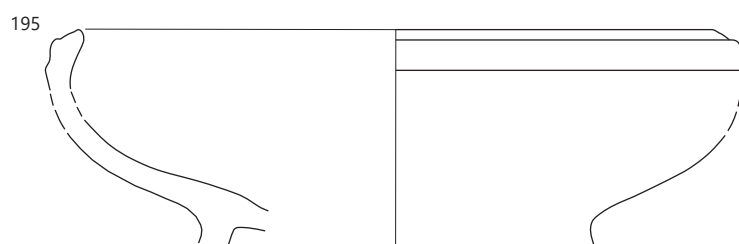
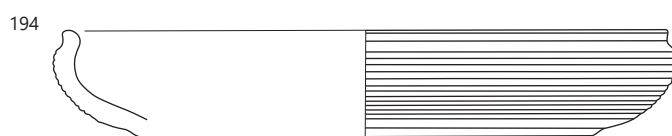
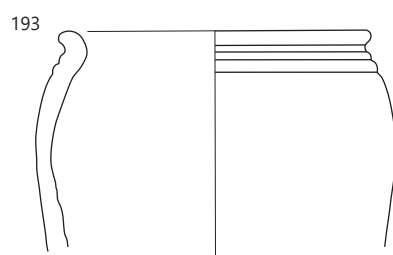
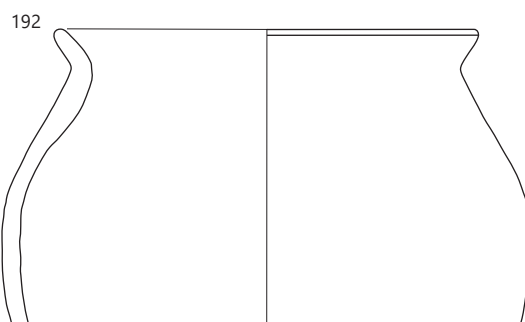
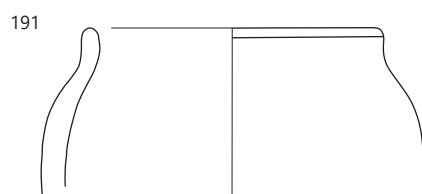
193 Odlomek ustja in ostenja čaše temno rjave in blede rjave barve (lisasta). Tip Č 1. Fabrikat: F 7. Vrat ima našlebljen. Pr. u. 8,2 cm.

194 Odlomek ustja in ostenja trinožnika svetlo rjave barve na površini, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 7. Ostenje je našlebljeno. Pr. u. 16 cm.

195 Odlomek ustja ostenja in dela noge trinožnika temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Pod ustjem ima kaneluro. Pr. u. 17 cm.

Komentar: v zasutju grobne jame so odkrili še dva manjša odlomka rimske keramike.

191–192 grob 35, 193–195 grob 36; merilo 1 : 2.

Grob 38 (SE 69)

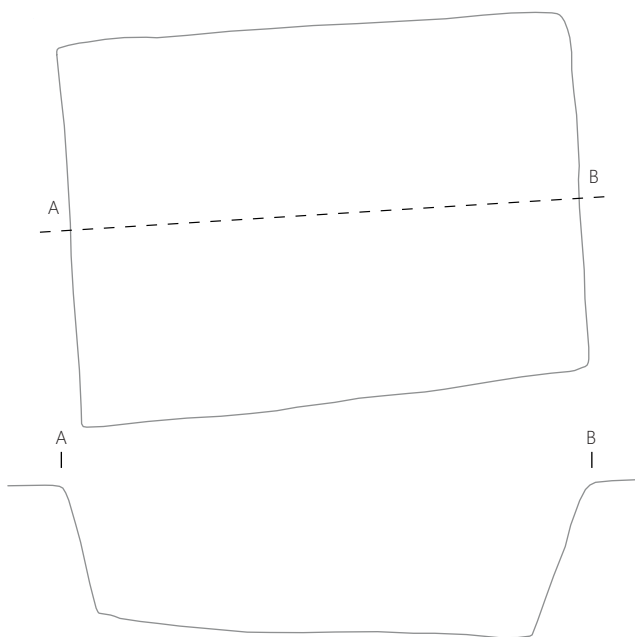
Zaradi slabe ohranjenosti neopredeljen tip pokopa.

Zelo uničena jama pravokotne oblike. Zasuta je bila s sivorjavo ilovico, ki je vsebovala oglje.

Dimenzije vkopa jame: 140 × 100 cm, gl. 45 cm.

Antropološki podatki: kosti v polnilu niso bile odkrite.

Datacija: ni možna.

Grobni inventar

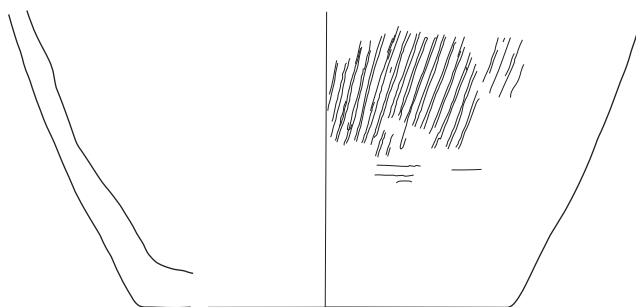
196 Odlomek dna in ostenja lonca temno rjave in rjave barve. Fabrikat: F 9. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pod okrasom, tik nad dnom je odtis prsta, ki je nastal pred žganjem (sl. 45). Kljub napaki so lonec dokončali in uporabili. Pr. d. 9,8 cm.

197 Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika temno sive barve, najverjetneje je bil izpostavljen ognju. Površina je slabo ohranjena. Tip K 1. Fabrikat: F 5. Pr. u. 23 cm, v. 3,9 cm, pr. d. 20 cm.

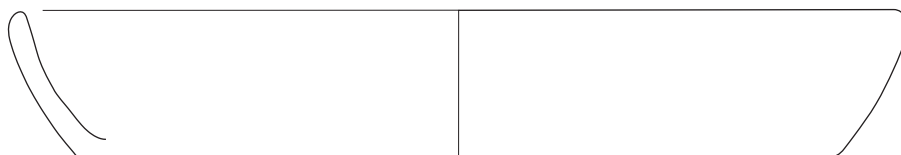
198 Odlomek ustja in ostenja krožnika svetlo roza barve na zunanji in notranji površini, prelom je temno sive barve. Površina je slabo ohranjena. Tip K 1. Fabrikat: F 4. Pr. u. 19,5 cm.

Komentar: v zasutju grobne jame so odkrili manjši odlomek ostenja rimske steklene posode in odlomek ostenja rimske keramične posode.

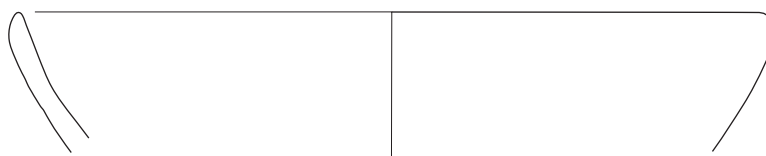
196

197

198

9.2 Konteksti, ki so bili del grobišča

9.2.1 Grobne parcele

Predstavljene grobne parcele niso bile ohranjene v celoti; ali so se širile izven izkopnega polja ali so pa bile uničene. V opisih predstavljamo najbolj verjetne rekonstrukcije na podlagi dokumentiranega med raziskavami (sl. 23).

Grobna parcela A

Delno ohranjena grobna parcela A je bila zamejena z dvema jarkoma SE 18. V sklopu te parcele je bil zahodno grob 16, vzhodno pa grob 19. Jarek je najverjetneje ostanek zasaitve rastlin.

SE 18

Jarek v obliki narobe obrnjene črke L je bil vzhodno od groba 16. Na južni strani se je širil izven izkopnega polja. Zapolnjen je bil s temno rjavo meljasto ilovico z redkimi prodniki. Vel. pribl. 350 × 460 cm, gl. 10 cm.

Grobna parcela B

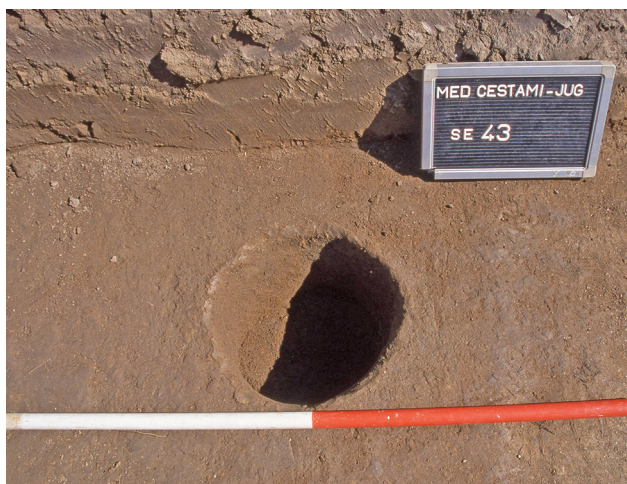
Delno ohranjeno grobno parcelo sta zamejevala jarka SE 19 in SE 20. Jarek 20 se je na južni in severni strani širil še izven izkopnega polja. Na podlagi tlorisa domnevamo, da je bila južno od jarka SE 19 najverjetneje že druga grobna parcela. Jarka sta zamejevala grob 17, zahodno od jarka 20 pa je bil grob 19. V sklopu gradbene parcele so odkrili še 6 (SE 43 do SE 48) stojk v navpični liniji, ki bi lahko bile del ograje. Jarka sta najverjetneje ostanka zasaitve rastlin.

SE 19 Brez opisa.

SE 20 Brez opisa.

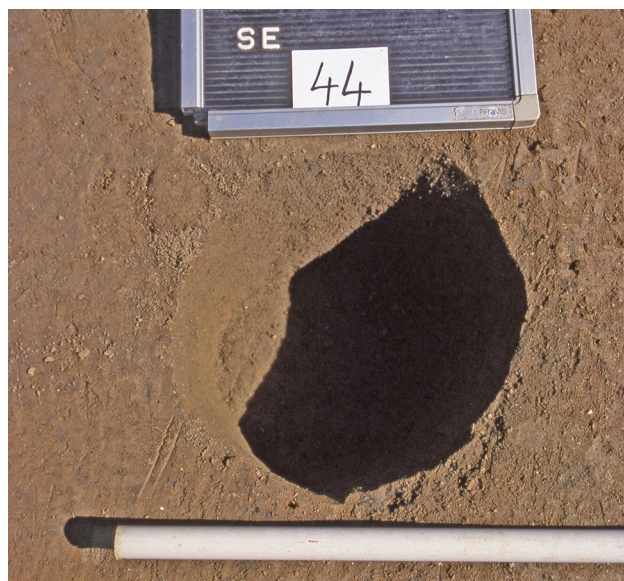
SE 43

Jama za stojko, ki je tvorila linijo v smeri sever–jug skupaj s še šestimi jamami za stojke SE 44 do SE 48. Zapolnjena je bila s sivorjavo peščeno ilovico. Vel. 31 × 30 cm, gl. 21 cm.

SE 44

Jama za stojko, ki je tvorila linijo v smeri sever–jug skupaj s še šestimi jamami za stojke SE 43 do SE 48. Zapolnjena je bila s sivorjavo peščeno ilovico. Vel. 30 × 29 cm, gl. 21 cm.

SE 45

Jama za stojko, ki je tvorila linijo v smeri sever–jug skupaj s še šestimi jamami za stojke SE 43 do SE 48. Zapolnjena je bila s sivorjavo peščeno ilovico. Pr. 21 cm, gl. 26 cm.

SE 46 A in B

Dve jami za stojke, ki sta tvorili linijo v smeri sever–jug skupaj s še šestimi jamami za stojke SE 43 do SE 48. Zapolnjeni sta bili s sivorjavo peščeno ilovico. A: pr. 30 cm, gl. 25 cm, B: Vel. 24 × 22 cm, gl. 24 cm.

SE 47

Jama za stojko, ki je tvorila linijo v smeri sever–jug skupaj s še šestimi jamami za stojke SE 43 do SE 48. Zapolnjena je bila s sivorjavo peščeno ilovico. Vel. 23 × 22 cm, gl. 16 cm.

SE 48

Jama za stojko, ki je tvorila linijo v smeri sever–jug skupaj s še šestimi jamami za stojke SE 43 do SE 48. Zapolnjena je bila s sivorjavo peščeno ilovico. Vel. 26 × 27 cm, gl. 26 cm. Domnevamo, da so bile stojke del lesene ograje, ki je zamejevala grobno parcelo groba 17. Potekal je vzporedno z jarkom SE 49, ki je zamejeval parcelo groba 24. Mogoče je bila vmes pot.

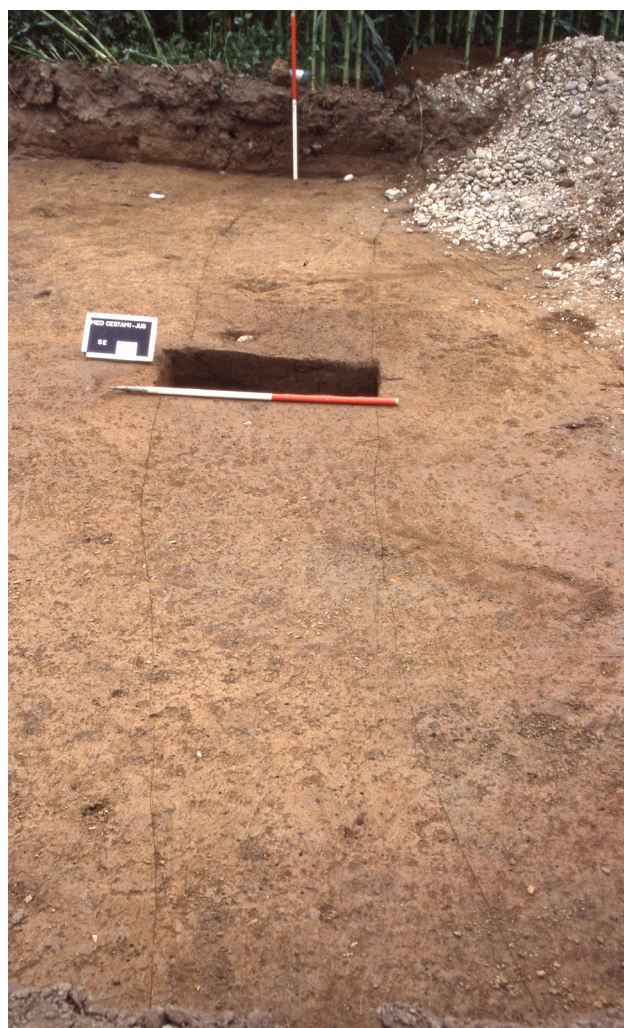

Grobna parcela C

Delno ohranjena grobna parcela C je bila zamejena s slabo ohranjenim jarkom SE 51, ki ga je uničila novoveška poljska pot SE 52, in jarkom SE 50, ki se je na severnem delu najverjetneje širil še izven izkopnega polja. Zamejevala sta grob 25. Zahodno od jarka SE 50 pa je grob 24.

SE 50

Jarek v smeri sever–jug, skoraj vzporeden z jarkom SE 49. Zapolnjen je bil s sivo meljasto ilovico. Dotikal se je jarka SE 51, s katerim sta zamejevala grob 25. Dl. 670 cm, š. 68 do 96 cm, gl. 25 cm.

SE 51

Del jarka v smeri vzhod zahod. Večino ga je uničila pot SE 52 iz novega veka. Dotikal se je jarka SE 50, s katerim sta zamejevala grob 25. Zapolnjen je bil s sivo meljasto ilovico. Dl. 160 cm, š. 53 cm, gl. 18 cm.

Grobna parcela D

Delno ohranjeno grobno parcelo D sta zamejevala jarka SE 21 in SE 22. Jarek SE 22 se je severno in južno širil izven izkopnega polja, jarek 21 pa se je širil izven izkopnega polja na severni strani, na južni pa je bil delno uničen. Zamejevala sta grob 21. Zahodno od jarka SE 22 je bil grob SE 20, vzhodno od jarka SE 21 pa grob 22. Kot že pri prejšnjih parcelah domnevamo, da so jarki ostanki zasaditve rastlin.

SE 21 in SE 22

Jarek s tremi stranicami, ki so obdajale grob 21. Zapolnjen je bil s sivorjavo meljasto ilovico. Vel. 675 × 320 × 725 cm, š. 75 cm, gl. od 30 do 34 cm.

Najdbe: odlomek ostenja rimske keramične posode.

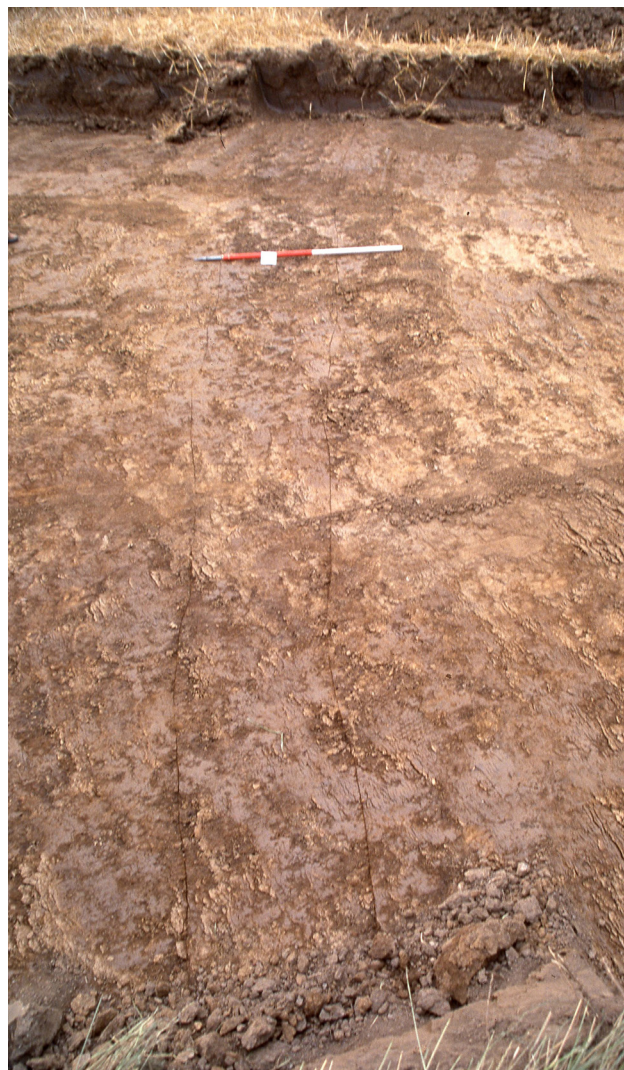

Grobna parcela E

Med to grobno parcelo smo dodelili samo jarek SE 23 v smeri sever-jug. Najverjetneje je bil del grobne parcele, ki je zamejevala grob 27 in grob 23.

SE 23

Jarek, ki je potekal v smeri sever-jug. Vzporeden je bil z jarkom SE 25. Zapolnjen je bil s sivo meljasto ilovico. Na severni in južni strani se je nadaljeval še izven izkopnega polja. Dl. 730 cm, š. 70 cm, gl. 25 cm.

Grobna parcela F

Delno ohranjeno grobno parcelo F so zamejevali jarki SE 25, SE 26 in SE 27. Glede na to, da je bil jarek SE 27 širši od ostalih za skoraj polovico, bi ga lahko interpretirali kot pot na grobišču. Blizu njega je bil na vzhodni strani grob 28.

SE 25

Jarek v smeri sever-jug. Z jarkoma SE 26 in SE 27 je tvoril grobno parcelo. Zapolnjen je bil s plastjo prodnikov, pod njo pa je bila temno siva meljasta ilovica. Dl. 800 cm, š. 100 do 108 cm, gl. 25 do 45 cm.

SE 26

Prečni jarek med jarkoma SE 25 in 27, ki je potekal v smeri vzhod–zahod. Zapolnjen je bil s sivorjavo meljasto ilovico z redkimi prodniki. Dl. 555 cm, š. 75 do 80 cm, gl. 26 cm. Najdbe: trije odlomki keramičnih posod iz rimskega obdobja.

SE 27

Jarek, ki je potekal vzporedno z jarkom SE 25. Je bolj širok od ostalih jarkov, ki smo jih interpretirali kot zamejitve grobnih parcel. Možno je, da bi šlo za pot na grobišču. Zapolnjen je bil s tremi polnili: na vrhu so bili prodniki, pod njimi temnosiva meljasta ilovica in pod to plast sivorjave meljaste ilovice. Dl. 780 cm, š. 150 do 180 cm, gl. 30 do 70 cm. Najdbe: več²³ odlomkov keramičnih posod iz rimskega obdobja (G199, G200).

Grobna parcela G

Slabo ohranjena grobna parcela G je bila zamejena z jarkom SE 57 A, B, C. Večina je ostala neizkopana na južni strani izkopnega polja. Severno od jarka SE 57 je bil grob 29. Okoli njega so bile stojke, nekatere so se dotikale tudi jarka. Mogoče so bile del ograje (SE 28–SE 38 in SE 58–SE 62)²⁴.

SE 57 A, B in C

Trije kraki jarka južno od groba 29. Najverjetneje so tvorili grobno parcelo. Zapolnjeni so bili s svetlo rjavo meljasto ilovico. Dl. A: 190 cm, dol. B: 850 cm, dol. C: 160 cm, š. pri vseh pribl. 40 cm, gl. 30 do 35 cm.

Grobna parcela H

Pri tej grobni parceli ni točno jasno, če so bili vsi na tlorisu narisani jarki del te parcele. Domnevamo, da je jarek SE 40 zamejeval grob 18. Oba sta sekala jarek 41, ki je na podlagi tega starejši. Jarke, ki so še bili zraven (SE 53, SE 54, SE 56), in dva, ki sta se dotikala jarka SE 41 (SE 42, SE 55), ne opredeljujemo kot dele grobne parcele.

SE 40

Jarek, ki je bil del sistema jarkov v osrednjem delu izkopnega polja, ki ga tvorijo jarki SE 41, SE 42, SE 53, SE 54 in SE 55. Potekal je v smeri sever–jug in sekal jarek SE 41. Zapolnjen

23 Več kot 10 odlomkov. Velja za naprej pri opisih: več odlomkov.

24 Stojke so opisane pri grobu 29.

je bil s sivo meljasto ilovico. Dl. 560 cm, š. 85 do 100 cm, gl. 23 cm.

Najdbe: več odlomkov ostenj rimskih posod in odlomkov rimske opeke (G201).

9.2.1.1 Katalog gradiva iz stratigrafskih enot grobnih parcel

199 SE 27

Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika svetlo rdečerrjave barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rdečerrjav premaz. Fabrikat: F 4. Pr. u. 14,3 cm, v. 4 cm, pr. d. 12,5 cm.

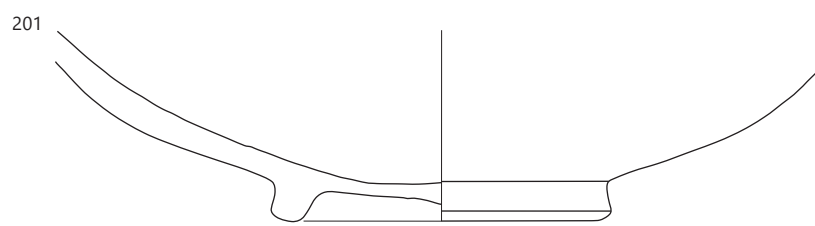
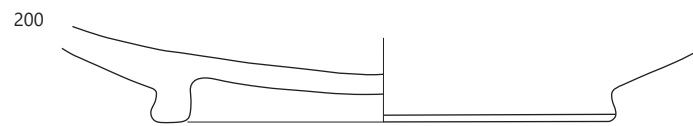
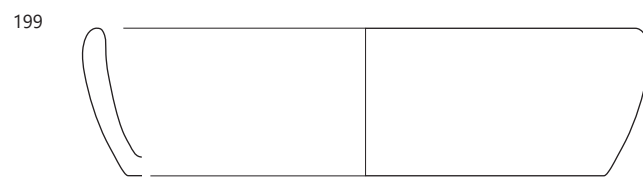
Analogije: V primerjavi s krožniki tipa K 1, ki so na zahodnem grobišču Petovione pogosti, ima ta bolj pokončno ostenje in ustje. Podoben je krožnikom z vzhodnega grobišča. Odkriti so bili v grobovih 143, 246 in 308 ter so datirani od 2. in do začetka 4. stoletja (Saje 2016, 207, 226, 240; t. 39: 4, t. 67: 2, t. 89: 5).

200 SE 27

Odlomek prstanaste noge in ostenja sklede sive barve. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 5. Pr. d. 12,5 cm.

201 SE 40

Odlomek prstanaste noge in ostenja sklede svetlo rdeče barve. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 2. Pr. d. 9 cm.

9.2.2 Ostale stratigrafske enote grobišča (sl. 23)

Temelj 1 (brez številke SE)

Ostanek temelja, ki je bil zapolnjen s prodniki, skoraj pravokotne oblike. Odkrit je bil ob južnem preseku na zahodnem delu izkopnega polja. Vel. 205 × 200 cm.

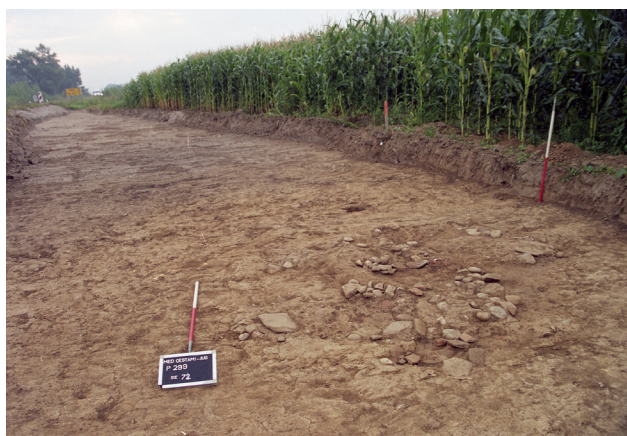
Temelj 2 (SE 68)

Ostanek temelja, ki je imel dve polnili: zgoraj plast prodnikov, debeline pribl. 20 cm, potem pa rjavo meljasto ilovico s prodniki. Bil je pravokotne oblike. Ležal je nad grobom 31. Vel. 160 × 155 cm, gl. 10–25 cm. Najdbe: štirje odlomki marmorja.

Temelj 3 (SE 72)

Ostanek temelja, ki je bil zapolnjen s prodniki, velikosti 5–15 cm, ter kamnitimi lomljenci, velikosti 10–20 cm. Polnilo je vsebovalo še odlomke rimskih opek. Odkrit je bil med jarkoma SE 67 in SE 73. Bil je pravokotne oblike. Vel. 295 × 275 cm, gl. 10–18 cm. Najdbe: štirje odlomki rimske opeke in več odlomkov rimskih posod.

SE 24

Jama skoraj kvadratne oblike, v neposredni bližini groba 27. Izkopavalka meni, da gre najverjetneje za temelj spomenika. Zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico, ob robu izkopa pa je bil rjav grobozrnat pesek. Vel. 125 × 120 cm, gl. 20 cm.

SE 41

Jarek, ki je bil del sistema jarkov v osrednjem delu izkopnega polja, ki ga tvorijo jarki SE 40, SE 42, SE 53–SE 55. Potekal je v smeri severovzhod–jugozahod in je bil vzporeden z jarkom SE 53 in SE 54. Zapolnjen je bil s sivo meljasto ilovico in redkimi prodniki. Predvsem zato, ker ga seka grob 18, ga ne opredeljujemo kot mejni jarek grobnih parcel. Dl. 1180 cm, š. 45–90 cm, gl. 12 cm.

SE 42

Jarek, ki je bil del sistema jarkov v osrednjem delu izkopnega polja, ki ga tvorijo jarki SE 40, SE 41, SE 53–SE 55. Zapolnjen je bil s sivo meljasto ilovico. Na podlagi terenske dokumentacije domnevamo, da je bil del jarka SE 41. Dl. 230 cm, š. 75–90 cm, gl. 40 cm.

SE 17

Ovalna jama zahodno ob grobu 16. Zapolnjena je bila z rjavosivo meljasto ilovico. Vel. 107 × 71 cm, gl. 14 cm.

SE 53

Jarek, ki je bil del sistema jarkov v osrednjem delu izkopnega polja, ki ga tvorijo jarki SE 40–SE 42, SE 54 in SE 55. Potekal je v smeri severovzhod–jugozahod in je bil vzporeden z jarkom SE 53 in SE 54. Zapolnjen je bil s sivo meljasto ilovico in redkimi prodniki. Stikal se je s kvadratno jamo SE 54 na zahodni strani in jarkom 55 na vzhodni strani. Dl. 1660 cm, š. 40 cm, gl. 15 cm.

SE 54

Jama oziroma lahko tudi del jarka, ki ga je uničila pot SE 52. Potekal je v smeri severozahod–jugovzhod. Zapolnjen je bil s sivo meljasto ilovico. Dotikal se je jarka SE 53. Vel. 290 × 45 cm, gl. 5 cm.

SE 63

Jama za stojko, ki je skupaj s še petimi jamami za stojke (SE 102–SE 104, SE 110, SE 111) tvorila strukturo med grobovi 30, 32 in 38. Najverjetneje je šlo za ograjo. Bila je ovalne oblike in zapolnjena z rumenorjavo meljasto ilovico. Vel. 30 × 28 cm, gl. 25 cm.

SE 64

Jama za stojko, ki je bila odkrita ob notranjem robu jarka SE 67, med jamama SE 105 in SE 106. Bila je okrogle oblike, zapolnjena s sivorjavo meljasto ilovico. Vel. 29 × 28 cm, gl. 25 cm. Najdbe: železen žebelj (G202).

SE 65

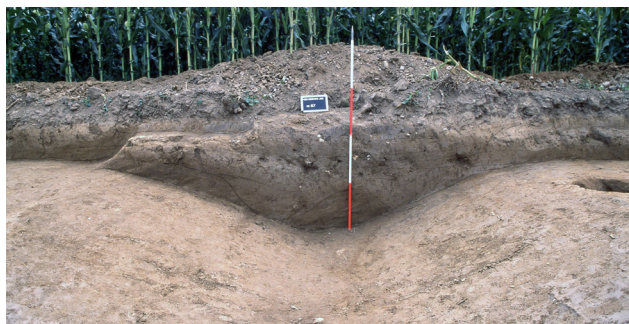
Jama za stojko, okrogle oblike. Odkrita je bila v neposredni bližini temelja SE 72. Zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico. Vel. 27 × 26 cm, gl. 27 cm. Najdbe: odlomek rimske keramične posode.

SE 66

Jama za stojko, ovalne oblike. Odkrita je bila v neposredni bližini temelja SE 72. Zapolnjena je z rumenorjavo meljasto ilovico. Vel. 22 × 21 cm, gl. 18 cm.

SE 67

Jarek v smeri sever–jug. Nadaljeval se je na obeh straneh še izven izkopnega polja. Vzhodno od njega je bil temelj SE 72, zahodno od njega pa jami SE 105 in SE 106. Na njegovem zahodnem robu je bila še jama za stojko SE 64. Zapolnjevalo ga je več polnil: na vrhu temno rjava meljasta ilovica, pod njo rjavosiva meljasta ilovica, pod njo svetlo sivorjava meljasta ilovica. Dl. 660 cm, š. 270–370 cm, gl. 45–55 cm.

Najdbe: dva odlomka ostenj keramičnih posod iz prazgodovinskega obdobja in več odlomkov posod iz rimskega obdobja (G203–G213).

SE 73

Jarek v smeri sever–jug. Vzporeden je bil z jarkom SE 67. Nadaljeval se je še izven izkopnega polja. Zahodno od njega je bil temelj 3 (SE 72), na vzhodni strani se ga je dotikal jarek SE 107. Zapolnjen je bil z več polnili: na vrhu je bila temno siva peščena ilovica s prodniki. Pod njo je bila sivorjava peščena ilovica in potem ilovica. Vel. 720 × 300 cm, gl. 85 cm. Najdbe: odlomek rimske opeke in štirje manjši odlomki rimskih posod.

SE 74

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobci oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, SE 76, SE 82, SE 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 23 × 22 cm, gl. 11 cm.

SE 75

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobci oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 74, SE 76, SE 82, SE 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 25 × 23 cm, gl. 17 cm.

SE 76

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobci oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 74, SE 75, SE 82, SE 98 itd.) okoli jame SE 100. Pr. 23 cm, gl. 20 cm.

SE 77

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobci oglja in redkimi prodniki. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, SE 76, SE 82, SE 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 27 × 25 cm, gl. 16 cm.

SE 78

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobci oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, SE 76, SE 82, SE 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 26 × 24 cm, gl. 16 cm.

SE 79

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Pr. 26 cm, gl. 10 cm.

SE 80

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 30 × 28 cm, gl. 10 cm.

SE 81

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Vidna še lisa od kola, premera 22 cm. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Pr. 40 cm, gl. 22 cm.

SE 82

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s temno rjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in redkimi prodniki. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 30 × 28 cm, gl. 12 cm.

SE 83

Jama za stojko ovalne oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 23 × 20 cm, gl. 12 cm.

SE 84

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Pr. 26 cm, gl. 16 cm.

SE 85

Jama za stojko ovalne oblike, zapolnjena je bila s temno rjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 24 × 20 cm, gl. 8 cm.

SE 86

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 87, 88, 90, 91 itd.) okoli jame SE 94. Vel. 25 × 23 cm, gl. 12 cm.

SE 87

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s rjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 86, 88, 90, 91 itd.) okoli jame SE 94. Vel. 21 × 19 cm, gl. 10 cm.

SE 88

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 86, 87, 90, 91 itd.) okoli jame SE 94. Pr. 40 cm, gl. 22 cm.

SE 89

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in redkimi prodniki. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 86, 87, 90, 91 itd.) okoli jame SE 94. Pr. 30 cm, gl. 11 cm.

SE 90

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in enim prodnikom. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 86, 87, 89, 91 itd.) okoli jame SE 94. Vel. 24 × 22 cm, gl. 12 cm.

SE 91

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 86, 87, 90, 92 itd.) okoli jame SE 94. Vel. 27 × 25 cm, gl. 10 cm.

SE 92

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 86, 87, 90, 91 itd.) okoli jame SE 94. Vel. 24 × 22 cm, gl. 14 cm.

SE 93

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 86, 87, 90, 91 itd.) okoli jame SE 94. Pr. 21 cm, gl. 14 cm.

SE 94

Jama ovalne oblike. Zapolnjena je bila s temno rjavo peščeno ilovico z drobcu oglja. Vel. 100 × 72 cm, gl. 20 cm. Okoli nje so bile stojke npr. 86, 87, 90, 91 itd.

SE 95

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 24 × 22 cm, gl. 20 cm.

SE 96

Jama za stojko ovalne oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in prodniki. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 30 × 27 cm, gl. 16 cm.

SE 97

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in prodniki. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Vel. 30 × 28 cm, gl. 16 cm.

SE 98

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in prodniki. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. Pr. 27 cm, gl. 17 cm.

SE 99

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z manjšimi prodniki. Odkrita je bila v sklopu

več stojk (npr. SE 88, 89, 90, 91 itd.) okoli jame SE 94. Vel. 21 × 20 cm, gl. 12 cm.

SE 100

Jama nepravilno pravokotne oblike. Zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z redkimi manjšimi prodniki. Vel. 170 × 110 cm, gl. 16 do 24 cm.

SE 101

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in redkimi prodniki. Odkrita je bila v sklopu več stojk (npr. SE 88, 89, 90, 91 itd.) okoli jame SE 94. Vel. 23 × 22 cm, gl. 11 cm.

SE 102

Jama za stojko ovalne oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja. Odkrita je bila vzhodno od grobov 30 in 32. Najverjetneje je bila del konstrukcije z jamami za stojke SE 63, 103, 104, 110 in 111. Vel. 35 × 32 cm, gl. 23 cm.

SE 103

Jama za stojko ovalne oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in redkimi prodniki. Odkrita je bila vzhodno od grobov 30 in 32. Najverjetneje je bila del konstrukcije z jamami za stojke SE 63, 102, 104, 110 in 111. Vel. 42 × 38 cm, gl. 23 cm.

SE 104

Jama za stojko okrogle oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in redkimi prodniki. Odkrita je bila vzhodno od grobov 30 in 32. Najverjetneje je bila del konstrukcije z jamami za stojke SE 63, 102, 103, 110 in 111. Vel. 28 × 26 cm, gl. 30 cm.

SE 105

Jama ovalne oblike, ki je bila zapolnjena s sivorjavo peščeno ilovico z drobcu oglja in redkimi prodniki. Nahajala se je pod temeljem 2 (SE 68). Vel. 85 × 68 cm, gl. 22 cm.

SE 106

Jama ovalne oblike. Zapolnjena je bila s svetlo sivo peščeno ilovico z drobcu oglja. Nahajala se je ob zahodnem robu jarka SE 67. Vel. 60 × 48 cm, gl. 24 cm.

SE 107

Jarek pravokotne oblike. Najprej v smeri vzhod–zahod potem pa sever–jug. Na južnem delu se je širil še izven izkopnega polja. Na vzhodni strani se je dotikal jarka SE 73. Zapolnjen je bil s temno sivo peščeno ilovico z drobcu oglja in prodnikov. Dl. 850, š. 160 do 410 cm, gl. 65 cm. Najdbe: več manjših odlomkov rimskih keramičnih posod.

SE 108

Jarek v smeri vzhod–zahod. Dotikal se je jarka SE 107. Na vzhodni strani se je širil še izven izkopnega polja. Zapolnjen je bil s temno sivo meljasto ilovico s prodniki. Dl. 600 cm, š. 80 do 120 cm, gl. 25 cm. Najdbe: dva odlomka tegule.

SE 109

Stojki A in B. A je bila okrogle oblike, B pa ovalne. Zapolnjeni sta bili s sivorjavo meljasto ilovico. Odkriti sta bili v sklopu več stojk (npr. SE 75, 76, 82, 98 itd.) okoli jame SE 100. A: vel. 22 × 20 cm, gl. 10 cm; B: vel. 33 × 23 cm, gl. 14 cm. Najdbe: v stojki A: odlomek rimske keramične posode.

SE 110

Jama za stojko ovalne oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in redkimi prodniki. Odkrita je bila severno od groba 32. Najverjetneje je bila del konstrukcije z jamami za stojke SE 63, 103, 104, 109 in 111. Vel. 33 × 29 cm, gl. 16 cm.

SE 111

Jama za stojko ovalne oblike, zapolnjena je bila s sivorjavo meljasto ilovico z drobcu oglja in dvema prodnikoma. Odkrita je bila vzhodno od groba 32. Najverjetneje je bila del konstrukcije z jamami za stojke SE 63, 103, 104, 109 in 110. Vel. 33 × 30 cm, gl. 17 cm.

9.2.2.1 Katalog gradiva iz ostalih stratigrafskih enot, ki so bile del grobišča

202 SE 64

Železni žebelj z ozko ploščato glavico in trnom okroglega preseka. Močno korodiran. Vel. 3,5 cm, vel. gl. 1,4 × 1,2 cm.

203 SE 67

Železni žebelj, močno korodiran in počen na tri dele. Trn je kvadratnega preseka, glavica zaradi nerazpoznavne oblike. Vel. 5,2 cm, vel. gl. 2,3 × 1,7 cm.

204 SE 67

Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika svetlo rdečerrjave barve. Na zunanji površini ima slabo ohranjen rdečerrjav premaz. Na enem mestu na zunanji površini je temno sive barve (lisast). Dno je rahlo vbočeno. Fabrikat: F 4. Pr. u. 22 cm, v. 4 cm, pr. d. 18,2 cm.

Analogije: takšni krožniki z zahodnega grobišča so združeni v tip K 2. Večina v grobovih je datiranih od druge polovice 1. do 3. stoletja (Istenič 1999, 119).

207 SE 67

Odlomek ustja in ostenja dvoročajnega vrča blede rjave barve. Fabrikat: F 2. Na ustju ima kanelure. Pr. u. 15,5 cm.

Analogije: veliko loncev tega tipa različnih velikosti so odkrili na območju lončarske delavnice v Rabelčji vasi, ki je obratovala od začetka 2. in do sredine 3. stoletja (Janežič 2021, 81, 82, 104). Na grobiščih so redki (npr. Kujundžić 1982, t. 9: 86).

205 SE 67

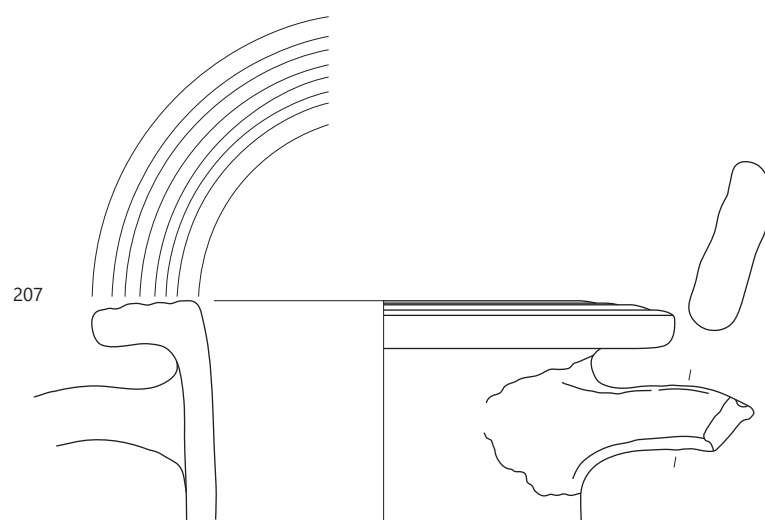
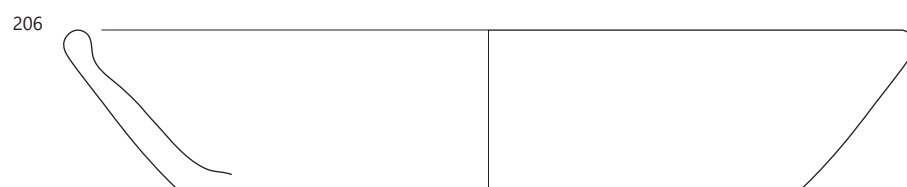
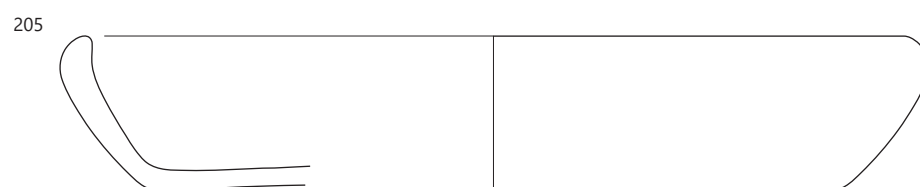
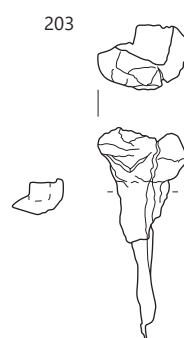
Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika svetlo rjave barve, ponekod je temno sive barve (lisast). Fabrikat: F 2. Pr. u. 22,5 cm, v. 4,2 cm, pr. d. 16,3 cm.

Analogije: takšni krožniki z zahodnega grobišča so združeni v tip K 1. Največ jih je v grobovih, datiranih od 1. do 3. stoletja (Istenič 1999, 119).

206 SE 67

Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika svetlo roza barve na zunanji in notranji površini, v prelomu je temno sive barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rdečerrjav premaz. Na enem delu je siv (lisast). Dno je vbočeno. Fabrikat: F 4. Pr. u. 21,8 cm, v. 4 cm, pr. d. 17,5 cm.

Analogije: takšni krožniki z zahodnega grobišča so združeni v tip K 1. Največ jih je v grobovih, datiranih od 1. do 3. stoletja (Istenič 1999, 119).

202 SE 64, 203–207 SE 67; merilo 1 : 2.

208 SE 67

Odlomki ustja, ostenja in dna lonca svetlo rdečerjave barve na zunanji in notranji površini, v prelomu je svetlo rjave barve. Površina je slabo ohranjena. Dno je vbočeno. Fabrikat: F 7. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 12,2 cm, v. 15,6 cm, pr. d. 8 cm.

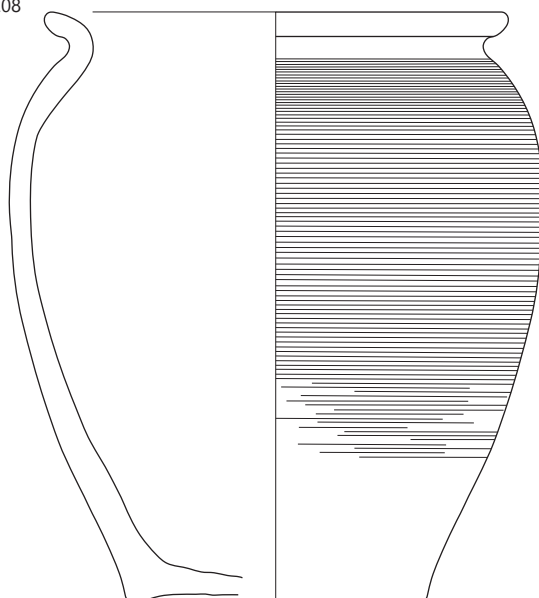
209 SE 67

Odlomki ustja, ostenja in dna lonca svetlo rdečerjave barve na zunanji površini, na notranji je rjave barve. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 7. Na spodnjem delu ostenja je slabo vidno metličanje. Pr. u. 14,3 cm, v. 20,8 cm, pr. d. 10 cm. Analogije: podoben je loncem LG 1 z zahodnega grobišča Petovione, kjer so datirani v 1. in 2. stoletja (Istenič 1999, 137).

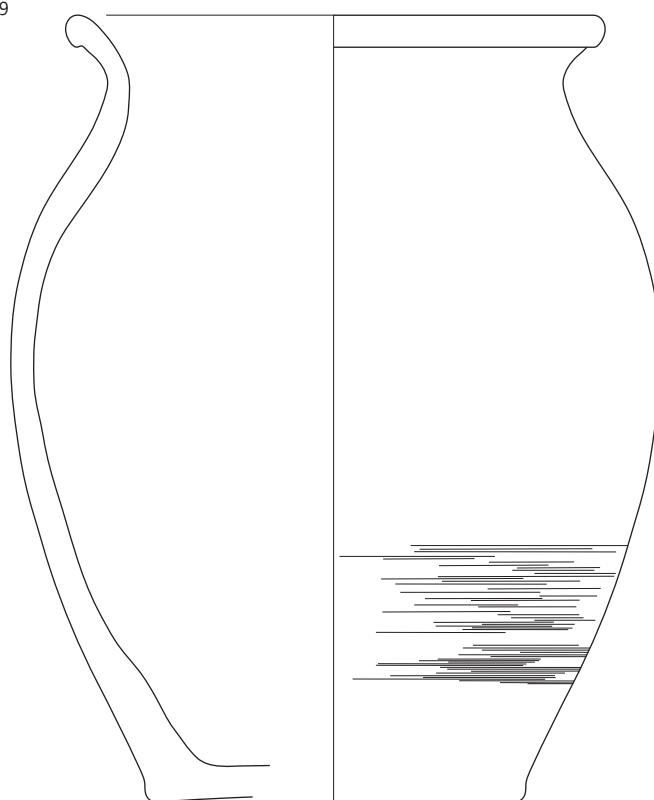
210 SE 67

Odlomek ustja in ostenja lonca temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Pr. u. 16 cm.

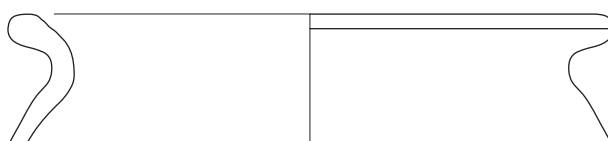
208

209

210

SE 67, merilo 1 : 2.

211 SE 67

Odlomek ustja in ostenja lonca temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Pr. u. 16 cm.

212 SE 67

Odlomki ustja, ostenja in nog trinožnika svetlo rdečerrjave barve na zunanji površini, na notranji je svetlo sivorjave barve, v prelomu pa temno rjave barve. Fabrikat: F 9. Na ostenju ima kanelure. Pr. u. 16,5 cm.

Analogije: podoben je trinožnikom TR 1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani zagotovo od poznoflavijskega časa do začetka 2. stoletja (Istenič 1999, 144).

213 SE 67

Odlomek držaja in ostenja pokrova rjave in temno rjave barve. Držaj je vbočen. Fabrikat: F 8. Pr. dr. 4,7 cm.

9.3 Rimska cesta *Celeja–Petoviona* (sl. 23, 50)

SE 4

Južni jarek ob rimskem cestišču. Viden je bil predvsem na preseku v sondi. Zapolnjen je bil s prodnatim materialom, pod tem pa z meljasto ilovico. Gl. pribl. 40 cm, š. 140 cm. Njegova smer je rekonstruirana čez celotno izkopno polje (sl. 23, 50). Najdbe: več odlomkov keramičnih posod iz rimskega obdobja.

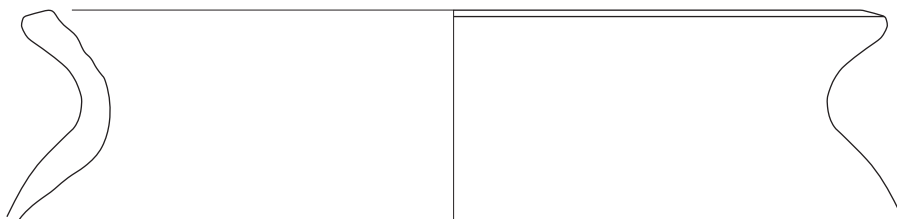
SE 4A

Severni jarek ob rimskem cestišču. Viden je bil predvsem na preseku v sondi. Zapolnjen je bil s prodnatim materialom, pod tem pa z meljasto ilovico. Gl. pribl. 40 cm, š. 140 cm. Njegova smer je rekonstruirana čez celotno izkopno polje (sl. 23, 50).

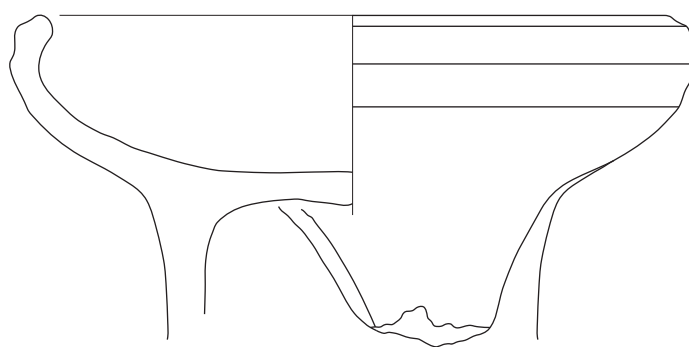
Ostaneek rimskega cestišča

Del rimske ceste *Celeja–Petoviona* je rekonstruiran čez celotno izkopno polje v smeri vzhod–zahod. Zgornje plasti niso bile ohranjene. Na preseku čez cesto v sondi opazimo samo polnila s prodniki (sl. 50). Deli nad tem so bili uničeni. Glede na ohranjeno polnilo predvidevamo, da manjka približno pol metra ceste. Gl. pribl. 40 do 50 cm, š. pribl. 600 cm.

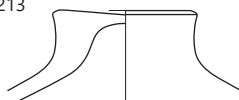
211

212

213

9.4 Konteksti, ki niso vezani na rimsko grobišče ali niso časovno opredeljeni²⁵

9.4.1 Plasti

SE 001

Ornica, ki se je razprostirala po celotnem najdišču, debeline 20–45 cm. Najdbe: več odlomkov keramičnih posod iz prazgodovinskega, rimskega in novoveškega obdobja (G215, G256–G262).

SE 002

Plast rjavega peščenega melja, ki je bila pod ornico. Debeline 5–30 cm. Najdbe: več odlomkov rimskih keramičnih posod (G216–G219).

SE 003

Plast rjavorumenega peščenega melja. Najdbe: deset odlomkov prazgodovinskih posod.

SE 039

Plast temno rjavosive meljaste ilovice z redkimi prodniki, veliko oglja in rimske keramike. Na južnem delu se je širila še izven izkopnega polja. Zasledili so jo na območju na južnem delu izkopnega polja med P297 in P298. Pod njo je bila plast SE 130. Vel. 21 × 6,4 m, gl. 70–98 cm. Najdbe: več odlomkov keramičnih posod iz rimskega obdobja in en odlomek posode iz prazgodovinskega obdobja (G220–G254). Rimske najdbe so podobne najdbam iz grobov. Po preseku sodeč je bila plast SE 39 tik nad grobovi 32, 33, 34, 35 in 36. Predvidevamo, da plast vsebuje predmete, ki so bili v grobovih. Kdaj je do uničenja prišlo oziroma s katerega časa je ta plast, ni jasno.

SE 129

Plast temno sivorjavega peščenega melja z redkimi prodniki. Bila je pod plastjo SE 002 in nad plastjo SE 39. Debeline 5–25 cm. Je mlajša od grobišča, a ni ožje časovno opredeljiva.

SE 130

Plast sivorjavega peščenega melja s prodniki. Bila je pod plastjo SE 39 in nad geološko osnovo SE 132 po celotnem izkopnem polju. Presekalo jo je več grobov: 33, 34, 35 in 36. Najdbe: trije odlomki ostenj prazgodovinskih posod in več odlomkov rimskih keramičnih posod (G214). Zagotovo starejša od grobišča, najverjetneje v uporabi že v prazgodovini.

9.4.1.1 Katalog gradiva iz plasti

Prazgodovina

214 SE 130

Odlomek ustja in ostenja posode rjavordeče barve. Fabrikat: na otip fina in mehka keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude in temno rjavordeče delce, velikosti do 0,3 cm. Vel. 4,5 × 2,8 cm.

Rimsko obdobje

215 SE 001

Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rjave barve na zunanji in notranji površini, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 1. Pr. u. 13,4 cm.

216 SE 002

Odlomek ustja in ostenja skleda. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 4. Pr. u. 17 cm.

Analogije: podobna je skodelicam PTS 7, ki posnemajo sigilatne oblike Consp. 43 oziroma Drag. 35. Grobovi s temi skodelicami so na zahodnem grobišču Petovione datirani od flavijskega časa do prve polovice 2. stoletja (Istenič 1999, 96, 97).

217 SE 002

Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika rjave in svetlo rdeče barve (lisast). Dno je ravno. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen rjav premaz. Fabrikat: F 2. Pr. u. 21 cm, v. 3,4 cm, pr. d. 17,2 cm. Analogije: glej G217.

218 SE 002

Odlomek ustja in ostenja skleda rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju ima kanelure. Pr. u. 27,9 cm.

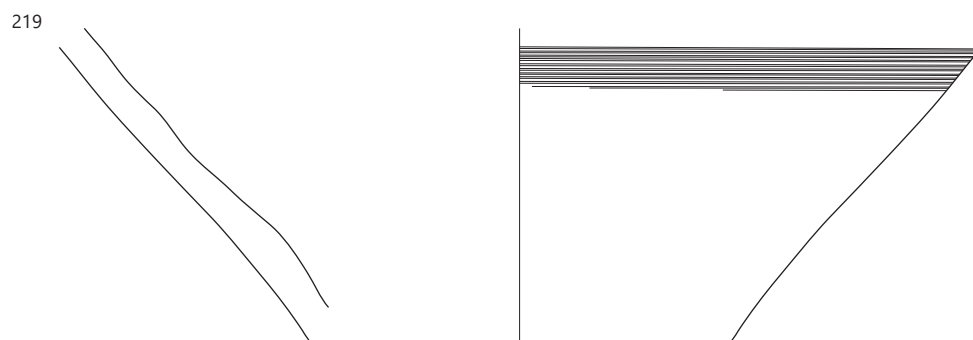
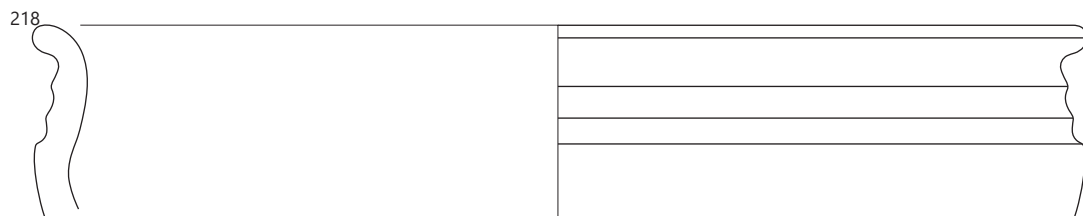
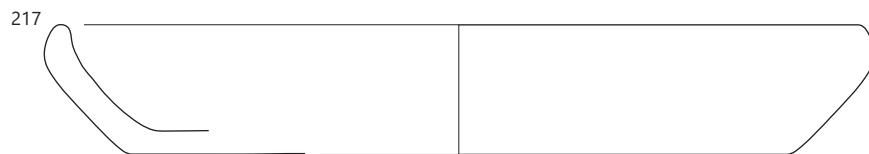
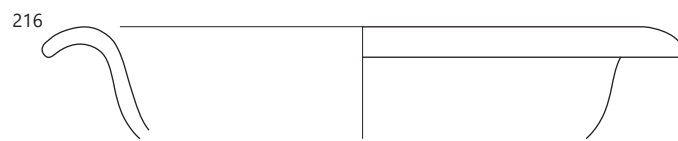
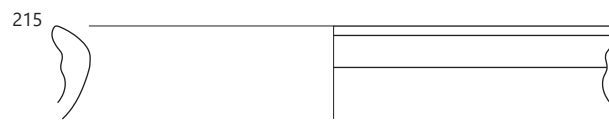
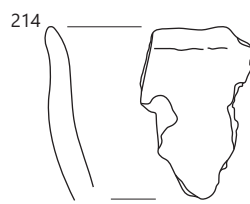
219 SE 002

Odlomek dna in ostenja lonca blede rjave barve na zunanji in notranji površini, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 3. Na ostenju ima metličenje. Pr. d. 11 cm.

220 SE 39

Novec sestertius. Severus Alexander, leto 222–235.

²⁵ Navedeni so po številki stratigrafske enote od najmanjše naprej.

214 SE 130, 215 SE 001, 216–219 SE 002; merilo 1 : 2.

221 SE 39

Železna sulična ost s tulcem. List ima rombičen presek in je na koncu odlomljen. Vel. 12 cm, pr. 3,9 cm.

222 SE 39

Železen meč z obročem na zaključku ročaja. Večina rezila manjka. Ročaj je ovalnega preseka. Vel. 22 cm. pr. rezila 3,4 cm.

Analogije: sodi med meče z ročaji z obročastim glavičem, obročasti del je elipsasto razpotegnjen. Po Miksovi tipologiji je najbolj podoben sarmatskim mečem in bodalom tipa C, ki so datirani v 1. in 2. stoletje (Miks 2007, Abb. 26).

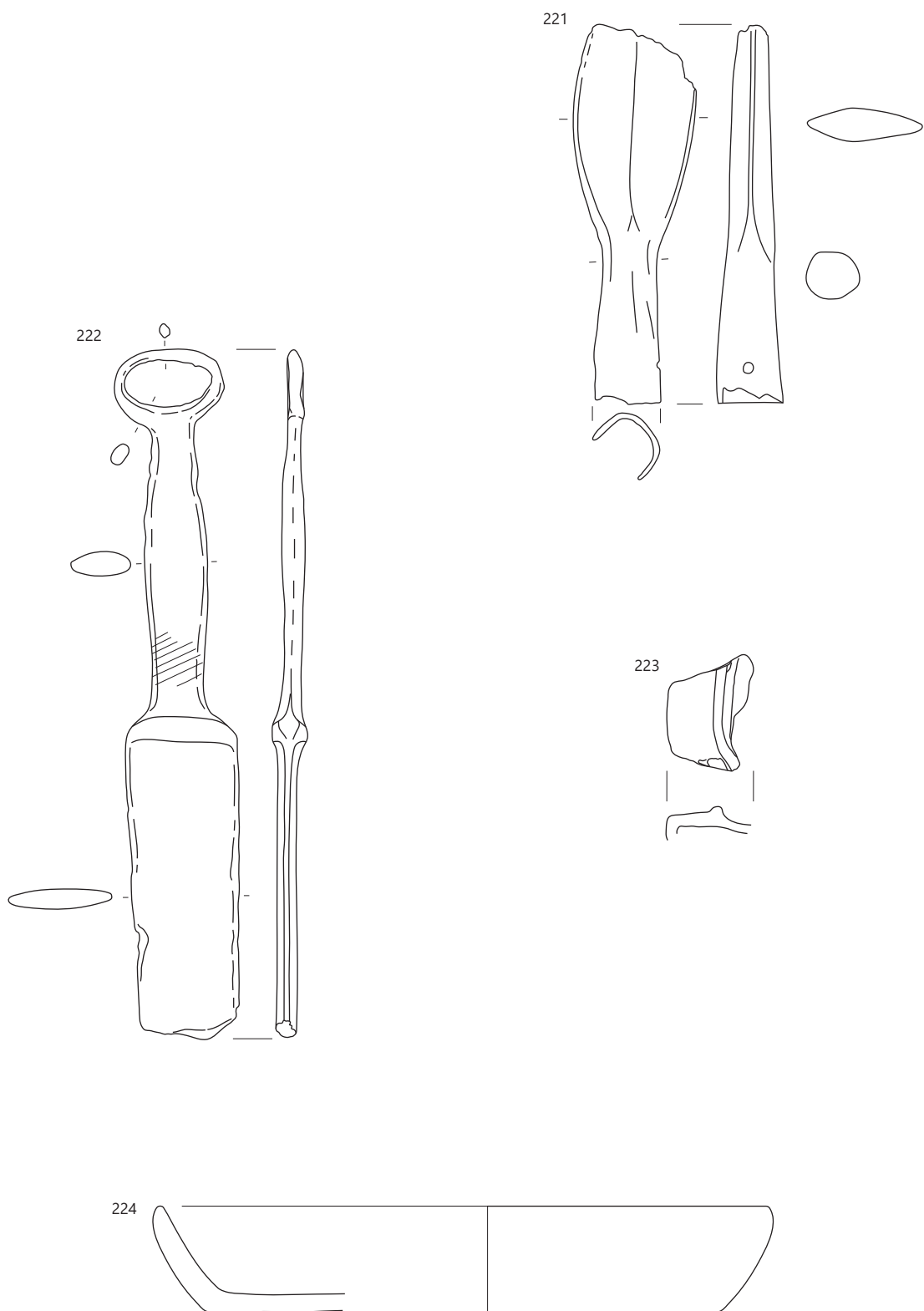
223 SE 39

Odlomek rame in diska pečatne oljenke svetlo rdečerrjave barve. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 2. Vel. 3,7 × 2,6 cm.

224 SE 39

Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika blede rjave barve. Dno je rahlo vbočeno. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen premaz. Fabrikat: F 4. Pr. u. 19,3 cm, v. 3,4 cm, pr. d. 16,2 cm.

Analogije: takšni krožniki z zahodnega grobišča so združeni v tip K 1. Največ jih je v grobovih od 1. do 3. stoletja (Istenič 1999, 119).

225 SE 39

Odlomek ustja in ostenja krožnika svetlo rdečerjave barve. Na eni strani je temno siv (lisast). Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen rdečerjav premaz. Pr. u. 23,8 cm. Analogije: glej **G224**.

226 SE 39

Odlomek ustja in ostenja krožnika blede rjave barve. Površina je slabo ohranjena. Pr. u. 19,5 cm. Analogije: glej **G224**.

227 SE 39

Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika svetlo rdeče barve na zunanji in notranji površini, prelom je temno rjave barve. Površina je slabo ohranjena. Dno je ravno. Fabrikat: F 2. Pr. u. 17,2 cm, v. 3,5 cm, pr. d. 13,2 cm. Analogije: glej **G224**.

228 SE 39

Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika svetlo rdeče in temno rdeče barve (lisast). Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 2. Pr. u. 23,2 cm, v. 4 cm, pr. d. 17,8 cm. Analogije: podoben je krožnikom K 1, a ima odebeljeno ustje. En primerek je bil odkrit na zahodnem grobišču Petovione, redki so tudi v naselbinskih plasteh, ki so datirane od druge polovice 3. in 4. stoletje (Janežič 2008, 52, 53, K506, K507).

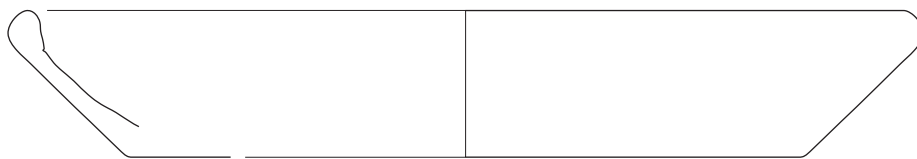
229 SE 39

Odlomek ustja in ostenja krožnika svetlo rjave in temno sive barve (lisast). Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno siv premaz. Fabrikat: F 4. Pr. u. 17,2 cm. Analogije: podoben krožnik z zašiljenim ustjem in odebeljenim ostenjem je bil odkrit v naselbinskih plasteh Petovione, ki so datirane od druge polovice 3. in 4. stoletje (Janežič 2008, 52, 53, K 416)

230 SE 39

Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika svetlo rdeče in temno sive barve (lisast). Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 2. Vel. 4,7 × 4 cm.

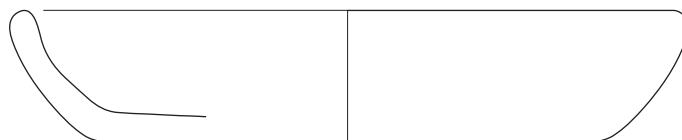
225

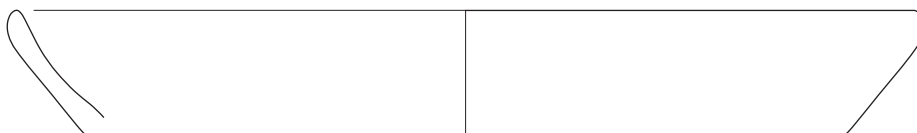
226

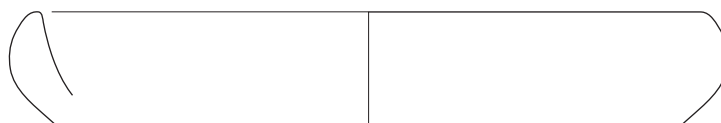
227

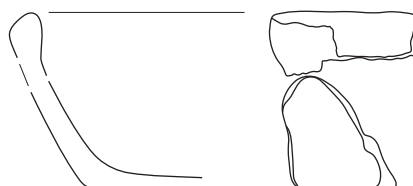
228

229

230

231 SE 39

Odlomek ustja in ostenja skleda svetlo rjave barve na zunanji in notranji površini, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 7. Na ostenju ima kaneluro. Pr. u. 15,2 cm.

232 SE 39

Odlomek ustja in ostenja skleda temno rjave in rjave barve. Fabrikat: F 1. Na vratu ima kanelure. Pr. u. 16 cm.

233 SE 39

Odlomek ustja in ostenja čaše svetlo rjave in temno rjave barve (lisast). Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen rjavordeč premaz. Fabrikat: F 4. Pr. u. 8 cm.

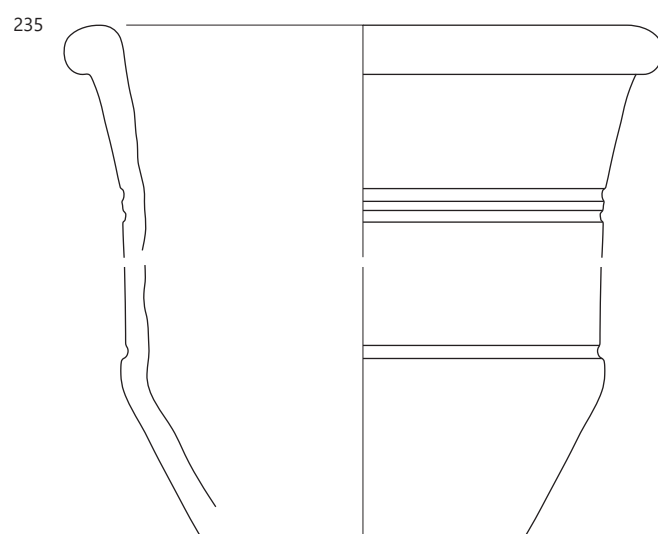
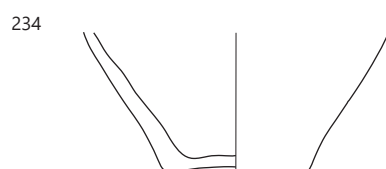
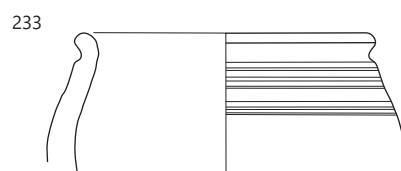
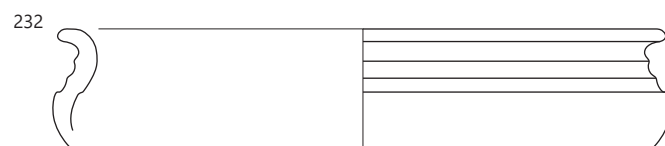
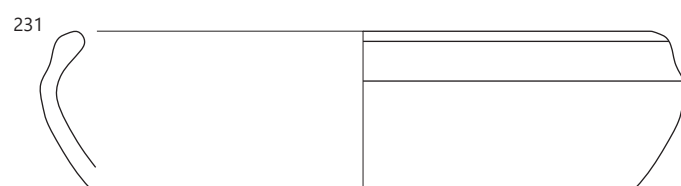
234 SE 39

Odlomek dna in ostenja čaše blede rjave barve in temno sive barve (lisast). Dno je vbočeno, površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 2. Pr. d. 3,8 cm.

235 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rdeče barve na zunanji in notranji površini, prelom je temno sive barve. Na zunanji površini ima slabo ohranjen temno rdeč premaz. Fabrikat: F 2. Na ostenju ima kanelure. Pr. u. 16 cm.

Analogije: podoben lonec je bil odkrit v grobu 334 na vzho-
dnem grobišču Petovione (Kujundžić 1982, t. 26: 1). Lonci te
oblike so pogosti še v Emoni in datirani v 3. stoletje (Mikl Curk
1987, t. 62: 20–23, 131).

236 SE 39

Odlomki ustja, ostenja in dna lonca svetlo rdečerjave barve. Dno je vbočeno. Površina je slabo ohranjena. Pr. u. 10 cm, v. 23,4 cm, pr. d. 8,8 cm.

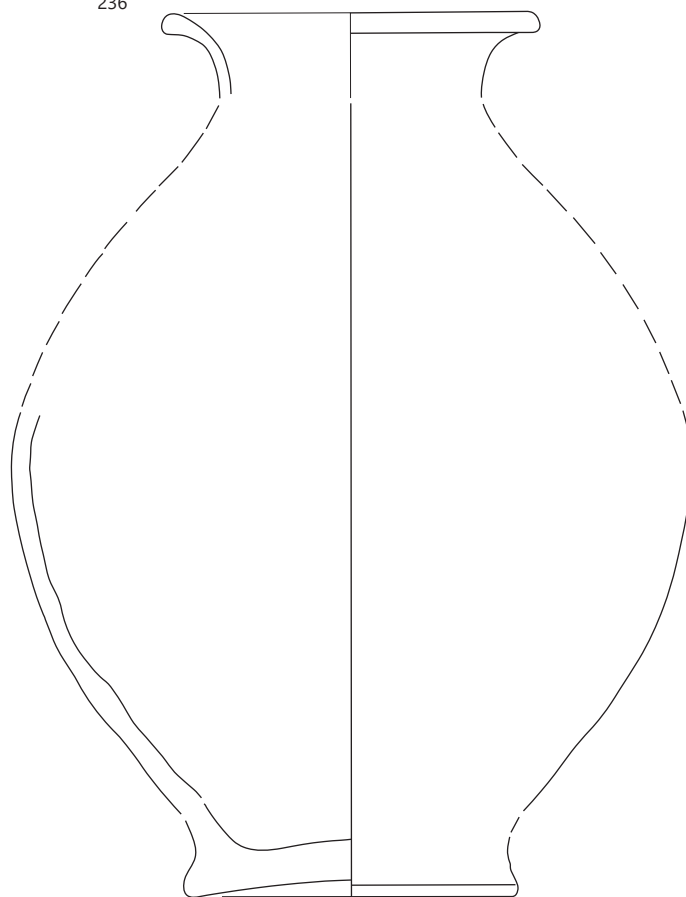
Analogije: podoben je loncem LF 1 z zahodnega grobišča Petovione, ki so datirani od druge polovice 1. in do konca 2. stoletja (Istenič 1999, 130).

237 SE 39

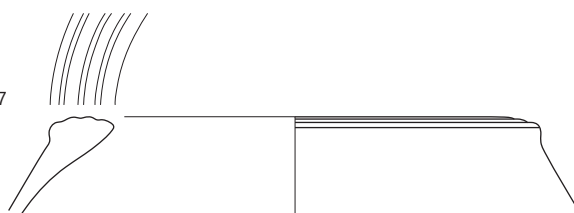
Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rjave barve. Na zunanji in notranji površini ima slabo ohranjen temno rjav premaz. Fabrikat: F 2. Na ustju ima kanelure. Pr. u. 13 cm.

Analogije: podoben je loncem LF 6 z območja lončarske delavnice v Rabelčji vasi, ki je obratovala od začetka 2. in do sredine 3. stoletja (Janežič 2021, 72, 104) in loncu iz groba 462, ki je datiran od 2. do 3. stoletja (Istenič 1999, 134).

236

237

238 SE 39

Odlomki ustja, ostenja in dna lonca svetlo rdeče barve. Dno je vbočeno. Površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 4. Na ustju ima kaneluro. Pr. u. 11,2 cm, v. 20,1 cm, pr. d. 7,2 cm.

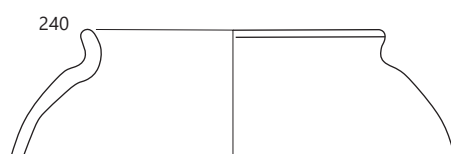
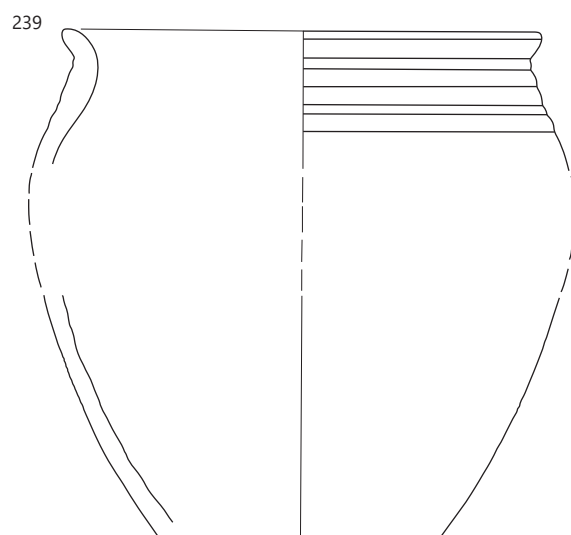
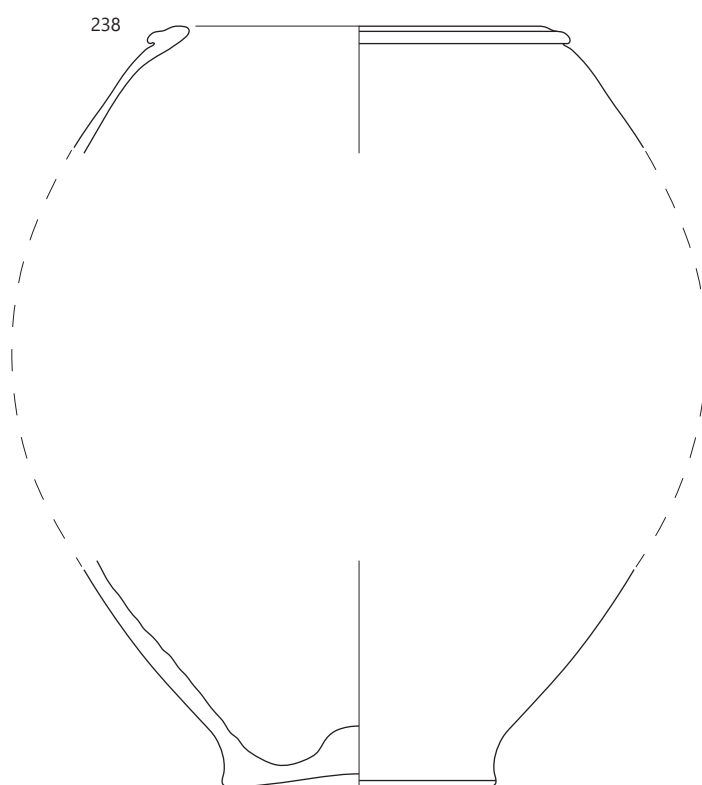
Analogije: podoben je loncem LF 4 z zahodnega grobišča, kjer so datirani od druge polovice prvega do 3. stoletja (Isternič 1999, 133).

239 SE 39

Odlomki ustja in ostenja lonca svetlo rjave in svetlo rdeče barve. Fabrikat: F 3. Na vratu ima kanelure. Pr. u. 12,7 cm.

240 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca ali čaše temno rjave in rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju ima metličenje. Pr. u. 8 cm.

241 SE 39

Odlomek dna in ostenja lonca svetlo rjave barve. Dno je vbočeno. Fabrikat: F 3. Pr. d. 8,2 cm.

242 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rjave barve na zunanji površini ter temno rjave barve v prelomu in notranji površini. Fabrikat: F 8. Na ostenju ima žlebove. Pr. u. 10,4 cm.

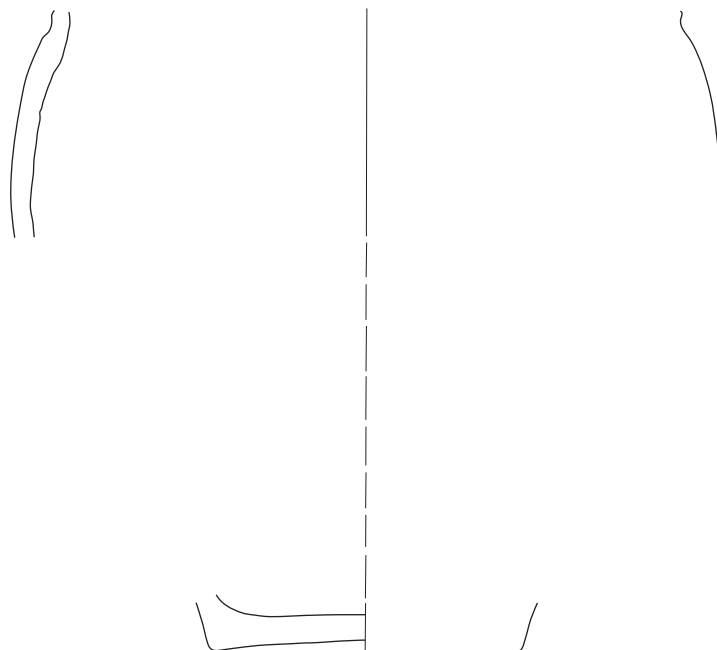
243 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca temno rjave in rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ramenu ima žlebove, na ostenju metličenje. Pr. u. 9,6 cm.

244 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca blede rjave barve. Na enem koncu je temno sive barve. Fabrikat: F 3. Pr. u. 14,3 cm.

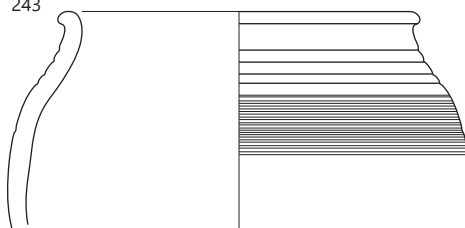
241

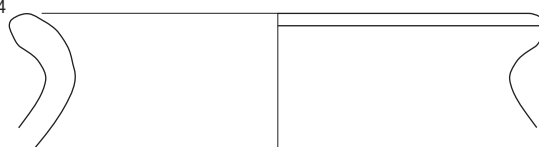
242

243

244

245 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 15 cm.

246 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 17 cm.

247 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rjave barve. Fabrikat: F 9. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 20 cm.

248 SE 39

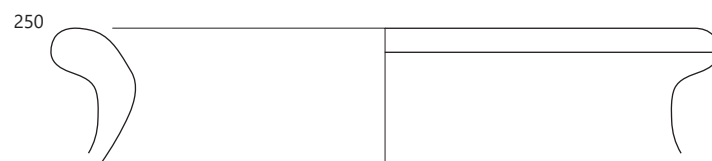
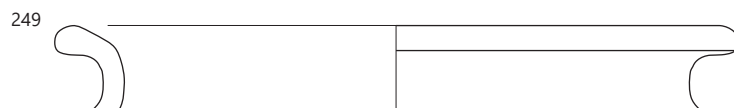
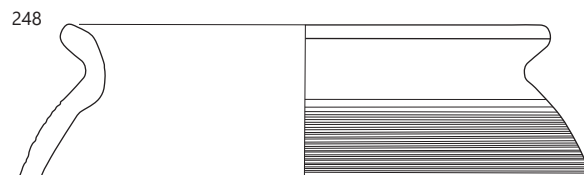
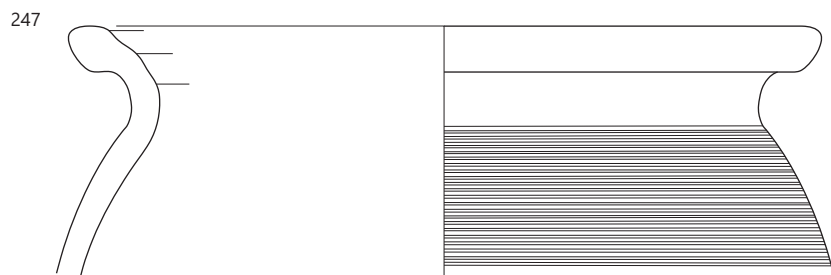
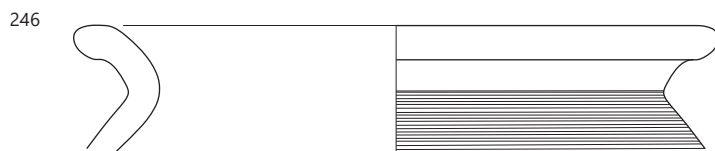
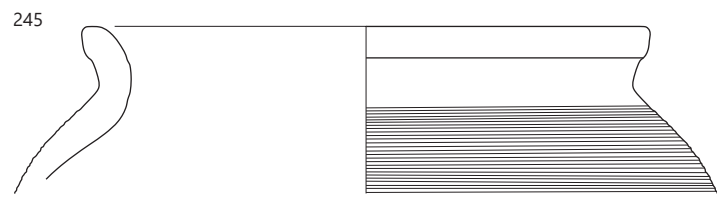
Odlomek ustja in ostenja lonca temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. u. 13 cm.

249 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca blede rjave barve na zunanji in notranji površini, prelom je temno rjave barve. Fabrikat: F 7. Pr. u. 18 cm.

250 SE 39

Odlomek ustja in ostenja lonca sive barve. Fabrikat: F 7. Pr. u. 17,7 cm.

251 SE 39

Odlomek dna in ostenja lonca svetlo rdeče barve na zunanji površini, na notranji je svetlo rjave barve. Dno je vbočeno, površina je slabo ohranjena. Fabrikat: F 3. Pr. d. 9 cm.

252 SE 39

Odlomek ustja in ostenja trinožnika temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Pod ustjem ima žlebove, na ostenju pa metličenje. Pr. u. 16,5 cm.

Analogije: podoben je trinožnikom TR 4 z območja lončarske delavnice v Rabelčji vasi, ki je datirana od začetka 2. in do sredine 3. stoletja (Janežič 2021, 92, 104).

253 SE 39

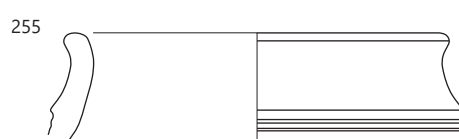
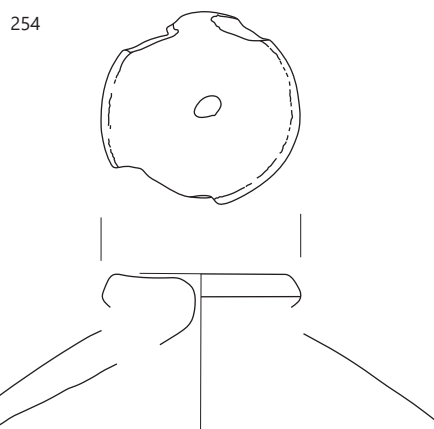
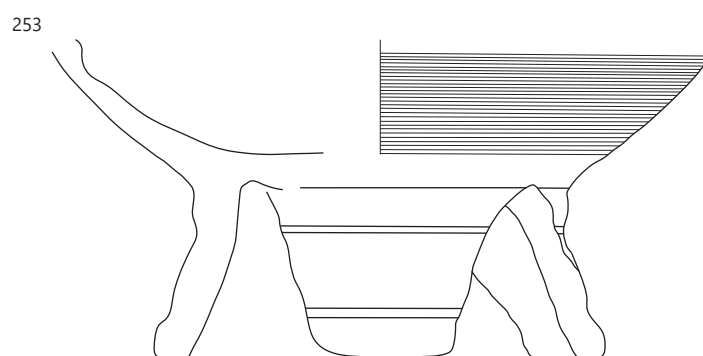
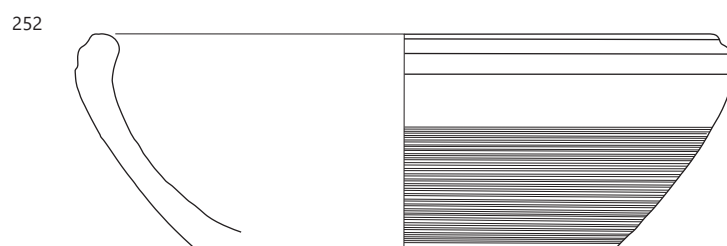
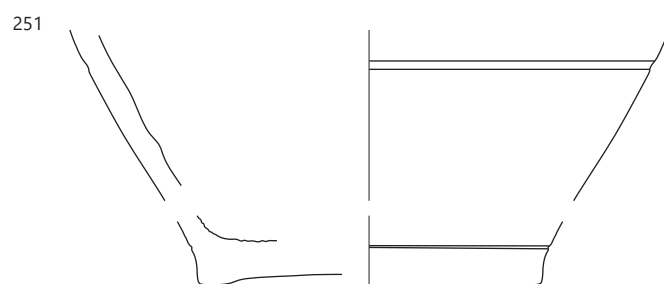
Odlomki ostenja in nog trinožnika rjave in temno rjave barve. Fabrikat: F 8. Na nogah ima kaneluri, na ostenju je okrašen z metličanjem. Pr. nog 12 cm.

254 SE 39

Odlomek držaja in ostenja pokrova rjave in temno rjave barve. Držaj je rahlo vbočen in preluknjan po žganju. Fabrikat: F 4. Pr. dr. 5,3 cm.

255 SE 130

Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo rjave barve na zunanji površini, na notranji je temno rjave barve. Fabrikat: F 7. Na ostenju ima rebro in pod njim kaneluro. Pr. u. 10,2 cm.

251–254 SE 39, 255 SE 130; merilo 1 : 2.

Novi vek

256 SE 001

Železni žebelj s ploščato pravokotno glavico in trnom pravokotnega preseka. Slabo ohranjen in močno korodiran. Vel. 6,4 cm, pr. glavice 2,5 cm.

257 SE 001

Odlomek ustja in ostenja lonca sive barve. Na notranji površini skoraj črne barve. Fabrikat: na otip trda in groba keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude ter kremena, velikosti do 0,4 cm. Pr. u. 21,4 cm.

Analogije: podobni lonci tipa II a in b so bili odkriti v Medlogu in datirani od 15. do konca 17. stoletja (Tomažič *et al.* 2020, 23, G4, G244, G299).

258 SE 001

Odlomek ustja in ostenja lonca svetlo sive barve na zunanji in notranji površini, prelom je temno sive barve. površina je slabo ohranjena. Fabrikat: na otip trda in groba keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude ter kremena, velikosti do 0,3 cm. Pr. u. 15 cm.

259 SE 001

Odlomek ustja in ostenja sklede svetlo rjave barve. Na notranji površini je črna, mogoče ostanki vsebine. Fabrikat: na otip trda in groba keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude, delcev kremena, velikosti do 0,3 cm ter rdečerrjave delce, velikosti do 0,2 cm. Pr. u. 21,5 cm.

Analogije: podobne sklede so pogoste z loščem, redke so brez (Tomažič 2020, 25, G116). Datirane so od 17. do 20. stoletja (Tomažič *et al.* 2020, 27, 28, npr. G131–135).

260 SE 001

Odlomek ustja in ostenja lonca rjave in temno rjave barve (lisast). Fabrikat: na otip trda in groba keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude in delce kremena, velikosti do 0,3 cm. Pr. u. 24 cm.

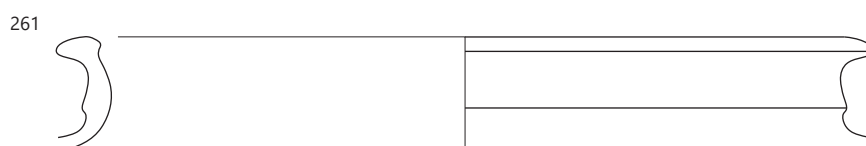
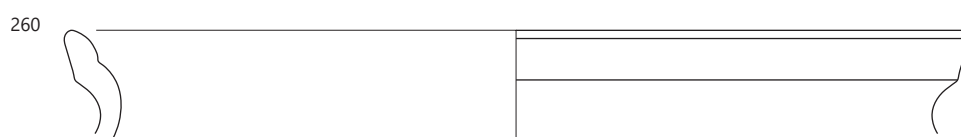
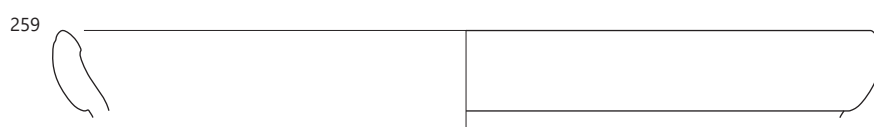
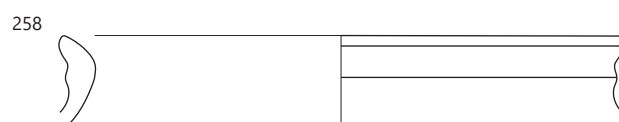
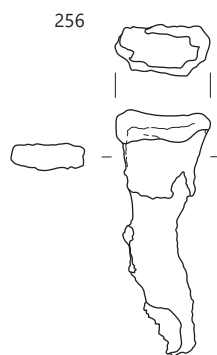
261 SE 001

Odlomek ustja in ostenja lonca temno rjave barve. Fabrikat: na otip fina in trda keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude in delcev kremena, velikosti do 0,2 cm. Pr. u. 21,6 cm.

Analogije: podobni lonci tipa IV so bili odkriti v Medlogu in datirani v 19. stoletje (Tomažič *et al.* 2020, 24, G4, G249).

262 SE 001

Odlomek dna in ostenja posode svetlo rjave barve. Na notranji površini ima črnovijoličast lošč. Fabrikat: na otip fina in trda keramika. Vsebuje obilo drobcov sljude ter delce kremena, velikosti do 0,2 cm. Pr. d. 14,7 cm.

9.4.2 Ostale stratigrafske enote (sl. 9)

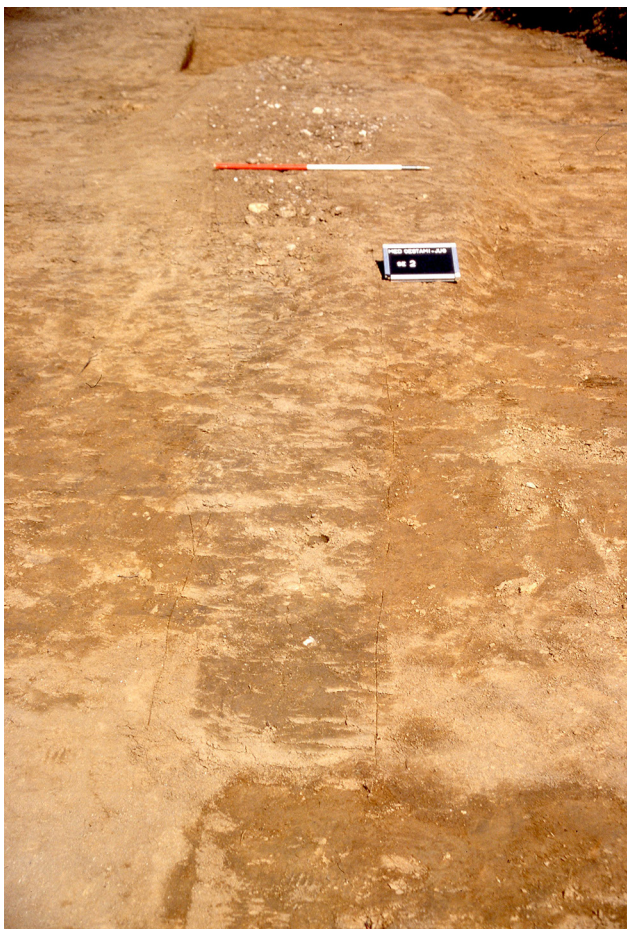
SE 1

Jarek, ki je potekal v smeri severozahod–jugovzhod in se na severozahodu razširil izven izkopnega polja. Zapolnjen je bil s temnosivo meljasto ilovico. Izkopana dl.: 153 cm, š. od 60 do 220 cm, gl. 16 cm. Je časovno neopredeljen.

SE 2

Jarek, ki je potekal vzhod zahod v zahodnem delu izkopnega polja. Zapolnjen je bil s temnosivo meljasto ilovico s prodniki. Dl. 10 m, š. od 50 do 80 cm, gl. 35–40 cm. Najdbe: več odlomkov keramičnih posod iz rimskega obdobja. Mogoče iz rimskega obdobja, a ni nujno.

SE 3

Jarek, ki je potekal v smeri severovzhod–jugozahod v zahodnem delu izkopnega polja, se je nadaljeval še izven izkopnega polja. Zapolnjen je bil s temnosivo meljasto ilovico. Dl. 250 cm, š. 50 cm. Časovno neopredeljen.

SE 49

Jarek v smeri sever–jug. Zapolnjen je bil s temnosivo meljasto ilovico z redkimi prodniki. Dl. 630 cm, š. 75 do 100 cm, gl. 27 cm. Najdbe: dva manjša odlomka novoveških keramičnih posod. Zaradi najdb smo ga opredelili v novi vek.

SE 52

Del poljske poti, najverjetneje novoveške ali še mlajše. V smeri severovzhod–jugozahod. Na površini so bile vidne kolesnice, ki so bile zapolnjene s prodniki. Polnilo ceste je bila sivorjava meljasta ilovica. Cesta je uničila večino jarka SE 51 in mogoče še kakšno rimsko strukturo. Dl. 1630 cm, š. 450 cm, gl. ?. Najdbe: dva odlomka železnega predmeta, najverjetneje novoveškega ali še mlajšega (G266).

SE 56

Jama ali del jarka, ki se je nadaljeval izven izkopnega polja na južni strani. Vzporeden je bil z jarkom SE 42. Zapolnjen je bil s sivo meljasto ilovico. Vel. 95 × 84 cm, gl. 40 cm. Najdbe: odlomek keramične novoveške posode (G267). Novoveška.

SE 70

Jama za stojko okrogle oblike. Zapolnjena je bila s sivorjavo ilovico z veliko oglja. Pod njo je bila jama za stojko SE 71. Pr. 33 cm, gl. 15 cm. Časovno neopredeljena.

SE 71

Jama za stojko okrogle oblike. Zapolnjena je bila s sivorjavo ilovico z veliko oglja. Nad njo je bila jama za stojko SE 70. Pr. 33 cm, gl. 16 cm. Časovno neopredeljena.

SE 112

Jama ovalne oblike, ki je bila zapolnjena s sivorjavo peščeno ilovico z drobcu oglja. Nahajala se je v odseku izkopnega polja za smer Rače. Vel. 110 × 95 cm, gl. 20 cm. Najdbe: dve ostenji rimskih keramičnih posod. Rimska, a ni del grobišča. Mogoče je del naselbine, odkrite v letu 2010.

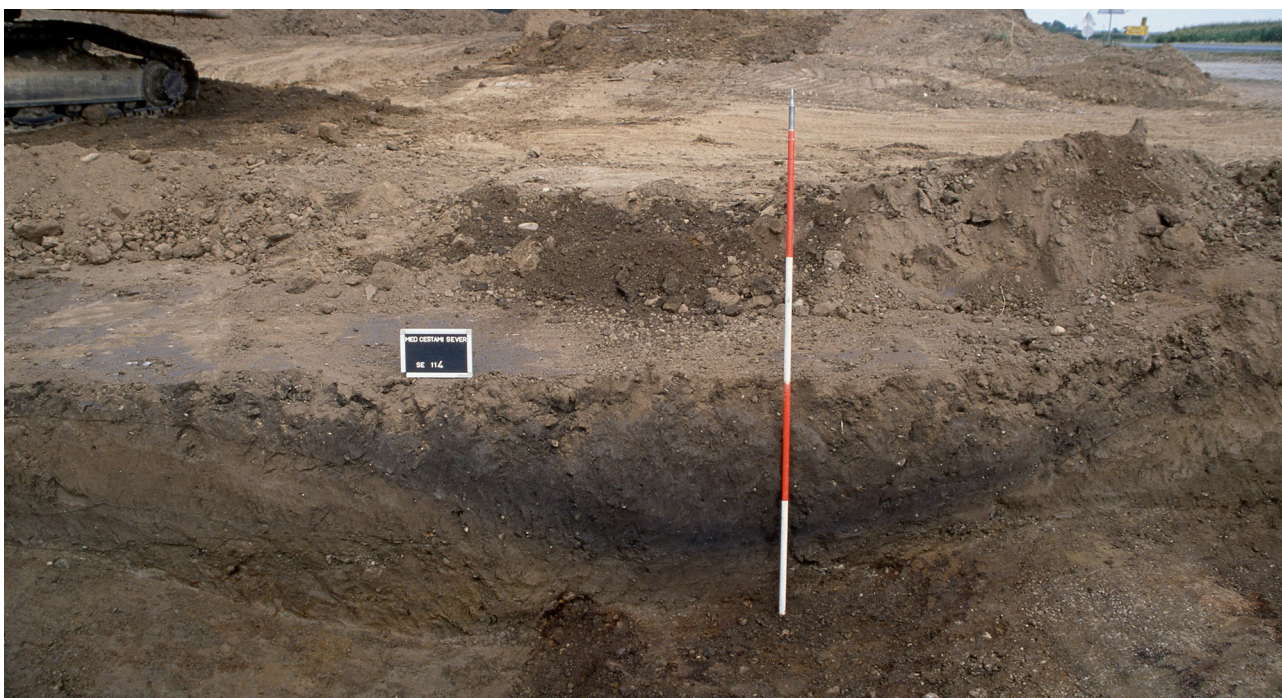
SE 113

Jarek v smeri zahod–severovzhod. Širil se je še izven izkopnega polja. Na jugozahodni strani se je dotikal jarka 114. Zapolnjen je bil z dvema polniloma: na vrhu s črnorjavo meljasto ilovico s kosi oglja in prodnikov, sledi rjava meljasta ilovica. Dl. 265 m, š. 450 do 750 m, gl. 110 do 120 cm. Najdbe: dva odlomka rimskih tegul, dva železna predmeta in dva odlomka rimskih keramičnih posod (G263–G265). Rimski, a ni del grobišča. Mogoče je del naselbine, odkrite v letu 2010.

SE 114

Jarek v smeri vzhod–zahod. Na južni strani se dotika jarka SE 113. Raztezal se je še izven izkopnega polja. Zapolnjen je bil z več polnili: Na vrhu je bila temno rjava meljasta ilovica s prodniki, pod njo črna meljasta ilovica in sledi še siva meljasta ilovica. Na dnu je bil peščeni prod. Dl. 230 m, š. 600 m, gl. 80 cm. Najdbe: dva odlomka rimskih posod. Rimski, a ni del grobišča. Mogoče je del naselbine, odkrite v letu 2010.

Katalog gradiva iz ostalih stratigrafskih enot

Rimsko obdobje

263 SE 113

Odlomek ročaja amfore oranžne barve. Fabrikat: na otip fina in prašnata keramika. Vsebuje drobce sljude, redke delce kremenca, velikosti do 0,2 cm ter pogoste temno sive delce, velikosti do 0,2 cm. Vel. 6,2 × 5,2 cm.

264 SE 113

Odlomek tegule. Vel. 8,6 × 4,8 cm.

265 SE 113

Odlomek tegule. Vel. 8,8 × 8,9 cm.

Novi vek in sodobni čas

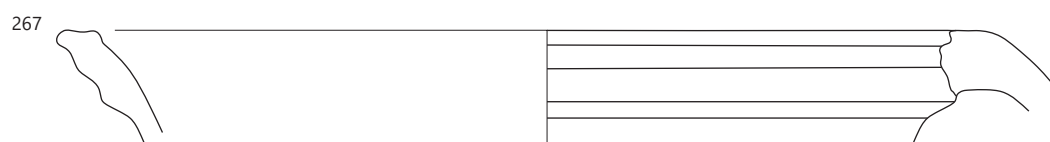
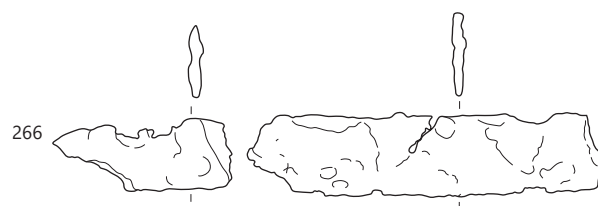
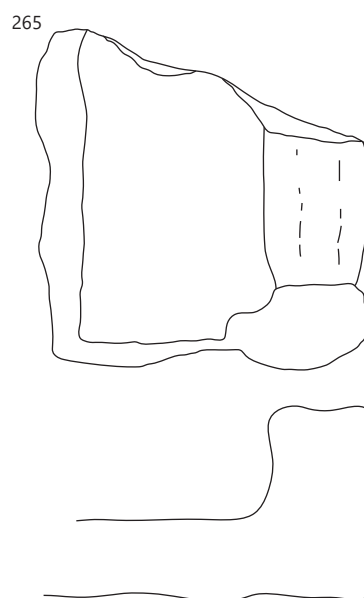
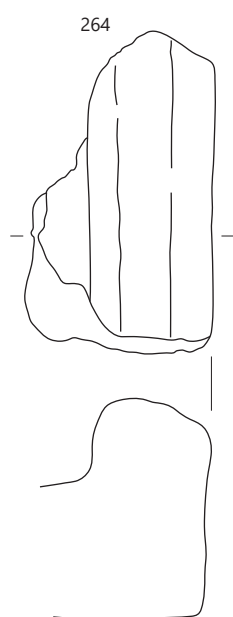
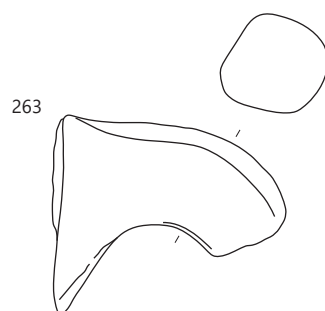
266 SE 52

Dva odlomka železnega predmeta podolgovate oblike in pravokotnega preseka. Slabo ohranjeni in močno korodirani. A: vel. 4,7 × 1,9 cm, B: vel. 9,5 × 2,2 cm.

267 SE 56

Odlomek ustja in ostenja enoročajne sklede svetlo rjave barve. Na notranji površini in zgornjem delu ustja ima lošč oker barve. Fabrikat: na otip trda in fina keramika. Vsebuje drobce sljude in delce kremenca, velikosti do 0,3 cm. Pr. u. 26 cm. Analogije: podobne sklede z loščem, a brez ročaja, so bile odkrite v Medlogu in datirane od 15. do 17. stoletja (Tomažič *et al.* 2020, 28, G277).

9.5 Strukture, povezane z 2. svetovno vojno (sl. 9)

SE 115

Pravokotna jama blizu dveh jam SE 116 in 117. Odkrili so jo severno od jarka 118. Zapolnjena je bila z rjavim peščenim meljem s prodom. Vel. 160 × 100 cm, gl. 15 cm.

SE 116

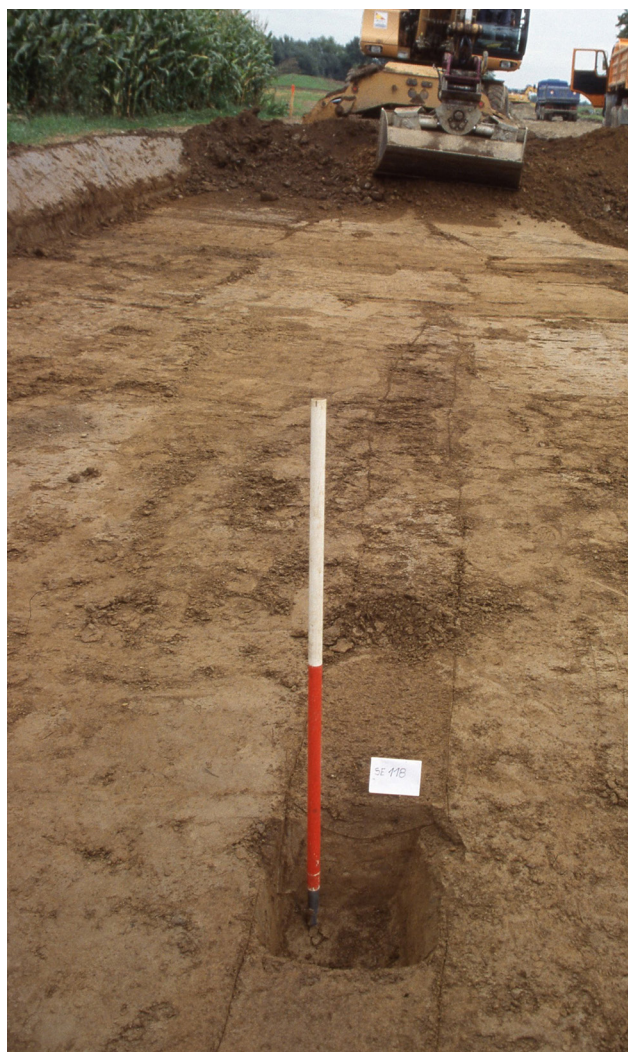
Pravokotna jama blizu dveh jam SE 115 in 117. Večina je ostala neizkopana in se je nadaljevala severno izven izkopnega polja. Zapolnjena je bila z rjavim peščenim meljem s prodom. Vel. 125 × 100 cm, gl. 30 cm.

SE 117

Pravokotna jama blizu dveh jam SE 115 in 116. Delno se je nadaljevala severno izven izkopnega polja. Zapolnjena je bila s temno rjavim peščenim meljem. Vel. 150 × 50 cm, gl. 70 cm.

SE 118

Ozek daljši jarek, ki je potekal v smeri vzhod–zahod skoraj po celotnem izkopnem polju. Na vzhodnem delu izkopnega polja se združi z jamo SE 128. Presekan je bil z jamami

SE 120, 123, 124 in 125. Zapolnjen je bil z rjavim peščenim meljem. Š. 25 do 35 cm, gl. 5 cm.

SE 119

Pravokotna jama zahodno od jam SE 120, 121 in 122. Zapolnjena je bila s temno rjavim peščenim meljem. Vel. 165 × 85 cm, gl. 30 cm. Najdbe: odlomek novoveške ali mlajše keramične posode.

SE 120

Pravokotna jama, ki je sekala jarek SE 118, njo pa je presekala jama 121. Zapolnjena je bila s temno rjavim peščenim meljem. Vel. 150 × 120 cm, gl. 20 cm.

SE 121

Pravokotna jama, ki je sekala jamo SE 120. Zapolnjena je bila s temno rjavim peščenim meljem. Vel. 190 × 120 cm, gl. 30 cm.

SE 122

Pravokotna jama, ki je bila vzhodno od jam SE 120 in 121. Zapolnjena je bila s temno sivim peščenim meljem. Vel. 115 × 90 cm, gl. 10 cm. Najdbe: odlomek novoveške ali mlajše keramične posode.

SE 123

Pravokotna jama, ki je sekala jarek SE 118. Zapolnjena je bila s temno rjavo meljasto ilovico. Vel. 170 × 110 cm, gl. 30 cm. Najdbe: odlomek prazgodovinske keramične posode.

SE 124

Jama nepravilne oblike, ki je sekala jarek SE 118. Zapolnjena je bila s sivorjavo peščeno ilovico. Vel. 250 × 220 cm, gl. 40 cm.

SE 125

Najverjetneje večja jama, ki jo je presekala jarek SE 118. Na južnem delu se nadaljuje še izven izkopnega polja. Zapolnjena je bila s temno rjavo meljasto ilovico. Vel. 560 × 165 m, gl. 50 cm. Datacija: dva odlomka rimske keramične posode, en odlomek novoveške keramične posode in en odlomek opeke iz sodobnega časa.

SE 126

Pravokotna jama, ki je ležala severno od jarka SE 118. Zapolnjena je bila s temno rjavo meljasto ilovico z redkimi prodniki. Vel. 225 × 95 cm, gl. 30 cm.

SE 127

Pravokotna jama, ki je ležala severno od jarka SE 118. Zapolnjena je bila s temno rjavo meljasto ilovico z redkimi prodniki. Vel. 220 × 90 cm, gl. 40 cm.

SE 128

Jama nepravilne oblike, ki se je dotikala jarka SE 118. Najverjetneje se na severnem delu nadaljuje še izven izkopnega polja. Zapolnjena je bila z rjavo meljasto ilovico. Vel. 420 × 320 cm, gl. 30 cm.

9.6 Plasti naravnega nastanka

SE 131

Plast svetlo rjavega peščenega melja naravnega nastanka, ki je bila pod plastjo SE 130.

SE 132

Plast svetlo rumenorjavega meljastega peska naravnega nastanka, ki je bila pod plastjo SE 131.

SE 133

Plast rumenorjavega grobozrnatega peska naravnega nastanka, ki je bila pod plastjo SE 132.

SE 134

Plast rumenorjavega do rdečerjavega peska naravnega nastanka, ki je bila pod plastjo SE 133.